OCTAV DESSILA

BUCUREȘTI ORAȘUL PRĂBUȘIRILOR

ROMAN

EDITURA SATURN

OCTAV DESSILA

BUCUREŞTI ORAŞUL PRĂBUŞIRILOR

ROMAN

Ediția V-a

EDITURA

Coperta : *Mariana Bistriceanu*

Redactor : I. CONSTANTIN
Tehnoredactor : I. HORTOLOMEI

Bun de tipar 8.05.1991,
coli tipo : 12

Tiparul executat sub comanda nr. 5069
la Întreprinderea poligrafică Bacău
ROMÂNIA

ISBN 973-9119-0-2

CAPITOLUL I

UN PĂRINTE NECĂJIT

— Declarăm pe Ana Scutaru, premiantă de onoare, absolvind toate clasele liceului, întîia.

Un ropot interminabil de aplauze amuți vocea directorului. Și cînd aplauzele își slăbiră elanul, corul liceului de fete Despina Doamna, dintr-un orășel de provincie, cor de soprane îmbujorate de frăgezimea pubertății și de bucuria unui sfîrșit de calvar, anul școlar, începu să cînte mulți ani trăiască. Și după ce au cîntat de trei ori, în jurul Anei Scutaru asistența se îngrămădi frenetic pentru felicitări.

Aula liceului era plină. Corpul profesoral, comitetul școlar, părinții elevelor, elevele liceului, profesoarele și profesorii de la celelalte sedii secundare, precum și toți capii autorităților invitate umplură aula, încingîndu-i căldura intrată năvalnic pe ferestrele deschise în soare, de acel năduf acru al colectivității umane.

În mijlocul acestei mulțimi culturale, Ana Scutaru era mai mult maltratată decît felicitată. Profesoarele simțeau nevoia să-i ciupească obrajii ca la copiii mici și cuminți, deși avea 18 ani sărbătorita ; reprezentanții autorităților să-i strîngă mîna atletic, scuturîndu-i-o barbar din umeri ; rudele și prietenii s-o sărute, mai mult s-o scuipe, căci pe obrazul ei, rămășița umedă a sărutului provincial creștea ; iar cei mai mulți să-i smulgă din mîini, cînd cărțile căpătate în dar de la școală, cînd cununa de lauri ajunsă după zece minute asemănătoare unei rămășițe de coroană funerară, ce-a fost plouată pe pămîntul cleios al unui mormînt proaspăt mobilit.

Și Ana Scutaru, Ani, singura fată a arhivarului de la tribunal, uitase că în aceeași sală se găseau și părinții ei, timid retrași într-un colț al aulei, și Doru Mihalcea, părtașul primelor înfrigurări ale dragostei adolescente.

Dincă Scutaru, alături de femeia lui, Zoica, simțea acum mai mult ca oricînd strîmtoarea și defectele hainelor croite și cusute de soția sa : hainele de sărbătoare. Dar, îl mai întrista pe Dincă Scutaru și adunarea aceasta de notabili ai orașului, dintre care unii îi strînseseră și lui mîna. Și dintre aceștia care i-au strîns mîna acum, mulți erau ce nu i-au întins-o un an întreg, deși prin fața biroului lui mai toți au trecut, avînd nevoie de informațiile ce numai el le putea da la tribunal. Un an întreg îl distanțase de această frunte a orașului îngîmfarea provincialului, îngîmfarea ce nu tolerează tagmei boerești (toți notabilii sînt boieri în provincie) nici cel mai scurt acces de democratism : întinderea mîinii unui cinstit și umil funcționar al statului.

Și lîngă el, Zoica Scutaru, simțindu-se și ea în strîmtoarea fustei ce nu a mai pus-o de anul trecut, tot de la premierea fetiței, constată, în lipsă de altele, că bătrînețea a mai îngrășat-o. Fetița o pierduse în mulțime și ea era bucuroasă că nimeni n-o cunoștea, c-o lasă-n pace ; altfel, ar trebui să primească și ea felicitări întinzîndu-i-se mîna și de lucrul acesta avea groază. Mîna ei aspră, cu carnea, împierită de muncă și piele tăbăcită de sodă, nu o putea întinde fără ca să-i roșească obrazul. Roșea nu de mîinile ei chinuite de mizeria unei lefi de batjocoră și de grija strîngerii unui ban pentru zestrea fetiței, ci de surprinderea neplăcută, ce-o descoperea pe obrajii tuturor cu care era nevoită să dea mîna.

Făceau economii. Strîngeau, fiindcă aveau o fată, pe Ani, unicul lor copil, pe care doreau s-o înzestreze, știind bine ce poate fi un cămin sprijinit numai pe leafa de la stat. Și în casa lor nici un ban în plus n-a intrat, nici o mită nu a murdărit palmele arhivarului. Tot ce era mobilă, tot ce era pe ei, tot ce mîncaseră și tot ce strînseseră pentru zestrea Anei, era numai produsul muncii lui cinstite, leafa mizeră de arhivar, banul pe care statul

i-l dă pentru zilnica trudă din încăperea strîmtă și neaerisită a tribunalului, ce-i îngălbenise obrazul, îi îngheboșase spinarea și îi risipise nădejdile de mai bine.

Cu ochii mici dar pătrunzători, arhivarul privea mulțimea notabililor din oraș, îngrămădită în jurul fiicei. Pe cine vedea el ? Pe polițaiul orașului, care-și începea slujba pentru care a depus jurămînt, ducîndu-se în piață cu coșnița prefectului de județ, punînd în această însărcinare — singura în care devotamentul lui de funcționar al statului lucra cu conștiință, — tot zelul cerut de greua funcție ce deținea. Pentru el nici o apropiere oficială venită oricît de sus, nu prețuia cît bucuria prefectoriței, ce-și manifesta în fiecare dimineață surprinderea în fața talentului de gospodar al polițaiului, ce găsea toate cu prețul aproape pe jumătate de cel al pieții. Pentru el, coana Marga se întrupa în unicul șef, de aprecierea căruia se mîndrea, nebănuind că, tot ce aducea în coșniță polițaiul era plătit numai cu frica de amendă, de care se îngrozeau negustorii. Iar prețul scăzut, cu care harnicul veghetor al ordinei eticheta marfa din coșniță, în admirația de ieftinătate a coanei Marga, se aduna la simbria de slugă, la leafa de polițai, urcînd-o prin asemenea mijloace pînă la rotunjoara sumă de douăzeci de mii de lei.

Dar prefectul cine era ? Era învățătorul din Cîrligi, cămătarul satului său, profitorul mulțimii întunecate. Desfășurînd steagul purpuriu al unei democrații anarhice, miraj pîndit de toți ochii întunecați, învățătorul din Cîrligi pentru că se putea așeza ușor în fruntea a zece sate străbătute și mințite de glasul lui profetic, atrase atenția partidului politic, ce în întunecimea satelor își încuibase ideologia răzvrătirii. Și partidul politic înclină în fața aportului electoral, întronîndu-l în scaunul prefecturii.

Ochii arhivarului se mai opriră sarcastic sentențioși și asupra potcapului protopopului orașului, legănat în oscilări trîndave de un cap netrezit încă de alcool. Roșu și plin la față, cu pete pe sutană și pe suflet, protopopul împrestrița miasma aulei cu mirosul acru al alcoolului refermentat de stomac și cu odoarea cruntă a boxului din ghete, în care își gîtuise picioarele gutoase și mucezite de

ciorapii neschimbați cu luna. Nu era cîrciumă în acest orășel așezat la poale de munți, în care protopopul să nu-și fi batjocorit apostolica haină.

— Crîșmare, dă-mi un rubiniu, așa în culoarea potcapului! și cîrciumarul, fixînd forma cilindrică și rubinie a coifului sacerdotal, turna în pahare vinul sîngeros, asemuitor modelului dat. Iar cînd cilindrul sacerdotal își pierdea culoarea vie a catifelei roșietice, pătată de tejghelele și de dușumelele pe care cădea, atunci protopopul se oprea la singurul fabricant de haine și coifuri preoțești, ordonîndu-i să facă un potcap, în culoarea rubiniului lui Tache, din bariera Buzăului. Tache din bariera Buzăului era un vestit cîrciumar, cu vinuri bune și cu odăi dosnice, în care poposeau, conduse pe ascuns și pe din dos, nurliile Eve păcătoase, ce întinau viața conjugală a orășelului de la poalele munților.

Apoi, Dincă Scutaru își roti ochii asupra șefului de gară, în biroul căruia vara și toamna începea licitația mută, discretă, a vagoanelor cerute de proprietarii de vii și de moșii.

Un singur notabil se bucura de simpatia cinstită a arhivarului. Era președintele de tribunal. Restul îl scîrbea. Și îl scîrbea și mai mult acum, văzîndu-i adunați laolaltă, viermuind în această sală de liceu printre atîtea suflete curate de copii, suflete neîntinate încă de binefacerile moravurilor noastre publice. Aceștia erau, și ca aceștia și ceilalți, fruntașii orașului, în obrazul cărora îngîmfarea provincială caricaturizase grotesc semeția incultului. Aceștia erau acei ce nu se umileau să întindă mîna onestului arhivar, — deținătorul unui post neînsemnat, dar pe care îl cinstea de 28 de ani, — decît odată pe an, atunci cînd fata se așeza în fruntea clasificației clasei căreia aparținea.

Rătăcit în această mulțime împestrițată Doru Mihalcea, cu pieptul învolburat de prima frămîntare a dragostei, urmărea cu ochii umezi și grei de fericire, pe Ani, fata pe care a sărutat-o cîndva frățește, nu de mult prietenește, și acum în urmă cu o pornire năvalnică, stîrnită în pieptul lui de întîia răzvrătire a simțurilor ce se ma-

turizează. O urmărea și o închidea toată în ochii lui, așa cum era ea, înaltă, cu pieptul îmbietor arcuit, cu capul pierdut în inelarea mătăsoasă a părului negru, cu ochii palizi și vrăjiți de o dorință, cu expresia unei gingășii neîntrecute. O urmărea încălzit de focul ce-i ardea obrajii, fruntea, ochii, pieptul și mîinile. O urmărea mereu neînsetat de ea și cînd mulțimea o ascundea privirii lui, atunci, un sentiment de ură i se desprindea din piept pentru această mulțime potrivnică fericirii lui.

Cu figura palidă de copil crescut în casă, Doru Mihalcea, absolvent și el al liceului, capătul vieții lui culturale, — mijloacele bănești ale părinților săi nepermițînd cheltuieli într-un oraș cu universitate, — venise să se bucure de sărbătorirea Anei. Zărit de directorul lui, devenit de trei zile director îl întrebă :

— Dai tu ce cauți aici, Mihalcea ? cu aceeași figură palidă de totdeauna, surprinsă și acum de teama severității directorului, deși de trei zile se liberase de ea, Doru Mihalcea răspunse timid :

— Sînt văr cu Ana Scutaru !

Mințise. Recules din teama care nu mai era îndreptățită și privind spinarea pătrată a directorului care se îndepărta de el, tînărul absolvent al liceului se lăsă dojenit de lăuntrica voce a gîndurilor, pentru că mințise prima oară : „Am fost un prost ! De ce-am mințit ! Trebuia fără nici o teamă să-i spun adevărul. Nu mai e directorul meu, atunci ?“ Dar din același fund al conștiinței sale tinere sosi explicația indulgentă, puerilă : „Mai bine că am mințit ! Iubirile nu se mărturisesc decît celor în cauză și iubirile nu au farmec decît atunci cînd sînt învăluite în taină. Dragostea manifestată în ochii lumii, îngăduită de situația legitimă a eroilor ei, dragostea logodnicilor, dragostea soților, nu are nimic din farmecul dragostei ascunse. Se poate oare asemui iubirea unor soți, liberă să-și manifesteze oarecari expansiuni în văzul tuturor, cu dragostea liceanului pentru o fată de pension, opriți și unul și altul de direcție să iubească ? Se poate compara oare dragostea unei femei a cărei inimă e frămîntată de o învolburare venită din afara căminului conjugal, cu dragostea programatică a soților care, constrînși

de nevoile ocupațiilor se iubesc la ore fixe, fără acel parfum de jenă reciprocă, parfumul amanților, care dă intimității patului o savoare și mai deplină și fără acea amenințare a surprinderilor fatale?" Un întreg pasaj de roman îi năvăli în minte, aducînd cu el ușurarea pentru că mințise. Și pasajul eroticului romancier se încuibase în el așa cum se încuiba în toți adolescenții pofta lucrurilor necunoscute, dar pentru care au simțiri pregătite să le primească.

Și ochii lui Doru Mihalcea căutau mereu să desprindă din viermuirea mulțimii din sală, chipul Anei, pe care îl închidea înapoia pleoapelor așa cum era el, cap de zînă pierdut în inelarea mătăsoasă a părului negru.

Terminată îndeplinirea tuturor felicitărilor, glasul directorului liceului de fete Despina Doamna, își reluă firul, impunînd mulțimii zgomotoase, tăcere. Nu mai era pentru nimeni o noutate cuvîntul directorului. De un pătrar de veac de cînd era în capul liceului, cuvîntarea lui de sfîrșit de an era aceeași. De 25 de ani repeta acelaș îndemn, statornicit în creerul lui pentru totdeauna, ca o idee anxioasă a unei demențe periodice.

...„Nu vă îngropați copiii în viața incultă a orașului de provincie. Nu le stăviliți înclinațiile spre carierele culturale, dintr-o meschină socoteală de economie. Duceți-i la București, înscrieți-i în facultăți, dezrobiți-i de viața de provincie, care nu poate să-i facă decît mărunți funcționari, nevolnici cetățeni. Scoateți-i din mocneala patriarhală, care odihnește creerul într-o pasivitate dăunătoare, închizîndu-i orizontul gîndirii și duceți-i în orașul lumină, să se adape la izvorul culturii. Rupeți odată pentru totdeauna lanțul sclaviei culturale, ce vă leagă de viața pitică în fapte și în gîndire a orașelor de provincie și porniți-vă copiii la București, să înceapă în facultăți drumul luminos al carierelor culturale...

Era în cuvîntul directorului un îndemn izvorît, nu numai din conștiința lui apostolică, ci și dintr-o mistică și emotivă inspirație, ce da șiragului de vorbe un slab parfum de halucinație, atunci cînd Bucureștiul, acest magic cuvînt, îi venea pe buze. Se lumina la față ca un inspirat, ce întrezărește în gol chipul visurilor lui

bolnave, i se îmbujora obrazul palid și i se scăldau ochii în baia de lacrimi de cîte ori marele oraș îi aprindea imaginația. Avea pentru Capitala țării o mistică veneraţie, născută în el cine știe cînd și cine știe cum ! Poate că își adîncea rădăcinile pînă în depărtata lui copilărie, care i-a încălzit pentru prima oară trupul, în focul arzător al dragostei ; poate că s-a născut mai tîrziu, pe atunci cînd citea în biblioteca Academiei cărți, în care s-au înveșnicit marii cărturari ai neamului ; poate c-a strecurat-o în el vecina de odinioară de pe banca seminarului facultății de litere, spre care îndrepta repetate priviri furișe ; poate că s-a plantat în el și mai tîrziu, ca un neîncetat ecou al glasului bătrînului profesor de filozofie, ce le repeta la fiecare sfîrșit de conferințe datoria ce o au după ce vor termina facultatea, de a se risipi în țară, spre a lumina trupul întunecat al patriei ; cine știe cînd și cine știe cum, s-a cuibărit în el această mistică inspirație pentru marele oraș al țării, București.

Și ori unde ar fi pomenit de el, în școală, pe stradă, la cafenea, în sala cu pereții coșcoviți ai cinematografului, la festivități culturale ca și la toate întîmplările ce pot închega un eveniment de importanță într-un oraș de provincie, nu putea fără să nu treacă și prin monografia lui, mai dezvoltată sau mai strînsă, după cum împrejurările o îngăduiau. Nu putea s-o uite nici acum, la un sfîrșit de an ! Și, cum în această ocazie nici o altă împrejurare decît voința lui nu-i putea limita extinderea în timp a monografiei, o începu de la cele mai nesigure date ale așezării lui : de la copilăroasele susțineri ale tezistului Blau, care dădeau cuvîntului București turanica nomenclatură ca : Bukor-Aschė, Başkert etc. Pomeni apoi de Mircea cel Mare, care amintește la 1401, în hrisoavele sale de orașul București, deci cu o existență începută încă din veacul al XIV, cînd era un popas negustoresc pe vadul Dîmboviței, în drumul spre schela Dunării de la Giurgiu ; trezi o clipă gloria lui veche, cînd Ludovic Angevinul, regele Ungariei, porni cu oaste din două părți ca să pedepsească pe Vlaicu, care nu mai voia să plătească tributul, și cum acest mîndru rege, căruia îi pocneau zalele pe piept de îngîmfat ce era, a

fost bătut de mai marele Cetății Dîmboviței, Pîrcălabul Dragomir ; aminti trista împotrivire a oștilor lui Ștefan cel Mare, cu acelea ale lui Radu cel Frumos, lăsînd domn pe Laiotă Basarab, alungat și el de Ștefan Bathory, care din porunca lui Matiaș Corvinul întronă pe Vlad Țepeș ; desgroapă din cronici pe Mircea Ciobanu și pe bătrîna Mircioaia, ce-au îngrădit cetatea cu ziduri noi ; pomeni și de anul 1595, cînd Mihai Viteazul s-a retras de la Călugăreni pustiind orașul ca să nu cadă averea în mîna turcilor, apoi din nou jefuirea lui Sinan, fugărit de Mihai și de Sigismund Bathory ; nu uita nici de pîrjolul focului din anul 1718, după plecarea nemților, foc la stingerea căruia a ajutat însuși domnul Ioan Mavrocordat, răcind și murind ; trecut prin ciuma de la 1719, prin cutremurul din 1738, care zdruncină curțile domnești, crăpîndu-le zidurile ; înșirînd tot așa mai departe, aproape toate datele ce au însemnat etapele de înflorire sau de decădere ale Bucureștiului.

Asistența, în fața acestei interminabile evocări istorice, ce nu-și avea locul față de caracterul festivității și nici chiar de îndemnul lui repetat la fiecare sfîrșit de an, plictisită de incursiunea cronicară a directorului, își schiță prin gesturi ce trebuiau a da să înțeleagă vorbitorului, nerăbdarea. Un aer tîmp le acoperea parcă fața, aer ce întovărășește întotdeauna capul ascultătorului plictisit de lucrurile pe care le aude, dar pe care nu le înțelege și pe care de la o vreme nici nu le mai aude. Numai protopopul își clătina din cînd în cînd capul, la pomenirea orașului, pentru el cu atîtea mahalale și cu atîtea crîșme, pe unde a tras și o să mai tragă șir nesfîrșit de chiolhanuri.

Dar, dacă în această mulțime de ascultători cuvîntul interminabil al vorbitorului cădea ca o zăpușeală de august, amorțindu-le gîndul și mișcarea, în Dincă Scutaru însă sfredelea cîinos, străpungîndu-i trupul cu săgeți de foc și de ghiață. Pentru el, Bucureștiul era cea mai hidoasă aducere aminte. Repetat mereu de director, îi scormonea tiranic și crud, într-un loc ascuns al sufletului, în care închisese încă de mult amărăciunea unei întîmplări din tinerețea lui. Toți îl credeau fericit, și bucuria lui,

imaginată de ei, i-o pizmuiau, neconvenindu-le ca tocmai fata arhivarului de tribunal să fie de 8 ani de zile cea mai bună elevă a liceului. Și în tulburarea ce i-o descopereau pe față, vedeau emoția bucuriei, cînd ea nu era decît tortura celei mai negre aduceri aminte. Ar fi vrut arhivarul să surzească în clipa aceea, să fugă, ca să nu mai audă glasul directorului, bici de foc și de ghiață, ce se încolăcea pe el tot mai strîns. Se gîndea să se strecoare ușurel și pe nevăzute afară dar, cum i-ar fi socotit lumea această evadare? Auzea parcă, desprins din mijlocul mulțimii, un glas ce-l pironea: Priviți un tată pe care îl doare fericirea copilului său! Țintuit locului de acest gînd, rămase mai departe, în luptă crîncenă și chinuitoare cu neagra aducere aminte.

...Era și el la liceu atunci, în ultimul an. Terminase gimnaziul la Cîmpulung, după care tatăl lui îl dăduse în gazdă la București, să termine liceul. Îl găzduia doamna și domnul Tudor Frangulea. Domnul Frangulea, conductor de binale, lipsea des de acasă avînd construcții nu numai în oraș, ci și în județ. Depărtarea îl obliga să rămînă multe nopți departe de patul vecin al nevestei lui. Doamna Sultana Frangulea, femeie de vreo 37 de ani, era de o solidă construcție anatomică, ce nu se putea mărgini numai la stăpînirea puterilor conjugale, absente foarte des. Și fiindcă era și o femeie frumoasă, nu ca să pozeze ca nud sau ca portret, ci de acea frumusețe robustă ce se racordează perfect cu păcatul Evei, doamna Sultana era curtată și întreținea trupește o variantă pleiadă de amanți. Profesorași tineri de la liceul cartierului; funcționari inferiori de pe la ministere și instituții de stat; comisarii chipeși, ornați cu galonul de aur, cusut pe chipiul lor deformat strengărește; plutonieri din escorta regală și din Regimentul 4 de Roșiori, singurele corpuri de trupă cu care doamna Sultana dorea să aibă legături de trup, băieții din aceste regimente fiind de elită; actori de cabaret, cu faimă recrutată pe scena varieteului Salatta; și încă mulți alții s-au perindat pe la pieptul bogat al doamnei Sultana, rușinîndu-se pe rînd cînd se vedeau atît de neputincioși, în fața atleticei voluptăți a amantei mereu exigentă.

Cum l-a dat în gazdă tatăl lui într-o asemenea casă ? s-a întrebat el multă vreme după întîmplarea nenorocită, ce i-a zdrobit iluziile tinerești ! Tîrziu de tot și-a explicat faptul, că îl dăduse acolo pentru că tatăl său o cunoștea pe doamna Sultana pînă în cel mai ascuns neg al corpului, așezat obraznic deasupra apendicelui, venirile dese să vadă cum merge băiatul cu școala, fiind numai justificările mincinoase cu care acoperea față de el și de mama lui adevărul.

La început, în primii 2—3 ani, doamna Sultana nu l-a preocupat de loc și nici voluptatea doamnei Sultana nu s-a manifestat în acești 2—3 ani pentru tînărul din clasa a 5-a, în care maturizarea simțurilor ce călăuzesc plăcerile patului, întîrzia. Dar, cînd Dincă Scutaru a pornit pe al 18-lea an, o furnicare ciudată a început să-i prindă corpul, de cîte ori îi ieșea înainte doamna Sultana. Brațele goale, decolteul bluzei prea adîncit, din care sînii se fereau vederii pe jumătate, sau încrucișarea picioarelor calculat repetată și în așa fel ca peste genunchi privirea lui să poată străbate și mai departe, stîrneau acum în Dincă Scutaru focul primei încingeri a trupului doritor de desfăț.

Și doamna Sultana, descoperind în ținuta stîngace a liceanului dorințele noi ce începeau să se cuibărească în trupul lui tînăr, nu mai avea pentru el, ca înainte, indiferență. Cu aceeași perversă pasiune, cu care un bărbat în vîrstă vînează frăgezimea unui trup de minoră, dorea ea acum pe Dincă Scutaru. La gîndul că va putea cunoaște erupția puternică a dragostei țîșnind pentru prima oară din simțuri neîncercate încă, ocazie neavută pînă acum, doamna Sultana, cu ochi galeși și cu mîngîieri caline, începu să întrețină focul tinerese a lui Dincă Scutaru.

Nu-l mai striga acum, Dincă. Numele lui nu mai corespundea situației noi. Dincă se transformase în Dinu și domnul Tudor Frangulea nu s-a întrebat niciodată de ce soția sa, după 3 ani, a schimbat numele băiatului.

Cînd și-a simțit pornirile trupești stîrnite de întîiul îndemn, Dincă Scutaru, mistuit de intensitatea lor, începu

drumul realizărilor. A privit mai întîi pe gaura cheii. Între odaia lui și a soților Frangulea era o sală. Pătrundea prin întunericul ei pînă la ușa dormitorului gazdei cînd lipsea domnul Frangulea, și prin gaura cheii se întîlni pentru prima oară cu goliciunea trupească a doamnei Sultana. Clipa aceea n-a uitat-o multă vreme Dincă Scutaru. Și acum trăiește puternic în memoria lui.

Doamna Sultana, simțind ocupațiile nocturne ale băiatului, își prelungea pregătirile culcării cît mai îndelung și cît mai ispititor. Se dezbrăca leneș în fața obiectivului la carē știa că pîndește un ochi dornic, își întîrzia punerea cămășii de noapte, își freca corpul cu alcooluri parfumate ce pătrundeau pînă în nările pîndarului, își umplea pumnii cu rodiile pieptului, mîngîindu-le în crispații de fericire, ca și cînd mîinile n-ar fi fost ale ei, ci ale unui bărbat, se tolănea apoi în pat, cu trîndăvie de pisică adorată, neacoperindu-se decît cu semiobscuritatea camerii, obținută cu ajutorul lămpii de noapte, și în cele din urmă dădea drumul unui suspin profund, ce închidea regretul singurătății ei. Apoi, se lăsa furată de somn, după ce mai întîi se gîndea cu plăcere la toropeala celui care a pîndit-o.

Dincă Scutaru privea toată această seducătoare manevră, cu ochi avizi de necunoscutul către care îl împingea acum vigoarea celor 18 ani. Îi scînteiau ochii, îi ardea trupul închircit ca să poată privi pe gaura cheii, îi zvîcnea inima puternic și i se contractau mușchii răscolindu-l din creștetul capului pînă în vîrful unghiilor de la picioare ; o dorință ce-i pusese stăpînire pe gînd, pe carne și pe sînge. După ce doamna Sultana adormea, Dincă se întorcea în odaia lui unde se svîrcolea pînă în zorii zilei în patul ce nu-l mai odihnea de la o vreme încoace.

Cînd doamna Sultana l-a crezut destul de aprins, pregătit, cum gîndea ea, pentru pat, a accelerat preliminariile îngăduindu-i într-o zi s-o sărute. Ardeau buzele liceanului ca jarul. Lipite îndelung de gura doamnei Sultana, nu se mai săturau. Și doamna Sultana știa să sărute. Apoi, cînd domnul Tudor Frangulea lipsea, dus prin județ la construcții, Dincă Scutaru nu se mai oprea la gura cheii, ci deschidea ușa care nu se mai opunea

între el și dragostea lui, rămînînd în patul doamnei Frangulea pînă la revărsatul zorilor. Și patul doamnei Frangulea îi adîncise cu vremea ochii și îi săpase în jurul lor cearcăne albăstrii.

O iubea cu pasiune. Cînd domnul Frangulea rămînea acasă mai multe zile, o neliniște ucigătoare îl cuprindea. Trebuia să se mulțumească atunci numai cu cîte un sărut, dat fugar, sau cu cîte o vinovată îmbrățișare, obținută în bucătărie, unde Dincă Scutaru venea prefăcîndu-se față de domnul Frangulea, că are treabă, că vrea ceva. O iubea și se credea iubit, nebănuind că voluptatea nesățioasă a doamnei Sultana mai are nevoie și de alte sărutări, de alte culcări ilegale.

Dar, într-o zi a aflat și ziua aceea i-o amintește acum directorul liceului Despina Doamna, fără să vrea, cînd pomenește mereu de București.

Domnul Frangulea lipsea tot mai mult de acasă, campania construcțiilor întețindu-se odată cu primăvara. Lucra la un spital destinat unei boli contagioase, spital ce se construia într-o comună din sudul județului Ilfov. Tînărul amant își statornicise culcușul în patul doamnei Sultana. Dar, cum era în clasa 8-a — și pe vremea lui liceenii ultimului an erau matur dezvoltați, — mai mulți, printre care și el, își propuseseră să petreacă o noapte, într-un local periferic, departe de raza de investigație a directorului de liceu. Anticipau viața studențească pe care o așteptau. În seara aceia anunță doamnei Sultana regretul lipsei, dar o asigură că, pentru ea va bea toate paharele de vin. Doamna Sultana manifestîndu-și și ea regretul ce-l are pentru noaptea care va trebui s-o petreacă singură, îi încurajă escapada, zicîndu-i că bine face:
— „E o idee bună, Dinule. Ești băiat mare, mîine intri în viața studențească, iar tu, ești ca o fată mare!"

În prima clipă după plecarea lui Dincă Scutaru în oraș, doamna Sultana și-a trimis confidenta tuturor amorurilor ei variate, servitoarea, la Costel Văetuș, un tînăr sclivisit, plutonier de Roșiori. Și Costel Văetuș, citind scrisul schilod al doamnei Sultana, răspunse verbal: „Spune-i că voi fi la datorie la ora prevăzută".

În oraș, Dincă Scutaru se întîlni cu ceilalți patru colegi, în tovărășia cărora avea să petreacă prima noapte studențească. S-au adunat în Piața Romană și s-au îndreptat apoi spre un local știut de unul din ei, în prelungirea Dorobanților. Cheful nu a durat mult. Un scandal ivit între patronul localului și un client arțăgos le periclită prezența. Plătiră repede și plecară. Revizuindu-și buzunarele, au constatat că nu se pot aventura în vreun alt local. Hotărîră să se despartă : „— Pe altă dată, fraților și s-o facem lată, cu femei !"

Înaintea lui Dincă Scutaru, prin negura nopții, doamna Sultana apăru cu brațele deschise, chemîndu-l. Strigarea femeii îl grăbi să răspundă : — „Da, da, fraților, pe altădată, astă seară mă simt și cam obosit !"

Înainta cu pas grăbit, înciudat de timpul pierdut. Se condamna : „Am lăsat-o singură. Și ea a admis această evadare numai ca să nu-mi strice dorința. Ce suflet, ce inimă !" și își grăbi pasul și mai mult, tăind drumul cel mai scurt pînă în strada Virgiliu, unde gîndea el : „pe Sultana o chinuie singurătatea". Palida lumină a lămpii de noapte, descoperită de la poarta curții de ochii lui îndreptați spre iatacul femeii ce-o iubea, îl făcea să gîndească cu măgulire : „N-a putut adormi, fără ca Dinu să fie lîngă ea". Și în clipa în care din poarta curții i-a simțit zvîrcolirea chinului că nu a fost lîngă dînsa, în aceeași clipă Dincă Scutaru a simțit cît de profund o iubește. Deschise ușa de la sala despărțitoare a camerelor, fără zgomot, cu gîndul să se apropie de ea pe nesimțite. Prin ușa deschisă, odată cu el, se furișă înăuntru și o dîră de lumină. În noaptea aceea era lună. Înaintea lui două sclipiri aurii îi adunară privirile. Crezu la început că sînt ochii fosforescenți ai unei pisici, dar și-a dat mai tîrziu seama, că sînt prea mari și prea depărtați pentru a fi ochi de pisică. Se apropie în vîrful picioarelor, cu mîna întinsă spre lucirile aurii. Pipăi Lucirile aurii erau reci și de metal. Pipăi mai departe împrejurul lor și întîlni carîmbii unor cizme. Nu-i venea să creadă că sînt cizme. Le pipăi din nou, pînă ce a dat de lama ascuțită a pintenilor, convingîndu-se că sînt cu adevărat cizmele unui militar. În clipa aceea l-a zguduit un cutremur, apoi i s-a îmbrobonat fruntea de picături calde. A intrat în

camera lui în vîrful picioarelor, a lăsat ușa întredeschisă și s-a pus la pîndă. Îndelungată pîndă ! Treceau minutele ca anii și anii nu i-au rămas în minte așa cum i-au rămas minutele acelea. Înaintea ochilor lui, împlîntați în noapte, se prăbușea o fericire ; înaintea ochilor lui, zvîrcoliți în orbite, se topea în păcură vîscoasă un vis țesut cu flori de luncă, în amurguri de mai. Își simțea cămașa umedă și umezeala cămășii era rece ca o noapte polară. Afară era întuneric de mai, cu tufe de liliac alb, alb ca sufletul de fecioară, pe cînd în ochii lui era roșu, ca roșul sîngeros al garoafelor înfipte în claia de păr a țigăncilor florărese.

Aștepta. Buzele îi tremurau, neputîndu-le stăpîni. Peste buze se prelingeau pînă-n bărbie și din bărbie pînă-n podele, lacrimi fierbinți. Aștepta, privind cu scîrbă și cu ură nasturii de metal lucitor, rozetele cizmelor de roșior. Aștepta, măcinat de o tortură, ce-i înnebunea mintea și-i încorda mușchii. Înaintă cîțiva pași spre ușa cheii, prin care a pîndit cîndva femeia și patul care l-au găzduit mai tîrziu. Privea acum prin gaura cheii aceeași femeie și același pat găzduind pe un altul. Privea pe doamna Sultana, pe Sultana lui, vis între visuri, cum în ciuda patului îl găzduia numai ea, cu brațele ei lungi ca niște picioare, cu picioarele ei încleștate ca niște brațe. Lacrimi și mai fierbinți începură să-i brăzdeze obrazul, iar umezeala cămășii o simți și mai rece. Îmbrăcase o haină de ghiață și pe obraz îl stropea o apă clocotită.

Înnebunit de ceea ce văzuse, un gînd satanic îl îndemna să intre și să izbească cu cizmele ferecate de pinteni, în zvîrcolirea sexuală din pat. Dar, o putere mai tare decît gîndul drăcesc îl țintui în fața găurii mici, prin care atletica doamna Sultana și sclivisitul plutonier Costel Văetuș, se vedeau în întregime, înnotînd în spuma de mare a cearceafului și a pernelor. Se întoarse în camera lui și de după ușa întredeschisă pîndi înainte. Gîndurile i se risipiră și ele. Căzut într-o stare de prostrație, cu privirea slută și tîmpă pe cizmele ciclope, cu ochi strălucitori de aur, ce parcă îl priveau ironizîndu-l. A stat așa, în baia rece a cămășii umede de sudoare, pînă în spre zorii zilei. Cînd s-a deschis pentru prima oară

ușa doamnei Sultana, se arată o mînă lungă, vînjoasă, ce apucă cizmele trăgîndu-le în cameră. Ușa doamnei Sultana se închise la loc și Dincă Scutaru rămase mai departe la pîndă, fără ca evenimentul dispariției cizmelor să-i fi afectat sistemul nervos de apropierea deznodămîntului fatal. A rămas mai departe, în umezeala rece a cămășii, cu gîndurile risipite și cu mințile împrăștiate. Ușa doamnei Sultana se deschise din nou, lăsînd să se strecoare prin dreptunghiul ei un militar voinic, purtat de pași sunători. În clipa aceea, Dincă Scutaru împinse ușa de după care pîndise, ieșind în sală să înfrunte „Goliatul" nocturn.

— Ce-ai căutat înăuntru ?

Surprins la început, știindu-l în oraș după spusele doamnei Sultana, militarul făcu un pas înapoi, după care se opri, revenindu-și în fire.

— Dar, ce te interesează pe dumneata, tinerelule, ce-am căutat eu înăuntru ?

Dincă Scutaru îi puse mîna în piept, scuturîndu-l de tunica presărată peste tot cu nasturi metalici.

— Răspunde odată, cînd te întreb, ce-ai căutat înăuntru ?

Militarul îi apucă mîna înfiptă în piept, strîngîndu-l atît de tare, că degetele lui Dincă Scutaru slăbiră postavul, amorțite, paralizate. Vrînd să-l lovească cu cealaltă, militarul îl împinse atît de puternic, că Dincă se prăbuși, lovindu-se cu capul de ușa lui. Atunci auzi străbătînd pînă la el, venind din camera doamnei Sultana, un rîs înfundat, batjocoritor. Pînă să se scoale de jos, militarul avu timp să dispară și doamna Sultana să se zăvorască în iatacul ei. Rîsul batjocoritor îi rămăsese însă în sală și nu mai înceta.

Lovitura primită în cap îl trezi la starea de realitate : „Ce-am făcut ?"' I se zbîrci fața scîrbit de cele întîmplate, se sculă, intră în camera lui, își luă pălăria cu care hoinărise în noaptea aceea și ieși, insultînd în gînd femeia pe care o iubise. Fusese prima lui dragoste. A mai privit odată în urmă, apoi, își iuți pasul îndreptîndu-se spre Gara de Nord, urmărit de rîsul batjocoritor al doamnei Sultana.

De atunci, n-a mai fost niciodată în București. Toate sforțările tatălui său de a-l readuce în capitală, să-și termine liceul și să-și dea bacalaureatul, au fost zadarnice. Dincă Scutaru puse capăt studiilor sale aici.

Cu vremea, după ce tatăl său a cheltuit toată averea bătrînească, risipind-o în destrăbălări la București, unde se ducea des și unde întîlnea pe doamna Sultana și pe atîtea alte doamne Sultane. Dincă Scutaru plecă din Cîmpulung, obținînd în orașul de provincie, în care este acum de 28 de ani, postul de arhivar al tribunalului local. Se însură apoi cu o femeie săracă, dar cinstită, apărînd în căminul lor după 10 ani de căsătorie, Ani, unicul lor copil...

Aceasta era dureroasa amintire ce i-o trezea directorul liceului Despina Doamna, de cîteori pronunța numele Capitalei, amintire ce-l sfredelea cîinos, străpungîndu-i trupul cu săgeți de foc și de ghiață.

Cînd directorul și-a terminat cuvîntul, amorfa masă de intelectuali provinciali, imbecilizați în nemișcare, își dovedi din nou existența, mișcîndu-se, gesticulînd, vorbind zgomotos. Apoi se risipi pe ușile aulei, lăsînd în urma ei, pentru multă vreme, mirosul colectivității umane.

Trinitatea familiei Scutaru se regrupă, pornind spre casă : Dincă, muncit încă de un gînd ; nevasta lui, oarecum veselă, nemaifiind amenințată de nici o strîngere de mînă ; Ani, cu obrajii împurpurați încă de emoția sărbătoririi și cu mîinile pline de cărți primite. N-au făcut o sută de metri, că Doru Mihalcea îi și ajunse, sub pretextul de a felicita pe Ani. Așa cel puțin, au crezut arhivarul și soția lui. Ani știa însă că îl trimisese lîngă ea neastîmpărul dragostei.

— Bravo, Ani, așa s-o ții și la București, tot prima !

Ochii lui Dincă, străfulgerați din nou la auzul blestematului oraș, își îndreptară privirile spre Doru cu dușmănie. Simțea arhivarul că acest cuvînt îl va neliniști de acum înainte, toată viața.

— Tu nu vii la București, Dorule, la facultate ?

— Nu ! răspunse Doru Mihalcea, închizînd în felul cum l-a pronunțat durerosul regret că nu poate merge,

pauperismul părintesc curmîndu-i studiile universitare și drumul alături de Ani.

— Nu, eu nu merg ! repetă încă odată, descurajat, nu atît de drumul tăiat spre oricare carieră, cît de faptul că n-o va mai vedea pe Ani, decît rar, în vacanțe. Tulburat de trista soartă, Doru Mihalcea își puse în gînd să fie cît mai mult lîngă ea, în vara aceasta, ca o despăgubire morală și materială pentru timpul cînd va lipsi. Nu bănuia că așa se va lega și mai puternic și că apoi, după plecarea ei, va fi și mai chinuit și mai nenorocit.

A condus-o pînă acasă hotărînd să se întîlnească după amiază, în grădina publică. Apoi, s-au despărțit, simțindu-și mîna plăcut încleștată de strîngerea semnificativă a Anei.

La masă, arhivarul sondă gîndurile fetii :

— Directorul vostru tot așa a rămas ; nu-i îndreaptă mintea nici bătrînețea. O ține una și bună cu Bucureștiul, de parcă numai de cei ce-au trecut prin el s-a legat fericirea. Mare pacoste mai e și orașul ăsta pe capul țărișoarei noastre !

— Nu mai sîntem țărișoară, tată. Sîntem țară mare acum !

— Om fi, Ani dragă, dar la minte tot mărunți am rămas.

Nevasta lui, Zoica, nu lua parte la discuțiile pe care le socotea că nu sînt de nasul ei. Numai nevoile gospodăriei îi deschideau gura. Își simțea inferioritatea în fața tuturor discuțiilor ce ieșeau din cadrul nevoilor casnice.

Prin fumul gros al unei țigări de mahorcă, arhivarul își privea copilul, căutînd parcă să-i ghicească gîndurile. Pîcla fumului de țigară, cu miros de coș aprins, se așeza între ei tot mai deasă, izvorînd tot mai mult din pieptul fumătorului, ce-și mărea și-și micșora volumul într-un ritm mai repede decît acel al respirației normale. De două ori a vrut să înceapă și de două ori i s-a stins glasul, cu care avea să dea sonoritate cuvintelor sosite, pînă-n carnea buzelor vinete. A treia oară izbuti:

— Nu știu dacă v-am spus că am vorbit cu domnul prim (domnul prim era primul președinte al tribunalului)

și mi-a promis o slujbuliță pentru tine, Ani, o slujbuliță bună, de patru mii lei, lunar.

Pe nevasta lui, știrea a surprins-o îmbucurător, ceea ce o făcu să-și mute privirea din farfurii, în ochii fetei crezind că se va bucura de cele auzite.

— Niciodată ! și după o scurtă tăcere apăsătoare continuă cu oarecare revoltă în glas :

— N-am terminat liceul premiantă de onoare pentru ca să înregistrez petiții și să tai timbrele de pe ele, cu crucea de cerneală violetă !

Tăcu din nou și tăcerea de acum apăsa și mai greu. Și apoi, din nou arhivarul izbuti să vorbească :

— Dar trebuie să te gîndești Ani, că nu sînt bani. Cu ce vrei să fac față cheltuielilor ? Gazdă, masă, taxa, cărți și toate celelalte pe care le știi mai bine ca mine, cer bani, Ani, și n-am. Dacă am pus ceva deoparte, pentru tine am pus, căci pe cine mai am ? Esti fată mare acum, vine căsătoria, îți trebuie o încropeală cît de cît ! nu e așa Zoico ?

— Nu e așa tată ! răspunse Ani, supărată, în locul soției lui Dincă Scutaru. Nu e așa ! Ați auzit pe domnul director : „Nu vă îngropați copiii în viața meschină a orașului de provincie, căci nu poate să-i facă decît mărunți funcționari, nevolnici cetățeni. Duceți-i la București !...

— Directorul vostru e un nebun. Gînditu-s-a el și la sărăcia noastră ?

— Nu am nevoie de zestre ! În locul celei strînse, prefer zestrea capului... tată, vreau să-nvăț mai departe !

— Ani, gîndește-te fată...

— Vreau să-învăț ! asta vreau ! și se sculă de la masă, în zgomotul unor farfurii lovite.

Pîcla vîscoasă a fumului de țigară apăsa acum pieptul lui Dincă Scutaru, cu greutatea lespezilor de pe mormintele puhave. Ar mai fi vrut să spună ceva, dacă nu Anei, care plecase, soției lui, rămasă mută, dar, nu mai putu ; simțea o strînsoare în gît, un înec, o astmă, iar în urechi îi vibra puternic un rîs batjocoritor, un rîs venit de departe, rîsul doamnei Sultana.

Se sculă de la masă, își tăie drum prin ceața fumurie

și vîscoasă și cu pași îmbătați de durere se duse în dormitor.

Pe o bancă din grădina publică, dosnică, ferită de soare, Doru Mihalcea și Ani Scutaru își șopteau nevinovatele împărtășiri ale dragostei lor arzînde. Dacă nu mai aveau teama că vor fi văzuți, ei, liceeni, în întîlniri amoroase, ceea ce le-ar fi atras altădată eliminări din școală, aveau totuși în atitudinea lor stîngăcia fricoasă a situației noi, căreia de-abia acum îi începeau ucenicia. Dar ce dorită ucenicie !

Îi prindea din cînd în cînd mîna, i-o săruta, după ce mai întîi își rotea ochii în jurul lor și i-o depunea înapoi, în poala rochiei — o stambă înflorită, ce se lipise de corp, ca pe un nud de femeie voalul bătut de vînt —, întîlnind atunci pentru întîia oară duritatea caldă a picioarelor ei. Nu-și coborîse niciodată gîndul mai jos de dorința sărutărilor, dar înaintea gîndului său pășea clocotul sîngelui și acest clocot i-a dat, cînd a întîlnit mușchii tari și calzi ai picioarelor ei o furnicare pe care n-a înțeles-o, dar care i-a pus jar în obraji și pară de foc pe buze.

Își vorbeau rar. Cu ce puteau să întreacă cuvintele înțelesul mut al sărutărilor ? Cuvintele trebuiau să le caute, anevoios, pe cînd îmbrățișările lor nevinovate se învolburau unele după altele, mai mult chiar decît ar fi vrut ei, în cadrul acela public, amenințător, unde primul moralizator venit i-ar fi putut dojeni.

— Ani, ce voi face eu fără tine ?

Și Ani, drept răspuns, îi trecea mîna subțire, străbătută de o rețea fină de vinișoare albastre, prin părul încă mic ca să se așeze în freză, cu toată tortura ce i-o imprima fileul, în orele cînd ședea acasă. Mîngîierea Anei, mîngîierea mîinii tremurînde, ce pentru prima oară alinta din imboldul dragostei, stîrnea în pieptul lui Doru Mihalcea năvala vijelioasă a atîtor porniri ce le simțea venite în trupul lui tot pentru întîia oară.

— Am să-ți scriu mereu, Dorule, și apoi, o să ne vedem în vacanțe. Am să-ți trimit fotografii frumoase și pe ele cuvinte dragi, ce-au să mă înlocuiască în lipsa mea.

— N-ai să mă uiți, Ani ?... Bucureștiul e mare, Ani,

și acolo sînt băieți frumoși și bogați și tu, aproape de ei și ei aproape de tine, au să te facă să mă uiți și ai să uiți și ziua de astăzi.

— Nu fii copil, Dorule! Pe tine n-am să te uit niciodată. Vei fi veșnic lîngă mine, așa cum ești acum și tu mă vei simți mereu lîngă tine.

În prada noilor înlănțuiri, capul lui Doru se lipi de pieptul Anei, ascultîndu-i zvîcnirea precipitată a inimii, pornită de dedesubtul unui sîn cald și tare. Au stat așa multă vreme, netulburați. Pe toropeala zilei calde, cu topiri de asfalt, cu aer muced și cu miros de baltă încinsă, nimeni nu îndrăznise să iasă. În grădină nici un om nu era, în afară de un paznic adormit pe o bancă, cu pieptul păros desfăcut. Nimic nu amintea viața. Doar ei și sforăitul celui culcat, asemeni unui bîzîit de bondar necăjit, o reprezentau. Încolo, natură moartă, cu adevărat moartă.

— Ani, cum să fac să te văd cît mai des pînă la plecarea ta, la toamnă?

— Căutînd să mă vezi, Dorule. Vino la noi. Tu știi că-n locul fraților, pe care nu-i am, tu ești singurul meu frate. Și mama și tata știu că-mi ești drag ca un frate.

— Am să vin, Ani, am să vin mai des, dar... nu cu inima unui adevărat frate.

— Cu inima unui adevărat prieten...

— Care te iubește...

— Și care este iubit.

Au plecat. Ieșiți de sub umbrarul castanului, în soarele dogoritor, porniră către casa arhivarului luînd-o pe singura stradă principală. Și aici aceeași lipsă de viață. Dormeau cîinii pe trotuar; dormeau caii birjelor în hamuri; dormeau birjarii pe caprele trăsurilor; dormeau în picioare sergenții de stradă, rezemați de cîte-un colț de clădire; dormea toată viața micului oraș. Pe toți îi răpusese căldura; unul singur se lupta s-o răpună: protopopul. Uitat în cîrciuma lui Tache, din bariera Buzăului de la ora prînzului, venind aici de la liceu să ia un mizilic, apostolul orașului ajunsese la al 37-lea rubiniu de culoarea potcapului. Luptă cu toată energia și cu toa-

tă setea pîntecului rotund ca un butoi. De altfel și-l recunoscuse singur :

— Eu nu beau, Tache. Cine spune că eu beau, e un dobitoc. Eu pitrocesc doar vinul. Îl iau din butoiul tău și-l trec în butoiul meu, apoi, din al meu în acel al primăriei... cînd își trimite sacalele, și așa, frate Tache, lumea idioată zice că beau. Mai dă-mi un rubiniu și mai pune-n baterie gheață, Tache, c-apoi te tămîiez.

Ajuns în cameră, Dincă Scutaru se trînti pe pat, cu fața în sus, dojenind parcă pe Cel de Sus, pentru nenorocirile ce le prevedeau c-au să vină : Cum îi seamănă tătînelui meu ! Vreau să învăț ! Răspicat, așa cum a fost și glasul lui cînd se necăjea. Îi seamănă ! Îi seamănă bine, dar de i-o semăna în toate, Doamne, mai bine ia-mă din vreme !

Își scoase tabachera din buzunarul pantalonului, așa întins cum era, umplu cu mahorcă foița groasă, — nu Iob, căci diferența de preț de la una la alta o adăuga la zestrea Anei — o răsuci pînă ce închega din materialul strivit între degete o țigară noduroasă și o aprinse, fumînd pentru prima oară în dormitor, loc în care soția lui nu-i permisese niciodată. Fuma, frămîntîndu-l un gînd. Citise cîndva, nu de mult, într-o revistă medicală popularizată, afirmațiile științifice ale unui neurolog de vază, cum că viciile ca și talentele, se transmit atavic, sărind cruciș peste o generație. Era o constatare la care savantul neurolog ajunsese pe bază de cercetări și calcule, înzestrînd medicina umană cu o nouă descoperire, combătută în parte de unii colegi.

Colecția acestei reviste o păstra de cîțiva ani intactă. Ea constituia singurul medic pe care soția lui îl consulta în cazurile de maladivitate familiară. Cum fiecare număr avea și unele rețete ce se puteau prepara nu numai de farmaciști, contra unui cost scump, ci și în casă, nevasta arhivarului prinsese cu cîte un ac cu gămălie, de coperta revistei hebdomadare cîte o hîrtiuță, pe care scrisese la ce anume poate servi numărul acela. Pentru migrenă ; pentru arsuri ; pentru bătături ; contra tusei ; cum se face baia de mușchi ; contra junghiurilor ; contra ulcioarelor, și încă multe indicații de soiul acesta, arătau la ce putea

fi util numărul respectiv din colecția ce-și îngroșa săptămînal volumul.

Constatarea savantului neurolog îl neliniștea cumplit. Viciile ca și talentele, se transmit atavic, sărind crucis o generație. Generația sărită era el. „Ani, după afirmațiile acestui om de știință, are încuibată în ea sămînța viciilor și a talentelor tatălui meu. Le-a probat pînă acum, Ani ?" Străbătu fulgerător cei 18 ani ai copilului, căutînd să desprindă orice fapt ce o apropia de bunicul ei. Inteligența Anei bine remarcabilă îi aminti atîtea compasiuni postume, auzite din gura prietenilor tatălui său și a rudelor lui mai în vîrstă : „Inteligența sa era deosebită și nu i-a dat nici o utilitate. N-a pus-o nici în serviciul carierei. Ar fi fost un avocat de frunte al țării, dacă nu-și risipea tot timpul femeilor de toate categoriile, pentru care și-a pierdut nu numai o carieră frumoasă, ci și viața și averea". Își aminti și de faptul cînd se credea atît de iubit de tatăl său, venind să-l vadă în fiecare săptămînă de la Cîmpulung la București, unde își făcea liceul. A aflat mai tîrziu că nu pentru el venea, ci pentru doamna Frangulea. A aflat mai tîrziu, că femeia ce a jucat în viața lui un rol atît de nenorocit, femeia pe care a iubit-o cu întîia sa dragoste și care i-a dezrobit simțurile din cătușele virginității sexuale, era în acelaș timp amanta tatălui său, ca și a atîtor alții. Nu venise să-l vadă din dragoste filială. Venea la București împins de mîncărimea unui vierme, ce l-a purtat pe cea mai cotită cărare a vieții conjugale. Îi mai trecu prin minte, cu oarecare scîrbă, sfîrșitul lui, mort în brațele unei Afridite cu fișă la poliție și la Serviciul Sanitar Municipal, în timpul oficierii venericei plăceri. Șiragul acestor amintiri îl zguduia și îi umplea ochii de groază, gîndindu-se la viitorul copilului său, pîndit de amenințarea acelui vierme pe care savantul neurolog îl transmitea atavic și crucîș, din două generații.

Dar acel vreau să învăț, nu era oare reeditarea acelui așa vreau, așa fac auzit din gura tatălui său, în copilărie, atunci cînd mama lui căuta să se împotrivească evadărilor lui conjugale ? „Da ! în Ani trăiește embrio-

nar formula de viață a bunicului ei. Pe Ani o amenință soarta !"

În dorința fetei de a se duce la București să învețe mai departe de a ieși din viața pitică în fapte și în gîndire a orașelor de provincie, Dincă Scutaru întrezărea chemarea viermelui, ce se zvîrcolea să iasă din starea embrionară. Și unde să se ducă ! ? În București, în orașul prăbușirilor, orașul care stinge simțămintele curate, încetățenind în locul lor zgura zgrunțoasă a tuturor viciilor ce pătează viața și o sugrumă ! ? Unde să se ducă ! ? În orașul cu viața mai intensă noaptea, decît ziua ; în orașul în care pielea umană primește beția înțepăturilor de seringă ; în orașul în care mai toate femeilor, asemănătoare Sultanei, își împart timpul pe ore amanților ? Unde să se ducă ! ? În orașul în care supravegherea lui de părinte nu se poate exercita ! ?

Amintirea acelei nopți, în care doamna Sultana a fost găsită în încercuirea brațelor plutonierului de roșiori, Costel Văetuș, i-a înveșnicit în minte o ură neîmpăcată Bucureștiului.

„Nebunul !... Duceți-vă copiii la București, dezrobiți-i mocirlei patriarhale a vieții de provincie... idiotul ! ca să-i îngropăm în smoala pestilențială a Capitalei".

Își răsucea acum a treia țigară, topind-o în fum, simțind cum eliminarea fumului de țigară elimină și din veninul sufletului său, biciuit de durere. „Și Dumnezeu m-a făcut slab, bicisnic, ca să nu mă pot împotrivi ei, copilului meu singur. Ce cîrpă !"

Îi era scîrbă de el însuși.

Nevasta arhivarului, după ce în fine strînse masa neterminată, în fața căreia își oprise un moment activitatea casnică și gîndurile, intră cu inima mișcată de durere în dormitorul lor, găsindu-și soțul lungit pe pat, cu fața în sus, în baia de fum de mahorcă.

— Ah ! fumezi în dormitor !

— Lasă, te rog, fleacurile !

Tonul răspunsului îi tăie pofta mustrării.

— Ei, și ce atîta necaz, Dincă ! O să luăm din banii puși bine pentru ea și o s-o ținem la București, să urmeze fata mai departe, să se facă profesoară, doctoriță...

Nu vezi tu cum toate își fac astăzi carieră ?

— Da, multe încep o carieră și termină cu alta !

— Care le place, dragă. Spre care au înclinație, Dincă !

— Nu vorbi prostii, Zoico ! Nu asta vreau să-ți spun și nici lipsa banilor, pretextată în fața ei mă face să-i îmiedic plecarea la București.

— Păi atunci, ce lucru, Dincă ?

— Ce ? Vrei să știi ce ? Iată, am să-ți arăt.

Sări din pat și se îndreptă spre etajera în care stătea colecția revistei medicale popularizate, scotocind nervos prin ea pînă ce scoase un număr. Îl răsfoi, îi întoarse foile pe axul legăturii și îl întinse soției.

— Poftim de ce, citește aici ! Îi arătă cu degetul locul, cîteva rînduri subliniate cu roșu.

Soția arhivarului parcurse paragraful subliniat, fără să desprindă din el vreo lămurire.

— Ce mi-arăți, Dincă, nu înțeleg nimic ! Ce legătură au talentele, viciile, atavicul, niște cuvinte pe care unele le înțeleg și altele nu, cu învățatul Anei la București ?

— Nu înțelegi ?... poate ar fi fost mai bine să nu le fi înțeles nici eu, spuse arhivarul mai încet, ca pentru sine ; apoi, reluîndu-și tonul de la început, mai ridicat, continuă :

— Iată ce spune : Constată după lungi cercetări că, în majoritatea cazurilor copiii nu moștenesc calitățile sau defectele părinților lor, ci pe ale bunicilor direcți, primind această moștenire crucis, adică cei de sex feminin de la bunicul lor și cei de sex masculin de la bunica lor. Cu alte cuvinte Ani moștenește pe tatăl meu.

— Ei !

— Ei ? Asta nu-ți spune nimic ? Nu știi cine a fost tatăl meu ? Un vicios, un alunecat ! După cum susține savantul acesta, în Ani trebuie să fie împlîntat, într-un colț ascuns, viciul tatei. În București, departe de supravegherea noastră și în drumul tuturor păcatelor omenești, sămînța aceea pe care a moștenit-o se va dezvolta și va arunca în trupul copilului nostru rodul ei.

— Dincă, de ce-or fi ieșind bazaconiile astea din gura ta ?

— Bazaconii ! Ce știi tu... simt Zoico, că port în mine presentimentul nenorocirii copilului nostru.

— Doamne ferește ! Te-ai țicnit, băiatule. Te uiți la niște mofturi, scrise poate de un nebun.

— Mofturi !... Nebun !... Nebun e directorul liceului, care de ani de zile mînă copiii spre orașul tuturor nenorocirilor.

— Mofturi, Dincă, mofturi...

— Zoico, lasă-mă mai bine în pace. Du-te, vezi-ți de treabă, nu mă mai necăji și tu.

Nevasta arhivarului, furioasă pe rîndurile subliniate cu roșu, ce-au neliniștit într-atît pe soțul ei, fărămiță în mii de bucăți revista pe coperta căreia mai stătea înfiptă indicația ei : contra căderii părului.

— Distrugînd-o pe ea, n-ai distrus adevărul, Zoico !

CAPITOLUL II

UN DRUM PE CARE DINCĂ SCUTARU AR FI VRUT SĂ NU-L MAI FACĂ

Cădeau primele frunze, în rostogoliri plutitoare. Primele frunze îngălbenite, desprinse de pe ramuri de venirea toamnei. Cu întîiele frunze căzătoare începură în casa lui Dincă Scutaru pregătirile pentru plecarea Anei la București, la Universitate.

Nevasta arhivarului le începu mai de demult, din iulie, verificînd și completînd rufăria Anei, în numărul prevăzut de regulamentul căminului, în care o înscrisese și i se păstrase un loc, avîndu-se în vedere situația ei de bacalaureată, absolventă de onoare a liceului.

Vara, Ani a petrecut-o legănată de un vis, la capătul căruia stătea un nume drag : Bucureștiul. Nu-l cunoștea. Nu a fost dusă la București niciodată. Arhivarul șterse din viața lui și a familiei sale reduse, nevoia de a lua contact cu Capitala. Îl ținea departe de ea o amintire ucigătoare, un rîs batjocoritor de femeie. Își jurase, că în orașul în care soarta l-a pălmuit atît de crud, nu mai are ce căuta. Și, își respectase jurămîntul pînă acum, cînd soarta îl pălmuia pentru a doua oară, obligîndu-l să-l calce.

Ani își cerceta mereu prietenele studente, asupra noii vieți pe care avea s-o înceapă. De la înșirarea filmelor cinematografice, din distribuția cărora citau vedetele și artiștii mai proeminenți, ca, Rudolf Valentino, Ani Page, Ramon Navarro, Collen Moore, Gary Cooper, Greta Garbo, Jon Gilbert, etc., pînă la ceaiurile dansant din timpul iernii, extremități între care închideau celelalte atracții metropolitane ale Capitalei : teatrale, automobilele, conferințele, plimbările la șosea, manifestațiile studențești, Ventura, Bazarul Principele Mircea, Tănase, cursele de cai, aeroporturile, Cișmigiul, profesorii universitari tineri, profesorii universitari bătrîni și libidinoși, ofițerii eleganți ai regimentelor regale, Moșii Luna-Park... toate,

toate înșirate, filmau în mintea Anei o seducție captivantă. Prin glasul prietenelor ei, mirajul orașului îndepărtat îi trimitea chemarea lui stăruitoare spre o viață nouă, chemare ce dădea chipului ei angelic, surîsul serafic al copiilor nevinovați. Beată de încarnația învălmășagului de fericire — paradis de care n-o mai desparte decît un scurt răstimp, Ani își strecura zvelta siluetă printre viețuitorii micului oraș de provincie, cu un suveran dispreț pentru ei. „Un public ignar, redus la o viață fără palpitații, fără frumos, fără luptă!" așa își califica ea concetățenii. Își socotea prezența în acel oraș, ca pe un anacronism al vremii. Se socotea o frîntură de transatlantic naufragiat, purtată de destinul nemilos al soartei pe albia strîmtă a unui rîușor mîlos, ce de-abia își ducea apa tribut suzeranului fluviu.

Dar, după ce pasul ei leneș o purta în dulce legănare felină, pînă acasă, în poarta căscioarei mărunte, cu ziduri ce-au părăsit de ani perpendiculară construcție, cu acoperiș de șindrilă peticită și cu ferestrele ce și-au pierdut de mult simetria avută în dreptunghiul pereților, Ani, se trezea. În fața priveliștei sărăcăcioase, visarea bolnavă se risipea, Rămînea afară, în fața porții, aplecată și ea într-o rînă, ca o completare a întregului ansamblu, ce părăsise perpendiculara pentru verticală. Mirajul orașului dorit se spulbera atunci. În casa părintească deslușea vag chemarea sfătuitoare. Vag, ca pe un glas stins, pornit din depărtări luminoase, glas ce trimetea urechilor ei ultimele unde. Devenea atunci Bucureștiul un punct luminos pe creasta unui munte inaccesibil; o oază ivită în zarea alburie a oceanului de nisip, sub care dorm etern caravanele prinse de vînturi.

Dincă Scutaru se pregătea și el pentru ziua ce avea să-i adîncească rana din lăuntrul pieptului, bubă încuibată acolo de cînd avea 18 ani. Nu odată a deschis lacătul sipetului brașovean, scotocind printre hainele ninse de naftalină, pînă ce dădea de zestrea Anei, ghemuită într-un colț. Hîrtie monedă, monede de aur, cu ștearsă valoare, ce-au împodobit urechile și degetele nevesti-si la nunta lor, constituiau laolaltă averea Anei pe care o îngroșa lunar, cu economiile făcute din leafa mizeră de arhivar.

Adăugase la ea 18 ani în șir, de cînd s-a născut Ani. Acum, pentru prima oară trebuia să rupă din ea, pentru nevoile fetii la București. A luat din bani, cu o adîncă neliniște sufletească. Îi tremura mîna, scăpîndu-i arginții printre degete, ca să revină în cuibul lor ascuns, cu o stranie semnificație pentru acel ce le tulburase ascunzătoarea. „Și ei se împotriviseră!"

Dădu din bani nevesti-si, în mai multe rînduri, pentru cheltuielile de care avea nevoie Ani, și pentru care numai mintea femeiască se pricepea. Cheltui și el din ei, cumpărîndu-i o geantă după placul fetei aleasă de ea, fără ca el să intervină nici asupra calității, care ar fi putut fi mai inferioară, nici asupra costului, care era prea scump. A plătit-o fără nici o obiecție, ca o dovadă de dragoste pentru ea. Printre alte ustensile scolastice, îi cumpără și o cutie cu 50 de plicuri London, amintindu-i că toate 50 trebuie să se întoarcă, unul cîte unul, pe adresa lui, cu vești îmbucurătoare de la ea.

În timp ce Dincă Scutaru amintea Anei de datoria ce-o are să-i scrie regulat, în librăria domnului Iancu Goldenberg intră și protopopul. Întîlnindu-i și amintindu-și că a participat la sărbătorirea Anei, fără s-o fi felicitat atunci, apostolul orașului, urmărind vechiul dicton : mai bine mai tîrziu decît niciodată, ciupi obrazul Anii, cu degetele lui groasé ca niște debreținери fierți, completînd finețea gestului, cu aceea a cuvîntului :

— Bravo, păpușico, bravo! Își întoarse apoi boxul fetei către arhivar : — Frumușică fată ai, domnule Scutaru! după ce, privind din nou către fată, admirativ, continuă : — Ce-o să mai mi-i învirtă pe domnii crai de la București!

Lui Dincă Scutaru, tot sîngele îi năvăli în obraz. Întoarse spatele protopopului și își duse fata în fundul librăriei, punînd între ei și necuviinciosul prelat o distanță de un anumit înțeles, priceput chiar și de domnul Iancu Goldenberg. Pe obrazul stîng al Anei, roșeața lăsată de degetele cărnoase și aspre ale celei mai înalte fețe bisericești din oraș, stăruia. Privind-o, pentru Dincă Scutaru nu mai era urma unei mîngîieri grosolane, ci semnul lăsat de ciupitura unei mîini bestiale.

Întorși acasă, găsiră pe Doru Mihalcea, în conversație cu coana Zoica. Îi aștepta cu un album de ilustrate în mînă.

Ani, desfăcîndu-și genta din hîrtia învelitoare, îi arătă lui Doru Mihalcea, întrebîndu-l :

— Ce zici de ea, Dorule și de noua studentă ?

Cu geanta subțioară își anticipa mersul spre facultate.

— Frumoasă ! Scumpă ?

— Ghici ?

— ...

— 550.

— 550 ! ?

— Da, 550, te miră ?

— Nu mă miră de loc, că e de piele bună ! îi răspunse Doru Mihalcea, după ce cercetă geanta cu un aer de cunoscător în materie de pielărie.

— Da — tu ce ai acolo ?

— Un album, Ani, un album de cărți ilustrate. O să te rog un lucru : să-l umpli cu vederi din București.

Profitînd că Dincă Scutaru vorbea soției sale despre cheltuiala făcută, Doru Mihalcea destăinui Anei mai încet, adevăratul scop al albumului.

— Și pe fiecare din ele, să treci data cînd ai văzut-o întîia oară și impresia ce ți-a lăsat-o. La Crăciun să mi-l aduci plin, plin de București și de tine. Da, Ani ?

Tînăra fată gîndi puțin, apoi îi răspunse tot încet, așa precum îi vorbise el :

— Știi ce, Dorule, facem altfel. Tu păstrează albumul și eu îți voi trimite vederile pe măsură ce voi cerceta orașul. Așa le vei primi pe rînd și-ți vor face, poate, mai multă plăcere. Nu e mai bine așa ?

Doru Mihalcea, drept răspuns, își țugui buzele într-o simulare de sărut, primită cu zîmbet de Ani.

Înviorat de noua dovadă de dragoste ce-i arătase fata arhivarului, promițîndu-i să-i scrie mereu de la București, — lucru ce însemna că în mintea ei el va trăi continuu, — adăugînd la această promisiune și zîmbetul ce i-a înflorit obrajii atunci, cînd din carnea buzelor sale s-a desprins rîvna unui sărut, Doru Mihalcea, amețit de aceste probe de dragoste ce-i arătase Ani, o întrebă zglo-

biu și vesel de ziua plecării, de parcă ar fi întrebat-o la ce oră se întîlnesc după amiază.

— Și cînd pleci, Ani ?

Ce nepotrivit s-a împletit rostul acestei întrebări, cu tonul vesel al glasului său. Întrebarea care, ar fi trebuit să aibă în sonoritatea vorbelor tristețea ce se desprindea din înțelesul lor ; cuvintele care trebuiau să închidă în ele ceva din sufletul lui plumbuit de durere, covîrșit de chinul despărțirii și amenințat de orașul care i-ar putea înstrăina dragostea, i s-au desprins de pe buze sprințar și vesel, cînd ele ar fi trebuit să fi fost șoptite printre adînci și dureroase respirații. I s-au desprins de pe buze înainte de a-i pieri din minte zîmbetul Anei născut în colțul gurii, pierdut apoi în umerii obrajilor.

Ani i-a răspuns cu ochii fixați în pămînt, fără să vadă nimic :

— Peste două zile, Dorule.

I-a răspuns cu tristețe, dar, în spatele acestei tristeți s-a arătat grabnic bucuria ce o avea, de a se vedea mai repede în București. Și bucuria aceasta i-a înviorat iute glasul, rugîndu-l să vină la gară, cu cuvinte ce nu trădau regretul că va fi ultima oară cînd îl va vedea.

În ziua sorocită plecării, mama Anei s-a sculat de cu zori, cu lacrimi aninate de ochi încă din noapte. Se despărțeau pentru prima oară. Dincă Scutaru s-a trezît și el odată cu nevasta lui, simțindu-și toate mădularele grele, ca de piatră. I se părea că e legat de pat. Patul o stîncă și el un nou Prometeu, sortit să-i ciugulească din carne ciocul înveninat al soartei. Arhivarul își imagina soarta, ca pe o hidoasă viețuitoare, cu mii de mîini și cu un cioc imens. În timp ce cu miinile mîngiia pe toți ceilalți, în el lovea sălbatic cu ciocul de corn înveninat.

— Zoico, nu cumva ai uitat ceva ?

— Ce să uit, Dincă ?

— Ce să uiți !... Ai împachetat toate aseară ?

— Toate.

— Și băcănia ?

— Și.

— Vezi, bagă de seamă, mai uite-te odată peste tot,

să nu fi rămas ceva, să lipsim fata de vreun lucru trebuincios.

— Am să mă uit, dar nu cred să mai fi rămas ceva.

— A rămas, Zoico, a rămas cuibul ei gol...

Lacrimi noi apărură în ochii soției arhivarului.

Din camera învecinată cu a lor, glasul Anei pătrunse, ca-n fiecare dimineață, cu copilărescul cucu, relicvă dragă a micii ei copilării :

— Mamaaa, cucuuu !.. Tataaa, cucuuu !...

Altă dată, cucul Anei avea ecou. Arhivarul și soția lui îi răspundeau în cor : —„Mai dormi, mutunachi scump, că e devreme"... Acum, se priviră tăcuți și clătinară din cap, ca-n fața unei nenorociri, răspunzînd cucului Anei prin patru dîre luminoase, izvorîte din ochii lor. Nu și-au șoptit nici un cuvînt, dar, la cristalinul glas al Anei, fiecare a putut descoperi în fața celuilalt, încrustată aceiași mirare mută, tînguită : — „Ce cuc o să ne mai trezească de azi înainte ?"

Pe Ani, tăcerea bătrînilor o asigură că dorm încă. Începu să cînte. La început încet, apoi, stăpînită tot mai mult de vraja chemării stăruitoare a Bucureștiului, mări din ce în ce sonoritatea cuvintelor romanțioase, ale unui cîntec închegat în pribegie de lira unui poet bucureștean :

Eu sînt mîndra florăreasă,
Ce vindeam pe stradă flori ;
Pe la Rigler, Capșa și Terasă
Unde erau domnișori.

În pieptul lui Dincă Scutaru, cîntecul Anei scurma cu rît de mistreț :

Pe la Rigler, Capșa și Terasă,
Unde erau domnișori.

Ani, văzînd că nici la Bucureștiul ei, țipat mai mult decît cîntat, n-a auzit ecoul de toate zilele ale camerei vecine : — „Mai dormi, mutunachi scump,, că e devreme", sări sprințară din pat, avîntîndu-se fulgurant, în camera părinților ei. Bolidul luminos se opri drept în mijlocul patului conjugal :

— Ce ? plîngeți ? Și eu credeam că dormiți !

Cei surprinși vrură să-și șteargă, pe furiș, lacrimile. Era tîrziu.

— Ia să le sec eu izvorul ! și le săruta pe rînd ochii umezi de lacrimi calde.

— Așa, acum nu mai e nici una înăuntru. Le-am supt pe toate. Nici nu mai beau ceaiul astăzi.

Cu aerul de-a fi terminat o chestiune, trecu la alta.

— Și acum, să-mi spuneți mie, de ce-ați plîns voi ? Vă doare că Ani se duce să învețe carte, să-și lumineze mintea, să-și îmbogățească cunoștințele, să se facă profesoară, să aibă o leafă ? Vă doare fericirea mea ? Spuneți-mi-o, și de e așa, o voi sacrifica pentru voi.

— Nu fii mai copilă decît ești, Ani ! îi răspunse Dincă Scutaru. Cum o să ne doară fericirea ta ? Ți-o vrem și pentru ea plîngem !...

Părindu-i-se Zoicăi Scutaru, că soțul ei a terminat, continuă dînsa :

— Cum vrei să nu plîngă mama ta, Ani, cînd ea se desparte astăzi de tine pentru prima oară ? Cum să nu ne bucure fericirea ta ! Ți-o dorim, ți-o vrem, dar ea începe Ani, cu o despărțire și despărțirile sînt triste, sînt udate cu lacrimi. Ce-ai spune tu de noi, dacă ne-am despărți de tine, fără o lacrimă în ochi ? Desigur că ai zice : „Ce părinți indiferenți !“ Ei ! oricît ți-am dori fericirea, nu putem fără să nu plîngem pe pragul ei.

Dincă Scutaru, deslușì ora indicată de ecranul ceasului, cu ghiulele de metal.

— Șapte. E timpul să ne sculăm.

— La zece și cinci pleacă acceleratul, tată, mai e vreme !

— Haide, haide mușunachi, sînt încă multe de făcut.

— Stai, stai să vedem mai întîi !

Ani începu să însoțească mișcarea arătătorului drept, împuns cînd în pieptul ei, cînd în acel al arhivarului, cu cuvintele :

Ala,
Bala,
Portocala
Cioc,
Boc,
Treci la loc,

și fiindcă la treci la loc, arătătorul s-a oprit între sînii ei, țîșni din pat, în aceeași avîntare fulgurantă.

Își revăzu geamantanele. Constată lipsa lui Doru Mihalcea din conținutul lor. Deschise o carte, La Medeleni. Din presa Hotarului nestatornic, scoase pe Doru Mihalcea, țivilit în haine nemțești, în buzunarul de la pieptul cărora stătea înfiptă o batistă ajurată de mîna ei. Sub batistă și peste inimă scrisese : — Să te uit tocmai pe tine ! și lipi de cartonul fotografiei buzele ei țuguiate, ca pentru un sărut trimis unuia ce nu-l avea aproape. Îl împăcase. Pe urmă îl vîrî în mijlocul unui caiet alb din geamantan. Din Hotarul nestatornic, Doru Mihalcea trecu în caietul, în care nu era scris nimic. Nimic !

Un cal ocîrjit, sur, cu pielea coșită de bube desfundate, sîngerînde, în jurul cărora roiau muște hrăpărețe, se opintea între hulubele unei trăsuri, încărcată cu întreaga familie a arhivarului, plus două geamantane. Urca cu greu unicul delușor al micului oraș de provincie, îndreptat de hățurile înnodate peste tot.

Trăsura își arăta vizibil trecătorului, toate reparațiile primite. În majoritatea lor erau chiar opera vizitiului. Costa mai ieftin : — „Ș-apoi, un cui, un sbanț, o vopsea, nu-i mare lucru". Toate aceste cuie, sbanțuri și vopsele, îi dădeau o înfățișare eroică. O veterană, ce-și purta demn, — ca mînecile bravilor noștri de la Mărăști, Oituz și Mărășești, — șevroanele rănilor nenumăratelor ei accidente.

Cursa de gară costa 15 lei și pentru ea, ca și pentru celelalte trăsuri cu un cal, oricît de bune ar fi fost ele. De ce Dincă Scutaru a ales tocmai pe aceasta ce amenința sub povara încărcată să se desfacă din toate cuiele și sbanțurile dobîndite în decursul existenței ei accidentale ? Ce l-a îndemnat să nu pîsîie după prima care i-a ieșit în față, o trăsură nouă-nouță și să întoarcă către casă, ca să-și încarce familia, hîrbul care de-abia se mai putea numi trăsură ? Dacă ar fi traversat orașul în trăsura nouă, arhivarul desigur că ar fi auzit gura clevetitoare a trecătorului : —„Iote-te ! s-a boierit arhivarul !" sau : — „Să știi c-a început să se ungă arhivarul... s-a dat la trăsură, și încă de cea nouă !"

Cunoscînd oamenii și bănuind insultele ce le-ar putea stîrni trecerea lui prin mijlocul orașului, într-o trăsură care te boierește, Dincă Scutaru, cu o filozofică prevedere, înlătură prilejul care ar fi dat apă gurii clevetitoare.

Cînd a fost să se urce, Ani fu neplăcut surprinsă.

— Ce-i asta, tată, o să-mi murdărești rochia !

— Da bine, Dincă, alta mai bună decît rușinea asta n-ai găsit ? — completă nevasta lui, la ideea Anei.

Birjurul, cîrpănos și el ca tot restul proprietății pe care trona sceptic, le îndemnă :

— Suie cuconiță ; suie domnișoară, că n-o să vă murdărească rușinea asta !

— Hai, suiți, știu eu ce fac ! le răspunse tuturor arhivarul, dînd glasului puțină autoritate.

Suiră cu toții, ajungînd în cele din urmă cu bine, în fața gării.

— Hei ! v-am adus ? Cîștig și eu o pîine pentru copilașii mei, cu sărăcia asta ? cîștig ! — încheie birjarul sfătos, cursa amenințată în închipuirea Anei și a Zoicăi, de un nou accident, de un nou sbanț. Cîțiva hamali se repeziră la geamantane.

— La oparte ! le strigă încă din trăsură Dincă Scutaru. Doru Mihalcea care îi aștepta în ușa largă și deschisă, se și repezi înșfăcînd unul. Era tocmai acela în care fotografia lui era vîrîtă în caietul alb, caietul în care nu era scris nimic. Pe celălalt îl luă arhivarul, după ce plăti mai întîi cursa. Birjarul își căută apoi, un loc, în șiragul celorlalte trăsuri ce așteptau sosirea trenului, prefăcîndu-se că n-aude năvala ironiilor confraților lui de-o breaslă : — „Cînd îi pui cauciuc, moș Toader ?"... — Ține-l bine că ia avînt !... sau — „Fiare vechi cumpărăăăm !"

După ce așezară geamantanele la un loc, aproape de bordura peronului, ca să le fie mai ușor la urcuș, se grupară în jurul lor, în cerc, cu spatele la restul lumii. Doru Mihalcea scoase din buzunarul ținutei sale festive, cîteva floricele strivite. Le ținuse în mînă, dar, cînd s-a repezit să ia geamantanul de la picioarele birjarului, le vîrî în buzunar, chiar în acela din partea mîinii cu care dusese greutatea, nedîndu-și seama că apasă asupra lor.

— Ptiu !... le-am strivit ! se căină el dureros, cînd le-a scos să le dea Anei.

— Nu e nimic, Dorule, intenția a rămas nestrivită, îi răspunse fata arhivarului, prinzîndu-le cu un ac cu gămălie luat de la mama ei, în piept.

Pe peron mai era și polițaiul. Îi telegrafiase prefectul, că se întoarce de la Văratec. Îl aștepta slugarnic, ca pe un stăpîn de care atîrnă existența lui. Avea și el în mîini flori, dar mai multe și mai frumoase ca cele aduse de Doru. Erau pentru coana Marga, singurul șef ierarhic pentru care avea venerație. Dar, între florile lui și cele aduse de Doru Mihalcea, mai era o deosobire. Pe acesta din urmă îl costaseră cinci lei, rare pe timpul acela, pe cînd pe polițai nu l-au costat nimic. I le oferise gratuit florarul, după ce, bineînțeles, i-a comunicat mai întîi pentru cine.

Cînd trenul intră în gară găsi pe Dincă Scutaru și Doru Mihalcea cu geamantanele în mînă. Suiră în grabă. Ani rămase o clipă încă jos, în brațele mamei ei, din ochii căreia porniră șiroaie noi de lacrimi. Apoi, sui în tren. De-abia avu timp să-și strîngă înțelegător mîna cu Doru Mihalcea, că trenul, opri doar două minute în orășelul mic de provincie, pornind din nou la drum, în țăcănit de fiare și nori de aburi. Ani, își scoase capul și mîna pe fereastră, fluturînd batista, în care își uscase ochii de cele cîteva lacrimi ivite. O flutura mereu, în timp ce trenul o îndepărta tot mai mult, răvășindu-i inelarea părului mătăsos.

Din tot ce încadrase fereastra nu se mai zărea acum decît un singur punct alb, agitat în zare. Era batista, în care se mai topiră două lacrimi ale Anei, ultimile.

Doru Mihalcea și Zoica Scutaru priveau încă, neclintiți ca niște statui dîra de aburi și viermele negru, ce șerpuia în galbenul de toamnă. Între ochii lor și șerpuirea viermănoasă a trenului, nimic nu tulbura spațiul. Doar cîteva frunze, palide în ftizia încuibată de toamnă, răspundeau chemării pămîntului, în plutiri bolnave. Atîta doar !

Zoica Scutaru și Doru Mihalcea s-au despărțit chiar de la gară.

— Eu am un prieten aici funcționar, căruia trebuie să-i vorbesc neapărat.

Mințise, ca și atunci cînd i-a spus fostului său director de liceu, că e văr cu Ana Scutaru. Dar ce putea face! Simțea nevoia imperioasă de a fi cît mai de grabă singur. Voia să plîngă și nu putea. Ce rost ar fi avut în fața nevestei arhivarului plînsul său? I-ar fi dat de bănuit, că între ei nu a fost numai o prietenie nevinovată și asta nu voia. Îi sărută mîna, despărțindu-se în ușa gării.

Doru Mihalcea apucă spre marginea de est a orașului, care era foarte aproape de gară. Trecu de ea în cîmp, în cîmpul galben, parcurs în afară de el de un singur vînător îndepărtat și de un prepelicar. Simțindu-se singur, cu adevărat singur, începu să plîngă. Și a plîns mult, mult, făcîndu-și batista apă.

*

* *

După trei ore și jumătate de drum, timp în care trenul a țesut poala încă verde a muncelelor cu velință galbenă a cîmpiei, cele mai semețe turnuri și cupole ale Capitalei se arătară fantomatic prin negura alburie a amiezei, ochilor lui Dincă și ai Anei Scutaru.

Arhivarul, ca să se ferească de înfruntarea pieptișă a orașului, începu să lupte din depărtare cu priveliștea lui amară, gustînd din apariția Capitalei treptat, ca un bolnav dintr-un medicament amărui. Ana Scutaru, contrariu tatălui ei, își istețea ochii tot mai mult peste zarea alburiu apoasă, veselă de arătarea orașului miraj, ce-și înmulțea siluetele fantomatice pe măsură ce se apropia de el. Dar orașul care-i trimisese chemarea stăruitoare, plină de atracții fascinatorii, o înșelă, arătîndu-i mai întîi, în locul sticlirii delirante, visate în orășelul de provincie, prima sa înfățișare: furnale de fabrici, fumegînd, răsărite atletic printre bordeiele insalubre ale periferiei. Îndepărtata înfățișare de uzină a orașului dezamăgi sufletul Anei. Decorul trist al centurii periferice, proiectat pe fondul negru fumos al fabricilor de lucru, îi intu-

necă visarea de aur a atîtor nopți de nostalgică insomnie. „Așa să fie el ?“ Și bănuind că ar putea fi în întregime așa cum îl arăta depărtarea, se ferea de răspunsul lăuntricei întrebări, ca de o molimă ce-ți amenință viața.

Coborîră. Imensitatea gării restabili întrucîtva dezamăgirea Anei. Neobișnuită să străbată mulțimea agitată a unei gări vaste, fata arhivarului primi pe peronul Gării de Nord botezul orașelor mari. Furnicarea de toate orele îi dădu prima senzație. Inima de beton a țării, cu venele și arterele ei de fier, răsfirate peste tot într-un sistem circulator mult mai puțin ingenios ca sistemul circulator al sîngelui omenesc, impresiona puternic pe Ana Scutaru. „Nu ! Nu este așa ! Priveliștea lui îndepărtată e o minciună !“

Bucuroasă că nu este așa precum s-a arătat din depărtare, Ana Scutaru se adresă tatălui ei, cu glas de copil alintat :

— Tată, dumneata știi că Bucureștiul minte ?

— Știu, răspunse arhivarul, privind înainte dalele de ciment ale peronului. Ana, mirată de răspunsul întunecat al tatălui ei, se lipi de el, calmă, întrebîndu-l cu același ton de copil care se răsfață :

— Da de unde știi dumneata că minte, tată ?

— Știu, că m-a mințit și pe mine odată ! și-și aminti că la mințit în cel mai intens sentiment omenesc : iubirea.

Pe cadranul ceasului mare, de pe peronul principal, cele două arătătoare se suprapuseseră indicînd ora unu și cinci minute.

Lăsară bagajele în gară.

— E nepotrivită ora de mers acum la cămin... ș-apoi, tot n-am mîncat... să gustăm ceva p-aci, prin apropiere, își dădu arhivarul cu părerea.

Personalitatea Anei Scutaru, atît de dîrză uneori în orașul natal, se risipi odată cu intrarea ei în București. La propunerea arhivarului a răspuns evaziv :

— Cum crezi, tată !

Arhivarul își rotii ochii în jurul peronului de sosire. Privea nedumerit parcă.

— Cîtă schimbare de atunci !

Atunci, în clipa aceea însemna fuga lui Dincă Scutaru din București, în noaptea în care l-a lovit plutonierul Costel Văetuș. Atunci, însemna rîsul batjocoritor al Sultanei Frangulea, ce-l urmărise mereu către gară, însoțindu-l dușmănos pe strada bolovănoasă, devenită astăzi bulevardul occidental, cu tramvai electric, cu pavaj cubic, cu flori, cu vespasiene și cu indicații scrise pe colțuri de case, prin care este oprit trecătorul a-și mai rezolva unele nevoi intime, pe unde nimerește, ca pe vremea aceea.

De pe strada Vitting, o firmă mare își arăta majusculele : „Restaurant și Berărie". Apropiindu-se, desluși și restul ce mai era scris pe firma albastră : Hotel confortabil, la Apolzanu și dedesubt de tot, probabil numele proprietarului acestei vaste întreprinderi, înghemuită toată într-o casă cu adăugiri aduse în timp : I. Fleacă.

Fiind cu fata lui, trecu mai întîi prin fața localului, cercetîndu-i cît putu prin vitrine și geamuri, onorabilitatea. Pe fereastra din stradă a restaurantului, un indicator de carton, tipărit, îi asigură că poate intra, neexpunîndu-și copilul : Local autorizat de Comenduirea Pieții pentru domnii ofițeri.

În restaurantul domnului Fleacă, Dincă și Ana Scutaru au rămas pînă la ora trei. Apoi, s-au întors la gară, și-au încărcat geamantanele într-o trăsură cu doi cai mărunți și au pornit, birjarul declarîndu-se mulțumit cu scurta indicație dată de Dincă Scutaru : Dionisie.

În squarul bulevardului Dinicu Golescu, împodobit de primărie cu flori de toamnă, cane și buxuși, Dincă Scutaru se miră și mai mult.

— Grozav s-a transformat Bucureștiul, Ani !

— Nu era tot atît de frumos și înainte ? îl întrebă, puțin absentă, Ani.

— Nu, și nici ăsta nu era aici. Cine o fi, Doamne ?

Interpelă birjarul, să-i prezinte figura de bronz, cu caftan boieresc în cap.

— A cui e statuia asta ?

— A lui domnu Dinicu Golescu, răspunse birjarul,

mîndru de prilejul ce i-a dat posibilitatea să-şi arate superioritatea culturală faţă de muşterii din trăsură. Ani verifică chipul de bronz cu imaginea lui din manualul de română, pentru clasa şaptea.

— Da, tată, e Dinicu Golescu, confirmă Ana Scutaru.

Îl contemplau amîndoi. Strălucitorul boier al Ţării Româneşti, ţinea în mîna stîngă un manuscris, iar dreapta şi-o apropiase de hangerul de la brîu.

— Ce l-o fi determinat pe scluptor, să-l conceapă cu o carte într-o mînă şi cu cealaltă gata să taie cu cuţitul ? întrebă nedumerit Dincă Scutaru, pe Ani.

— Ştiu eu ! O inspiraţie proastă !

Inspiraţia sculptorului nu cred să fi fost lipsită de un tîlc. Cunoscător, poate, şi al istoriei române, cine ştie dacă, în felul cum l-a turnat pe Dinicu Golescu, nu a vrut să dea ţinutei bronzului revolta acestui boier faţă de prostimea ingrată, care nu l-a înţeles îndeajuns !

Ana Scutaru era tot mai absentă lîngă tatăl ei. Străbaterea oraşului pînă la cămin îi umplu sufletul de-o fericire clocotitoare. O bucura, ca pe un copil dus în ajun de Crăciun în magazine, să-şi aleagă jucăriile cu mai mult ecou în planurile lui de viitoare joacă.

Întreaga după-amiază Dincă Scutaru o pierdu cu instalarea Anei. Rămînînd de făcut înscrierea la Facultate şi plătirea taxelor, arhivarul trebui să rămînă şi pentru ziua următoare. Cu tramvaiul 24, se întoarse din oraş spre restaurantul şi hotelul domnului I. Fleacă. Şi cum linia acestui tramvai taie începutul străzii Virgiliu, îşi întoarse fără să vrea capul, privind uliţa în care a locuit şi poate locuieşte încă fosta lui gazdă, Sultana Frangulea. Cele cîteva clădiri nou construite l-au dezorientat puţin. Nu putu, în trecerea iute a tramvaiului, să descopere casa în care l-a pălmuit plutonierul Costel Văetuş. Zări numai un steag mortuar, cam prin partea locului, atît.

Cum era ora mesei, intră direct în restaurant, unde cel dintîi lucru avu grijă să anunţe pe patron, că rămîne pentru noapte. Domnul Fleacă, cu arătătorul şi degetul cel mare de la mîna dreaptă unite şi aduse în dreptul buzelor, se supuse cererii, făgăduindu-i o cameră,

care, după gestul degetelor unite și duse la gură, promitea să fie ceva extraordinar.

Lîngă masa lui doi tineri cinau, vorbind destul de tare. Din cele ce discutau reieșea că sînt funcționari ai căilor ferate. Spre sfîrșitul mesei, poposi la masa lor un al treilea care gîngăvea.

— B-b-b-ravo, mă bi-bi-bi-ne că v-am găsit.

— Cum de n-ai murit mă, la Mărășești ? Unde mi-ai umblat pînă acum ? îl interogă unul din cei doi de la masă.

Bîlbîitul, tîrînd un scaun pe mozaicul restaurantului, uns cu untdelemn de personalul inferior al domnului Fleacă, se opri în dreptul mesei, în picioare, luînd un aer festiv, grav, de deputat ce-și rostește primul discurs în Cameră.

— L-l-l-l-lasă glumele, m-m-m-mă. M-m-m-m-mîine să văd cu d-d-d-d-doliu la mînă.

— Ceee faceee !

— N-n-n-n-nici un ce face. N-n-n-ne-am curățat de dame, bă. A-a-a-a-a murit coana Sultana, fraților.

— Ce mă ? răspunse cel din dreapta mesei.

— Ce mă ? răspunse cel din stînga mesei, ești nebun ?

— D-d-d-d-oliu, mă, și c-c-c-c-coroană mă. S-s-s-s-să vedem acum crailor, ci-ci-ci-ci-cine o să ne mai facă r-r-r-r-rost de dame bune.

Se așează pe scaun.

— Și zici c-a murit, mă, vorbești serios ?

— S-s-s-s-serios mă, ce-ce-ce-ce sînteți nebuni ? D-d-d-d-du-te și vezi, da-c-c-c-că nu crezi.

Dincă Scutaru, deși cu ochii în farfurie, a fost atent la toată conversația triunghiului vecin. El era mai sigur decît ceilalți doi, că bîlbîitul a spus adevărul și numai adevărul. Cele ce le anunțase el și cu cele văzute de dînsul din tramvai, steagul mortuar în spre partea locului, confirmau pe deplin stingerea din viață a doamnei Sultana Frangulea.

Arhivarul fu din nou chinuit. Femeia pe care a iubit-o cu întîia lui dragoste și-a terminat viața patronînd o casă de întîlniri. În ce noroi a călcat cu prima lui iu-

bire ! Pe ce rug putrezit și-a jertfit întîia simțire bărbătească !

Ochii lui Dincă Scutaru, deși priveau în farfurii, vedeau o moartă. O moartă de pe obrazul căreia se desprindea un rîs batjocoritor.

Bătu în masă. Ecoul bătăilor răspunse ascuțit :

— Vine, vineeeee ! și oprindu-se, chelnerul înșiră toată seria de compoturi preparate de doamna Fleacă.

— Nu mai doresc nimic, plata !

— O brînză, un măr domnesc, un iaurt, o prăjitură ?

— Nimic, plata !

Plăti și urcă scările spre șirul celor cinci camere aliniate ale hotelului domnului Fleacă. În ușa sălii îl întîmpină madama.

— Aveți numărul patru ; să vă conduc.

Intră cu el în cameră.

— La ce oră să vă scol ?

— Nu te deranja, mă scol eu singur.

— Da ?... Bine !... Dar la noapte... nu mă doriți ? ca să știu, să nu mă angajez cu altul.

Dincă Scutaru o măsură din cap pînă-n picioare și calm, ca și cînd i-ar fi spus „vino" îi porunci să iasă :

I-a trîntit ușa și din sală i-a trimis revolta ei de Veneră insultată :

— Sictir, ramolitule !

Bucureștiul îl pălmuia pentru a treia oară. Se dezbracă și se trînti în pat, chinuindu-se să adoarmă. Era obosit, dar gîndurile nu-l lăsau să se odihnească. „În ce nămol te las, Ani !... Nemernicule, spre ce prăpastie îndemni copiii..."

Și la ora cînd Dincă Scutaru se zvîrcolea în pat, chinuit de viitorul copilului său, Ani Scutaru, în adormirea celei dintîi nopți bucureștene, visa. Și-n vis, în obrajii ei rumeni de tinerețe poposi un surîs serafic, venit din zări edenice.

*
* *

A doua zi, arhivarul, la ora nouă a fost la cămin. Și-a luat copilul, hotărît să termine cît mai repede cu toate formalitățile înscrierii, pretextînd nevoia impusă de interesul serviciului, de a se reîntoarce.

Pe străzile știute cîndva, dibuia acum. Alinierea Capitalei și înzestrarea ei cu bulevarde noi, îi încurcară cunoștințele topografice.

— Trebuia să luăm o trăsură. Nu vezi că te-ncurci și nici nu vrei să-ntrebi ? îșî arătă Ana Scutaru nemulțumirea față de semi-rătăcirea arhivarului pe străzile Bucureștiului.

Într-adevăr, nu voia să întrebe pe nimeni. Și aceasta, nu ca să probeze că mai cunoaște Capitala, ci din repulsia pentru tot ce era București și trăia în el. Orice contact, cu oricine ar fi fost, în închipuirea lui îl amenința cu o infecție. „Numai de ieri, o zi numai și ce mi-a fost dat să întîlnesc și să aud : O tîrîtură, un bîlbîit, cuceritor de femei oferit pe schimb de bani și-o patroană de bordel, moartă, pe obrazul căreia trăiește încă un surîs batjocoritor".

— Lasă, că nimerim și fără să întrebăm. Nu ne grăbește nimic ! Dar nimeni altul nu se grăbea mai mult, în ora aceia, în București, ca Dincă Scutaru. Dorea să termine odată, să se întoarcă cît mai repede în orășelul lui, păcătos și el, dar fără bîlbîiți, fără tîrîturi și fără patroane de bordel...

Ajunși, într-o oră au terminat la secretariatul facultății de litere toate formalitățile înscrierii.

— Aș vrea s-apuc acceleratul de douăsprezece. Să luăm o trăsură.

Văzîndu-l cercetînd spațiul de jur împrejur, șoferii stației de taxiuri din capătul străzii Edgar Quinet înțelegîndu-i intenția, începură cu sunete sălbatice de claxon, să-și ademenească bănuitul client. Trecînd o trăsură, îi făcu semn să oprească. În timp ce urcau în ea, dintr-un taxi, fără să fi putut bănui măcar din care, o grosolănie își tăie drum pînă în urechile lor :

— O poți pipăi mai bine în mașină, moșulică. Turbat de mînie, ar fi vrut să se întoarcă și să-i pleznească la rînd, imprimîndu-le cu pumnul buna-cuviință ce trebuie s-o aibă față de trecători, dar, nu ar fi fost oare a nebunie, să se aventureze în mijlocul unei cete de derbedei ? Își implîntă dinții în buze, pleznindu-le, roșindu-le de sînge și se așeză greoi în fundul trăsurii, adresîndu-se aspru birjarului :

— Mînă... în Dionisie !

Birjarul dădu bici cailor, întorcînd discret fața surîzătoare spre șoferi.

Cînd a pornit trenul, lui Dincă Scutaru i s-a părut că o mînă nevăzută îi ia din spinare o povară grea, covîrșitoare. Și dus de tren tot mai departe, tot mai departe de București, i se părea că plutește pe o navă salvatoare, în urma unui naufragiu.

Și în timp ce o stranie bucurie îi prindea sufletul, cu ochii umezi țintuia Bucureștiul, așa precum naufragiații salvați țintuiesc petecul de ocean, în care li s-a înecat o ființă dragă.

CAPITOLUL III

ÎN CARE ANA SCUTARU GUSTĂ DIN BEȚIA STRĂZII ȘI A VITEZEI

— Ani, ce ai, te doare capul ? Nu vii la masă ?

— Du-te singură, Cora, nu mănînc nimic astă seară.

Cu mîna pe fruntea Anei, Cora Vălureanu, colega ei de cameră, în căminul din Dionisie, căuta să se convingă dacă are febră, dacă e bolnavă.

— Te simți rău, Ani ?

— Nimic, Cora, o simplă amețeală, nimic altceva. Poate unde am dormit mai mult ca de obicei. Du-te. Du-te, că întîrzii.

— Să-ți trimit ceva sus ? un ceai, o ...

— Nu, nu, nimic ! Du-te, Cora, te rog !

Cora Vălureanu, retrăgîndu-și mîna de pe fruntea Anei, se sculă, dojenindu-și prietena, că nu are față de ea sufletul deschis.

— Ani, tu-mi ascunzi ceva și lucrul acesta mă doare.

— Cum poți vorbi așa, Cora ! Du-te mai întîi la masă și uite, îți promit că-ți voi spune totul, totul ... de altfel totul acesta e un nimic.

Clopoțelul se auzi încă odată, sunînd pentru a treia oară cina, în căminul din Dionisie. Era ultimul apel adresat întîrziatelor.

— Așa Ani, bine ! Mă duc să mănînc și vin repede.

Dispăru pe ușă ca o nălucă, alergînd pe sălile și scările căminului, în iureș de stepă, minunîndu-te cum nu i s-au frînt gleznele subțiri sub greutatea corpului zdruncinat de fugă.

Rămasă singură, Ana Scutaru își trecu mîna peste ochi și frunte, ca și cum s-ar fi trezit din toropeala unui vis. A deschis apoi ochii mari, îndreptîndu-le privirea în spre fereastră. Dincolo de fereastră, Bucureștiul își aprinsese

becurile electrice, punctînd întunericul cu mii de ochi luminoși. Încadrîndu-se în fereastra deschisă și privind întunericul înstelat de atîtea lumini, Ana Scutarul simți din nou cum o cuprinde aceeași furnicare, ce i-a încălzit trupul, i-a orbit ochii și i-a năucit urechile, în prima ei trecere pe Calea Victoriei. Privea pe fereastră, cu ochii pierduți în întunericul pătat de becurile electrice, frămîntîndu-se să-și amintească unde a mai văzut așa de multe lumini. „Unde ?... Din tîrgulețul meu n-am ieșit niciodată. Unde, Doamne ? Da, erau tot atît de multe, era tot întuneric... dar, unde și cînd ?...

A, da-da ! mi-aduc aminte. Era o noapte de înviere. Sînt ani de atunci ...Ce mulți erau ! Se întorceau de la biserică ducînd în noapte, pe ulița întunecată, luminița sfîntă a Înălțării. Erau mulți, mulți, o cruciadă de credincioși, ce-și făcuseră dintr-o mînă sfeșnic și din alta obroc, purtînd cucernic lumînarea de ceară. Ce mulți erau ! Mulți, și totuși erau nevăzuți. Vedeam doar luminițele împungînd întunericul cu virgule luminoase... Ca atunci îmi pare astăzi noaptea asta de toamnă, în București...

București... imagine sfîntă a visurilor mele ! Te-am dorit, te am în față,trăiesc în tine și tu... tu... mă cutremuri și mă aprinzi, mă zvîrcolești și-mi încinzi carnea, mă tulburi și mă orbești... București, ce vrei să faci din mine ? Tu ești bătrîn, hîrșit în rele ; eu, un fulg rătăcit, o frunză în bătaia vînturilor, o pribeagă în răscrucea drumurilor, un alb de scrisoare, pe care tu așterni întîiul te iubesc. Să-l cred ? Să cred în luminile tale ?... să cred în vuietul tău de stradă, în furnicarul tău omenesc, în vîltoarea ta ? ...

Își rezemă capul de pervazul, ferestrei. Dusă pe gînduri, Anei Scutaru i se păru că de departe, mult de departe, de peste albia de lumină a Bucureștiului, răzbate pînă la ea în glas înăbușit de vacarmul orașului : „Încrede-te în mine“ ! Și, deschizînd ochii mari și privind peste albia de lumină, din umbra nopții de dincolo de oraș : chipul lui Doru Mihalcea răsări și el, ca o stea, singura stea în umbra nopții de dincolo de oraș : „Încrede-te în mine !“

Cînd Cora Vălureanu s-a întors, a găsit-o pe Ana Scutaru, cu capul rezemat de scheletul lemnos al ferestrei, cu bărbia îngropată în pumnul mîinii drepte, cu ochii năluciți de feeria nopții bucureștene. Intrarea ei viforoasă, Ana Scutaru nici n-a simțit-o.

— Ani !

— ...

— Ani, am venit ! și pe ceafa fulguită de un puf mărunt, mătăsos și castaniu — singurul păr castaniu de pe trupul Anei, — Cora Vălureanu a sărutat-o cu buze calde, aprinse de neliniște.

— Ani, hai spune-mi, dacă cu adevărat ne iubim și ne-am legat pentru totdeauna.

Abia acum Ana Scutaru își simți prietena lîngă dînsa.

— Te-ai și întors ?... O ! Cora, îmi ceri să-ți spun ceea ce eu însumi mă străduiesc să înțeleg și nu pot. Îmi ceri să-ți spun ce am. Știu eu ce am, Cora ? Mi-e cu neputință să-ți tălmăcesc starea mea.

— Ani, tu îmi ascunzi ceva. Cu tine se întîmplă un lucru neobișnuit. De cînd am trecut pentru întîia oară pe Calea Victoriei, au pătruns adînc în mine fiorii unei neliniști. A fost întîia dată, Cora, cînd am străbătut un furnicar de oameni, de alți oameni ca aceia din orășelul meu. Prinsă în vîltoarea trotuarului, lovită de trecătorii pe care nu i-am mai zărit niciodată, dar care totuși mi-au strecurat în ureche fugare cuvinte neînțelese, neînvățată să rezist sălbaticului vacarm metalic al nesfîrșitului șirag de automibile și orbită de sticlirea străzii fastuoase, m-am întors, Cora, atunci, în camera asta de cămin, cu pereți albi și cu pături albe, cuprinsă de o neînțeleasă teamă : teama de o viață nouă... Și totuși, Cora, doresc o viață nouă. Îi simt puternic chemarea. Vibrez la strigătul ei toată, dorind să mă dăruiesc ei toată, dar, mi-e frică de ea, Cora.

Corei Vălureanu, venită și ea din provincie, ca și Ana Scutaru, nu i-a fost greu să înțeleagă care e starea sufletească a colegei și prietenei ei. A simțit și ea venind în București, că a coborît dintr-o lume în alta, dar, în firea ei mai puțin impresionabilă, ecoul vieții noi nu răsuna așa cum răsuna din sufletul Anei Scutaru.

— Te înțeleg, Ani. Ceea ce simți tu acum, am simțit și eu. În prima noapte dormită aci, prima noapte sub cerul Bucureștilor, viața lui zgomotoasă i-am retrăit-o, visînd-o, neliniștindu-mi somnul. Astăzi nu-mi mai spune nimic și sînt doar cîteva zile de cînd am venit. Îl străbat ca și cum aș fi trăit în el din copilărie. Mîine, poate o să mă și plictisească. Voi dori atunci să vină mai repede vacanța, să mă întorc în liniștea orașului meu...

— Cora, crede-mă, am groază de viața de care m-am dezrobit. Lîncezeala ei mă sugrumă, iar oamenii din orășelul meu, privindu-i, îi vezi cum se umilesc singuri, crezîndu-se niște toleraţi printre oameni. Cîtă deosebire între ei și aceștia ! și cu un gest al mîinii, larg arcuit în noapte, cuprinzînd aproape tot Bucureștiul, Ana Scutaru îi arăta Corei Vălureanu pe bucureșteni, imaginar.

— Sfioși, stîngaci, cu frică unii de alții, împovărați de gînduri mărunte, timizi și slugarnici în fața oricărui bucureștean poposit printre ei, concetățenii mei sînt, Cora dragă, rîme, nu oameni. Locul lor e printre reptile. Să trăiești cu ei, e un chin ! Și îndreptînd încă odată mîna, spre negrul de dincolo de fereastră, Ana Scutaru, cu evocări delirante, consecința unei febrile stări sufletești, arăta din nou imaginar, pe bucureșteni Corei Vălureanu :

— Îi vezi, Cora ? trăiesc și în noapte, nu numai ziua. Aleargă dintr-un capăt al orașului, în celălalt, ducîndu-i repede pasul vioi sau viteza mașinilor. Ei nu se tîrăsc, ei nu se sfiesc. Li-e fața plină de zîmbet, li-s ochii sticloși, li-e gura sinceră, li-e sufletul cald. Pe oamenii aceștia, Cora, îi iubesc, căci ei trăiesc în ritmul vieții dorite de mine. Îi iubesc, Cora, deoarece îi simt aproape.

Oraș și oameni, vă îndrăgesc, se adresă Ana Scutaru Bucureștiului, v-aș purta pe toți în sufletul meu, pe toți v-aș cuibări în inima mea... Îi iubesc, Cora și totuși am o teamă de ei. Ne-nțeleasă teamă !

— Teama de necunoscut, Ani.

În seara aceea, înainte de a se culca, Ana Scutaru a trimis lui Doru Mihalcea prima ilustrată din București : Ateneul. Și, sub clădirea monumentală a scris

doar atît : L-am văzut ieri la o conferință. Era lume multă, plin de studenți și studente. Mă simțeam atît de străină printre ei, Dorule ! Ce n-aș fi dat ca, în locul fotoliului plușat, să fi stat pe băncuța noastră din grădina publică. Ai numărat cîte zile mai sînt pînă la Crăciun Ani ?

Apoi a adormit în patul alb al camerei de cămin, încălzind cu trupul ei fierbinte pînza cearceafului și pledul ce-o acoperea.

Nimic nu o fericea mai mult pe Ana Scutaru ca drumurile la facultate. Bucuria străzii o fermeca. Vastitatea Bulevardului Brătianu, croit în dimensiuni occidentale și furnicarul trotuarelor lui pline de un tineret zglobiu și anonim, venit din toate unghiurile țării să se cultive și să-și facă o carieră, înveseleau zilnic pe Ana Scutaru. Cîtă diferență între orășelul ei natal și București ! Cîtă deosebire între oamenii de acolo, cu gesturi măsurate, observate și discutate cu răutate cînd ies din cadrul convenționalismului colectivității, și oamenii de aici, expresivi, îndrăzneți, zgomotoși și flecari !

Cînd se întorcea la cămin, atît la prînz cît și seara, făcea ocol. O lua pe Bulevardul Academiei, intra în Calea Victoriei, la intersecția cea mai populată de vehicule și pietoni ai Capitalei și apoi, se amesteca cîte o jumătate de oră în vălmășajul acestei artere. Populată duminica de locatarii periferiei și în zilele de lucru de aristocrațimea străzii, Calea Victoriei, cu amuzamentul ei ce ți-l oferă, gratuit, intră în programul cotidian al Anei Scutaru. Nu se mai putea lipsi de această distracție. În ziua cînd împrejurările o împiedicau de la bucuria ei zilnică, era tristă. Simțea nevoia ei, așa cum simt eteromanii incorigibili necesitatea drogului toată plăcerea vieții lor izvorînd numai din beția eterică, împunsă cu acul sub piele.

Cum era fată frumoasă, de-o talie proporționată perfect în toate părțile ei, cu picioare lungi mușchiuloase și cu bereta de studentă strengărește pusă într-o parte și pe spate, Ana Scutaru deveni în scurt timp obiectul comun al multora din străjerii trotuarelor. Scleroticii bătrîni și tinerii armăsărusi din fața Capșei, cînd tre-

cea Ana Scutaru își îndreptau cu toții privirile spre dînsa. Cu buze vinete și crețe, băloase și paralizate, bătrînii nevindecați încă de poftă, îi șuierau în ureche plescăitul unui sărut invadat de miazma borhotului stomacal. Armăsarușii nechezau și băteau din picioare la trecerea ei, așa cum bat corespunzătorii lor cabalini cînd grăjdarii se duc să-i scoată din boxe pentru prosperarea rasei.

Într-o zi, din gura unui capșist se strecură pînă în urechile ei o constatare :

— E nostimă drăcoaica. Păcat că e prost îmbrăcată !

Abia atunci Ana Scutaru văzu cît de sărace îi sînt rochiile croite de mama sa și cît de dureros contrastau cu acele ale femeilor de pe Calea Victoriei. În seara aceea a ajuns tristă la cămin.

— Cora, ce simple și proaste sînt rochiile mele !

Dezbrăcată, făcu mototol rochia ce-o acoperise și o aruncă cu dispreț.

— Ce proastă ești, Ani. Pe un corp ca al tău și o zdreanță vine bine.

Înainte de a se vîrî în cămașa de noapte, Ana Scutaru, ca și cum nu și-ar fi cunoscut cît de frumos îi este trupul, se privi în oglinda fără ramă, goală.

— O fi, Cora, dar ce folos, cînd n-am ce pune pe el !

— Ani, încă odată, pe un corp ca al tău și o zdreanță vine bine.

Ana Scutaru urma literele, Cora Vultureanu medicina. Nu se vedeau decît la prînz și seara la cămin, sau în oraș cînd își fixau oră și puncte de întîlnire, ca să meargă împreună la cinematograf.

Într-una din zile, Ana Scutaru, intrînd la facultate, observă cum uneia din colegele ei îi căzu batista, fără să bage de seamă. O ridică și ajungînd pe proprietara peteculuí de mătase parfumată, i-o întinse :

— Mi se pare că e a dumneavoastră, domnișoară.

Interpelata, surprinsă la început, nebănuind pentru ce i se adresează o necunoscută, la văzul batistei îi zîmbi, mulțumindu-i :

— Mulțumesc, domnișoară, mulțumesc. Tot la litere ?

— Tot, domnișoară.

— Și poate tot în anul întîi ?
— Tot în întîiul, domnișoară.
— Da ?2!... Colege și nu ne cunoaștem. Îmi dai voie, Marie Jeanne Zătreanu.
— Ana Scutaru. Și cum era devreme și cum sala era aproape goală de studenți și studente, s-au așezat alături contribuind fiecare la banalitatea primei convorbiri.

Dacă pentru Marie Jeanne Zătreanu, Ana Scutaru era cu totul o necunoscută, ne-amintindu-și s-o mai fi zărit vreodată, nici măcar în sălile de cursuri, pentru Ana Scutaru, Marie Jeanne Zătreanu era, de mai multe zile, un obiectiv mai atrăgător decît chiar prezența celor mai tineri asistenți de la catedră. Din ziua în care și-a dat seama că rochiile ei sînt simple și sărăcăcioase, luxul colegei cu nume atît de frumos, Marie Jeanne, îi concentră privirea, admirîndu-l în deplinul regret al sărăciei sale. O trecea, în închipuirea ei, prin fața Capșei, defilînd-o prin fața armăsarușilor nărăvași și a bătrînilor cu buze paralizate, auzind cum în urma ei constatări favorabile, de tot soiul, se întretăiau vertiginos : — „Asta da, face ! sau : Se-mbracă elegant, păpușica ! sau : Hmmm ! da de asta mai ai ceva de zis, prințule ?"...

O vedea apoi, străbătînd Calea Victoriei, în foșnet ispititor de mătăsuri fine, întorcînd toți capul după ea, admirativ. Atunci, îi venea dureros în minte ceea ce au putut culege urechile ei prin fața aceleiași vitrine de cofetărie, cu faimă perimată de năvala cocotelor : E nostimă drăcoaica ; păcat că e prost îmbrăcată !

În orășelul ei de provincie, Ana Scutaru nu s-a gîndit niciodată că stamba de pe dînsa și ciorapii de ață neagră din picioare o vor deprecia pînă într-atîta în fața bucureștenilor. Nu și-a închipuit că, între mătase și stambă e o prăpastie atît de mare și că, în raport de ce le acoperă depinde aprecierea bărbaților. Altfel, poate, i-ar fi cerut tatălui ei să fie îmbrăcată mai bine și tatăl ei desigur că i-ar fi cedat în cele din urmă, oricît de tare i-ar fi fost rezistența la început.

Stînd alături de Marie Jeanne Zătreanu, zilnic ochii Anei Scutaru erau amețiți de luxul acestei fete. Sclipirea ciorapului„ oaiseau bleu 44" și lipirea mătăsurilor moi

de trupul subțiat de ciuperca japoneză, alături de scămoșarea ciorapilor ei de ață spălați în mai multe rînduri și de scorțoșerea velințelor ce-o acopereau„ o ispiteau trudnic. Cînd Jeanne Zătreanu își deschidea poșeta, arsenal utilat complet cu tot materialul vopsirii, creionării și parfumării ultramoderne, Ana Scutaru îi urmărea toată mișcarea cu jind de copil sărac, în fața unei vitrine cu jucării, în ajun de Crăciun. Ea nu avea o astfel de poșetă. Nu avea creioane, roșu și flacoane de parfum. Nici nu i-ar fi servit la nimic. Obrazul ei de gitană avea în umerii lui roșul viu al tinereții, iar buzele ei carminate de sînge, nu puteau fi egalate de nici un rouj. Și ce creion ar fi putut arunca umbra din jurul ochilor ei de cărbune ? Ce esență i-ar fi putut întrece parfumul cărnii ei tari și ce pomadă, ce lapte de flori, i-ar fi plușat mai mult epiderma ?

Și totuși, Ana Scutaru dorea o poșetă. O dorea plină cu cutioare de metal emailat, cu tuburi aurite si cu flaconașe plate, ca ceasornicele Longines. O dorea. Îi simțea lipsa

Cînd mîinile celorlalte fete se agitau mereu, răscolind în poșetele făcătoare de minuni, ea, neștiind ce mișcare să dea alor ei, și le plimba stîngaci pe lîngă corp, frămîntînd rochia sau batista. Maria Jeanne Zătreanu i-a înțeles gîndul și într-o zi, prefăcîndu-se că-i răsplătește amabilitatea ce a avut-o de a-i oferi un curs pe care ea nu li l-a putut procura, a rugat-o să primească, ca un indiciu de bună și sinceră prietenie, cadoul ce i-l întindea :

— Primește-o, te rog, Ani.

Ana Scutaru, roșind, a stat o clipă la îndoială să o primească sau nu. Vroia să înțeleagă dacă o umilește gestul, sau dacă trebuie să o primească. Și nu înțelegea nimic. S-a trezit mai tîrziu cu o poșetă în mînă și cînd nimeni n-a mai fost lîngă dînsa, cînd nimeni n-o mai vedea, a răscolit în ea cu bucurie copilărească. Cutioarele atît de dorite, flaconașele plate, ca ceasornicele Longines, le avea acum în mînă, putînd să le utilizeze, să-și ocupe și ea mîinile atunci cînd celelalte fete, mai mult din obicei decît din necesitate, răscoleau în poșetele lor.

Din ziua aceea, între Ana Scutaru și Marie Jeanne Zătreanu se legă o prietenie puternică. Erau nedepărțite.

Și tot din ziua aceea, peste roșul viu din obrajii Anei Scutaru, peste carminul buzelor ei și peste umbra ochilor negri, începu să se aștearnă roșul pastei de orez, roujul zgronțos de buze și praful de cărbune.

Marie Jeanne Zătreanu era fiica marelui avocat Aristotel Zătreanu. O avere formidabilă, provenită din moșteniri și cîștiguri profesionale, regala viață a cunoscutului avocat, dînd posibilitate familiei lui să ducă trenă princiară. Pentru mulți frecventarea Facultății de Litere, de către Marie Jeanne Zătreanu, era o enigmă : — „Ce-i trebuie fetei acesteia cursuri universitare,licențe, diplome ? Cocoțată pe muntele de aur al tatălui său, de studii are ea nevoie ?".

Atît doamna cît și domnul Zătreanu au fost de aceeași părere.

— Studiază acasă, Marie Jeanne, tot ce vrei și cu cine vrei, dar să urmezi studiile facultății, zilnic, amestecată printre toți chemații și nechemații Universității, asta nu înțeleg !

Și nu a înțeles niciodată maestrul Aristotel Zătreanu pentru ce fata lui a ales audierea cotidiană a cursurilor universitare, precum n-a înțeles, preocupat prea mult de treburile sale, nici multe alte lucruri ce se petreceau în casa lui.

Furia studiilor universitare deveni molimă de la marele război. Setea de culturalizare năpădi țara mărită, adunînd în centrele universitare miile de studenți și absolvente ale școlilor secundare. Copii care n-au gîndit niciodată la o carieră culturală și care în continuarea meseriei părinților lor ar fi putut duce peste vremuri tradiția de meseriaș a familiei cărora aparțineau, acum, răzvrătiți din cadrul năzuințelor de pînă atunci și atîțați de democratizarea culturalizării, au pornit de acasă, în dezolarea părinților, să înfrunte cu buzunarele goale viața marilor centre universitare. Au năvălit cu miile și mulți fiind, colectivitatea lor a devenit o forță și o grijă în angrenajul vieții sociale de stat. Afirmîndu-se această colectivitate studențească în toate manifestările naționale ale patriei noi, acționînd cu vioiciune tinerească, după cum ocaziile se ofereau, martirizîndu-se

chiar uneori pe baricadele dorințelor lor, viața studențească își întinse ecoul și mai adînc în întinsul țării, răscolind și mai mult pofta tuturor tinerilor de a se face părtașii ei.

Și ca orice colectivitate, își croi drumul vieții ei proprii. Tineri și idealiști cu toții pînă la paroxism, ritmul vieții lor nu putea fi decît un ritm de viață veselă, zglobie, fără de amărăciuni nici chiar atunci cînd le au. Care plictisit de viață nu și-a înviorat tristețea gîndurilor, privindu-i ? Cine nu s-a simțit înălțat, în îmbulzeala studențească din jurul lui Mihai Viteazul și care dezamăgit conjugal nu mai dorește să-și reînnoiască viața, cînd întîmplarea îl aruncă în mijlocul unui stol de brune, blonde sau șatene studente ?

Plină de farmec, de ideal și de un libertinaj frivol, viața aceasta, Marie Jeanne Zătreanu a dorit s-o trăiască. Dar, i-a simțit ea frumusețea cînd nu i-a cunoscut greul ? I-a pipăit ea vreodată adîncurile cînd nu știe ce-i lipsa și, și-a amăgit ea vreodată foamea, uitînd-o în melodia imnurilor studențești și a cîntecelor patriotice ? A privit ea vreodată din cadrul vreunei ferestre de cămin, jinduind după viața Capitalei, în fața căreia să stea săracă, în stambă și în cit ? Nu ! Viața dorită, adevărata viață studențească, Marie Jeanne Zătreanu n-a trăit-o nici o clipă. Între volanul Benzului de 65 de cai, apartamentul de trei camere și călătoriile din timpul verii la Deauville și Vichy, nu se putea încadra o viață studențească.

Venea și pleca de la Facultate cu automobilul.

Din ziua în care s-au legat în strînsă prietenie, la plecare, alături de Marie Jeanne Zătreanu, lua loc în Benz-ul tip sport și Ana Scutaru. În goana mașinii fata arhivarului străbătu Bucureștiul întreg. În două, trei zile, ar fi putut umple albumul lui Doru Mihalcea, dar...

Urcîndu-se amîndouă în mașină, pe cele două portiere deschise ale Benz-ului roșu, Marie Jeanne Zătreanu propuse prietenei sale să meargă la șosea.

— Hai la șosea, Ani, e zi cu soare și multe n-au să mai fie.

— De acord, Marie Jeanne.

Pornind în plină viteză, cei 65 de cai se înhămară cu toții, trăgînd mașina în goană năpraznică, de nici numărul nu i-l puteau distinge agenții circulației și sergenții de stradă. Și ce folos dacă l-ar fi putut desifra! Mașina domnișoarei Marie Jeanne Zătreanu, nu putea fi amendată Era prea cunoscut maestrul și apoi, prefectul nu și-ar fi stricat prietenia cu acest ilustru personaj din cauza nepotrivirii dintre capriciile domnișoarei Zătreanu și regulile circulației.

Bulevardele Brătianu și Lascăr Catargiu le-au parcurs în cinci minute. Kilometrajul și ceasornicul din tăblia de mahon a automobilului, le demonstra practic, ce-nseamnă spațiul și timpul în raport cu viteza.

La șosea goni și mai mult. Acceleratorul fu apăsat pînă la refuz, eșapamentul deschis, clacsonul atins continuu. Benz-ul deveni o nălucă înfiorătoare, în fața căreia pietonii, pitiți de după arbori, așteptau înfrigurați dezastrul. O clipă doar, o cît de mică neatenție numai și bolidul s-ar fi prefăcut în mii de bucăți de carne și de fier. La villa Minovici opri. Ana Scutaru, galbenă la față și cu glasul întretăiat încă de emoție, îi cuprinse gîtul, rugînd-o :

Marie Jeanne, nu mai face nebunii d-astea. Am avut viziunea morții. Ce ne-a despărțit de ea?... un milimetru poate. Vroiam să-ți spun să micșorezi viteza, dar gîndindu-mă că poate tocmai acest lucru te-ar face o clipă neatentă, am rămas mută în fața morții. Nu mai goni așa, Marie Jeanne.

— Ți-a fost frică, Ani? o întrebă Marie Jeanne Zătreanu, arătîndu-și zîmbind, surprinderea.

— Mai și mă-ntrebi, parcă nu mă vezi! Și-apoi, ce plăcere e asta, Marie Jeanne? Nu vezi pe nimeni, nu poți întoarce capul nici la dreapta, nici la stînga, pomii îți fîșie nisitru pe la urechi, și în față, mereu în față, moartea.

— Nici nu gîndești, Ani, ce plăcere îmi face nebunia asta. Nu mă cunoști. Ia uită-te puțin în fața mea și spune-mi, vezi tu ceva?

Ana Scutaru o privi cercetător :

— Nu văd nimic, Marie Jeanne. Văd doar atît, că fuga asta te-a obosit.

— Te-nșeli, Ani, fuga nu m-a obosit. Goana asta năpraznică e amantul meu, căruia mă dăruiesc zilnic. Tu nu-nțelegi și nu simți ceea ce înțeleg și simt eu, cînd străbat șoseaua în iureș nebun. Senzația ce o am, cînd înfrunt șoseaua aceasta dreaptă, e aceeași Ani, pe care o dă altora patul. Mie nu mi se pare că eu sînt în fugă nebună, ci ea, șoseaua, trece pe lîngă mine, prin mine, pătrunzîndu-mă și arzîndu-mă Ani, în spasmele unei pervertiri senzuale.

— Marie Jeanne, ce tot cînți tu aici ?

— Da, da, Ani ! așa este. Privește încă odată în ochii mei și vezi-i cum se odihnesc, moi și lîncezi. Nu te mira Ani și nu mă condamna. Nu crede, că nu simt și eu înfrigurarea morții, în goana asta nebună, dar, ce contează viziunea morții cînd trupul ți-e beat de viteză și ars de patimă ! Nu m-am destăinuit nimănui pînă acum, Ani. La ce bun ! Ție ? Pentru că mi-ești prietenă bună, pentru ca să mă cunoști, să mă înțelegi.

Ana Scutaru o privi gînditor, apoi, chinuită de un gînd, o întrebă cu curiozitate :

— Marie Jeanne, patima ta nu e oare un renunț la viață, o dezertare...

— O, nu ! îi răspunse Marie Jeanne, fără s-o lase să termine. Nu, Ani ! Împlinită patima, redevin ceea ce sînteți voi toate. Mi-e dragă viața și o doresc. Pot spune că mi-e chiar scumpă. Pulsațiile ei le simt și plăcerile i le prețuiesc și fără a fi pervertire, Ani. Nu crede că ai în față un monstru, că ești prietena unui monstru !

— Vai, Marie Jeanne, de ce vorbești așa ! Nu m-ai înțeles și nu mă leagă de tine trupul, ci sufletul.

— Ai dreptate, Ani, ne leagă sufletele. Oricum ne-am murdări trupul și viața, sufletele ne rămîn strînse în aceeași legătură sinceră și curată. Putem să pășim trupește pe cărări despărțite, sufletele noastre să ne rămînă unite pe aceeași cărăruie a adevăratei prietenii... Să ne mișcăm puțin.

Porniră încet de tot, spre Otopeni. Mergeau lent, leneș, fără țintă și absente, după iureșul nebun al vitezei, un relanti aproape imperceptibil. După zvîcnirea mușchilor, aprinși pătimaș de-o posedare pervertită, destinderea

lor obosită, inactivă, moartă. Marie Jeanne Zătreanu nu mințise. Trăise cu amantul e zilnic spasmul unei plăceri și se trezea acum la viața rectilină a dorințelor nepervertite.

Mergeau încet, încet de tot. Dinspre aeroport, un călăreț galopa pe răzorul șoselei spre Otopeni. Le ajunsese din urmă și opri la pas. Era un tînăr sublocotenent de roșiori, din regimentul de culoare albastră, ca a cerului senin. Sub el, calul, un pursînge roib, era spumă și apă. Îl gonise îndeajuns. Își întindea gîtul și strănuta repetat pe nările umflate și roze. Ana Scutaru, fără nici o intenție de a fi auzită, i-a admirat animalul :

— Frumos cal !

Călărețul, privind în capul calului său și, ca și cum ar fi vorbit cu el, spuse zîmbind și tare, ca să fie auzit :

— Frumoasă mașină !

Cele două prietene zîmbiră și ele. Marie Jeanne Zătreanu împinse mai departe jocul de cuvinte :

— Și chipeș călăreț !

— Și nostime sportive ! fu răspunsul roșiorului, ce-și scosese tabacherea, aprinzînd o țigară. Mașina stopă. Cele două prietene răscoliră în poșete punîndu-și și ele cîte-o țigară în gură.

„Ce-aș fi făcut acum, se gîndea Ana Scutaru, dacă n-aș fi avut o poșetă, o tabacheră, o țigară ?...“

Marie Jeanne Zătreanu își lovi prietena, cu cotul, semnificativ. Apoi, tare :

— Tu ai la tine bricheta, Ani ? Eu am uitat-o, pesemne, acasă.

Prefăcîndu-se că răscolește și nu găsește, Ana Scutaru răspunse la fel de tare :

— Și nici a mea nu e, Marie Jeanne.

— Pană de foc ! se auzi glasul tînărului sublocotenent.

— Și de gentilețe, fiindcă nu ni se oferă, răspunse Marie Jeanne.

Ofițerul descălecă, își lăsă calul pe răzor, rămînînd nemișcat la comandă, ca un cîine lup bine dresat, se apropie de mașină și le oferi surîzînd bricheta aprinsă.

— L-ați obținut din partea sublocotenentului Dan Kornea — și se înclină curtenitor.

— L-au primit Ani Scutaru și Marie Jeanne Zătreanu. Vă mulțumim, domnule sublocotenent, îi răspunse din nou Marie Jeanne, privindu-l printre genele jumătate închise, filtrînd privirea așa cum le place femeilor cînd vor să devină interesante.

— Rulați de mult Benzul, domnișoară ? înnodă Dan Kornea conversația.

— 12 mii de kilometri, pînă acum, îi răspunse tot Marie Jeanne Zătreanu, privind kilometrajul.

— Și faceți automobilism din pasiune, domnișoară, sau din...

— Din năravi, domnule sublocotenent.

Tînărul ofițer primi cu mirare răspunsul dat.

— Se poate face automobilism și din năravi, domnișoarelor ?

— Da, da, și din năravi, prietena mea a aflat astăzi. Nu e așa, Ani ?

Ana Scutaru o împinse cu cotul, imperceptibil.

— Din pasiune, domnule sublocotenent. Prietena mea numește pasiunea năravi, dar, mi s-a părut că dumneavoastră erați în continuare cînd v-a întrerupt prietena mea. O fată mai poate face automobilism și din alte motive decît din pasiune sportivă ?

— Desigur, domnișoară. Una e să faci automobilism din pasiune și alta să-l faci, de exemplu, din plăcere.

— Plăcerea și pasiunea, aplicate la automobil, pentru dumneavoastră au un sens diferit ?

— Fără îndoială, domnișoară. Pasiunea e o bucurie intensă, dorită mereu, pe cînd plăcerea o trăiești scurt și neprofund și nu o cauți ca pe un „ce" absolut necesar.

— Da, Ani, așa e, domnul are dreptate.

Ana Scutaru strînse din buze, arătînd viclean, că ea nu înțelege distincția ce o face tînărul ofițer între plăcere și pasiune.

— Și așa, domnișoară, 12 mii kilometri de pasiune...

— De năravi, domnule sublocotenent, și în capătul celor 12 mii de kilometri de năravi ai apărut dumneata.

Tînărul sublocotenent de roșiori, auzind pentru a treia oară cuvîntul acesta, atît de nepotrivit în denumirea imboldului din care frumoasa fată făcea automobilism, înțelese că e un cuvînt conspirativ, cu o deosebită semnificați pentru ele amîndouă.

— Încă o dată, domnule sublocotenent, îți mulțumesc, — și Benzul începu să mîrîie sub călcarea apăsătoare pe accelerator.

— Vă sărut mîinile, domnișoarelor... și tot numai întîmplarea va face să vă întîlnesc ?

— Dumneata nu știi, că tot ce e rendez-vous ratează și că din întîmplare te vezi mai des și mai sigur ?

— Totuși, aș vrea să știu, unde v-aș mai putea întîlni ?

— În emisfera boreală ! și Benzul porni, scormonind în urma lui un praf înecăcios, de după perdeaua căruia nu se mai vedea.

„În emisfera boreală, repetă tînărul ofițer, tărăgănat și numai pentru el, cuvintele domnișoarei Zătreanu. Numai să nu fie în garsoniera mea, emisfera boreală."

Încălecă. Dădu pinteni calului, gonind fugarul într-un galop întins, spre pădurea Otopeni. Băgă de seamă că automobilul păstrează o distanță ce nu se mărea și nici nu se micșora. Îl urmărea. Tăie peste cîmp, împingînd calul în galop și mai întins. Automobilul coti la dreapta și apucă pe un drum de care, înspre același punct de pădure. Se apropiară din nou. La un moment dat s-au întretăiat.

— Încotro, așa furtunatic ?

— În junglă, domnișoarelor, în junglă ! și intră în pădure galopînd înainte pe-o cărăruie de trecători, peste care cernise frunzele desprinse de toamnă.

Ana, Scutaru privea încă pe urma lui, căutînd să străbată desișul ramurilor, să-l mai vadă. Dispăruse. Se mai auzeau călcăturile calului bătînd pămîntul tot în ritm de galop. Apoi, s-a stins și ultima rămășiță sonoră, dispărînd totul, călăreț, cal și zgomot, în junglă.

Însera. Cum toamna înaintase, amurgurile erau răcoroase. Simțiră frigul prinzîndu-le spatele.

— Să ne întoarcem, Ani. Nu ți-e rece ?

— Ba da ! Să ne întoarcem.

Șoseaua, la înapoiere, părea mai tristă. Era și mai goală. Doar cîteva automobile o mai străbăteau. De pe ramurile teilor se desprindeau ultimele frunze. Ultimele ! Primele s-au desprins cînd Ana Scutaru a plecat din orășelul ei natal. În fața celor dintîi frunze căzute în toamna asta, a stat Doru Mihalcea, privind printre ele cum șerpuia trenul, ducînd-o prin galbenul pal de toamnă. În fața celor din urmă frunze căzătoare, stă Ana Scutaru, privind printre ele cum gonea furtunatic un călăreț frumos și un cal roib, plin de spume și de apă.

S-au despărțit la cămin, sărutîndu-se. Întoarsă, Ana Scutaru găsi pe măsuța ei de noapte o scrisoare. Îi recunoscu scrisul. Era al lui Doru Mihalcea. „Nu i-am scris cam de mult !“ Căută printre cărți și caiete ilustratele rezervate pentru Doru Mihalcea. Alese Muzeul Zoologic.

„L-am vizitat astăzi. E frumos și interesant. Îți mărturisesc cu sinceritate că, animalele dinăuntru sînt mai simpatice decît cele de afară. Deși sînt eternizate în mișcările cele mai caracteristice ale vieții lor, cum de exemplu leul gata să se repeadă, tigrul spintecînd o zebră, hiena sfîșiind o girafă, totuși, printre ele m-am simțit mai bine, Dorule, ca printre bucureșteni. O fluturare de mînă de la Ani.“

A recitit-o, a clătinat din cap și a plecat spre sala de mese, uitînd de scrisoarea lui Doru Mihalcea.

CAPITOLUL IV

ÎN CARE ANA SCUTARU ȘI MARIE JEANNE ZĂTREANU PETREC NEVINOVATE

Casa maestrului Aristotel Zătreanu era un palat deschis vieții mondene, conciliabulelor politice, balurilor filantropice, afacerilor mari și artelor. Situată în parcul Ioanid — în acel colț de oraș în care s-a cuibărit proletariatul boierimii noastre, alungată din vechi așezăminte strămoșești de împământenirea dreaptă a țăranilor, — și pierdută în dosul molifților, în fața cărora nu poți să nu te miri, cum de au putut crește atît de giganți la o altitudine ce nu corespunde esenței lor, casa domnului Aristotel Zătreanu, se arată ochilor ca un castel din neuitate vremi, în care viața strălucitoare de aievea nu s-a stins, așa cum s-a stins în atîtea altele cu faimă în trecut și cu triste ziduri astăzi.

Cîteva fericite moșteniri ale doamnei Simonne Zătreanu și aporturile apreciabile ale marelui avocat Aristotel Zătreanu, îi întrețin fastul de curte, așa cum puține case din cele multe — pe porțile cărora mai străjuiesc, ca o ironie, lei cu coroane pe cap — și-l mai pot păstra. Lachei galonați, fete în casă de origine occidentală, franțuzoaice și englezoaice, șoferi, cu care doamna Simonne Zătreanu se înțelegea franțuzește, fiind recrutați din epavele aristocrației ruse, pribege și pe meleagurile noastre ; vizitii, cu cotleți pe obraji și cu mustăți rase, pe care duminica îi poți lua drept proprietari de cai de curse ; doi bucătari, rotunzi și roșcovani ca doi cancelari ai Reichului ; precum și alții, de o importanță mai măruntă, înregimentați cu toții sub comanda autoritară a domnului intendent Barbu Celăreanu, formau laolaltă personalul de serviciu al casei Zătreanu.

Și viața pe care o ducea casa Zătreanu cerea acestui aparat de serviciu o încordare festivă, zi și noapte.

Ana Scutaru, prietena cea mai bună a zglobiei Marie Jeanne Zătreanu, era aproape zilnic în casa aceasta.

Cînd i-a păsit pragul întia oară, primită de lacheu în vestibulul casei, luminat feeric fără să-i poată descoperi lămpile și din colțul căruia un boxeor de bronz își întindea pumnul atacator spre cel care intra, a vrut să se întoarcă. „Ce caut eu aici ?“ Ajutată de lacheu să se dezbrace și încredințîndu-i pardesiul, i se păru cum acesta i-a privit cu dispreț sărăcia hainei. Și i se mai păru că boxeorul de bronz se răstetște la ea, că o întreabă : „Ce cauți tu aici ?“ și că e gata să sară de pe soclul de marmură, ca s-o dea afară în pumnii întinși chiar spre ea. Să iasă nu mai putea. Ar fi luat-o drept nebună. Timidă, i-a cerut s-o conducă la prietena ei. Deschizîndu-i larg ușa și indicîndu-i mereu drumul cu un ceremonial cu care Ana Scutaru se întîlnea pentru întîia oară, credea că acest lacheu continuă să-și bată joc de ea. „Ce s-o fi strîmbînd atîta și ce e mersul ăsta în primire, așa cum doar caii mai fac la circ ?“ Ar fi vrut să-i spună :

— Mai puține strîmbături, domnule, ce crezi, că nu observ obrăznicia dumitale ?“ dar, cum să i se adreseze astfel ?

A trecut prin hall-ul cel mare, prin două, trei saloane, a urcat scări de stejar sculptate, a mai trecut un coridor și în cele din urmă a ajuns la apartamentul prietenei sale, în ușa căreia a bătut lacheul, deschizîndu-se, ca să se încadreze în ea silueta zveltă a unei fetișcane blonde :

— Entrez s-il vous plait.

Intră cu aceeași nedumerire. „Își bate joc de mine, sau ?...“ dar, ușa salonașului se deschise și Marie Jeanne, cu brațele desfăcute cruce și cu zîmbet de care nu se mai temea că e batjocoritor, o îmbrățișă, sărutînd-o pe amîndoi obrajii.

— De ce așa tîrziu, Ani ?... Haide, vino-ncoa și spune-mi ce-ai mai făcut.

— Nimic deosebit, Marie Jeanne. De ce n-ai venit

astăzi la facultate ? Păcat ! Mihalache a fost strașnic.

— Da ? Despre ce-a vorbit ?

— Despre curentul în proză.

— Altceva ?

— Altceva ?... nimic, Marie Jeanne. O să înceapă iarna. O vestește cerul și croncănitul ciorilor, în pomii desfrunziți. Ție îți place iarna, Marie Jeanne ?

— Îmi place, Ani, deși îmi paralizează Benzul. Lunecușul zăpezii și droaia de săniuțe ce-ncurcă șoseaua, mă împiedică să-i dau drumul după cum îmi place mie, după cum îmi cere năravul.

Se înfundaseră amîndouă pe un divan acoperit de un vast Buckara, printre perne moi și în lumina obscură a unei lămpi turcești, de un metal galben, găurit în sute de ferestruici rotunde și romboidale.

— Dar ție, îți place iarna, Ani ?

— Mi-e groază de ea, Marie Jeanne. Închipuie-ți-o năvălind cu troiene peste un orășel cu case mărunte, cu străzi încîlcite, strîmte și neluminate. Imaginează-ți-o viforoasă, la poale de munte, vîjîind prin ferestrele unei case de om sărac. Plimbă prin una din odăițele acestei căsuțe, visurile unei fete, înfiripate în nopți de nostalgie ; ilumineză gîndurile și trupul chircit de frig al fetei, cu luminița unei lămpi fumegînde de gaz ; auzi-i necontenit prin hornul casei reci, fluieratul sinistru al crivățului ; privește prin geamurile înflorite cu ferigi de gheață bătaia aripilor funerare ale corbilor ; și auzi în fiecare noapte, prin liniștea înghețată, cîntecul coroilor al prevestirilor mortuare... cucuvau... cucuvau... coborînd pînă în patul ei... și fă-ți acum o idee de iernile mele. Așa mi-au fost toate, Marie Jeanne !

— Lasă, Ani, la ce te mai întristezi acum ! S-au dus iernile tale, acum ai să le trăiești pe cele de la Bucu rești. O să-nceapă ceaiurile, balurile, opera, teatrele, concertele, patinajul, săniuța și noi, Ani, o să luăm parte la toate.

— Noi, Marie Jeanne ?.. Tu, poate, dar noi... împreună... eu... cu ce, Marie Jeanne ? Venind azi la tine, m-am simțit umilită cum nici nu-ți închipui. Ce caut

eu în casa asta, în luxul ăsta, în bogăția asta ? și își roti ochii dureros admirativ, în jurul salonașului Dezbrăcîndu-mă de pardesiu, am simțit cum servitorul vostru ține pentru întîia oară, în mînă, o haină săracă și i-am desprins din obraji mirarea : ce caută asta la noi ? !

Ceaiuri... baluri... zgomot... viață... îmi plac, Marie Jeanne, le doresc, le vreau și chemarea lor, chemarea vieții noi o simt în mine de mult. Mă știu de mult o rătăcită în viața meschină, tristă și dezgustătoare a orașului meu natal, în care totul e mocnit, putred și întunecat. Privesc în urmă, Marie Jeanne, caut să desprind o fericire și nu pot. Ce mi-a dat mie, sufletul meu dorit, împins spre o altă viață, orășelul meu ? Răscolesc trecutul, vîntur amintirile și nu găsesc nimic, nimic !

Baluri... ceaiuri... concerte... teatre... da, Marie Jeanne, acum le am aproape, voi trăi între ele, dar niciodată în ele. Uită-te la mine și spune-mi dacă m-ai mai văzut cu vreo altă rochie mai bună ? Uită-te și vezi-mă cu ce stau în fața vieții noi, pe care am dorit-o atît ?

— Ani, nu fi prostuță. S-aranjează ele toate. Ai să fii la ceaiurile mele, la recepțiile noastre ; am să-ți dau din rochiile mele, ne potrivim doar și încet, încet, ai să intri și tu în ritmul vieții bucureștene și cu timpul... cu timpul, ai să vezi, Ani, că n-o să-ți mai lipsească nimic. Ești doar fată frumoasă. Bucureștiul, Ani, are altă viață, alte percepte, altă morală. Și în București nici o femeie sau fată frumoasă nu e săracă, Ani.

Îi întinse o cutie de argint plină cu țigarete aurite. Fumau.

— Să sun să ne-aducă ceaiul, — și sună, apărînd aceeași siluetă de fetiță blondă :

— Ceaiul ! și blonda franțuzoaică dispăru, lăsînd în salonaș un „oui, mademoiselle", fluierat nazal.

— Ani, ce-ai zice tu, dacă i-am da un rendez-vous sublocotenentului acela, cu bricheta, știi tu, la Otopeni, acum cîteva zile ?

— Păi, de unde să-l iei, Marie Jeanne, poate rătăcește și acum prin junglă ?

— Simplu, Ani. Domnului sublocotenent Dan Kornea, Regimentul 4 Roșiori, Loco. Sacada cuvintele ca și cum le-ar fi dictat unei a treia persoane, ca să le scrie.

— De unde o știi, Marie Jeanne ? o întrebă surprinsă Ana Scutaru.

— Simplu, Ani. Numele ni l-a spus doar el. Regimentul l-am aflat foarte ușor. Am întrebat pe Armand ce regiment de cavalerie are culoarea bleu ciel și niște drăcii de metal pe umăr și mi-a răspuns pur și simplu : „— 4 roșiori, iar ce-ai văzut tu de metal pe umăr, nu sînt niște drăcii, sînt cifrele regale ale reginei."

Ana Scutaru fu plăcut surprinsă de calitatea tînărului explorator de jungle.

— Să i-l dăm, Marie Jeanne, dar unde, tot în emisfera boreală ?

— Simplu dragă, las-pe mine ! și sări de pe divan, intrînd în odaia vecină, de unde se întoarse cu necesarul misivei, un plic și un stilou de aur. Puse o carte pe genunchi și începu să scrie, inspirată, fără să se mai gîndească :

Domnule explorator de jungle,

Dacă leii nu te-au mîncat ; dacă tigrii nu te-au strîns în cercul dragostei lor, vino să-ți împărtășim impresiile căpătate în călătoria noastră prin emisfera boreală. Cred că știi cine sîntem acum ? Ca să ajungi la noi, ia-o pe meridianul Parisului, care trece miercuri, la ora 17, prin hall-ul cinematografului Femina. Dacă borealistele vor întîrzia, întreține-te cu Ramon Navarro. E pe peretele din dreapta, cum intri. Ni-e simpatic fiindcă îți seamănă, sau mai bine zis, ne ești simpatic, fiindcă îi semeni.

Se opri un moment.

— Cum s-o termin, Ani ?

Ana Scutaru, în căutarea unei idei, cerceta colțurile salonașului.

— Stai, c-am găsit, Ani : Odile și Isabelle.

— Cine sînt astea, Marie Jeanne ?

— Cum, nu știi ? Ultimele eroine romantice ale lui André Maurois.

— Ah, da, da ! Climats. Da ! nu e rău.

Ușa salonului se deschise și franțuzoaica zveltă înaintă, împingînd un cărucior pe rotițe de cauciuc, încărcat cu utilajul de ceai. Îl turnă în cești, întrebînd pe fiecare asupra cantității de zahăr și rom. Apropie căruciorul, în așa fel ca ceaiul să se poată lua de pe divan, întinse înspre ele tăvița lungă de argint, încărcată cu un variat amestec de tartine cu icre moi, heringi, unt, pate etc., și după ce aruncă un ochi cercetător și în cele din urmă satisfăcut, că totul e în regulă, plecă.

Gustau și sorbeau din cești.

— Marie Jeanne, cine e acel Armand de care mi-ai pomenit acum cîteva clipe ?

— Ah ! așa e, tu nu-l cunoști pe fratele meu.

— E fratele tău ?

— Da, lasă că ți-l prezint. Să mai vorbim de ale noastre și îl chem eu, numai să fie acasă... E un băiat drăguț fratele meu, dar, s-a cam găgăuțit. S-a aprins nebun de nevasta unui diplomat, o poloneză. Ai s-o cunoști și pe aceasta. Vine la noi la toate ceaiurile și recepțiile.

— Barem e nostimă ?

— Ca o lămîie !

— Blondă ?

— Și slabă.

— Înaltă ?

— Nu, talie potrivită.

— Iubăreață rău ?

— Foc. Sînt toată ziua împreună. La călărie, la golf, la șosea și probabil și-n locuri unde știu doar ei.

— Și polonezul ?

—Face pe diplomatul, lasă tuturor impresia că nu știe nimic.

— Și-și poartă de mult bicornul, Marie Jeanne ?

— Precizează-ți întrebarea, Ani. De care bicorn mă întrebi : de cel diplomatic sau de cel conjugal ?

— De cel conjugal, îi răspunse Ana Scutaru, amestecînd vorbele cu zgomotul unei quinte de tuse, provocată de o înghițitură greșită de ceai.

— De un an, Ani. Le reînoiește ca cerbii în fiecare

an. Anul trecut au venit la noi la țară. Ultimile coarne le-a lepădat în Suedia, căci de la Stockholm au venit.

— Și cum o cheamă, Marie Jeanne ?

— Contesa Slava Gaidarovski. Cum vezi, sînt conți. Știi, nouă coarne de melc la coroană.

— Alte coarne, Marie Jeanne ?

— Alte, dragă, oamenii ăștia sînt ființe cornute.

— Vai ! dacă te-ar auzi Armand !

— Fii sigură, că m-aude. Nu i-am spus-o numai o dată. Are 33 de ani poloneza și el 25, cum să nu-mi bat joc de el. E plin Bucureștiul de fete. Sînt pline facultățile de studente, care mai de care mai frumoase. Ar putea foarte bine să trăiască cu una din ele, dacă nu vrea să se însoare, dar nu cu una cu 8 ani mai mare și, desigur, o femeie care schimbă bărbații ca pălăriile.

În mintea Anei Scutaru, ultimele cuvinte ale colegei și prietenei sale stăruiau, fixîndu-i gîndul : „Sînt pline facultățile de studente, care mai de care mai frumoase. Ar putea foarte bine să trăiască cu una din ele."

— La ce te gîndești, Ani ?

— La nimic, Marie Jeanne !

Aprinseră al patrulea rînd de țigări.

— Să-l chem pe Armand acum.

Ana Scutaru tresări.

Sună. Spuse franțuzoaicei, să-l anunțe pe fratele ei, că îl cheamă la ea, în sacou.

Ana Scutaru urmări pașii franțuzoaicei, contemplativă. O vedea la Armand, în cameră, comunicîndu-i dorința surioarei sale, și pe Armand, tînăr de 25 de ani, încercuindu-i mijlocul subțire, frîngîndu-i trupul, acoperind-o. Apoi, cu un simț paralizat vremelnic, Armand va veni în salonașul prietenei sale, unde, oricine ar fi femeia care ar vedea-o și oricît de frumoasă, nu-i va spune nimic, așa cum nimic nu spun toate femeile atunci cînd se apropie cuceritoare de un bărbat ieșit de curînd din brațele alteia.

— Și de ce indicația asta, în sacou, Marie Jeanne ?

— Simplu, ca să nu vină în pijama, cel puțin întîia oară, cînd te va cunoaște. El știe : cînd adaug în sacou,

înseamnă că la mine este cineva pe care nu-l cunoaște.

— Și după ce-l cunoaște, vine-n pijama ?

— Imda.

Armand intră în salonașul surorei sale, îmbrăcat într-un complet albastru închis, traversat de o rețea de linii paralele, de o culoare verde, abia perceptibilă. Era culoarea și desenul la modă. Reverul hainei, discret parfumat ; gulerul cămășii, tare, cu vîrfuri larg răscroite ; părul lins, cu luciu metalic și batista scurtoasă și monogramată, înfiptă proaspăt în buzunarul hainei, făcură pe Marie Jeanne Zătreanu să-l întrebe, în mirarea Anei Scutaru :

— Ce, ești gata de dus ?

O miră pe Ana Scutaru întrebarea aceasta, deoarece ea, în clipa cînd l-a văzut intrînd atît de elegant îmbrăcat, a crezut că acea ținută ireproșabilă este răspunsul la acel „în sacou", deci întîlnirea cu cineva pe care nu-l cunoaște și în fața căruia vrea să apară cît mai bine.

— Armand, să te prezint celei mai bune prietene. Armand se înclină teatral în fața Anei Scutaru, sărutîndu-i mîna întinsă, în absența oricărei formule de încîntare sau de părere de bine.

Ana Scutaru, venită dintr-un orășel de provincie, unde lipsa încîntatului și a părerii de bine la o prezentare indică proasta educație a aceluia ce nu face uz de ele, primi înclinarea și sărutarea mîinii solemn fastuoasă, a lui Armand Zătreanu, îndurerată.

„Și Armand m-a umilit", a gîndit ea.

— Ești gata de dus, nu ? îl întrebă din nou Marie Jeanne. Ce hăimănăluță mi te-ai făcut, domnule Armand ! N-ai deloc grijă de sora ta. Știi că are prietene, că prietenele așteaptă să fie curtate, dansate, și tu, tu, gata de plecare.

— O, Marie Jeanne, nu-ți dau voie să mă încondeiezi așa. O faci pe domnișoara să creadă lucruri grozave și eu aș sta cu toată plăcerea, mai ales că duduița, buna ta prietenă, are acel farmec felin ce poate țintui în juru-i curtenitori de mîna întîia, dar, vezi împrejurările mă silesc...

— Da, împrejurările te silesc ! îi repetă Marie Jeanne Zătreanu, semnificativ, ultimele cuvinte.

— O, nu ceea ce crezi ! Știu unde te gîndești.

— Știu și eu, domnule Armand, interveni Ana Scutaru.

— Și dumneata, domnișoară ?

Ana Scutaru se simți din nou umilită. „Și dumneata în loc de și dumneavoastră ! Desigur, știe cine sînt, mă vede cum sînt îmbrăcată și natural, cu persoana mea nu se poate acorda pluralul, ci numai singularul jignitor".

— Vă înșelați atunci amîndouă ; astăzi e votarea la club a noilor candidați și m-au rugat cîțiva prieteni să nu lipsesc, să le fac atmosferă.

— Te duci la Automombil ?

— Probabil că acolo mă duc, cînd îi spun că e votarea noilor membri.

— Dacă-l vezi pe Ernest, să-i spui din parte-mi, că mi-a feștelit-o cu raly-ul de la Monaco. Eram sigură că-l va cîștiga, după cele două victorii de la San-Remo.

„Mi-a feștelit-o !" repetă iarăși în gînd Ana Scutaru, noua expresie auzită. „Așa se vorbește oare la București, într-o casă de boieri ?"

— Asta să i-o spui tu, Marie Jeanne.

— Ba, tu !

— Cum, eu ?

— Simplu ! Tu, astă-seară. Pînă-l văd eu, nu mai cauterizează cuvîntul. Se-nvață pînă atunci cu ironiile prietenilor și devine insensibil și tot ce vine de la mine vreau să se simtă, să pătrundă.

— Te privește, fetițo. Îl cunoști, te cunoaște, înjurați-vă direct, dacă voiți, nu prin alții. De altfel, a făcut o figură foarte frumoasă. S-a clasat al șaselea.

— Da ? Dar uiți îngîmfarea cu care a plecat : „Îi am în buzunar !" Nu-ți aduci aminte cum se-nfoia ca un curcan ?

— Vă privește !

Și acest sfîrșit de conversație miră pe Ana Scutaru, dar începu să se convingă, că așa se vorbește în Capitală și că, lipsa acelui încîntat sau mi-a părut bine, precum

și acel singular ofensator dumneata, nu erau cuvinte s-o umilească, ci vocabularul curent al Bucureștilor.

„Cît de înapoiat ești, Rîmnice-Sărat !"

Armand privi ceasornicul de aur, scos din vesta costumului. Îl confruntă cu ceasornicul de pe consolă.

— Ești înapoi c-un sfert de oră, Marie Jeanne.

— Da ? Cît e la tine ?

Pe ceasornicul lui Armand Zătreanu, cele două indicatoare se prelungesc perfect, arătînd ora șase.

— Șase !

La acel din odaie era șase fără un sfert.

— Vai ! să-l corectăm, Ani, sări din nou de pe divan Marie Jeanne. Să nu ne-ncurce în trecerea meridianului Parisului, știi tu.

— Dar asta ce mai e ?

— Și asta mă privește. Adică ne privește.

— Cum ?

— Simplu, ne privește.

— Vă preparați pentru geografie ?

— N-ai ghicit, pentru anatomie.

— Anatomie cu meridiane, Marie Jeanne ?

— Simplu, nu știai ?

— Am plecat. Mă iertați, domnișoară, dar trebuie să mă duc. Îmi rezerv pentru viitor plăcerea să convorbim mai mult, să dansăm...

— Să cochetați...

— Bună-seara, domnișoară ; pa, Marie Jeanne.

— Haimana !

Armand Zătreanu coborî scările repede. Își îmbrăcă în vestibul pardesiul și se vîrî în limuzină tot pe atît de grăbit.

— La legația poloneză, Feodor !

*

* *

Miercuri dimineața, ora opt.

Sublocotenentul Dan Kornea, încă în pijamaua de noapte, scrie din picioare la birou, dictîndu-și cu voce tare :

Am onoarea a vă raporta că, fiind bolnav, nu pot lua parte astăzi la serviciu. Sublocotenentul Dan Kornea.

— Gimi, ia-ţi capela şi într-un galop la cazarmă. Îl predai ofiţerului de serviciu şi pe urmă, galop pe stîngul înapoi. Ai venit ?

— Ca săgeata, domnule sublocotenent.

Îşi lovi cismele împintenate, salută şi începu chiar din biroul ofiţerului său, galopul spre cazarmă.

Dan Kornea reintră în dormitor, aprinse o ţigară şi se trînti din nou în pat, cu faţa în sus făcînd cercuri „borealistelor, v-aţi curăţat".

Aşa ! întîi flori. O profunzime de crizanteme, în birou, în antreu, în dormitor. Patefon, radio, dans. Aşa, asta partea artistică.

Acum, partea a doua. Gospodăria. Trei sticle Mott '910 ; două Pommard ; una Clos-Vougeot ; un.. Clicquot. Aşa, mai departe. Lichidul s-a aranjat. Consistentul : icre moi, galantină, cammambert, barquettes au foie gras, pâté şi o moca maison Capşa. La urmă, cîte un păhărel de Champagne à l-orange şi ai ieşit, Dane, pervai sort.

Aha ! stai, mai e partea a treia : măsurile de precauţie. Arestarea tuturor fotografiilor feminine de pe birou, pereţi şi chiar de prin sertare. Fetele sînt curioase, grozav de curioase, iar onoarea, discreţia, sînt virtuţi ostăşeşti. Transportarea lor în camera lui Gimi. Gimi între atîtea femei ! Haha ! Gimi în mijlocul hautvolé-ului bucureştean. Haha ! Cum te coboară cîteodată soarta ! Pufi, Mufi, Sanda, Coleta, Pipeta, Flaşneta, sub salteaua lui Gimi. Nici pe salteaua lui măcar : sub saltea !

Ce curioasă semnificaţie mai au şi fotografiile astea ! Sînt date ca mărturii de dragoste curată, în clipe de înaltă trădare conjugală. Sînt plătite cu banii bărbaţilor lor, pe care îi iubesc curat, mărturisindu-le doar în fiecare noapte dragostea, ca să le dea amanţilor, pe care de asemenea îi iubesc curat şi numai pe ei, probă sacrificiul ce-l fac, de a se strecura pînă la dînşii, riscînd situaţia şi chiar viaţa.

Iar ele, fetițele, drăguțele, își văd mai des amanții, decît logodnicii.

Însoară-te, Dane, dacă vrei să nu-ți mai intre chipiul pe cap. Însoară-te, dacă vrei să-ți crească pe frunte arborii stufoși ai genealogiei conjugale !"

Trecuse la a doua țigară, dar nu o termină cînd Gimi i se prezentă la sosire :

— Executat, domnule sublocotenent.

— Bravo, Gimi ! Mănușile și treci pe ring.

Dan Kornea își antrena suplețea și elasticitatea mușchilor în fiecare dimineață, trezindu-i pînă-n cea mai ascunsă și subțire fibră, boxînd. În zilele cînd nu avea cu cine boxa, dimineața se simțea greoi, obez, moale. Îi rămăsese acest obicei din educația sportivă, căpătată într-un internat francez de la Paris, unde Dan Kornea și-a făcut liceul. Activitatea zilnică începea în acel internat cu exhibiții sportive de o jumătate de oră, ce se terminau printr-o ședință de box și un duș rece, fie vara, fie iarna. Repetat zilnic și în decurs de ani, obiceiul deveni o necesitate absolută, fără de care Dan Kornea gogea ca un mielușel bolnav.

La început cînd a venit în regiment, a avut și neplăceri de pe urma acestei înrădăcinări sportive. Predecesorul lui Gimi, în primul său an de ofițerie, a fost văzut prin cazarmă de comandantul de corp, lovit la cap.

— Ce e cu tine, băiete ?

— Nimic, să trăiți domnule colonel !

— Cum nimic ! Ce-ai la cap ?

— Nimic, să trăiți domnule colonel !

— Mă, spune cine ți-a făcut cucuiul ăla în cap, că de nu, te bag la carceră.

— Din joacă, domnule colonel !

— Cum din joacă, mă, la cine ești tu ordonanță ? îl întrebă colonelul, văzîndu-i galonul roșu pe umăr.

— La domnul sublocotenent Dănel Kornea.

— Adjutant, cheamă ofițerul la mine.

— Spune, băiatule, cum de ți-a ieșit ăla în cap ?

— Din joacă, cu domnul sublocotenent.

— Cum din joacă, mă ? Se joacă ofițerul cu tine ?

— Da, să trăiți !

Sublocotenentul Dan Kornea, nou nouț în regiment, sosi adus telegrafic de adjutant.

— Ce, domnule sublocotenent, dumneata te joci cu ordonanțele ?

Îi explică colonelului proveniența cucuiului.

— Ia te rog matale, să încetezi cu prostiile astea ! Crezi dumneata că ordonanțele se dau ofițerilor pentru a se antrena la box cu ele ? Cînd voi mai constata acest lucru, am să-ți ridic dreptul la ordonanță.

Ajuns acasă, Dan Kornea își interogă soldatul :

— Cine te-a pus mă, să te-ntîlnești cu colonelul ?

— Păi, știu eu cine, domnule sublocotenent, ceasul rău !

— Ceasul rău ! Ia-ți mănușile !

Ca o consecință a celor recomandate de colonel, în ziua aceea a fost ședință suplimentară de box, din care soldatul s-a ales cu perechea cucuiului avut. Și ca să nu-l mai scoată ceasul rău înaintea colonelului, i-a iscălit un bilet de șase zile permisie acasă. De cîte ori se întîmpla să iasă din ședința de box, era marcat la față.

Cu ce-l de-al doilea soldat, Gimi, trecut în foaia matricolă Geană Constantin, se întîmpla că de multe ori Dan Kornea ieșea din luptă cu vreun ochi învinețit sau vreo buză umflată. Gimi era de pe Argeș, iute ca o sfîrlează, cu figură ilară veșnic surîzătoare. Cu el luptele erau mai îndîrjite. Printre calculatele directe și curbe, trîntite de pumnii lui Dan Kornea, care de multe ori îl făceau pe Gimi knock-out, sau îl trimitea pe sub birou sau pe divan, apuca și el să-i administreze cîte-o ciobănească, de-l începeau sughițurile pe tînărul ofițer sportiv.

Și toate urmele acestui antrenament, Gimi le purta cu o mîndrie ce întrecea pe a studenților germani, cu obrazurile sfîrtecate de săbii.

După ce ședința de box a fost terminată cu un rezultat pozitiv pentru Gimi, umflarea nasului în chip de gogoșar roșu — nu numai odată avut în asemenea culoare și formă, — i-a dat în mînă listele.

— Cu asta te duci la Filipescu, știi, în Victoriei.

— Știu, domnule sublocotenent, cum să nu știu!

— Cu asta la Mircea, la domnul Max. Îl cunoști?

— Îl cunosc, domnule sublocotenent, cum să nu-l cunosc. Numai o dată am avut noi daravele d-astea cu dînsul!

— Și cu asta la Hilf. Știi cine e?

— Cum să nu știu, domnule sublocotenent, e grădinarul din Victoria.

— E florar, tontule, că nu vinde morcovi!

— Nu e tot aia, domnule sublocotenent? Florar, grădinar, tot un pește; tot neam de bulgar trebuie să fie, îi dădu Gimi cu părerea.

— Și înainte de a pleca, pregătește-mi baia.

— În două minute să fiți goluț.

O piruetă și dispăru.

Dan Kornea începu să adune fotografiile periculoase. Strînse pachet, una peste alta, toate femeile și fetele ce s-au perindat prin garsoniera lui. Mai trecu o dată în revistă Pufile, Mufile, Sandele, Coletele, Pipetele și Flașnetele, pe care le iubește cu tot focul inimii lui curate, la ore fixe, veghiate să nu se-ncalece; le înveli într-o coală de hîrtie albă, ca și conștiința lor și cu ele în mînă, gol goluț, așa cum i-a recomandat Gimi, s-a dus la baie, nu ca să le înnece într-un moment de revoltă morală, ci ca să le dea în paza lui Gimi, regizorul amorurilor lui orizontale.

— Să ții la tine pachetul ăsta, adică în camera ta, pînă ce ți l-oi cere. Pune-l sub saltea! completă Dan Kornea, măsura de siguranță.

Înainte de a pleca, pe Gimi l-a ispitit curiozitatea să cerceteze pachetul. Îl desfăcu cu precauție și în timp ce Dan Kornea se destindea în apa călduță, ca trupul unei femei înfierbîntată de dorința dragostei, Gimi cerceta fotografiile pe rînd, amintindu-și de fiecare cîte ceva.

„Asta e aia, care are halatul la noi... Asta?... haha! e aia care umbla în pijamalele lui domnu' sublocotenent... Tu? cine ești, maimuțo, n-am avut onoarea să te cunosc? A, da da! ești sfîrleaza care ai întors dormitorul pe dos, de mi-a trebuit o dimineață întreagă să-l deretic...

Dar tu ? n-oi fi aia care... mă uitam pe gaura ușii ? Tu ești, spurcat-o, marș de aici !... și așa mai departe, pînă le onoră pe fiecare cu aducerile lui aminte. Le vîrî apoi sub saltea se sui în pat, cu o falsă viziune că le are sub el, în carne și oase, le mai tortura odată sadic, trîntindu-se cu partea cea mai moale a corpului deasupra lor și plecă în vîrful picioarelor, ca să nu-i simtă stăpînul întîrzierea.

Cînd s-a întors, l-a găsit pe Dan Kornea rumenit proaspăt de baie.

— Executat, domnule sublocotenent. Pînă la ora trei sînt toate aici. Da... cine vine, domnule sublocotenent, că nu mi-ați spus nimic ?

Borealistele ! și îl privi să-i vadă mutra ilară, la auzul acestui cuvînt.

— Mai spuneți odată, vă rog, domnule sublocotenent, că n-am auzit.

— Bo-re-a-lis-te-le, repetă încă odată Dan Kornea, abținîndu-se să nu rîdă de mutra lui Gimi, ciinuită să prindă cuvîntul.

— Iacca, pe toate știu să le spun pe nume, dar pe astea de loc. Bre-tis-tele... Bori... tu... ristele... Nu merge și pace !

— Ești un prost, Gimi.

— Prost, văd și eu, domnule sublocotenent. M-am prostit acum la urmă, cu boriteristele astea.

— Incult !

— Ascult, domnule sublocotenent.

— Ignarule !

— Asta e de bine sau de rău, domnule sublocotenent ?

— Incandescentule !

— ... ?

— Cicatrizantule !

— ... ? ?

— Corosivule !

— ... ? ? ?

— Etericule !

— ... ? ? ?

— Ultravioletule !

— Dadaistule !

— Da da, domnule sublocotenent, vă fac de toate, numai răsturnați-le așa mai pe limba mea, că nu-nțeleg nimic, sau... dumneavoastră mă-njurați în „sfrânțozește" acum ?

— Nu, Gimi, nu fii prost ; ai auzit tu ceva de maică-ta pînă acum ?

— Așa-i, aveți dreptate ; cînd mă-njurați dumneavoastră, v-aduceți aminte de mămulica, dar acum...

— Acum, prostule, ți-am spus cum le cheamă pe borealiste.

— Atîtea vin, domnule sublocotenent ! se minună Gimi, bătîndu-și fălcile cu palma, într-o nesfîrșită mirare. Vai de mine, nici într-o săptămînă nu mai dereticc casa.

— Nu, Gimi, astăzi vin numai două.

— Numai două ? Așa mai merge, altfel gălăgie multă și treaba aia, ioc. Așa da, trec în birou pe rînd. Le cumpăr eu Universul și Candria.

— Iar ești prost, Gimi. Candide !

— Aoleu, așa e ! dar se feri să repete cuvîntul.

— Da de cînd te-ai tîmpit așa Gimi, erai mai deștept odată ? !

— Știu eu, domnule sublocotenent ! Poate din pricina boaxelor ăstora. Tot în cap, tot în cap, i s-o fi răsturnat măruntaiele.

— Gimi ! strigă odată tare, Dan Kornea.

— Zent ! strigă Gimi și mai tare ,de parcă s-ar fi auzit strigat la apel, în cazarmă.

— Vezi, că poate o să vină domnul căpitan doctor.

— Azi e cu prefacere, domnule sublocotenent ?

— Cu prefacere, Gimi. De cum deschide ușa, te întristezi ,și-ncepi să te vaeți de dragul stăpînului tău suferind : ce-l mai doare măseaua, domnule doctor ! Vreo șapte prafuri a luat pînă acum și tot nu se simte nimic, tot îl doare... Ai înțeles ?

— Cum să nu, domnule sublocotenent, păi nu știți dumneavoastră, c-am mai făcut-o de vreo... mai multe ori.

— Așa ! acum adu-mi un șervet de legat la fălci și o cărămidă caldă.

Le aduse și le puse la îndemînă lîngă căpătîiul patului.

Cînd a venit doctorul, l-a găsit oblojit și cu capul pe cărămida fierbinte.

— Ce e, Kornea ?

Din spatele doctorului, Gimi, radios, făcea semne că l-a dat gata pe doctor, a reușit complet.

— M-au smintit, domnule căpitan. De azi noapte mă săgetează și-n sus și-n jos, de m-au înnebunit de durere. Îmi scurmă parcă prin creier, cu vîrfuri de ace.

— Nu e nimic, lasă că trece. Ai răcit probabil. Ai migrenă generală.

— Cred c-am răcit, domnule doctor, sîmbăta trecută la Otopeni. Am fost călare, am transpirat, m-am întors pe răcoare...

— Nu e nimic ! E trecător. Lasă, că-ți prescriu ceva sfînt. În două zile ești la cazarmă.

Borbia, admira o gravură din perete, în timp ce Dan Kornea îi trimisese lui Gimi o ochiadă, iar Gimi, drept răspuns, mișcă mîna dreaptă cu pumnul închis dinspre burtă înainte, în semn că l-au aranjat.

Scrise rețeta.

— E ceva calmant și în același timp, curativ. Cînd simți dureri mai atroce, te clătești în gură de două, trei ori. Asta timp de 24 de ore. Pe urmă va ceda de la sine. Eh ! astăzi ce e ?

— Miercuri ! să trăiți domnule căpitan, răspunse Gimi.

— Miercuri, pe sîmbătă ești om, vii la cazarmă. La revedere.

— Vă mulțumesc, domnule doctor. Am onoarea să vă salut. Geană, condu-l pe domnul doctor.

Cînd Gimi reveni, era gata să ia cărămida în cap.

— Gimi, prinde-o.

Și a prins-o julindu-și mîinile.

— Ia-ți și asta. Fă-o și să te clătești de două, trei ori în gură, cînd simți că devii prost.

— Păi n-a ieșit bine, domnule sublocotenent ?

Miercuri, ora patru și cincizeci minute.

În hall-ul cinematografului Femina, sublocotenentul Dan Kornea, îmbrăcat civil, aștepta, nu de vorbă cu Ramon Novaro, ci cu el însuși : „De n-oți veni borealistelor, astăzi, o să rîdă el Gimi de mine, dar vai de ma-

mițicele voastre ! Toată iarna o să vă țin în farse". De Marie Jeanne Zătreanu se informase repede, fiind prea cunoscută în București, celeilalte nu-i găsise încă pedigree-ul.

Își privi ceasornicul. Cinci fără trei minute. „Nu se poate, trebuie să vină. Dar dacă n-or vrea să meargă la mine ? Nici asta nu se poate ! Dacă o femeie îți dă o întîlnire, undeva, la o cofetărie, la un cinematograf în continuare îți vine și acasă. Mai ales că la o răspîntie și dacă vine, poți fii sigur că vin amîndouă. Curajul crește și pericolul e evitat".

Zîmbea de unul singur și se ferea să nu-i fie surprins surîsul de către ceilalți amatori de cinematograf, luîndu-l drept un nebun. „Pericolul ! și zîmbi din nou. Fără să aiba dramatica, fetele astea din ziua de astăzi sînt mai artiste decît toate laureatele conservatorului. Cu cît repetă mai mult culcarea amorală, cu atît teatrul dezrobirilor din încătușarea virginității e mai bine jucată. Cînd sînt cu adevărat trecute în rîndul femeilor, se scurge clipa supremă aproape imperceptibilă. De multe ori, numai o pată de sînge pe cearceaful imaculat le pune în fața realității. Dar, vai de acela care se încumetă să treacă prin a doua, a treia, a cincea, a zecea, a mia descătușare din robia virginităților viitoare. Va trebui să lupte herculian, să cedeze terenul, să fie viclean și în cele din urmă satisfacția triumfului fals îl umple de orgoliu. „Pericolul ! Ce farsă, ce minciună, din care nu ne mai trezim niciodată".

Oprirea Benzului, în fața cinematografului îi curmă filozofia aplicată la morala fetelor de astăzi și îi furnică plăcut tot corpul.

Le întîmpină spre surprinderea lor, văzîndu-l civil.

— Ce ți-a venit, să te îmbraci în chip de gigolo ? îl apostrofă Marie Jeanne Zătreanu.

— Dar știți că vă prinde, domnul sublocotenent ! continuă Ana Scutaru, mirarea borealistelor.

Cu degetul pe buze, în semnul recomandației tăcerii, le rugă să vorbească mai încet, să nu fie descoperît

— Astăzi trebuie să stau acasă.

— Ești arestat ?

— Nu constatat și declarat bolnav.

— De ce ?

— Ca să pot lipsi de la cazarmă și să pot fi aici, lîngă dumneavoastră.

— Simplu, Ani, și noi nu înțelegem. Ce film e ?

— Habar n-am !

— Dar știi că ești nostim !...

— Știu.

...domnule explorator de jungle ? Stai în hall, de cine știe cîte minute, așteptînd niște fete cu care ai de făcut o partidă de cinema și nici nu știi ce rulează ?

— N-are importanță filmul, domnișoară.

— Ei aș !

Privirăafișele. Cazacii.

— Ei, ce facem ?

— Să-l înghițim, ce să facem, răspunse Marie Jeanne Zătreanu.

Intrară. Între cele două borealiste, Dan Kornea se muncea cum să aducă vorba mai pe departe, în vederea scopului final : escapada fetelor la el acasă.

Cazacii de pe film rulau o jighitofcă uimitoare. În galop, azvîrlindu-se jos și iar pe cai ; trecînd pe sub șa, în mersul năpraznic al fugarilor de stepă ; în picioare pe ei, în același iureș nebun ; cu săbii în gură și cu pistoale în mînă, descărcîndu-le de focuri ; în aceeași goană sălbatică ridicați unii deasupra altora, într-o piramidă cu trei etaje omenești și cu flamura Rusiei țariste în vîrf, cazacii uimiseră pe Ana Scutaru. Un nou prilej să constate cît de înapoiat era orășelul ei natal și cît de idioate filmele aduse și privite în senzații de bucurie de o lume ignară, legănată încă de valurile Dunării Albastre, cîntată de orchestra descompletată a regimentului de infanterie, din localitate.

Pe Marie Jeane n-o prea încînta exchibiția lor hipică. Ea le admira doar forța, rîvnind la plăcerile unei dragoste căzăcești, în care femeia poate să simtă cu adevărat forța bărbatului. Își imagina mușchii liniari ai acelor cazaci, încordați nu de jighitofcă, ci în strînsorile pătimașe ale

dragostei și se zvîrcolea pe scaun, răscolită, numai la gîndul că ar putea fi încercuită cu brațe căzăcești. Ce n-ar fi dat să se vadă departe, în stepa nemărginită a Niprului sau a Donului, culcată printre florile aromate ale Rusiei de Sud și vlăguită de dragostea căzăcească ! Ce n-ar fi dat ea, un pumn de carne isterică și perversă, să se întîlnească în spasmele dragostei, cu osatura ascuțită și cu mușchii de oțel ai cazacilor.

Dar Kornea nu vedea nimic, deși ochii îi erau îndreptați spre ecran. Pe el nu-l interesau cazacii. A făcut și el prostii de acestea în școala de cavalerie. Pe el îl muncea în clipa aceea cum să le convingă pe fete să vină la el acasă, unde Gimi, îmbrăcat în vestă roșie cu năsturei de argint, aștepta, ispitit de Pommardul și de icrele moi de pe masă.

— Tare aș bea un clicquot, rupse el liniștea admirației fetelor, sugestiv.

— Și eu aș bea, răspunse Marie Jeanne și pentru că Ana Scutaru nu-și manifestă în nici un fel dorința, Dan Kornea o întrebă, întorcînd capul spre ea.

— Mata, nu ?

— Ce-i aia ?

— Un liqueur, îi răspunse zîmbind.

— Aș bea, poate, dacă ar fi bun.

— E minunat ! Uite ce e, și-și întoarce capul cînd la una, cînd la alta, dar tot mai mult la Marie Jeanne, căci știa că de ea depinde orice decizie. Să mergem la mine. Cliquot-ul, am avut prevederea să ne-aștepte pe masă.

Cele două prietene începură să se privească, Dan Kornea mișcîndu-și capul astfel, ca să le mijlocească întîlnirea ochilor. S-or fi mirînd ele, poate, de această propunere prea grabnic manifestată, dar și Dan Kornea știa ce drac împielițat are la stînga sa.

Surprinsese apăsarea din cap, în jos, a aceleea care ar fi primit orice propunere, făcută să convingă discret pe Ana Scutaru.

N-a băgat de seamă ce răspuns a primit stînga de la dreapta, dar s-a văzut imediat interpelat de stînga :

— Unde stai ?

— Pe Sfîntul Constantin. O garsonieră de toată discreția.

— Ești singur în curte ?

— Da, proprietarii sînt la Berlin. Dar și cînd sînt în București tot ca și cum ar fi Berlin.

— Ai garaj ?

— Am. N-am și eu un 509 ?

— E loc și pentru a mea ? Afară nu pot s-o las. O cunoaște tot Bucureștiul.

— Este.

— Gemacht !

— Hai să-l dăm dracului de film.

— Hai !

Ieșiră.

Ana Scutarul părea a nu fi cu totul convinsă că poate merge, dar luată de curentul și mai ales condusă de Marie Jeanne, care-și luase prietenesc angajament s-o debruieze în capitală, cedă.

Se înghesuiră cîte-și trei pe cele două locuri ale Benzului roșu.

Cum se făcuse întuneric, manevra barării Benzului în garaj, lîngă tovarășul lui, Fiat 509, se putu face fără nici o teamă de identificare.

Cînd au intrat în casă, au găsit pe Gimi, probabil plictisit de atîta așteptare, adormit, cu capul pe mîinile încrucișate chiar pe masa cu realizarea celor două liste de consistent și lichid. Și sforăia atît de puternic, că tremurau și farfuriile, vibrate de undele sonore ale horcăitului său. Cu un cot ajunsese în icrele moi și cu celălalt strivea de zor un Camammbert, netrezindul nici mirosul scîrnav al brînzei străine, care pute tuturor ordonanțelor și pe care orice ofițer ar putea-o lăsa neînchisă, sigur fiind că nici un soldat nu s-ar apropia de ea. Cine știe pătrunzîndu-i mirosul prin somn, se visa poate Gimi pe front, într-un atac cu gaze asfixiante ; cum le spunea el în primele luni, la teorie.

Dan Kornea, făcu imprudența să-l strige puternic :

— Gimi ! țipăt la care Gimi țîșni ca un glonț din țeavă, dînd drumul unui zent asurzitor, urmat de o răpăială de mitraliere, dobîndită prin spargerea cîtorva far-

furii și pahare, ridicate magnetic cu el odată.

În fața operei desăvîrșite, Gimi, cu nasul gogoșar, și cu ochii ficși la cioburile de pe jos, se metamorfoză în nemișcarea unei statui tîmpe. Și în timp ce Gimi se imortalizase în statuie, cele două prietene leșinau aproape de rîs, alături de Dan Kornea, bucuros că sticlele nu s-au vărsat, fiind virgine, nedestupate.

Cine știe dacă, în acele clipe de tîmpă imortalizare, vocea lăuntrică a lui Gimi, trezită în cele din urmă, nu a făcut glas : „Acestea sînt oare borîturile de care vorbea domnul sublocotenent ? Lasă, că vă vine rîndul sub saltea !"

Patefonul intră în funcțiune.

— Gimi, Rosen und Frauen !

Cele două prietene afectară surprinderea văzînd pe Gimi cercetînd o titulatură nemțească și mai ales găsind-o printre atîtea plăci. Și într-un glas îl întrebară pe Dan :

— N-o fi știind nemțește ?

— Ba, chiar știe. Vreți o nouă probă ?

— Gimi, schimbă placa și pune Ich Küsse Ihre Hand Madame.

După o nouă cerceare, patefonul începu să cînte Ich Küsee Ihre Hand Madame.

Abia după cîteva minute, Ana și Marie Jeanne au aflat adevărul.

Gimi avea plăcile preferate de ofițerul său însemnate cu creionul. O dungă, două, trei, indicau în ordine : Rosen und Frauen, Ich Küsse Ire Hand Madame și Paiazo.

Și în timp ce Gimi era radios că ajută la o petrecere boierească, învîrtind patefonul, Dan Kornea dansa pe rînd borealistele.

Pommardul începu să se ivească în pahare. Veritabil și băut după prima oboseală a dansului, aluneca undelemnos pe gît. Gimi supraveghea paharele să fie pline, înghițind în sec. Icrele moi și Camammbertul, victimele coatelor lui, nu erau atinse. Le evitau ca pe niște focare infecțioase. Sticla de Clos-Vougeot nu fu apreciată. Îi urmă Mottul 910, spumînd un rînd de pahare curate.

Limbile, dezlegate bine de Pommard, se dezlegară și mai bine cu șampanie.

Privit din întîmplare ceasornicul — nimeni nu se gîndise să întrebe dacă timpul a stat în loc sau a mers, — arăta 7,30.

— Vai ! într-un sfert de oră trebuie să fiu la cămin !

— Stai jos !

— Marie Jeanne, nu se poate !

— Stai jos, că aranjez eu chestia.

— Cum, Marie Jeanne ?

— Simplu, vino cu mine la telefon. Ce număr are ?

— 5/94...

— 5/94, domnișoară.

— ...

— Căminul ?

— ...

— Aș vrea să vorbesc cu doamna directoare.

— ...

— A, chiar dumneavoastră ! Aici e Simone Zătreanu. Voiam să vă anunț și în același timp să vă rog, ca studenta Ana Scutaru, care în momentul de față se găsește la noi, — e o bună prietenă a fiicei mele, — să aprobați să rămînă la masă. Se va întoarce însoțită chiar de fiica mea

— ...

— Da. Mulțumesc doamnă. Foarte amabilă. Bunăseara, doamnă.

Lăsînd aparatul :

— Eh ! s-a făcut ?

— Da tu, cum o-nvîrți ?

Dan Kornea stătea deoparte și le admira ingeniozitatea.

— Simplu dragă, simplu ! Ridică din nou receptorul Cu glas îngroșat :

— 45/63, vă rog.

— ...

— Casa Zătreanu ?

— ...

— Vă rog, cine este la aparat ?

— ...

— Aici, diriginta căminlui. Vă comunică din partea doamnei directoare, că fiica dumneavoastră este la cămin, unde a rămas să ia masa, avînd a se prepara la un curs pentru a doua zi, cu prietena ce o are aici, Ana Scutaru. Fiica dumneavoastră a rugat pe doamna directoare, să vă comunice acest lucru.

— ...

— Bunăseara, doamnă.

Lăsînd receptorul :

— Am vorbit cu doamna Simonne Zătreanu, care e chiar foarte încîntată de sîrguința fiicei sale. Eh ! Ani ! S-a făcut !

— S-a făcut. Marie Jeanne, știi că le aranjezi !

Dan Kornea, cu un pahar plin de șampanie se ridică solemn, ca pentru un toast oficial :

— Să-mi dați voie, domnișoarelor, să golesc acest pahar în sănătatea doamnei Simonne Zătreanu și a doamnei directoare, care, au fost atît de drăguțe să ne lase să continuăm. Să trăiască ! și trei pahare se ciocniră înainte de a fi golite. La urarea de trăiască, Gimi, a luat poziția de drepți, arătînd prin aceasta că se asociază și el la fericirea doamnei Simonne Zătreanu și a doamnei directoare.

— Rosen und Frauen, Gimi.

Rosen und Frauen era pasiunea ofițerului său și la patefon și în viață.

Căuta placa cu o linie pe dînsa, o puse pe discul aparatului și îi dădu drumul.

Și în timp ce Ana Scutaru curăța atentă o portocală, căutînd să imite sistemul prietenei sale, Dan Kornea și Marie Jeanne Zătreanu dansau lipiți, mai mult înfundați unul în altul decît lipiți.

Ana Scutaru era încă atentă la curățitul portocalei cînd Dan Kornea șopti partenerei sale, la ureche, o propunere, pe care nu știu de ce unii o consideră drept rușinoasă :

— Vino sîmbătă, singură. Acum se face întuneric devreme. Vii ?

— Obraznicule !... La ce oră ?

CAPITOLUL V

NE ARATĂ CE S-A ÎNTÎMPLAT CÎND ANA SCUTARU A FOST DE CRĂCIUN LA RÎMNIC

„Ce plăcut ninge !"

În liniştite rostogoliri, primii fulgi de zpadă au căzut în întiia zi de decembrie. Nici cea mai mică adiere nu le zburda căderea. Veneau molatic, în plutiri legănate, stufoşi, mari, înstelaţi.

Privind prin geamul căminului, Ana Scutaru le admira căderea. În orăşelul de la poalele munţilor, tîrgul în care s-a născut ea, atîtea ierni a văzut venind, nici una însă nu s-a înfrăţit cu pămîntul atît de blîd, atît de molcom. Acolo, — şi numai gîndind acolo, îi tremura corpul întreg, — veneau viscolind, în luptă cu pămîntul, rupîndu-i pomii, troienindu-l. Veneau cu vifor, mărunţi, îngheţaţi şi tăioşi, cînd te încumetai să te împotriveşti lor.

A stat mult în faţa geamului Ana Scutaru. Nu se mai sătura privind iarna bucureşteană.

Amurgirea, atît de timpurie în zilele de iarnă, o prinse tot în faţa ferestrei. Gîndea. Cine ştie unde gîndea Ana Scutaru !

Şi odată cu amurgirea zilei, becurile electrice ale Bucureştiului s-au aprins. Pe cele mai apropiate, pe cele de pe stradă şi din faţa ferestrei, Ana le-a văzut înveşmîntate în alb. Apoi şi în cameră s-a aprins lumina.

Din salonul de primire al căminului, pătrundea pînă la ea melodia dulceagă a unei romanţe, cîntată la pian. Era o romanţă ?... Un cîntec ?... O elegie ?... Nu şi-a dat seama, acordurile pătrundeau foarte slab, dar pătrundeau.

„În locul viforului, o cădere liniştită, molcomă ! În locul unei lămpi fumegînde de gaz, lumina de aur a

parei electrice ! În locul cîntecului cobitor al păsărilor de noapte... cucuvau... cucuvau... armonia sfios pătrunzătoare a unei romanțe ! În locul unei fete care visa doar viața, o fată care trăiește viața !"

Un fior nou îi străbătu corpul.

Se apropia Crăciunul. La gîndul că va trebui să plece, să se rupă de viața Bucureștiului, în care pătrunsese adînc și că se va reîntoarce, fie chiar pentru două săptămîni, în cloaca Rîmnicului, Ana se îndurera ca de o nemîngîiată nenorocire.

Ce stranie îi apărea acum Cora Vălureanu. Cînd o auzea dorind să vină mai repede Crăciunul, ca să se poată duce acasă, să-l petreacă în familie, să-și vadă orașul din care lipsește de cînd lumea și, mai ales, să revadă ulițele strîmte pe care a copilărit, i se părea că fata asta e o nebună, o pasăre de colivie, o ființă creată pentru tot ce-i mărunt și nicidecum o intelectuală dornică să vîslească în apele luminii.

— De-abia aștept să-mi văd părinții !

„Ce idioată", îi răspundea doar în gînd, Ana, colegei de cameră.

— Ani, ție nu ți-e dor de ei ?

— ...

— Ai adormit, Ani ?

— Nu, Cora, mă gîndeam. Ce m-ai întrebat, dacă mi-e dor de orașul meu ?

Ocolea să răspundă întrebării.

— De Rîmnic, de ai tăi...

— De ai mei sigur că mi-e dor Cora, dar cînd mă gîndesc să-i regăsesc în infectul acela de Rîmnic, m-apucă groaza !

— Ba eu aștept cu drag să-mi revăd Romanul meu. E mic, o provincie, dar vezi Ani, orășelul acela închide atîtea amintiri scumpe mie, încît mi se pare că aș comite un sacrilegiu dacă l-aș renega. Copilăria mă leagă de el, Ani, pentru totdeauna și amintirile copilăriei sînt trainice, înrădăcinate adînc, nepieritoare ! Ascultă tu Ani, cum stăruie și astăzi în mine o impresie căpătată cînd aveam cinci sau șase ani. Eram cu tata, de mînă. Mă dusese să-mi arate cum apa Moldovei crescuse, inundînd o mar-

gine de oraș. Șuvoiul apei, cu lemne plutitoare și vite înecate, prinse pe luncile ei, mă înspăimîntă.

— Vezi, mi-a spus el atunci, niciodată să nu te mai joci lîngă apă, căci poate să vină mare, așa deodată și să te fure.

Cînd ne-am întors, o casă mare, mult ridicată deasupra celorlalte îmi atrase atenția.

— Tată, de ce casa asta este așa de mare ?

— Fiindcă în ea locuiește Dumnezeu și de acolo de sus, din fierestruica aceea, privește copiii să vadă dacă sînt cuminți sau nu. Era turnul Episcopiei. Eh ! Ani, am crescut de atunci mare și-ți mărturisesc că de cîte ori trec apa Moldovei sînt cuprinsă de aceeași teamă, ce am avut-o atunci cînd a văzut-o venind mare, cu lemne, frînturi de mori și vite înecate. Aceeași înfrigurare mă cuprinde, oricît de liniștită ar curge ea. Iar pe lîngă turnul Episcopei trec astăzi cu aceeași evlavică cuminție cum treceam odinioară, după ce tata îmi spusese că în el locuiește Dumnezeu și că pe ferestruica cea mai de sus privește copiii care sînt cuminți și care nu. Cu aceeași evlavică cuminție trec și azi, Ani. Și orice ar fi, nu voi uita niciodată, nici Moldova, nici turnul Episcopiei. Legate de copilăria mea, rămîn legată de ele.

— Înțeleg, Cora, dar vezi, între noi e o deosebire mare. Tu ai un ungher sufletesc, în care ai îngrămădit amintirile. Răscolite, te întorc farmecul de altădată. Eu, acest ungher nu-l am. Și nu-l am, fiindcă n-am avut ce aduna în el. Pe tine, Moldova vijelioasă, prădalnică și ucigătoare, Moldova așa cum ai văzut-o tu într-o zi a copilăriei, îți trezește și astăzi aceeași teamă de odinioară. E explicabil. S-a creat atunci un eveniment impresionabil, puterea apei răzvrătite și evenimentul acela trăiește în tine.

Turnul Episcopiei, casa din care Dumnezeu pe fereastra cea mai de sus privește copiii, te-a pus atunci direct în fața lui Dumnezeu. Și știi du-te aproape de acela pentru care te-au îngenunchiat părinții, ca și în lipsa lui să te închini lui, clipa cînd Dumnezeu ți-a ieșit în drum, a creat, Cora, un alt eveniment impresionabil. Și cred că și la gîrbovite bătrînețî vei trece pe lîngă turnul Episco-

piei cu aceeași teamă neînțeleasă de măreția lui Dumnezeu, care vede toate, ca și atunci, cînd ai avut doar cinci sau șase ani.

La fel cu ulița copilăriei, pe caldarîmul căreia stau anii tăi de sprintenă joacă, cu atîția alți copii.

Eu, Cora, oricît aș vîntura trecutul, nu pot desprinde din el nimic. Singurul copil al unor oameni săraci, închis mereu în casă, să nu mă molipsesc de la alții ; cu jucăriile copilăriei sacrificate, ca să se poată aduna un ban la zestrea mea ; cu cartea și numai cu cartea în față, chiar și atunci cînd știam că pe alți copii îi învîrte norocul în jurul pomului de Crăciun ; îngrozită mereu de cîntecul cucuvelelor cuibărite în coșul bojdeucei părintești și mai tîrziu, cu un dor de viață ale cărei aripi le-am simțit mereu tăiate, eu, Cora, nu am să pun în acel ungher sufletesc de frumoase aduceri aminte, nimic. Orașul meu natal, ulița copilăriei și toată copilăria mea, se împletesc într-o neagră aducere aminte, Cora, de care mă lepăd. Și crede-mă, nu judec copilărește. Vine vacanța. Mă voi duce și eu la Rîmnic, să-mi văd părinții, dar voi străbate orașul așa cum străbat copiii orfani cimitirele, ca să se apropie de movilițele sfinte, în care s-au înveșnicit părinții lor.. Cora, e tîrziu, să ne culcăm.

În casa familiei marelui avocat Aristotel Zătreanu, Ana Scutaru a început să guste tot mai mult din plăcerile vieții, spre care o chemare veșnic trează o împingea.

Ceaiurile separate ale prietenei sale și așa zisele ceaiuri generale ale casei Zătreanu, prelungite pînă în miez de noapte, primele reuniuni distractive ale colectivității umane la care Ana Scutaru începuse să participe, au aruncat-o în lunecușul pașilor încrucișați și în strînsoarea nevinovată în aparență a dansurilor moderne. Talia ei de trestie mlădioasă, legănată leneș în tărăgănarea acordurilor de tango sau zvîcnită în pași epileptici de galopul vreunui foxtrot american, era o adevărată plăcere s-o urmărești încercuind careul dansului. Serafică în obraz, superb arcuită în toate ondulările corpului și clocotitoare în sînge, Ana Scutaru, ajutată de rochiile prietenei ei, ispitea poftele tuturor vîrstelor și ale tuturor gusturilor. Se dilatau

nările tinerilor ; tremurau paraliticile buze de bătrîni, în care se mutase toată virilitatea lor ; se ispiteau conștiințele cele mai curate ; și se aprindeau chiar și în femei neîncercate încă în ispitiri perverse, dorința pervertirii.

Ana Scutaru era pîndită. O luptă mută începuse să se dea pentru cucerirea ei. Și în lupta aceasta beligeranții erau neegali. De o parte o fată, dăruită de Dumnezeu cu cele mai desăvîrșite forme feminine, în care mocnea dorința unei vieți pe care n-o cunoștea, dar spre care o împingea o chemare, de altă parte hoarda scîrnavă a Bucureștiului, ce și-a făcut din plăcerile divanului adăpostite de storuri lăsate, singurul scop al vieții.

În una din aceste zile de ceaiuri generale ale casei Zătreanu, Ana Scutaru, fără să vrea, își încrucișă de mai multe ori privirea cu săgetarea ochilor lui Nini Negrea, un mare bogătaș, propritar de terenuri petroliefere și un mare om de afaceri din cele mai norocoase.

Oricui i s-ar da să descrie persoana deținătorului acestui nume, Nini Negrea, după singura inspirație ce ți-o dă numele, cred că mai toți atrași de acest Nini, și l-ar închipui în persoana unui bărbat de o vîrstă cînd încărunțește puțin părul în jurul urechilor, de o talie potrivită, corect îmbrăcat, o figură descendentă a unei obîrșii boierești și de o educație remarcabil îngrijită. Și dacă, după tabloul astfel închipuit, Nini Negrea ar fi fost adus magic înaintea lor, toți ar fi exclamat, în primul moment, la fel :

— Nu, acesta nu poate fi Nini Negrea.

Prietenul domnului Aristotel Zătreanu, de pe urma căruia și maestrul cîștigă sume frumoase, cu cozi de mai multe zerouri, are 49 de ani, e de statură mică, gras, rotund la față, ca o roată de penteleu, roșu în obraji ca o coajă de brînză de Olanda și ciupit adînc de vărsat, ca un Schveitzer bine fermentat. Are o casă monumentală pe strada Caragiale, o limuzină Lincoln, o gabrieoletă Nasch și o moșie în județul Bacău. La ocazii festive, cînd vrea să fixeze cuceritor o femeie, arborează monoclul, cu care este mereu în luptă cînd vrea să-l așeze în arcada ochiului drept. Cauza ? Pe obrajii veșnic mustoși, nici rama dințată de aur nu se poate fixa.

Cui i-a plăcut să-l aduleze zicîndu-i Nini ! E o întrebare fără răspuns ?

Dacă proveniența acestui Nini e de natură maternă, atunci e scuzabil. Mamele au orbul urîtului, în ceea ce privește copiii lor. Totuși, în cazul lui Nini Negrea și această regulă trebuia să aibă o excepție. E mai probabil însă că acest Nini, derivat din Neculaie, să fie opera vreunei femei martirizată cîndva de obezitatea lui. Ce nu face femeia pentru un ban ! Mîngîindu-l peste grăsimea insensibilă, în care ar fi putut rîcîi cu unghiile fără să simtă, i-o fi șoptit, poate, în urechi :

— Nini, Ninișor, păpușica mea, dă-mi cinci mii de lei, să-mi scot rochia de la croitoreasă ! și Neculai Negrea de atunci, păpușica de 98 de kilograme, măgulit de inspirația genială în materie de botezuri adulte a prietenei lui, se prea poate să-i fi dat în monedă costul inspirației, rămînînd de atunci încolo pentru toată lumea, chiar și pentru iscălitura sa : Nini Negrea.

La fel ca femeile caselor de toleranță, de îndemîna burselor mici, unde mai toate preotesele venericelor plăceri, cînd au plecat de acasă ca să se facă dame, le chemau Marghioala, Gherghina, Safta, iar ca dame, Ortense, Caliopi, Lileta. Și de ai curiozitatea să le-ntrebi :

— Cum te cheamă fetițo ? îți vor răspunde mai toate, cu aceeași formulă, din care doar numele e schimbat :

— Pe mine mă cheamă Frusina, dar băieții mă alintă și-mi zic Zozo.

În materie de femei Nini Negrea are două preferințe : ori să fie de calitate, ori să le formeze el.

— Dragă, oricît de bine ar fi o femeie, dacă e de cariera ei cocotă, artistă de cabaret, sau de altă titulatură de genul acesta, accesibilă cu tarif public și marfă la îndemîna oricui, mie nu-mi spune nimic. Cei doi poli ai axei pe care fac acrobații sexuale, sînt : femeile de calitate și femeile pe care le formez eu.

— Păi, cum, o cocotă bine, nu poate fi o femeie de calitate ? Te înșeli !

— Te-nșeli tu, Mitule, în ceea ce înțeleg eu calitate. Femeile de calitate sînt femeile măritate. A ști că e ne-

vasta altuia, e pentru mine totul. Să-l văd la braț cu ea și să-i pot spune, în gînd : Tîmpitule, am avut-o ! e o plăcere care aproape se egalează cu aceea a posesiunii.

Pe celelalte le recrutez din fete. La ele îmi place să le simt mirosul de aluat nedospit. Ajuns în mîinile mele acest aluat, îl frămînt în albia amorului, pe divan, pînă îmi formez femeie caldă-călduță. Și ieșită femeie prin mine, simț, luînd-o pe brațe și oferind-o proaspătă desfrîului :

— Luați-o, încă una ! o tot atît de mare plăcere ca și cînd aș spune :

— Tîmpitule, am avut- o!

— Mă, Negrea mă, tu ești un pericol social, mă ! Trebuie să te semnalăm societății !

— Mofturi Mitule, mofturi ! Nu-s legi pentru astea și nici oameni să le facă.

— Trebuiești emasculat, Nini !

— Greu !

— Și cum le cucerești, mă ! îl mai întrebă încă o dată prietenul, privindu-l ironic, că slavă domnului, Făt-Frumos nu ești și nici Rasputin nu te cheamă.

— Fără să mă obosesc, dragă.

— Te-ai și obosi zadarnic, dacă ar fi pe oboseală ! îl mai ironiză odată Mitu Draculis.

— Ia mai scurteaz-o, grecule, ce tot te-arunci la mine !

— Haide, haide, răspunde cuceritorule, nu ocoli.

— Bănuțul mă, bănuțul ! Roata lumii. Învîrtindu-se, le-nvîrte pe toate și după el se-nvîrt și femeile.

— Bine c-ai mărturisit, că altfel mă lăsai să-nțeleg că se amorezează de peșterile alea din obrazul tău.

— Iar te dai, grecule ?

— Dai mia să tac ?

— Uite-o ! și Draculis, împușcă franc, se repezi să ridice de pe trotuar mia mototolită, aruncată de Nini Negrea.

Discuția aceasta avusese loc în fața hotelului Metropole, un punct strategic al lui Nini Negrea, de unde cu nările dilatate caută mirosul de aluat nedospit.

În ziua cînd ochii Anei Scutaru s-au încrucișat cu să-

getarea ochilor lui Nini Negrea, maestrul Aristotel Zătreanu a prezentat publicului pe un nou oaspete, tînărul romancier Alexandru Voinea. L-a purtat de mînă prin toate încăperile, ca pe un cîine de lux, recomandîndu-l în termeni elogioși :

— Un talent de o robustețe neîntlnită încă în literatura noastră. Pictorul cel mai desăvîrșit al realismului de astăzi, autorul romanului social Drumuri fără țintă, o capodoperă a literelor noastre. L-am descoperit eu, deoarece onorații critici literari de acuma, se ocupă cu descoperirea autorilor de crime și cu acompanierea missurilor prin metropolele occidentului și ale Americilor. De altminteri, toate s-au schimbat în țara asta ! Scriitorii fac anchete și procurorii literatură. Cele mai frumoase pagini de stilistică românească, scrise în ultimul timp, sînt acte de acuzare ale proceselor de senzație.

Reînvie literatura adormită, domnule Voinea, se adresă declamatic domnul Aristotel Zătreanu, romancierului Alexandru Voinea, spre care începură să se îndrepte face-à-main-urile, monoclurile și toți ceilalți ochi, căscați admirativ. Și biciuie cloaca în care trăim, fără milă, cu dispreț. Puneți talentul în slujba moralei alterate. Ai să fii lovit de profitorii acestei morale, contestat de gelosii condeiului ; nu te uita, mergi înainte, așa cum ai început-o. Aristotel Zătreanu e în spatele dumitale și cu el drumurile au țintă.

Robustul romancier, ce părea de o sănătate foarte șubredă, îmbrăcase în ziua aceea un smocking croit pe o altă măsură. Împrumutat ? închiriat ? moștenit ? Cititorul s-ar putea lămuri interogînd pe primul scriitor ieșit în cale, cum face cînd împrejurările îl obligă să îmbrace haine festive, pe care garderoba sa nu le numără.

Era tras la față, palid și lipsit cu totul de personalitate ; fapt pentru care, publicul îl privea foarte curios : „Atîta talent și atîtea nădejdi puse de Aristotel Zătreanu într-o umbră de om, lipsită de orice expresivitate !" Pentru public, apariția artistului lîngă opera sa, este întotdeauna surprinzătoare. Niciodată ei nu corespund imaginei ce și-o face cititorul, desprinzîndu-i din operă.

Ana Scutaru s-a găsit în ziua aceea, în fața primului romancier întîlnit. Acest gen de oameni, care trăiesc în două lumi, — în aceea în care se zbat și care este vitregă cu ei și în cealaltă, pe care o clădesc dînșii cu ruina atîtor nervi, — nu-l mai întîlnise pînă atunci. Un romancier, își închipuia ea, gînditor a atîtor lucruri, trebuie să aibă un cap mare, cu o frunte largă și cît mai mult bombată. Capul lui Alexandru Voinea era o tărtăcuță pe lîngă tipul de cap romanier, croit de imaginația Anei Scutaru. De altfel și portretele unor romancieri, întîlnite de ea pe unele file de cărți literare, corespundeau acestei condiții imperative pentru un cap de romancier.

Dacă, fără a-i cunoaște, ar fi întrebat-o unul :

— Privește Ana în aceste saloane și spune-mi, care din ei poate fi un romancier și care ți se pare cu cea mai ștearsă figură de om gînditor, Ana Scutaru ar fi răspuns arătîndu-l pe Nini Negrea :

— Acesta e romancierul — și apoi, arătînd spre Alexandru Voinea : a acestuia pare a fi cea mai ștearsă figură de gînditor.

La bufet, Ana Scutaru se găsi un moment lîngă Alexandru Voinea. Și fiindcă voia să pătrundă printre cei mulți și aceiași întotdeauna, permanent fixați în ocazii de acestea în jurul bufetului, Alexandru Voinea, curtenitor și parcă bucuros că i se oferă prilejul să-i adreseze un cuvînt, o întrebă cu multă politețe :

— Doriți ceva domnișoară ?

— O limonadă, domnule Voinea. Am dansat cam mult, mi-e cald.

— Nu vă osteniți, domnișoară s-o căpătați, o veți avea îndată, — și se vîrî printre permanenții mîncăi ai ceaiurilor și ai seratelor, aducîndu-i limonada dorită.

— O, foarte drăguț din partea dumitale. Mulțumesc !

Ana, băgă de seamă, că fără să vrea i-a spus dumitale, în loc de dumneavoastră, lucru care de altfel a trecut neobservat de Alexandru Voinea. Constată cu bucurie faptul : „Merge, își zise ea în gînd, încet, încet și mă fasonez. Curînd o să mi se pară că sînt din tagma lor, de neam. N-o să mai am impresia că sînt o intrusă care, pentru a

fi tolerată trebuie să păstrez maximul politeței și al bunei cuviințe".

Lui Voinea nu-i trecu neobservat un zîmbet pe obrazul Anei, un zîmbet din acelea care închid o fericire gîndită. Tăcerea o curmă Voinea :

— Ar fi bine să vă și odihniți puțin, domnișoară.

— Da, dar cum vezi și dumneata, n-am unde, răspunse Ana, colindînd cu privirea încăperile. A da, uite acolo două fotolii neocupate. Fii bun, domnule Voinea și ține-mi companie.

— O cereți s-o fac numai din politețe ; vă mărturisesc c-o fac și din deosebită plăcere.

Două fotolii club îi înghițiră aproape în întregime. Le mai rămăseseră afară mîinile și capetele.

— Domnule Voinea, te rog să rămîi romancierul Voinea, de el am nevoie acum și mă gîndeam tocmai să-i fac o întrebare.

— Sînt numai urechi, domnișoară.

— Dar, în răspunsul dumitale, te rog să fii sincer. Nu-l vreau aromat cu nici o politețe și nici stropit cu polen literar. Vreau pur și simplu, să fie dat de o minte gînditoare, așa cum a ținut să te prezinte amfitrionul, care pare foarte entuizasmat de dumneata.

— Asta e greșeala, domnișoară, că se prea entuziasmează de mine.

— Modestie !

— Adevăr, domnișoară !

— Da, adevăr ocolit !... Dar să revenim de unde am plecat. Ce poate să-ți dea de gîndit dumitale, o fată săracă, care vrea să trăiască profund viața, domnule Voinea ?

— Domnișoară, o mică lămurire.

— Domnule Voinea, acesta e enunțul problemei, dată spre dezlegare. Nu mai adaug nici o virgulă.

— O fată săracă care vrea să trăiască profund viața, repetă gînditor Alexandru Voinea. Domnișoară. vă dau rezultatul, fără să vă mai înșir demonstrația : un înec.

— Nu-s mulțumită cu rezultatul.

— Să trecem atunci în revistă demonstrația. Și s-o iau de la premizele date : O fată săracă, care vrea să tră-

iască profund viața, cu alte cuvinte, o fată care, deși are în față cel mai mare obstacol pus în drumul dorințelor ei, totuși dorește să petreacă profund viața, adică, acestei fete să nu i se poată pune în față niciodată nu, la orice ar gîndi să facă, orice ar dori să aibă.

Se poate împărți în două categorii această vrere la viață : Ar fi o categorie atunci, cînd în eul omenesc naște această dorință : vreau să trăiesc profund viața ; și ar fi a doua categorie, cînd viața te vrea, cînd ea te ispitește în profunzimea ei. E o nuanță de deosebire și pe cît pare de mică, pe atît de importantă este. Dumneavoastră, domnișoară, în sensul cărei categorii puneți întrebarea ?

— Aș vrea s-aud amîndouă explicațiile, domnule Voinea.

— Dispus, domnișoară. Cînd o fată săracă vrea să trăiască profund viața, se întîmplă, și majoritatea cazurilor este de partea aceasta, că nu tot ce vrea i se poate împlini. Vrea o fată săracă luxul, nu-l poate avea cinstit ; vrea călătoriile, nu le poate avea cinstit și așa mai departe. Dacă totuși le vrea, atunci trebuie să cadă acea fată și în cazul acesta se pare că sîntem îndepărtați de problemă.

Trecînd la a doua categorie, adică, dacă viața o vrea, dacă ea o ispitește, atunci, puneți dumneavoastră domnișoară, un suflet neștiutor de fată, în fața primei ispitiri viclene, pe care n-o poate pătrunde. De la prima gustare a vieții acea fată e o nenorocită. Deci și într-un caz și în altul, același rezultat : înnecul. Dar să rămînem bine lămuriți, domnișoară. Dumneavoastră m-ați legat de patru cuvinte : a trăi profund viața, care nu e tot una cu a fi fericit în viață. Fericirea nu este legată de sărăcie sau de bogăție. Ea este o consecință a echilibrării vieții, în raport cu mijloacele fiecăruia. Și o fată săracă poate fi chiar foarte fericită.

Ana tăcea.

— Ei, nu e așa domnișoară, că v-ați pierdut iluziile de talentatul romancier realist ?

— Nu, domnule Voinea, dumneata mi-ai dat de gîndit.

Doamna Simonne Zătreanu, trecută pentru cîteva clipe

la pasivitate de jocul bridgeului, se sculă să dea o raită prin toate saloanele și odăile accesibile invitaților, răspunzînd îndatoririlor ei de amfitrioană. Dînd peste Ana Scutaru și Alexandru Voinea, îi întîmpină cu zîmbetul obișnuit.

— A ! un colț literar !... Ani, ai avut grijă de domnul Voinea ? E pentru prima oară cînd vine la noi, dar cred, că de acum înainte o să veniți regulat, joile.

— Tocmai contrariul, domnul Voinea a avut grijă de mine. Pentru forțele mele asediul bufetului era o luptă grea.

Alexandru Voinea sculat în picioare, se înclină în fața doamnei Zătreanu, mulțumindu-i de atenția arătată :

— Onoarea ce mi se face, doamnă, e prea mare și o prețuiesc ca pe un lucru rar. Cînd să-i adauge și mulțumirile sale, doamna Zătreanu dispăru, chemată la bridge.

În nările dilatate ale lui Nini Negrea, intrase mirosul de aluat nedospit. El le urmărise de departe convorbirea, fără a se lăsa observat și tot de departe le trimise și gîndul : „Te-nfingi romancierule... Ce mai stofă de femeiușcă !“

* *
*

Cînd a fost să se dezbrace de rochia ce-o împrumutase în ziua aceea, Ana Scutaru a simțit din nou cruzimea realității. Tristă, reflecta asupra soartei sale vitrege. I se părea, aducîndu-și aminte că a fost admirată, că i-a mințit pe toți, că tot farmecul ei a pierit odată cu dezbrăcarea rochiei ce i-o împrumutase prietena ei și că, dacă acei ce au văzut-o în salon ar vedea-o mîine, în sărăcia vreuneia din rochiile ei ieftine și prost croite, i-ar arunca cuvîntul de impostoare sau de șarlatană. Avea în ochi, gîndind la aceste lucruri, melancolia unei fete visătoare, care părăsită de logodnic, își scoate de pe deget, printre lacrimi căzînde, veriga cea mai scumpă din lanțul fericirilor visate în atîtea nopți.

— Marie Jeanne, tu nu știi ce-nseamnă să dezbraci o rochie sub care ai plăcut și care nu este a ta !

Era în dormitorul prietenei sale. Dezbrăcase rochia. Lepădînd și combinezonul, Ana rămase goală. Și goală, Ana era atît de frumoasă și de feminină, că cea mai scumpă și mai bine croită rochie, nu i-ar fi întrecut frumusețea goliciunii. Privind-o, Marie Jeanne se simți pătrunsă în tot corpul de un fior cald, ce-i dezmorți din carne pervertirea. Cu nări palpitate de simțul trezit, se apropie de Ana, îmbrățișînd-o cu brațe de fier peste pieptul gol. În clipa aceea întîlni duritatea de piatră a trupului ei. O piatră roză, caldă, vie. Și atît de grea a fost Marie Jeanne, în îmbrățișarea ei că s-au prăvălit în patul alb, desfăcut de franțuzoaică, să primească somnul stăpînei sale.

— Ani, e a ta rochia, ți-o dau ție... și o sărută înainte pe ochi, pe buze, pe gît, îngînînd mai departe, printre spasmele patimei : — „Ani, e a ta, ți-o dăruiesc ție, căci te iubesc, Ani !"

Și Ana Scutaru, prinsă în vîrtejul uluitor al avalanșei de sărutări și îmbătată de fericirea ivită, rochia, rochia ei acum, se pierdu în patul Mariei Jeanne, inconștientă de ce se petrecea cu ea. A deschis numai odată ochii, sub durerea unei mușcături simțită în zmeura sînului drept, apoi i-a închis iarăși, adormindu-i din nou conștiința, în timp ce peste trupul ei stăpînea pervertirea prietenei sale.

*

* *

De două zile Doru Mihalcea aștepta în gara Rîmnic sosirea de Crăciun a Anei. Trebuia să vină miercuri, odată cu tot puhoiul de studenți și studente, revărsat de trenurile ce veneau dinspre București, dar, trecuse și vinerea și Ana tot nu sosise.

„Cine e călătorul care mereu își amîna plecarea ? Cine e dezamăgitul care, din fiecare tren așteaptă să coboare dornica lui iubire și din fiecare tren nu cobora nimeni

pentru el ?“ I se părea că aude întrebările acestea, din gura tuturor pe care întîmplarea îi scotea înaintea lui pe peron.

Trecuseră aproape șase săptămîni de cînd nu mai primise nici o ilustrată. Ultima ? Aproape că nu și-o mai reamintea. Era Muzeul zoologic, printre animalele căruia s-a simțit mai bine ca printre bucureșteni.

În ziua de sîmbătă puse mare nădejde. „Azi trebuie să vină, e doar mîine Crăciunul ! Și de la primul tren ce venea de la București, Doru Mihalcea a fost prezent pe peron, strajă neclintită, ca o santinelă pe Nistru. Era ger și dinspre răsărit bătea Crivățul, făcînd frigul și mai nesuferit.

Cînd s-a ivit în depărtare trenul, șerpuind ca altădată, nu însă prin galbenul de toamnă, ci prin albul de iarnă, Doru Mihalcea s-a oprit din mers, privindu-l continuu. Îi era frică parcă, să nu-l piardă din ochi, ca și cum neurmărindu-l, trenul l-ar putea înșela, ocolind gara. A sosit, cu locomotiva plină de ghiață. Printre cei puțini care au coborît, Ana nu era. Simți atunci frigul și mai pătrunzător, Crivățul tăindu-i fața cu cuțite de ghiață.

Același trist rezultat și la al doilea și la al treilea tren. A stat pînă la ultimul și cu ultimul din-naintea Crăciunului, Ana a sosit la Rîmnic.

— Ani, !

— Bine te-am găsit, Dorule ! Ce mai e prin Rîmnic ?

„Ce mai e prin Rîmnic !“ în loc de „Ce-ai mai făcut tu, Dorule, de cînd ne-am despărțit ?“

— Te așteaptă cu îngrijorare Ani, acasă. De ce n-ai scris cînd sosești ?

— Ei, și dacă scriam, m-așteptați cu muzica militară la gară ? Am avut treburi... cursuri...

Răspunsul Anei îl biciui mai puternic ca Crivățul.

— Să luăm o trăsură, Ani., Acum trăiesc din leafa mea. Sînt stipendiatul statului, omul statului, am ajuns mare, după cum vezi.

— Bre, bre, bre ! răspunse Ana, ca și un om vîrstnic, care are aerul că se miră cu adevărat cînd un copil îi destăinuie o naivitate.

Se suiră în trăsură.

În poartă, Doru Mihalcea a întrebat-o :

— Cînd ne vedem, Ani ?

— Păi, zilele astea, Dorule, a fost răspunsul Anei.

— Ani ! Ani ! A venit Ani, Dincă. Și ieșiră amîndoi înainte, îmbrățișînd-o, ca după o despărțire de ani, nelăsîndu-i nici timpul necesar să se dezbrace.

— Șterge-te mai întîi pe gură, Zoico, că-mi murdărești fata. Ai o pată... bulion !... boia !... tu știi cu ce te-ai mînjit în bucătărie.

Dar după ce-o sărută și arhivarul, îi veni rîndul nevestii lui, să-i spună :

— Da șterge-te și tu ; eu ca eu, la bucătărie, dar tu pe unde naiba ți-ai vîrît nasul, de te-ai vopsit pe față ?

Se uitară unul la altul, la Ana, iar se mai certară între ei, nedumeriți de proveniența acestor pete roșii și iar căutară spre Ana, privind-o mai cu de-amănuntul, arhivarul își schimbă fața veselă, în tristă.

— Ce-i asta, Ani ? Erau cuvinte rostite cu revoltă, dispreț și severitate.

— Ce anume ? se prefăcu Ana că nu înțelege.

— Băcanul de pe buzele tale !

— E moda, tată. E ceva obișnuit astăzi de toată lumea.

— Ceva obișnuit ! Da ! Dar la femeile de pe stradă, de cocote, nu de o fată de 19 ani, care de-abia are cu ce să-și plătească creionul cu care scrie.

— Ei, ce e supărarea asta tată ? Vrei să mă faci să regret c-am venit ?

— Dincă, las-o-n pace, ce-ai cu fata noastră ? interveni împăciuitor soția arhivarului.

— Uite, vă fac plăcerea, n-am să mai dau. Se frecă nervos cu batista peste buzele încondeiate cu roșu.

— Sigur, să nu mai dai, că nu pentru asta te-am dus la București !

— Ei ! isprăvește acum, Dincă. A spus că nu mai dă, n-o să mai dea !

Promit acest lucru ; trinitatea familiară își refăcu cordialitatea. Totuși, roșul de pe buzele Anei, nu dispăru

din gîndurile arhivarului. Amintirea lui i se înfipse ca un ghimpe veninos în creier.

Masa din prima zi de Crăciun o încărcase arhivarul după datini, cu o risipă cum n-a mai fost în casa lui, asemeni tatălui fiului risipitor din Biblie, sărbătoarea și sfintele sărbători ale nașterii Domnului și sosirea Anei, scăpată parcă de pe un naufragiu.

Nevasta lui întinsese masa cu o față de masă curată, scoasă din zestrea fetei. Mirosea încă a floare de levănțică și iasomie, din lada cu lucrurile Anei.

Au început cu potroace de gîscă, au fumegat naționalele sarmale, preparate cu atîta artă de gospodina casei, au sfîrîit încă în untura caldă cîrnații proaspeți și ca un eveniment nemaipetrecut în casa lui Dincă Scutaru, au mîncat în toiul iernii mere conservate bine, de parcă atunci au fost culese și chiar mai frumoase decît cele proaspete, fiindcă aveau pe ele și lustrul cerei date. Pe lîngă mere au mai fost curmale, smochine, nuci și migdale.

— Vinulețul ăsta e o bunătate ! le încredință arhivarul. Mi l-a dat Dumitrache, drept specialitate, din care dă numai la cunoscuții lui.

Ridică paharul și se uită în zare, prin el, mulțumit de culoare.

— Ca cristalul !

Atît arhivarul cît și nevasta lui urmăreau pe Ana, să-i vadă răsfrîntă pe față bucuria ce i-au făcut-o. Ana era însă cu gîndul departe. Privind la sticlele de vin de pe masă, îndopate cu ciocane de porumb și etichetate cu unsuroase reclame de Borviz, care probau c-au mai servit și pentru untdelemn cîndva, își aduse aminte de Pommard-ul și de Cliquot-ul băut în garsoniera lui Dan Kornea. Apoi, cît de democratic îi păru acest miros de sarmale din carne de porc și cît de nepotrivit cu gusturile ei de acum.

— O să-mi intre mirosul de varză, în rochie ! Au să rîdă fetele, că m-am îndopat cu sarmale de Crăciun, ca nevoiașii.

— „Ca nevoiașii !“ repetă în gînd Dincă Scutaru. Văzînd arhivarul că, sacrificiul lui n-a avut pentru Ana alt răsunet decît că o să-i rămînă mirosul de varză în rochie și că au să-i zică fetele că a mîncat ca nevoiașii, i-a răspuns :

— Nici n-ai putea mînca în felul cum mănîncă nevoiașii !

„S-o credeți voi !“ a fost răspunsul Anei, cu rezonanță numai în conștiința ei.

Pe Doru Mihalcea l-a văzut abia în a patra zi de Crăciun. Ieșise să se întîlnească pe stradă cu celelalte fete, studente la București. Apoi, mai era mîndria ei de acum, care trebuia plimbată pe dinaintea concetățenilor, în evidențiat dispreț și ironică paradă. L-a întîlnit în Strada Mare. Timid, ca totdeauna și mai îndurerat ca totdeauna, a oprit-o întrebînd-o cu cuvinte muiate în teamă, că răspunsul ce-l va primi va fi tot atît de tăios, tot atît de rece, ca în ziua sosirii ei.

— Cum ai petrecut Crăciunul, Ani ?

— Ca de obicei, Dorule. Ce vrei, doi bătrîni cu idei învechite și o fată care le-a păsit mult înainte. Dar tu ? De ce n-ai venit pe la noi ?

Ar fi trebuit ca ultimele cuvinte să-l învioreze, mai ales pe el, căruia doar un zîmbet dăruit de Ana, i-ar spulbera durerea adunată de luni de zile, dar, i s-a părut că acele cuvinte : de ce n-ai venit pe la noi, nu erau un ecou sincer al inimii sale, ci numai o înșelare vicleană a unei iubiri care se destramă și căreia vinovatul caută să-i acopere mersul fugar spre inevitabilul sfîrșit.

Pentru Doru Mihalcea, acel : de ce n-ai venit pe la noi, era egal cu un altul, întîlnit de el prin romane : — „Nu e nimic, așa ne e hărăzit, să nu ne putem iubi. Vom rămăne totuși prieteni și de prietenia ta mă voi rezema cu încredere !“

„Sînt cuvinte viclene, care încheie calm o dragoste, ca să facă loc alteia“. Așa i-a socotit Doru Mihalcea întrebarea.

— Tu mă întrebi de ce n-am venit, Ani. Trebuie să-ți răspund cu răspunsul din inimă ; la ce-aș mai fi venit,

cînd în gară și pe drum mi-ai arătat că te-ai înstrăinat de mine ?

— Dorule, ce sînt copilăriile astea ?

— Nu, Ani. Așa este. Și atitudinea ta se alătură firesc cu acele două ilustrate. Numai două ! Ilustratele cu care trebuia să umplu un album !

— Pretențios ești, Dorule. Nici nu-ți închipui cum facultatea îmi răpește pînă la ultimul minut. Cursuri, cursuri și iar cursuri ! Nu-mi îngăduie nici să mă gîndesc, dar să mai scriu ! Și totuși, pentru tine și numai pentru tine, am rupt din ocupația febrilă a unui început de facultate și ți-am scris. E drept, numai de două ori. E puțin, cînd stai să privești din Rîmnic, dar, e mult cînd ele sînt scrise sacrificînd un timp prețios de studii.

— De-ar fi așa, Ani...

— E așa cum spun eu. Probabil că, apucînd tu să pășești pe cărăruia unei noi dragoste, cauți s-arunci în spinarea mea motivele. Să nu crezi că nu te înțeleg, Dorule. De altfel, fiecare face cum îi dictează inima. Nu te incriminez. În calea inimii nu te poți pune. Dar, să nu o faci viclean, Dorule, căci atunci e josnic.

— Ani !

— E josnic, Dorule !

Prins între pornirea lui și viclenia Anei, care deplasa cu artă spre Doru Mihalcea, vina sfîrșitului inocentei lor dragoste, tînărul funcționar de la Primărie se învioră puțin.

— Eu ți-am probat-o totdeauna, Ani, și ți-o voi proba mereu. Înaintea ochilor mei, nu stăruie decît imaginea ta scumpă. Te port în gînd, te am în ochi și te simt în inimă clipă cu clipă. Cum poți să mă învinovățești ! Iaca, cred. Că nu ai avut timp și mai cred că n-ai să ai nici de-acum înainte. Explicația de astăzi nu a stricat. A spulberat un nor, a luminat un cer amenințat să se întunece... Ce faci tu acum ?

— Mă plimb, ce să fac ! Mai văd și eu Rîmnicul acesta și mă întreb cum de-l mai suferă pămîntul !

Doru Mihalcea se uită la ceasul lui, Roskopf-Patent, cumpărat din prima leafă de stipendiat al statului.

— Aproape 12. Mai e timp să facem un tur împreună. Vrei ?

— Hai !

Dar lîngă el era absentă. Ce mai conta Doru, un funcţionăraş modest, timid, cu un Roskops-Patent în vestă, pe lîngă Armand Zătreanu, clubist şic al Capitalei ; sublocotenentul Dan Kornea, ofiţer din regimentul de gardă al reginei, cu automobil în garaj şi cu o garsonieră ca o seră, în care primeşte oferind Pommard, Cliquot, Champagne à l-orange, etc... romancierul Alexandru Voinea, robustul talent al domnului Aristotel Zătreanu, şi în fine, pe lîngă toţi aceia care veneau în casa Zătreanu, exhibînd cea mai aristocrată ţinută salonardă, prin toate gesturile lor.

Ana, nu începuse să-i cunoască. Ea nu ştia că sub masca etichetei în care se agită, scopurile pentru care au venit, sînt : unii pentru că să mănînce, alţii ca să-şi facă o femeie, alţii ca să ciupească un ban la cărţi, alţii ca să lanseze o intrigă, alţii ca să li se strecoare în mînă costul virilităţii lor. Nu-i cunoştea, şi pe lîngă toţi aceşti eroi de romane de sute de pagini, în care începuse să citească, Doru nu era decît o scurtă paranteză, transformată cu timpul într-un semn de întrebare : mai există sau nu ?

Cînd s-au despărţit în ziua aceea, Doru Mihalcea a întrebat-o din nou :

— Cînd ne mai vedem, Ani ?

— Într-una din zilele care au mai rămas, Dorule. Cînd vrei tu ! .

„Ce-nseamnă răspunsul acesta“ se întrebă din nou Doru, pe lîngă acele dinainte de a pleca la Bucureşti : „După masă, Dorule, dar să vii negreşit“. Nimic ! Într-una din zilele care au mai rămas. Adică numai odată. Ce să-nţeleg din acest răspuns ?

CAPITOLUL VI

ÎN CARE ANA SCUTARU SE HOTĂRĂȘTE PENTRU VIAȚA NOUĂ

Nini Negrea, se încrucișă, urcînd scările casei Zătreanu, cu Ana Scutaru, care tocmai ieșea de la prietena sa. O mai întîlnise în casa avocatului său de mai multe ori, după ce se întorsese de la Rîmnic, din vacanța Crăciunului și, în saloanele cu atîta lume și zgomot a avut dese prilejuri, ca ne-auzit de nimeni, să tatoneze terenul, în vederea scopului său. Din discuțiile avute, abil conduse, Nini Negrea trase o concluzie scurtă : promite mult fetița.

Marie Jeanne, căreia nimic nu-i scăpa neobservat, îi spuse Anei într-o bună zi :

— Te cam pisează geamandura.

— Cine, Ani ?

— Geamandura, Negrea. Ce, tu nu știai cum l-am botezat ?

— Acum i-aud prima oară porecla.

— E foarte bogat și foarte culant. Au profitat multe femei de pe urma lui.

— Și de ce-mi spui tu toate astea, Marie Jeanne ?

— Simplu, Ani, ca să profiți și tu.

— Eu ? ! Cum adică ?

— Nu fii gîscă, Ani ! Ești de atîtea luni la București și aerul ăsta idiot, de provincială nu te mai prinde.

— Mulțumesc, Marie Jeanne !

— Ba să nu-mi mai mulțumești de loc, căci n-ai pentru ce... Ai fi o proastă !...

— Pentru ce, Marie Jeanne, aș fi o proastă ?

— Dac-ai refuza, în caz cînd ți-ar propune.

— Ce să-mi propună dragă, căsătoria ?

— Vai, Ani, parcă ești de pe altă lume !

Pentru asta ai venit tu la București ? ! Pentru căsătorie ? !

— Pentru facultate am venit.

— E ! și dacă se ivesc și jumătățile de căsătorii, strică ?

— Mai fă-mă încă odată idioată, tîmpită, cum vrei, dar nu te-nțeleg. Aceste jumătăți de căsătorie nu știu ce sînt.

— Nu ? Simplu ! Căsătoria în care oficialitatea și familia nu au nici un amestec. Nu sînt înregistrate cînd le începi și nu te duci la tribunal cînd le termini.

— Concubinajul, Marie Jeanne ?

— E comun termenul. Să ai tipul tău.

— Tipul meu ! repetă Ana Scutaru.

— Da, tipul tău, care să te întrețină în lux, să te distreze, să te ducă peste tot... Iar te uiți așa la mine, ca o viețelușă ? Ah ! Ani, mă exasperezi. Toate trebuie să ți le dau în gură. Știi ce-ar însemna pentru tine, dacă ai putea să captivezi geamandura ? Să ai automobil la scară ; să părăsești camera de cămin și patul ei de spital, pentru o locuință convenabilă în oraș ; să schimbi otrepele de pe tine, în rochii elegante ; să înzestrezi degetele goluțe, cu aur și pietre prețioase să-ți înflorești urechile, cu sticlirea vaporoasă a perlelor...

— Și toate acestea, Marie Jeanne, în schimbul ? ...

— Unei nimica toată, Ani ! Dau cu nemiluita pentru o oră de gimnastică sexuală. Ce idioți ! Îi săruți pe nas, ies pălării. Îi săruți pe buze, ies rochii. Îi strîngi în brațe, ies mii de lei. Îi strîngi cu celelalte brațe feminine, picioarele, ies capitaluri depuse la bancă, case pe numele tău, călătorii în străinătate și... ce-ai mai vrea tu să iasă.

— Copii nu ies, Marie Jeanne ?

— La voi la Rîmnic, poate. În București nu mai ies copii. Le-a secat izvorul, Ani. Mor de supraaciditate.

— Supraaciditate, e după cîte mi se pare, o maladie a adulților ?

— Și a spermatozoizilor bucureșteni !

— De unde știi tu toate astea Marie Jeanne ?

— Eu n-am trăit la Rîmnic, Ani. Eu m-am născut, trăiesc și voi muri în București. În cazanul ăsta, în care clo-

cotește viața. Și viața e dăruită omului să o trăiască ! Și, n-ar fi un imbecil dacă n-ar trăi-o intens ?

— Tu o trăiești intens, Marie Jeanne ?

— Intens !

— Tu ? Păi, ai tu nevoie, să săruți ca să iasă pălării, să strîngi în brațe, ca să iasă mii de lei, să îmbrățișezi...

— Nu, Ani, eu sărut și strîng pentru năravul meu, pentru potolirea carnei ăștia, cu atît de variate gusturi. De vreau viziune seducătoare, ies la șosea cu Benzul. De vreau amor stropit cu Pommard, mă dezbrac la Dan Kornea. De mă neliniștește noaptea dorința dragostei, alerg prin coridoare după Feodor, Vania... și de nu-i găsesc, plec, pînă dau de unul ...

*

* *

Cînd Nini Negrea și Ana Scutaru s-au încrucișat pe scările casei Zătreanu, discuția de mai sus avusese loc. Și au mai fost și alte discuții, meditate îndelung de Ana.

La salutul extrem de galant al geamandurei, Ana, ca un ecou al îndelungatelor meditații, îi zîmbi, răspunzîndu-i peste măsura zîmbetelor obișnuite. Pentru Ana era un început, pentru Nini Negrea o prețioasă indicație, o promisiune ?

— Bună ziua, domnișoară Ani. Așa devreme ați plecat de la buna dumneavoastră prietenă ?

— Mă grăbesc. Am un curs de la care nu vreau să lipsesc.

— A, dacă vă grăbiți, domnișoară Ani, Lincoln-ul meu e gata să vă satisfacă graba.

— O, nu, de ce, am timp, domnule Negrea.

— Vă rog, domnișoară Ani. M-ar și întrista să mă refuzați... tocmai dumneavoastră !

O însoți pînă la portiera mașinii.

— Și vă rog domnișoară, să apelați la el și pentru momente de distracție. O plimbare la șosea recreează. Vine acum primăvara. Florile, cîmpul, pădurile, acesta este cadrul pe care-l meritați și Lincoln-ul vă poate duce oricînd veți voi, în acest cadru al naturii.

— Vai, domnule Negrea, nici nu știu cum să-ți mulțumesc !

— Nici n-ați avea pentru ce, domnișoară. Ștefan, ești la dispoziția domnișoarei, se adresă el șoferului. Și salută, adunîndu-și pielea obrazului într-un zîmbet de om satisfăcut.

Pe drum, Ana rupse dintr-un carnețel al ei o filă, pe care scrise cu litere schimonosite de mersul rapid al Lincoln-ului : „Mulțumesc domnului Negrea, pentru deosebita atenție ce mi-a arătat și pentru care îi voi păstra o frumoasă aducere aminte". Apoi, a pus fila în cutiuța limuzinei, în așa fel ca prezența ei să fie remarcată.

La facultate, a coborît cu aerul degajat al unei proprietare de Lincoln, în valoare de 1 000 000 lei. Înmugurea sămînța sădită în pieptul ei de Marie Jeanne ; erau primii pași pe drumul bătătorit de femeile bucureștene.

*

În limuzina Lincoln, ca și în gabrioleta Nasch, Ana Scutaru era acum mai des zărită pe străzile și bulevardele Bucureștiului. La șosea, Ștefan, șoferul lui Nini Negrea, o inițiia în arta volanului.

Odată cu înmugurirea din pieptul Anei Scutaru, înmuguriseră și pomii. Frunze noi se dezghiocau din cuibul bobocilor, scoțînd capete ascuțite și margini fin fierăstruite. Iar verdele lor, era verdele viu al clorofilei, nemurdărit încă de praf și nedecolorat de soare.

La șosea, lanțul automobilelor își reluase goana, potolită o scurtă vreme de frig și zăpadă. Aceleași tipuri de toamnă, hibernate pe Coasta de Azur, își lăfăiau din nou pe pernele moi ființele lor sedentare. Printre obișnuiții plimbărilor de la șosea, un ochi observator descoperea repede noile vedete automobiliste. Odată cu berzele, apărute pe cerul siniliu al primăverii, apăreau și ele pe canalul mocirlos al Bucureștiului. Blonde, brunete, blonde devenite brunete și brunete devenite blonde, fragede în obraji și arse de curînd pe altarul Venerei, se arătau, care mai de care mai luxoase, care mai de care mai de dorit. Și se arătau alegerii, în lanțul neisprăvit al automobilelor, așa cum se arată gîștele spre

vînzare, aliniate pe pieţele oraşelor de provincie, în zilele de tîrg.

Printre noile vedete automobilistice era şi Ana Scutaru. Învăţată de Ştefan să schimbe vitezele, să ocolească, să întoarcă, să dea înapoi şi să oprească în bîlciul de maşini din faţa Villei Minovici şi văzută numai la volanul gabrioletei Nasch a lui Nini Negrea, mai veche decît ea pe caldarîmul şoselei, fiecare curios şi-a spus : — „Probabil noua femeie a lui Negrea". Şi nu era, deoarece faţă de Marie Jeanne nu s-ar fi ascuns, cînd nu de mult a întrebat-o :

— Ei, cum merge Ani, e rost să-l prinzi în mreje ?

— Deocamdată tratăm.

Tratau.

Noaptea însă, Ana Scutaru cădea pe gînduri. Se încingea lupta între bine şi rău. Se acuza prin Cora Vălureanu, şi se apăra cu Marie Jeanne Zătreanu. „Să accept, să nu accept ?". Dimineaţa se trezea tot atît de nelămurită, ca şi în fiecare seară cînd se lăsa în voia gîndurilor. „Cora deoparte, de cealaltă parte Marie Jeanne. Îmi trebuie un arbitru !" Cine ? S-a gîndit la toţi, cunoscuţi şi aproape necunoscuţi dar, i-a înlăturat pe fiecare, rămînînd din nou singură în faţa rochiilor luxoase, a garsonierei, a automobilului şi a tuturor celorlalte lucruri promise, care dansau înaintea ochilor ei jocul nebun al ispitei. În cele din urmă, s-a gîndit la Alexandru Voinea. De el avea însă teamă. „Şi de fapt e singurul care ar putea să mă înţeleagă !"

Cînd a bătut la uşa lui, un glas răstit i-a poruncit să intre. I-a poruncit, deoarece cu un asemenea glas nu se putea articula o invitaţie.

A deschis uşa şi l-a găsit trîntit pe pat, cu spatele spre intrare, privind pe fereastra deschisă, primăvara. Era în dreptul ferestrei un cais înflorit, în cais zboară sprinţar vrăbii învrăjbite de dragoste şi dincolo de cais, un cer de un albastru marin. Auzise uşa deschizîndu-se şi nu a întors capul. „Chiria, desigur. E doar prima zi a lunii, ziua în care popii cerşesc şi proprietarii asasinează ! Cum nu auzi nici glasul popii şi nici al proprietăresei, amîndoi cu obiceiul, de cum intră să şi înceapă,

întoarse surprins capul, să vadă cine s-a strecurat în odăița lui mică cît o hulubărie, fără să vorbească, fără să cînte pe nas, sau fără să ceară arțăgos : — Chiria, că e zi — întîi, domnule poet !

— Domnișoară Ani, dumneavoastră ?

— Eu !

— La mine, aici, în magherniță asta neorînduită, murdară ?

— La dumneata, aici, între pereții aceștia, care te adăpostesc și între care gîndești atît de frumos.

— Atît de frumos ! Ce straniu răsună cuvîntul acesta, aici.

— Da, frumos. Ți-am citit Drumurile fără țintă. Aici le-ai gîndit, aici le-ai scris, domnule Voinea ?

— Aici, domnișoară și de aici mi-e teamă că o să plec curînd. Cînd am strigat intră, am crezut că bate proprietăreasa să mă execute. E doar prima zi a lunii, astăzi. N-a fost ea, ați fost dumneavoastră, dar, va veni și ea, domnișoară. Și aș fi putut să-i plătesc, dacă pentru acele Drumuri fără țintă, editorul mi-ar fi dat partea care mi se cuvine din ce-a vîndut. Nu vrea să mi-o dea, domnișoară. Nu vrea ! — „Peste vreo lună, domnule Voinea, cînd voi încheia socotelile". Luna aceea e specula care o face cu banii ce mi se cuvin și știe în ce lipsuri mă zbat, nemernicul.

— Să te muți, dar unde, domnule Voinea, dacă pentru un moment ești în strîmtoarea asta ?

— Unde, domnișoară ? Uitați-vă, pe craca aceasta de cais înflorit.

— Ar fi un culcuș foarte poetic.

— Da, o moarte foarte poetică, domnișoară. Atîrnat ca o pastramă de ramura unui cais înflorit.

— Ia fugi cu ideile astea ! De ce nu te adresezi protectorului dumitale, domnul Zătreanu ?

— Protectorul meu, domnul Zătreanu ! Mi-e protector doar în saloane, ca să se înfoaie că m-a descoperit, că m-a lansat el, că lui îi revin laurii...

— Cum, nu te ajută ?

— Cum nu, m-a invitat la el : — Vezi, fă-ți rost, împrumută de pe undeva un smocking și vino sîmbătă la mine, să-ți dau drumul pe piață.

După cum știți, m-a purtat de mînă ca pe un cățeluș de rasă, din salon în salon, prezentîndu-mă dramatic, dar, nu m-a întrebat de unde am smockingul și nici cît mă costă chiria lui. A trebuit să dau ultimul ban evreului de unde l-am luat, mărindu-mi și chiria, găsind, spunea el, o pată pe care nu a avut-o.

— Așa protector e domnul Zătreanu ?

— Așa sînt toți protectorii, domnișoară, în cap cu statul... Luați loc, vă rog, domnișoară Ani. Probabil că un gînd v-a trimis aici și nu mi l-ați spus încă.

— Nu, nimic, domnule Voinea. N-aveam ce face și cum nu te-am mai văzut de mult, mi-am zis : hai să fac și eu un drum fără țintă, adică vreau să spun fără nici un scop.

— Nu se poate, domnișoară. Ceva v-a îndreptat la mine. Poate vreo întrebare despre viață, despre oameni... despre o fată frumoasă, în răscrucea răspîntiilor ?...

— Nu, nimic ! Cum ți-am mai spus, un gust, o idee, pe care îmi pare bine că am avut-o. Un romancier văzut în odaia lui, între lucrurile lui, în laboratorul creator de atîtea povestiri frumoase, era pentru mine un vis și mi l-am împlinit. Mă surprinde însă ceva, domnule Voinea. În toată odăița asta, nu văd nici o urmă de femeie. Nici cel puțin o fotografie. Și toate gîndurile dumneavoastră, ale scriitorilor, roiesc numai în jurul femeilor. Nu știu dacă mă înțelegi !

— Vă înțeleg, domnișoară.

— Creația dumneavoastră, îmi închipuiam că trebuie să aibă un punct de sprijin real, adică să izvorască din ceva existent alături de dumneavoastră. O femeie, umbra ei, dacă nu ea în carne și oase, chipul ei, o urmă de-a ei, fie o floare lăsată într-o carte la o pagină în care a vibrat mai mult, fie un lucru ce-i aparține, gîndeam, că pentru un scriitor e absolut necesar să existe în încăperea în care creează. La dumneata, nimic. Privesc peste tot și nu desprind nimic ce te-ar putea inspira. Îmi închipuiam că intrînd aici, oriunde mi-aș întoarce ochii, aș întîlni un lucru care să-mi trezească existența Irinei. Eroina dumitale din Drumuri fără țintă, trebuia s-o simt

de cum am deschis ușa. O caut și nu zăresc nici urmă din ea. Pe pereți Mărăștii, Oituzul, Mărășeștii și între aceste gravuri, figura slăbănoagă a unui general. Ce caută astea la dumneata ?

— Astea, constituie unica moștenire ce mi-a rămas de la tatăl meu. Prin aceste locuri pe care dumneata le-ai citat, fără nici o emoție, el și-a risipit din sînge. La Mărăști și-a lăsat o mînă, e poate chiar aceea peste care calcă soldatul acela, iar cînd a murit, doi ani după război, ultimul cuvînt nu a fost pentru mine, singurul care îi mai rămăsesem, ci pentru omul care îl vezi acolo, între gravuri. L-a arătat cu degetul, în care moartea deja intrase și mi-a trecut ultima lui dorință, cu glas care sfîrșea așa : cinstiți-l.

Cînd în mijlocul lumii acesteia mă înecă scîrba de cum o văd și de ce face, mă întorc și-mi refac moralul privind aceste gravuri și această slăbănoagă figură, sub viziunea cărora a murit tatăl meu.

Poate dacă nu le-aș mai fi păstrat acolo, aș fi călcat cuvîntul lui.

— Cum ?

— Iată cum. Directorul unui ziar, acolit politic al unui partid puternic de opoziție, văzînd cum omul acela prindea rădăcini adînci în țară, ce păreau a-l înveșnici la frînele statului, a ordonat redactorilor, printre care mă aflam și eu : atacul. — „Mînjiți-l, dezonorați-l. Trebuie sfărîmat. Interesul partidului nostru o cere. Ni s-a pus la dispoziție 750 000 lei pentru retribuirea redactorilor de talent, care vor trebui o lună de zile, zi cu zi, să-l învenineze. Așa-i ordinul șefului. La lucru băieți".

Ni s-a repartizat domeniul în care trebuia atacat de fiecare, și, ca articolele să fie și mai bine ticluite, ni s-a spus să le scriem acasă, în completă liniște.

Am venit cu banii în mînă, fructul primelor minciuni ce trebuia să le iscodesc. Cînd m-am așezat însă la masă, întîmplarea mi-a ridicat ochii către acele gravuri. Glasul tatii l-am auzit atunci încă odată : cinstiți-l. Am aruncat tocul, am dus banii înapoi, deși nu aveam cu ce să fac față zilei de mîine și i-am spus directorului, că nu pot să mă murdăresc, mînjind necinstit pe altul. M-au dat afară.

— Dumneata trebuia să fi murit pe front, dacă ai idei d-astea. Ce cauți în ziaristică, dacă nu te supui imperativului directorial? Ceea ce faci dumneata e act de indisciplină gazetărească, anarhism, și de lucruri de acestea nu avem nevoie. Pe la noi nu mai ai ce căuta.

Am plecat. Poate că, dacă nu erau pe perete, aș fi fost și eu un angrenat ascultător al imperativului directorial, cu bani în buzunar și fără griji în cap. Am rămas însă om, printre atîția neoameni și nu-mi pare rău.

Pe Ana Scutaru, atitudinea eroică a lui Alexandru Voinea, dîrz menținută în fața ispitelor, o impresionă. Simți și mai mult teama de răspunsul lui, dacă l-ar întreba ce trebuie să facă, convingîndu-se că, în nici un caz nu mai trebuie întrebat.

Venise să se supună părerii unui om mai hîrșîit în viață și clar în vederile sale, dar nu cu toată sinceritatea. Venea în fața unei judecăți să afle adevărul, fiind dominată de-o preferință. Și, simțind preferința periclitată, renunță cu totul la sfatul lui Alexandru Voinea.

— Dar, să revenim la întrebarea dumneavoastră. Spuneați că, dacă creem eroine de romane, originea lor trebuie să fie în inspirația reală ce ți-o dă o femeie, pe care trebuie s-o ai aproape, dacă nu, în existența ei vie, în imaginea ei, în urmele ce le lasă. Cum vedeți, nu e nici în carne și oase, nici în cartonul vreunui fotograf și nici în vreo urmă, floare, batistă, un voal, un cît de mărunt lucru. Și totuși, în această șăracă locuință a trăit Irina, așa cum o desfășoară și o arată acțiunea „Drumurilor fără țintă". Ce m-a inspirat? Cum s-a născut, dacă Irina nu a fost în această odaie și nu are nimic lăsat de-al ei? Pe Irina am întîlnit-o afară, pe străzi, în teatre, în public. Am urmărit-o peste tot, deoarece ea trăia nu numai într-un exemplar feminin, ci în multe din cîte întîlneam. Am adunat-o de pe drumuri și am reconstituit-o complexă, aici în țeasta asta. Ca s-o cobor din cap pe hîrtie, îmi trebuia excitarea nervoasă, inspirativă, pe care dumneavoastră o credeți ca pe o drept rezultantă a existenței ei, în însăși odăița mea. Nu, domnișoară. Cine o coboară din țeastă pe hîrtie e damingeana aceea cu vin.

Datorită ei, excitarea inspirativă pornește la drum, modelează materialul din țeastă, îl șlefuiește și îl așterne pe hîrtie. Observația a creat-o în cap, vinul a transmis-o hîrtiei.

Ana Scutaru privea damigeana arătată și dosită sub masa pe care scria. În fața sticlei pîntecoase, îmbrăcată cu nuiele pătate și înnegrite, rupte și desprinse, se minuna cum dintr-un lucru atît de ignobil pot țîșni atîtea fermecătoare pagini.

— Cum, bei ?

— Nu beau, nu vă speriați, mă inspir. Întocmai ca viciosii stupefiantelor, care nu cunosc plăcerile vieții decît sub acțiunea drogului injectat, așa și noi romancierii, domnișoară Ani, nu creem pînă ce nu există materia inspirativă. La unii e femeia însăși, cînd creează o eroină, pe care o plimbă din prima pînă în ultima pagină a romanului, în atît de variate manifestări, dar în aceeași unitate de creație, pe care n-o depășește. Altora, o urmă feminină, un portret, un zîmbet rămas în cameră, o floare mirosită de ea, e izvorul inspirației lor. Pe mine nu mă inspiră nimic din tot ce e ea și aparține ei. Adunată și înghemuită în țeastă, o scald în aprinderea unui pahar-două, de vin și o cobor în pagini, care vă dau senzația că au fost scrise ținînd-o pe genunchi, sau aplecată lîngă mine, pe masă. Așa creez eu, domnișoară. Cam anormal, nu ?

— În orice caz, cam original.

— Așa se scriu romanele, domnișoară Ani. Trebuie să pătrunzi peste tot, să te amesteci cu toții, să devii pe rînd al tuturor, al străzilor, al cafenelelor, al spitalelor, al cîrciumilor, al bordelurilor, să trăiești cu ei, să-i prinzi așa cum sînt ei, cînd nu se știu observați de nimeni și să-i aduni apoi ca pe-o turnă, fermentîndu-i în capul tău, în nenumărate nopți de veghe. Ce-a desprins ochiul, treci apoi prin sita judecății tale, care sită întinde rețeaua ce-i leagă și-i explică în acțiunea în care îi faci să miște, să vorbească, să gîndească.

— Curios !

În cameră pluti un moment de tăcere. Voinea o risipi cu glas schimbat.

— Ați venit și n-am măcar cu ce vă trata. O țigară, domnișoară Ani, e tot ce vă pot oferi.

— De care ai ?

— Regale.

— Să-ți dau o diplomată.

Scotoci prin poșetă și scoase din primul dar căpătat de la Nini Negrea, o țigaretă pentru dînsa, după care, întinse cutiuța de aur, să se servească și Alexandru Voinea.

— Frumoasă tabacheră !

— Da, mi-a dăruit-o un unchi al meu, bogat.

— Eu ce să vă ofer, domnișoară, în schimb ? Nu am nici un unchi bogat, care să mă fi utilat cu ce trebuie să servesc unei vizitatoare atît de neașteptată, dar tot pe atît de fermecătoare.

Privi pe fereastră.

— Și totuși, am ce să vă ofer.

Se aplecă și din creanga de cais înflorit, rupse un mănunchi de flori, oferindu-i-l.

— E din craca de care voiai să atîrni ca o pastramă ?

— Din craca aceea. Sînt rupte din coroana funerară, depusă anticipat de natură pe viitorul meu mormînt ! și arătă încă odată cu mîna, craca de cais înflorit.

— O floare din coroana funerară a unui om viu ! E interesant, nu ?

— Ar putea fi și mai interesant, dacă ar fi o floare de pe mormîntul unui reînviat.

Ana privi masa de lucru a romancierului, pe care erau risipite cărți, hîrtii, creioane și un caiet mare și gros, deschis și scris cu creionul, pe jumătate.

— Dar caracatița asta ce este ? și-și aplecă ochii cerctători pe o foaie de hîrtie, pe care era desenată ramificația curioasă a unui pom apropiat ca formă de un brad.

— Această caracatiță este sintetizarea grafică a viitorului roman.

— Aici e un roman ?

— Scheletul unui roman.

Ana cercetă și mai curioasă ramificația bradului de pe hîrtie, începînd să citească și oarecare indicații scrise pe unele din ramuri, care, pe ea n-o lămureau cu nimic.

— Și fără bazaconia asta, nu se poate scrie un roman ?

— S-o fi putînd, poate, domnișoară. Fiecare romancier își are sistemul său. Ca și în plastică, romanul își are și el proporționalitatea lui. Dușmanul cel mai mare al acestei proporționalități e tocmai inspirația. Creionul te fură adeseori. Inspirația curge, el o urmează. Și lucrul inspirat este frumos, îți place, mergi cu el înainte fiindcă te satisface și vezi în cele din urmă că ai depășit cadrul ce-i era rezervat în ansamblul proporționalității. Caracatița, stîndu-mi mereu în față, mă oprește, renunțînd de multe ori la pagini frumoase, scrise în momente de fecundă inspirație, și în necercetarea caracatiței.

— Plec, s-a făcut tîrziu. Uite ce e ,domnule Voinea. Acum pot să-ți mărturisesc. Am venit la dumneata cu un gînd, cu un scop.

— Am bănuit.

— N-ai bănuit nimic.

— Ba da, domnișoară. Chiar cînd vă credeți cu sufletul opac, noi pătrundem în el.

— Renunțînd la lucrul pentru care venisem, fără să-l discutăm, am ajuns, după cele ce-am vorbit, să mă lămuresc asupra lui. Plec lămurită de dumneata, fără să te fi întrebat direct. Te rog un lucru, însă. Renunță la toate gîndurile care te trimit pe craca de cais. Dumneata, dacă ai face ce alții îți cer, ai fi un om bogat. Nu ai sta aici și nu ți-ai umple capul cu griji. Ești în mizerie, e clar. Trebuie să lupți, să ieși din ea. Luptă contra conștiinței dumitale și ai să învingi. Mînjește pe cine îți ordonă, dacă te plătește. Așa ești salvat. Poate că contribuția dumitale nici nu-l ridică, nici nu-l coboară, pe acela ce l-ai lovit. Totuși, te salvează pe dumneata. Și dumneata ești un gînditor, un creator care ne poți da atîtea lucrui frumoase.

— Pe prețul atîtor nemernicii !

— Nici o nemernicie, domnule Voinea. Dacă nu ne este dat să trăim viața spre care sîntem îndreptați, cu luptă, și cu orice mijloace trebuie să ne-o cucerim. Te-ai retranșat în conștiința dumitale .De persiști, vei fi victima

propriei dumitale conștiințe. La fel e cazul meu. Alta este viața spre care sînt îndreptată și alta aceea pe care împrejurările mi-o impun. Dar în acest fel de viață redusă, mucedă, paralitică, nu pot trăi. Am început să învinge. De m-aș lăsa bătută de ea, aș ajunge și eu, poate, să caut salvarea în vreo cracă de cais. Nu mă las, însă, lupt, lupt și voi învinge. Cînd am pornit spre dumneata, aveam de gînd să-ți pun o întrebare : ce trebuie să fac ? Venind și văzîndu-te osîndit la spînzurătoare, de imperativul unei conștiințe curate, am renunțat să te mai întreb. Aflasem. Sînt cazuri în care trebuie să sacrifici frumosul pentru urît, dacă prin urît capeți satisfacția. Și dumneata și eu facem parte din aceste cazuri. Simt că, venind la dumneata, mi-am salvat viața. Cine știe, de mă răpunea convingerea că trebuie să rămîn unde sînt, poate în deznădejdea acestei vieți, m-aș fi suprimat. Domnule Voinea, ești salvatorul meu.

— Domnișoară Ani, vă rog să mă ascultați puțin. Mai întîrziați un moment...

— Nimic, nu mai pot și nici nu vreau să mai ascult ceva. La revedere.

— Domnișoară Ani, vă rog...

— Nimic, la revedere ! și coborî zglobiu cele cîteva trepte de lemn, elastice sub greutatea ei.

Alexandru Voinea își simți conștiința încărcată. El cunoștea lupta surdă, în care se zvîrcolea Ana Scutaru. O zărise și el în timpul din urmă, în gabrioleta Nasch a lui Nini Negrea, o știa cine e și nu i-a fost greu să priceapă ce viață o ispitește. Ceea ce îl frămînta cumplit acum, era că, hotărîrea funestă o luase chiar în odăița sa, convingînd-o la aceasta necazurile lui. Indirect, contribuise la căderea ei. El și mizera lui viață. Privi din nou craca de cais. „Degeaba, nu mă poți salva. Prin mine, fără să vreau, Ana a făcut pasul hotărîtor. Pasul cu care pășești de pe marginea prăpastiei, în prăpastie. S-o las, cînd poate n-ar fi ajuns aici, dacă în loc de un dezamăgit ar fi găsit un entuziast ? Nu, nu pot ! Înflorită cracă, nu mai aștepta. Tu mi-ai fi redus suferințele și nu mi-ai fi luat chirie pentru cît m-ai fi găzduit. Mi-ai fost în

gînd de atîtea ori, dar astăzi, un comandament de viață mă obligă să mă tîrîi înainte. Să amînăm înfrățirea noastră. Poartă-ți înainte florile albe. Rămînă doar ele atîrnate de tine, ele, stele dalbe în soarele primăverii ! Așteaptă-mă ! Poate la toamnă, poate la iarnă. Atunci, tu vei fi gol și te voi umple eu. Atunci, despuiat cum vei fi, ne vom înfrăți mai bine, tu, fără frunze, fără flori ; eu, fără nădejdi, fără gînduri.

Așteaptă ! Pînă atunci alungă corbii, care au și început să rotească deasupra ta, îndoliindu-te. Spune-le, că nu mai miroase a stîrv și că omul care trăgea să moară reînvie, ca să nu lase să moară altul.

Cais înflorit, îmi aninasem de tine o nădejde. Craca care ai întins-o pînă în fereastră, mîna de ajutor ce-ai vrut să mi-o dai, nu-mi mai trebuie astăzi. Poate mîine, poate la toamnă, poate la iarnă.

Așteaptă !

Umplîndu-și paharul cu vin, îl bău pe nerăsuflate, ca un însetat. Își înfipse între buzele umede de băutură, o regală și o aprinse, trimițînd fumul pe fereastră deschisă în primăvară. În paharul golit, scurse și restul damigenei, umplîndu-l aproape din nou. Îl bău și pe acesta și după ce termină de fumat, se așeză la masa de lucru. Cu guma începu să șteargă unele ramuri din caracatița Anei. Trase cu creionul altele și pe deasupra lor scrise o nouă indicație. Apoi, cu mîna stîngă sprijinindu-și capul, începu să scrie. Scria repede sub impulsul unei inspirații bogate, aproape neputînd să urmărească cu creionul firul gîndului curgător.

Afară amurgea. Amurgea o zi de primăvară, rece în sfîrșitul ei fără soare. Răceala îi strînse puțin spatele și întunericul îi orbi creionul. Abia atunci simți că s-a sfîrșit ziua. O zi, care, nu mai era din cele din urmă, ci una din acele zile — nu știa cîte — în care va trebui să se tîrîie înainte prin scîrba vieții. Zilele în care îl va roade foamea, îl va amenința proprietăreasa cu evacuarea și sechestrarea lucrurilor, dar și în care va trebui să abată din drumul dezastrului o ființă. Un rest de zile înaintea cărora stătea un scop : salvarea Anei Scutaru.

CAPITOLUL VII

ÎN CARE SE ÎNTÎMPLĂ MAI MULTE EVENIMENTE

Trecuseră Floriile și Ana tot nu sosise. Vacanța umplu-se Rîmnicul de un tineret zglobiu, din însuflețirea căruia Ana lipsea.

Doru Mihalcea, întocmai ca la Crăciun, aștepta zi cu zi, tren cu tren, sosirea ei. Atunci era frig și Crivăț, acum cald și flori.

În curtea arhivarului Dincă Scutaru, de mult nu mai intrase poștașul. În ajun de Paști, în locul Anei întîrziată, intră el :

— Poșta.

Nevasta arhivarului ieși afară, primi scrisoarea, asupra căreia își aruncă repede ochii și privind scrisul, scrisul Anei, o zărea parcă pe ea.

Omul pe care toți cîinii uliței îl latră, plecă. Ea a rămas locului privind mai departe plicul pe care parcă voia să-l deschidă, de teama unei vești rele. În cele din urmă, l-a desfăcut. Peste rînduri scrise în fugă, ochii ei alergau înlăcrimați. Plîngea. Plîngea și de bucurie și de tristețe. De bucurie că nimic rău nu i s-a întîmplat, de tristețe, că nu o va avea acasă de Paști.

Scumpii mei,

Mă doare cum nici nu vă închipuiți, faptul că, din cauza cursurilor prea aglomerate, nu o să pot să fiu cu voi de sărbătorile acestea. Imediat după Pești intru în examene și împreună cu cîteva colege, am rămas la cămin, să sacrificăm vacanța pentru citit. Cu banii de drum mi-am complectat cursurile ce-mi lipseau și în care acum citesc cu zor, dorind să iau toate examenele din sesiunea aceasta.

Îmi pare rău, nu de o vacanță pierdută, ci de tristețea

voastră, că nu mă aveți alături, în zile cînd tot omului îi e hărăzit să se bucure. Vă va fi însă mai mare bucuria, cînd veți afla că am trecut toate examenele și că, cu pași grăbiți de sîrguință, mă apropii de sfîrșitul unui an de cursuri.

Am luat această hotărîre fără încuviințarea voastră, știind că o veți judeca, nu ca pe un act de răzvrătire copilărească, ci, ca pe un indiciu că, în copilul vostru s-a înrădăcinat adînc seriozitatea maturității.

Fiți liniștiți și bucurați-vă de „Învierea Domnului". Cu brațe calde vă înlănțuiește dragostea mea. Vă sărut pe obraji și pe ochi, care îi întrezăresc umezi de lacrimile fericirii și vă zic, dorind să fie întîiul ce vi s-a spus :

Cristos a înviat !
Ani.

Cînd arhivarul s-a întors din oraș cu ultimele cumpărături făcute în vederea meselor de Paști, nevasta lui l-a întîmpinat în tinda casei.

— N-a venit ?

— Nici nu mai vine ! și îi întinse scrisoarea.

— S-a întîmplat ceva, Zoico ? o întrebă arhivarul, cu glas întretăiat de emoții, în timp ce cu degetele tremurînde scoase hîrtia din plicul scrisorii.

— Nimic, a rămas să citească, bată-le-ar focul de examene !

— Cum ? ! și fără să mai aștepte răspunsul, parcurgea rîndurile Anei, cu respirația tăiată.

Cînd a isprăvit, mîna în care ținuse scrisoarea i-a căzut grea în jos și capul i s-a aplecat la fel, în spre podele. Nevasta lui l-a privit fără să-i tulbure liniștea, urmărindu-i fața aplecată spre scînduri. Nu-i vedea ochii, dar știa ce fac. La vîrful degetelor lui, pe podea, se adunaseră cîteva picături. Au fost două la început, apoi au mai căzut altele și acum erau multe și tot mai cădeau.

Au intrat amîndoi în casă, fără să-și vorbească, și după ce au colindat prin camere fără nici o țintă, prefăcîndu-se fiecare că face ceva fără să facă nimic, arhivarul și-a anunțat nevasta că, după amiază va pleca la București.

— Bietul copil! Să te apleci deasupra cărții, cînd un pămînt întreg se bucură de Învierea Domnului! Asta numai nemernicului de director i se datorește... Cîine!... chinui-te-ar iadul, așa cum mă chinui tu pe mine acum!

— La drum, de înviere, Dincă?

— Învie pentru alții, Zoico, ș-apoi, ce-ar spune lumea care ne cunoaște, de ne-ar vedea la biserică fără să avem în față copila?... Și fără o bucată de cozonac, fără o fărîmă de miel!? Ce crezi tu, că pentru două, trei, cîte au rămas o să se prăpădească căminul înroșind ouă și frigînd miel?

— Nenorocit Paști, Dincă!

— Tocmai de aceea, să nu i-l facem și ei nenorocit. Desfă cumpărăturile astea și fă un pachet cu de toate. Plec cu acceleratul de unu.

Arhivarul intră în dormitor. Obosit și copleșit de durere, se trînti într-un jeț, lăsîndu-și capul pe spate, în prada vălmășagului de gînduri. „Să fie cu adevărat, examenele o opresc sau vreo bolișe, ce-o fi trîntit-o patului și nu vrea să ne spună?" Își îndreptă ochii spre icoană: „Doamne, mîine îți întorci fiul, înviindu-l din morți, așezîndu-l la dreapta ta. De ce nu mi-ai hărăzit și mie bucuria ta? Sau am păcătuit atît? Fii milostiv, doamne și cu alții, măcar în ziua în care ești milostiv cu tine însuți!"

La gîndul că va trebui să plece la București, orașul în care ar fi vrut să nu mai calce niciodată, toate amintirile dureroase îi năvăliră în minte, defilînd pe dinaintea ochilor lui într-un dureros cortegiu. Sultana Frangulea... palmele plutonierului Costel Văetuș, moartea tatălui său, în brațele unei prostituate... moarta cu surîs batjocoritor pe obraz... madama de la hotelul domnului Fleacă... obrăznicia șoferului, ce l-a-ndemnat să-și piște fata în automobilul lui... roșul de pe buzele Anei: toate, toate aceste scîrboase întîmplări i se îngrămădeau în minte, chinuindu-l.

Nevasta lui desfăcu pachetele aduse și cu parte din ceea ce preparase ea, întocmi o legătură mare, plină cu fel de fel de alimente. Îngrămădi la un loc friptura de miel cu ouăle înroșite, cu salamul de Sibiu, cu șunca,

portocalele, curmalele, cozonacul și cornul cu nucă, în cantitate să mănînce nu numai o singură gură, în toate cele trei zile de Paști, ci trei guri de-ar fi fost și tot nu le-ar fi putut isprăvi.

Încărcat de povara întocmită și abătut de gînduri, arhivarul plecă la drum. Îndelungat și dureros drum!

În poarta căminului interveni portarul.

— Ce doriți dumneavoastră?

— Copila mea a rămas aici, aș vrea s-o văd.

— Cine e copila dumneavoastră, domnule? Aici n-a rămas nimeni.

— Studenta Ana Scutaru.

— Ehehei! să fii sănătos domnule, S-a mutat din cămin de o lună de zile.

— S-a mutat din cămin de o lună de zile?!... Ce tot vorbești dumneata, uite aici scrisoarea, doar azi am primit-o. Au rămas cîteva fete ca să se prepare pentru examene.

Se scotoci prin buzunare, să dovedească portarului că e așa cum spune el.

— Înc-odată, domnule, să fi sănătos, eu știu ce spun. Nu-i duc eu scrisorile care-i mai vin pe adresa căminului?

Arhivarul își simți picioarele moi. Povara din mînă i se păru și mai grea și o lăsă jos. Poarta și portarul înpură să-i joace înaintea ochilor.

— S-a mutat, zici?

— Sigur, domnule! În Polonă 208. Dumneata ești din spre partea familiei?

„Sînt tatăl ei" fu gata să răspundă Dincă Scutaru, dar se opri la timp, să nu se facă de atîta ocară în fața unui servitor.

— Da, sînt un neam mai de departe. Zici că în strada Polonă s-a mutat?

— Da, 208.

— Mulțumesc. Ultima silabă a cuvîntului i se înecă în gît. Își luă povara, devenită și mai grea și porni înspre strada Polonă.

Casa cu numărul 208 era o construcție nouă. Cînd a

ajuns în dreptul ei, nu s-a oprit chiar în fața portarului. S-a dat mai deoparte, privind-o în decursul cîtorva minute lungi, cu ochi de spion. S-a hotărît să intre. Din cabina portarului îl întîmpină o femeie :

— Pe cine căutați dumneavoastră ?

— O domnișoară, Ana Scutaru.

— La întîiul, ușa din dreapta.

Urcă treptele cu pași slăbănogi, de condamnat în fața spînzurătoarei. Privi ușa. Pe o placă de alamă numele ei era gravat cursiv. „La fel cum e la domnul prim, acasă și cum e la toți bogătașii". Citi de vreo două, trei ori numele și tot i se părea că nu este al fetei lui. „N-o fi făcînd vreo încurcătură portarul căminului ? O mai fi vreuna care s-o cheme Ana Scutaru ! Dar unde e fata mea atunci, că la cămin, spunea el, n-a rămas nimeni ?"

Apăsă butonul de os. Țîrîitul clopoțelului îl auzi și el. O fată tînără, cu șorț alb cu bretele, deschise ușa.

— Ce doriți dumneavoastră ?

— Aș vrea să vorbesc cu domnișoara Ana Scutaru.

— Nu este acasă, a plecat în oraș.

— A plecat în oraș ! ?... Cînd se -ntoarce ?

— Nu știu. Depinde, Dacă ia masa cu domnul, vine tîrziu.

— Și ... cu ce domn ia masa ?

— Cu domnul ... dar, mai întîi, cine sînteți dumneavoastră, de vă interesează cu cine mănîncă duduița ?

— Eu, fetițo, sînt tatăl ei și făcu un pas înainte, de apucă să treacă peste pragul ușii, înăuntru.

— Dumneavoastră, tatăl domnișoarei ? și îl măsură din cap pînă în picioare. In orice caz, domnule, treceți mai tîrziu, duduița nu-mi dă voie să primesc pe nimeni în lipsa dumneaei.

— Să nu fii obraznică, fetițo, c-apoi îți rup urechile ! îi răspunse Dincă Scutaru, cu glasul ridicat. Ordinul acesta nu-l poți executa dumneata, cu mine, tatăl ei.

— Nu mi-a spus nimic, că o să veniți.

— Un tată nu vine anunțat la copilul lui !

Își puse jos legătura, se descoperi și se așeză să se

odihnească într-un fotoliu de paie. Nu stătu două minute, că pe scară se și avînta fulgurant, Ana, întorcîndu-se. Găsind ușa întredeschisă, o împinse fără să mai sune și, clipă fatală, se găsi în fața tatălui ei.

— Tată ! și vru să-l îmbrățișeze.

— Înlături, ticăloaso ! și o respinse brutal, cu ultimele puteri ale brațelor sale sleite.

Servitoarea, prezentă la această scenă, înfricoșată de drama începută, s-a retras.

— Nemernico, aici îți e căminul ? De unde ai astea pe tine, răspunde nenorocito ! De unde rochiile astea, de unde fiarele de la mînă ? Răspunde, de unde ?

Atitudinea energică a arhivarului învinsese copilul blînd, care era Ani, cînd sufletul îi era împăcat ; trezi curînd, însă, în ea, pe cealaltă Ani, care semăna atît cu bunicul ei.

— Fără țipete, tată, căci aici sîntem într-o casă de oameni. Vino și ai să afli.

Intră în holl în prima cameră, un fel de salonaș feminin, cu două divanuri acoperite de covoare de preț, cu măsuțe mici pline de bibelouri și glastre, cu flori și cu miros de parfum ars.

Arhivarul, tîrîndu-și pașii, o urmă în această odaie. Începu să plîngă.

— Degeaba plîngi, tată ! Eram de plîns înainte cînd eram roabă unei vieți pentru care nu mă născusem.

Arhivarul plîngea înainte și doborît, se prăbuși pe unul din divane.

— Te chinui zadarnic, cînd poate ar trebui să te bucuri.

— Taci, nenorocito, taci... tîrfă !

— Batjocorește-mă cum oi vrea, tată, dar... nu ai dreptate.

— Pe cine am crescut !... pe cine am strîns la piept !... Cum de-ai ajuns aici, copil nenorocit ! Cum ?... Ah, Dumnezeule ! fie-ți milă, ia-mă.

— Tată, și se apropie de el să-l mîngîie, ascultă-mă o clipă. Nu te mai chinui. Păcătuiești de mă mai batjocorești, cu cuvinte atît de grele.

— Le meriți, nenorocito, le meriți !

— Nu le merit, tată. Gîndește-te, mîine sînt Paștele,

o lume întreagă se bucură și tu, tu întuneci bucuria unicului tău copil.

— Ce diavol, ce diavol, doamne !

— Deși copilul tău, tu nu m-ai înțeles niciodată, tată. N-am fost născută pentru viața în care m-ați crescut. La Rîmnic am fost o prizonieră a sărăciei voastre, o rătăcită printre voi. În pieptul meu, neînțeleasă la început chemarea către o viață nouă se încuibase de mult. Mă chinuia zi și noapte această chemare, ce, cu cît creșteam se făcea mai înțeleasă. Între voi, pe zi ce trecea, simțeam cum mă depărtam de voi. Vă duşmăneam aproape, iar Rîmnicul, rușinea aceea de oraș, îmi lovea mereu aripile de cîte ori încercau să mă înalțe. Abia ajunsă aici, am înțeles zbuciumul meu. Nu am fost născută, tată, pentru o viață mocnită. Între oameni cu sfială, că sînt oameni, cu suflet plecat și cu trup tîrîtor, eu nu-mi găseam locul. Am venit aici și mi l-am aflat.

— Nu-ți găseai locul printre oameni cinștiți !

— Printre oameni numai cu chip de oameni ! Ce vrei, fiecare își urmează destinul și destinul nu e opera oamenilor. Tu, n-ai să pricepi niciodată zvîrcolirea în care m-a zbătut sărăcia voastră. Nu vă condamn, dar nu mă condamnați. Ați vrut să creșteți o floare într-un pămînt ce nu-i pria. Dacă norocul nu ar fi dezrădăcinat-o din acel pămînt, murea floarea, murea tată, omorîtă de mîinile voastre.

Arhivarul își reveni puțin în fire. O apucă de mînă și o trase lîngă dînsul, pe divan.

— Ani, să nu mă minți, să spui adevărul, dacă mai e ceva sfînt în tine ; ai căzut ?

— N-a fost o cădere, tată, o renaștere.

— Copil nenorocit ! Cine a fost nemernicul care te-a batjocorit ?

— Nu e un nemernic, tată, un salvator.

— Ce nenorocire, ce nenorocire ! Cine m-a pus doamne, cine m-a pus să te aduc la București ? ...Ah, bestie, om da noi ochii împreună ! Duceți-vă copiii la București... i-am dus, cîine, privește-i acum !

— Nu mă plînge tată, că nu sînt de plîns.

— Nu ești de plîns, nenorocito ? Vrei să rîd, să mă-nveselesc, că te-am aflat din fată cuminte cum te-am adus,

— Jignește-mă, insultă-mă înainte, îmi ești părinte doar. Nădăjduiesc însă că va veni și clipa cînd o să-ți pară rău.

— Să rîd stricat-o și să mă bucur de ticăloșia ta ? să rîd, hai să rîd, fiindcă te vinzi pe covoare, pe rochii și pe brățări ?

Între ei se așeză o scurtă vreme tăcerea. Ea îi urmărea zbuciumul, iar el se adîncise în gînduri, căutînd o scăpare pentru nenorocita lui copilă. Se sculă în picioare clătinîndu-se.

— Ani, împachetează lucrurile și hai acasă. Voi uita totul, voi îngropa totul în mine. Nimeni nu va afla, nici mama ta. Nu te vei mai întoarce la București, altfel ...

— Nu ! mi-e imposibil, tată, rămîn aici, la Rîmnic nu mă mai întorc.

— Fă-ți bagajul, îți zic !

— Zadarnic ! Lovește-mă, nu mă mai întorc.

— Ani, te ridic cu poliția.

— Fă-o. O faci pe prețul vieții mele. Îți jur, de încerci acest lucru, mă omor.

— Ani, gîndește-te Ani, ce faci ! Renunți să te întorci acasă, să-ți vezi mama, care te-a adus pe lume, care te-a îngrijit și care acum plînge, că nu ești lîngă dînsa ?

— Nu renunț la dragostea ei, la dragostea voastră, dar, crede-mă tată, nu mă mai pot întoarce. Unde ai mai văzut tu un rob liberat, singur să-și atîrne din nou, de mîini și de picioare, lanțurile sclaviei ! Rămîn unde sînt și din viața aceasta nu mă puteți ridica decît moartă.

— Mai și amenință !

— Nu e o amenințare, e o hotărîre... Du-te tată, mîine sînt Paștile și mama e singură. Du-te fără nici o grijă. În noaptea asta e creștinește să ții o lumînare în mînă. Du-te și ține-o.

— Ani, nu ne săpa mormîntul cu mîinile tale. Ce vrei să faci din noi ? Gîndește-te că am încărunțit de griji pentru tine, să te creștem, să-ți strîngem un ban, un ban cinstit și să te vedem femeie la casa ta. Cum vrei să plec, lăsîndu-te copil de 19—20 de ani în vîltoa-

rea celei mai decăzute vieți ? Ani, dă cu piciorul la nemernicia ce te-nconjoară și reintră în bucuria noastră, în viața cinstită. Întoarce-te, altfel ai să ne ai pe conștiință.

— Pricepe-mă tată, nu pot. Fii înțelegător și bun. Du-te ! Voi veni la vacanța mare. Crede-mă tată, că așa cum sînt, sînt fericită.

— Frumoasă fericire !

— La ce-aș fi putut rîvni eu acolo, în Rîmnic ? Fata unui om sărac, nu mă puteam căsători decît tot cu un om sărac. Poate că, pe lîngă sărăcie, ar fi fost și o brută. M-ar fi chinuit, m-ar fi lovit poate. Și voi, fiindcă ar fi fost pumnul bărbatului legitim, ați fi privit lucrul ca pe unul de mică importanță. Cu cît aș fi fost mai fericită atunci, ca acum ? Răspunde tu ! Săracă, bătută, umilită ! Pentru voi ar fi fost explicabil că toate acestea se întîmplau într-o căsnicie. Le socotești normale. Eu, nu le puteam privi normal. Cu ce mă deosebesc în viața ce o duc, de aceea ce aș fi dus-o acolo ? Cu nimic, dar așa, sînt ceea ce vreau și am ceea ce doresc.

Nu e nevoie de o înregistrare la tribunal și de o miorlăitură popească. Cu ele aș fi fost o nenorocită, poate, fără ele, trăiesc onorabil, în voia mea și în dorințele mele. Un om care a cheltuit atîta cu mine, mîine cine știe, m-ar putea lua și în căsătorie. Atunci, veți fi împăcați și bucuroși. Nu ? Fiica voastră, nevasta unui mare bogătaș ! Diferența între acel mîine și astăzi e numai lipsa consacrării legitime a situației mele, de un act. Fericirea nu stă în acte și în consacrări legale. Forma nu mă preocupă. Fondul fiind același nu văd netrebnicia în jurul meu. La fel ar trebui să vezi și tu. Înrădăcinați însă, în crezul învechit al vieții de altădată, vreți să-l aplicați vieții de acum. Nu se mai potrivește, tată. Tindem spre uniunea liberă și în drumul progresului nu ne putem împotrivi noi.

— Frumoase lucruri ai adunat în cap ! Pentru uniunea liberă te-am trimis eu la București !

— O să vină ea în ciuda voastră și la Rîmnic.

Plutirea unei noi tăceri, se așează între ei.

— Ani, e ultimul cuvînt ce-ți mai spun : vino, hai acasă !

— Nu pot, tată, crede-mă.

Și a crezut : „E el, întreg el. La ce-aș mai condamna-o ! L-a moștenit cu viciul și cu încăpățînarea lui. Nu e o vinovată. Nu este o autodepravare. E sîngele lui, transmis de mine însumi. La ce-aș învinovăți-o !"

S-a apropiat de ea, i-a prins capul între mîini și i l-a sărutat îndelung. Ani primi acest sărut, în cumplită mirare.

— Să te aibă în paza lui, Cel de Sus !

Cu pași mărunți, greoi, arhivarul se îndreptă spre ușă. Ana îl urmă înmărmurită. Începuse să asfințească. Un mănunchi de raze roșietice îi prinseră în lumina lor. Și luminîndu-l, Ana văzu cum carnea de pe obraz îi tremura. Cînd a ajuns lîngă ușă și-a întors capul pentru ultima oară. Plîngea.

— Ani, Cristos a înviat !

— Adevărat a, înviat, tată !

*

* *

Cu Marie Jeanne Zătreanu se vedea mai rar acum. Ritmul vieții adoptate, nu-i prea dădea mult răgaz. Se întîlneau totuși, la Băneasa, la cursele de galop, la șosea, la tenis și uneori la Zissu. La hipodrom, ochii miilor de spectatori își împărțeau privirile deopotrivă între marii cîștigători ai curselor clasice și ele. Nu mai erau pentru nimeni necunoscute. Tinere, zglobii, cu trupuri bine reliefate de premierele caselor Agnès și Gaby și cu ondulări feline, în locuri unde cele de-o vîrstă cu ele și virgine, sînt încă nedospite, Marie Jeanne și Ana, ispiteau și aprindeau dorinți.

Cum ele se complăceau mult în compania lui Dan Kornea, cunoscut, de asemenea, pe turf, ca unul din gentlemenii cei mai aureolați, toți bărbații rîvneau la situația acestui enfant gaté, veșnic întovărășit de ele.

— Da, prezintă-mă și pe mine.

— Zît, era răspunsul lui, de cîte ori îl rugau prietenii, despre al căror scop nu era străin.

Și Dan, îmbrăcat în cazacă de mătase și în pantaloni albi de olandă care, bătută și bătuți de vînt, se lipeau pe corpul lui subțire, încordat în enervarea așteptării unui nou triumf, se simțea, nu numai mîndru, știindu-se invidiat, ci și dorit de Marie Jeanne. Printre atîți amanți anonimi ai trupului ei Marie Jeanne îl alesese pe Dan Kornea de amant al inimii. Toți ceilalți nu îndeplineau decît potolirea cărnii ei mereu agitată, el, și orgoliul ce-l simt femeile, cînd știu că au în cușca lor și numai pentru ele, un bărbat rîvnit de altele. Numai cu el mai poposea în patul variatelor ei culcări și poezia zbuciumului orizontal. Iar Dan, care galopase atîți pursînge pe cordonul verde al pistei hipodromului, nu-și amintea să-l fi purtat vreunul, în iureșul în care galopa în strînsă împletire cu Marie Jeanne, nemărginitul cîmp al dragostei, zmălțuit de florile pervertirii ei.

— Ani, o dragoste cu Dan e o nebunie !

— Mi-o închipui, Marie Jeanne.

— O, nu, nu ! e greu să ți-o închipui, Ani. Numai trăind-o îți dai seama de ea.

Ani, dansase în nenumărate rînduri cu Dan Kornea și în adevăr, strînsă la pieptul lui, alta era senzația, în comparație cu aceea de toate zilele, în contact cu Nini Negrea. Dansînd cu Dan, piciorul acestuia, strecurat între ale ei și patinat mereu în acrobația dansului, i l-a simțit așa cum era, subțire, dar carnat și puternic, să-i stîlcească pînă la vînătăi pulpele, prizoniere din cînd în cînd, în praștia picioarelor lui. Își simțise apoi, sînii, loviți de osatura costală a pieptului lui, senzație neperceputâ niciodată, atunci cînd Nini Negrea o încercuia cu brațele moi și puhave. Nu. i-a fost greu să-și imagineze deosebirea de corp ce exista între acești doi bărbați. Masa de carne a protectorului ei, și mai imensă cînd și-o libera din strînsoarea hainelor, o dezgusta acum. Și era atît de diform, încît era inapt acolațiunii normale, din care cauză Ani, nu se mai simțea posedată, ci chinuită. „O dragoste cu Dan e o nebunie !“ O dragoste cu el era o tortură. Plăcerea ce o simțea omul acesta cînd o apăsa cu toată greutatea lui, nu se deosebea de o satisfacție sadică. Geamătul ei, care era al durerii și nu al plăcerii intense, îl bucura.

Ana, cu zilele ce veneau, băgă de seamă că între ei exista un tîrg numai, și nimic altceva. E adevărat că, la început s-a atașat de omul acesta cu toată dragostea ei. O salvase. O ridicase din sărăcia neagră care îi închidea orizontul visurilor și grație numai lui pătrundea acum profund în toată mișcarea vieții noi. Datorită numai lui s-a despărțit de stamba și de citul croit de mama ei, putînd să îmbrace astăzi ce era mai luxos și mai elegant. Acum însă, descoperise că, în sufletul ei mai era o rezervă de iubire, ce nu și-o întinase. Din ea nu dăruise nimic lui Nini Negrea. De cîte ori își amintea de Armand, simțea că acest colț tăinuit al sufletului ei, lui, i l-ar fi dăruit în întregime. De cîte ori îi ieșea înainte, fiorul cald al încingerilor de curată dragoste o străbătea. Și în caldul acestui fior simțea că a mai fost odată. Cînd ? De mult ? Nu-și amintea. Doru Mihalcea se pierdea cu totul, în negura uitării.

Dar, pentru Armand, prins în mrejele dragostei lui aprinse, Ani nu exista. Ochii lui, halucinați de părul blondinei poloneze, erau orbi pentru tot ce rotea în jrul acestei femei. Și femeia, care știa cum să iubească și mai ales cum să țintuie în preajma ei pe bărbatul dorit, rutinată, din bogăția ei sentimentală, n-a făcut niciodată risipă. I-a strecurat picătură cu picătură, mărindu-i doza în progresie aritmetică, așa că, sub viziunea acelui mîine care, va aduce încă o dată mai mult a adus clipa în care îl viziona, Armand se robea tot mai mult ei, exista tot mai puțin pentru ceilalți.

Viața dorită o învinsese pentru prima oară.

Nu era rar cînd își amintea de Alexandru Voinea. Știindu-l în mizerie și mai ales decis să-și curme firul zilelor, Ani, în răgazurile timpului ei, ocupată de cursuri și de Nini Negrea, se strecura pe jos, pînă în șoseaua Cotroceni, la el. Venea încărcată cu pachete, pretextînd că vrea să mai stea împreună, să-l mai audă vorbind, pe el, care vorbea atît de frumos.

— Domnule Voinea, lîngă dumneata mă simt înălțată. Crede-mă. Am recitit „Drumurile fără țintă" și-ți mărturisesc c-a doua oară mi-ai plăcut și mai mult. A sta

de vorbă cu făuritorul lor e pentru mine o adevărată plăcere.

— De ce ascundeți adevărul, domnișoară ? Scopul venirii dumneavoastră nu-mi este ascuns. Veniți sub pretext că a sta de vorbă cu mine e pentru dumneavoastră o adevărată plăcere, cînd, altul e adevărul. Veniți ca să vă lăsați ofrandele în casa unui om sărac, de care vă leagă un sentiment de milă.

— O, ce idei ! Da de unde, domnule Voinea.

— Știu, știu, domnișoară. V-am mai spus-o. Vă credeți cu sufletul opac, fără a bănui că, ochiul nostru pătrunde prin opacitatea lui. Gestul dumneavoastră vă poate mîndri, dar, credeți-mă, pe mine mă înjosește. Veniți cu aceste pachete, așa cum o femeie credincioasă lasă să cadă, în cutiuța de ofrande de la biserica cartierului, obolul zilnic. Vă înalță gestul, domnișoară, dar, v-ați gîndit un moment să vedeți ce-nseamnă ? Dumneavoastră, o copilă pot spune încă, veniți să ajutați pe un valid, cu brațe și cu picioare, cu ochi și cu mintea întreagă. Veniți să dați de mîncare unui trîntor, acesta e adevărul.... și poate banul cu care ați cumpărat pachetele de pe masă, nu e banul cu care se poate face o ofrandă.

Ana, băgă de seamă că Alexandru Voinea nu și-a schimbat cu nimic atitudinea lui reverențioasă. Era același cum l-a cunoscut în casa Zătreanu. Mereu cu același dumneavoastră curtenitor și întotdeauna sub cenzura celei mai corecte atitudini. Lucrul acesta îi punea obstacole, în drumul multor expansiuni de sinceră destăinuire.

— Prefer, domnișoară Ani, să mă tîrîi înainte, ca o omidă pe o cracă uscată, decît să simt pe mine haine și în stomac o pîine, cumpărate cu bani ce mi-au întinat conștiința curată.

— Domnule Voinea, dumneata ai să te pierzi.

— Dar, ce contează pierderea mea, domnișoară ? Ați uitat oare pe Coșbuc ? :

„Din codru rupi o rămurea,
Ce-i pasă codrului de ea ?“

— Îi pasă, domnule Voinea. Dumneata ești un talent, cu care ne putem făli. Dacă țara aceasta e atît de ingrată, de te lasă să te pierzi în grijile mărunte de toate zilele, în frica evacuării și în ghiara foamei, rămîne să nu fii și dumneata ingrat cu însăși ființa dumitale. Înjură, scuipă, dacă înjurînd și scuipînd poți trăi astăzi. Ce-ți pasă pe ce conștiință curată cade veninul scrisului dumitale, ordonat să cadă de acei ce au interese ! ? Evadează, domnule Voinea, din cadrul preceptelor de înaltă morală, pe care le respecți ca pe o a doua evanghelie și coboară în lume, cioplindu-ți chipul după asemănarea ei. Numai așa poți trăi.

— Cît de greșită sînteți !

— Cît de greșit ești ! Unde ai să ajungi ? De vei continua așa, vei poposi curînd pe craca de acolo ; te vor duce înapoi, ca pe un necunoscut înșirîndu-te cu alții pe o masă de tablă ; vor tăia în dumneata și vor descoperi — primind ordin să descopere așa — că ai murit de un rău incurabil, astfel ca actualitatea să se pună la adăpostul posterității care, desigur, dacă ar afla că ai murit de foame și-ar blestema înaintașii.

Dumneata care ai simțul realității, nu vezi că ești un rătăcit în lumea asta și nu te gîndești că, dacă țara nu te iubește, trebuie s-o iubești dumneata ? Trebuie să trăiești prin orice mijloc, domnule Voinea și să creezi. Înmormîntîndu-te, vei înmormînta și un mare talent, care nu e numai al dumitale, ci și al nostru.

Vezi, pentru asta vin, că îmi place să discut cu dumneata. Ia servește, te rog, din șunca asta ; ne luminează ideile.

— Iar greșiți, domnișoară. Sătulii au judecata redusă, adormită, apăsată. Flămînzii au gîndirea vioaie, ascuțită, excitată mereu de spectrul foamei. Lupii urlă doar cînd sînt flămînzi, corbii croncănesc cînd li-e gușa goală și oamenii...

— Se spînzură, cînd n-au ce mînca...

— ...pătrund mai bine viața, cînd sînt mișcați în ea de noianul grijilor.

— Gustă numai, nu mă supăra. Uite așa, strivită între două feliuțe Herdan, o prăjitură, nu altceva.

Se apropie de el, ducîndu-i la gură un sandvich.

— Haide, deschide gura, ce-i asta, parcă ți-aș da otravă !

— De mi-ați întinde otravă, poate c-aș lua-o.

— Vezi că mă necăjești ! M-am supărat, Alexandru Voinea tăcu.

— Să nu-mi vorbești nici un cuvînt, că nu-ți răspund.

Voinea tăcea înainte.

— Dar să știi că nu-ți răspund de loc !

Tînărul romancier, se căută în buzunare, probabil de țigări.

— Poți să faci ori ce-ai vrea, nu-mi mai pasă ! Nu le găsi și începu să fluiere a sărăcie.

— Bine-mi pare !

Scotoci prin sertarele mesei, avînd în obraji zîmbetul de copil rîzgîiat.

— Dă doamne, să nu găsească nici acolo ! Nu găsi nici în sertare, ce căuta.

— Așa, sic, sic, bine-mi pare ! Să te-nveți minte și să mă asculți altădată.

Disperată că nu-i răspunde, sări de pe scaunul în care se cuibărise ca supărată, își deschise poșeta și îi întinse pachetul de diplomate.

— Poftim, tot e mai bună !

— A trecut supărarea ! Vedeți, o țigară, da, primesc. Țigara e lucrul care circulă între prieteni fără o semnificație de dar, sau de împrumut. De aceea o iau. Mulțumesc, domnișoară. O să fie mai prăjitură decît prăjitura domnului Herdan.

— Și a domnului Rochus :

— Așa, împăcați, restabilite raporturile de prietenie, să mergem mai departe.

— Unde vrei să mai mergi, domnule Voinea ? Dumitale ți-a mai rămas doar craca. Poftim, pășește. Salută omenirea, depune omagiile dumitale pentru binele public și... hai, fă gestul... gestul lașilor... gestul învinșilor. Ridică frumos degetul, arată-l pe dumnealui din perete, strigă și dumneata : cinstiți-l și du-te. Haide, domnule Voinea, ce mai stai ?... Cum vă bateți joc de viață !

— Cum o murdăresc alții, domnișoară Ani !

— Domnule Voinea, armele cu care învingi, nu contează. Am venit la București săracă, ca și dumneata. Simțind că nu viața săracă e aceea pentru care sînt născută, am luptat împotriva ei, pînă am învins. Astăzi nu mai sînt săracă. Am ce vreau, fac ce vreau.

— Astăzi, dar poate chiar mîine, domnișoară Ani, puteți fi și mai nenorocită, decît ați fost cînd erați săracă. Părăsită, veți cunoaște atunci ce e o prăbușire. Dumneavoastră v-ați desprins dintr-o lume, pentru a vă rătăci în alta. Întotdeauna evadații au fost întorși. Și cu cît s-au avîntat mai sus, cu atît întoarcerea le-a fost mai amară. Doresc din suflet ca dumneavoastră să fiți o excepție, dar, ce poate conta dorința mea în dinamica vieții. Ea își păstrează mersul, fără să înregistreze dorințe și preferințe.

E cu totul altceva, dacă viața însăși te saltă. Atunci ești în vremea ei. Te poartă ea, nu eforturile dumitale. Și totul, totul domnișoară Ani, stă pe o bază morală. Ce nu e clădit pe această bază, e castel ridicat pe nisip, ruină la prima suflare a vîntului.

V-ați ales un drum, care vă fericește vremelnic numai pe dumneavoastră. O trecătoare fericire, cu care ați pustiit de bucurii sufletele celor de la Rîmnic. Strecurați-vă o clipă, în căsuța părintească și veți vedea, domnișoară Ani, că victoria dumneavoastră chinuie în crunte dureri pe acei ce i-ați lăsat acolo. Iertați-mă, dar fericirea dumneavoastră a mînjit credința de viață, în care v-au crescut.

V-am spus-o crud, e adevărat, dar, nu ca să jicnesc, ci ca să vă întorc acel crez de viață, în care v-a păzit atît de bine, cît ați stat lîngă dînșii.

— Idei de modă veche, domnule Voinea.

— Ideile de modă nouă, domnișoară Ani, au distrus cel mai de bază edificiu al vieții : morala. Au alungat-o din viața conjugală, din viața publică, din adîncul tuturor conștiințelor, livrînd lumea unei deșănțări monstruoase.

— E, hai, termină odată, domnule Voinea. Parcă predici din amvon.

— Numai dacă oițele domnului, m-ar asculta.
(Gingașă).
— Cum merge romanul, ai mai scris ?
— Am scris, domnișoară Ani și voi mai scrie și în seara asta. Am material — și o privi cu semnificație.
Ana băgă de seamă, că s-a înserat.
— La revedere, domnule Voinea.
— V-au rămas pachetele, domnișoară.
— Ți-au rămas, domnule Voinea, la revedere.
— Domnișoară...
Dar Ana dispăruse, era în stradă acum, grăbindu-și pasul, să nu întîrzie la ora fixată lui Nini Negrea.
„Ciudată ființă și fata asta ! Curios amestec de bine și de rău, de nobil și de josnic !" gîndi Alexandru Voinea.
Deși se apropiase ora cinei, se așeză la masă să scrie. Stomacul, obișnuit cu răbdarea, nu-i mai anunța sosirea. Și nici acum, cînd pachetele desfăcute îl puteau trezi din inactivitatea funcțiunii lui organice.
Un lucru i se părea însă curios lui Alexandru Voinea. Trecuseră aproape zece zile de cînd trebuia să plătească chiria, pe noua lună scursă și proprietăreasa, în discordanță cu vechiul ei obicei, nu-l mai tortura cu : „chiria, domnule pot, că azi e întîi".
„S-o fi betejit la cap, dihornița, mai știi !"
Ieșind afară, se întîlni cu ea, piept în piept. Știind că, cine atacă mai întîi cîștigă, i-o luă înainte :
— Coană Zamfiro, sîmbătă negreșit. Ți-o pun în palmă, întreagă, pe toată luna.
— Să fii sănătos, măiculiță, am primit-o și pe mai și pe iunie.
„Desigur, c-a căpiat „sărmana" ! o compătimi Voinea.
— Are suflet mare fetișcana asta. Și astăzi ți-a adus pachete, nu e așa ? Le-am văzuuuut ! Zamfrei îi dai cevașilea ?
Voinea a înțeles repede că proprietăreasa lui n-a căpiat. Reintră în casă, luă pachetele, unele desfăcute, altele nu și întinzîndu-i-le pe toate :
— Poftim coană Zamfiro. Mănîncă și roagă-te la Dumnezeu, s-o aibă în grija lui sfîntă.

— I-aprind și o lumînare, măiculiță, duminică. Se poate ! Suflet ca ăsta nici în cer nu se află. Să-mi dea măiculiță, toți dușmanii ei, să-i ard la candelă. Le fac eu de petrecanie.

*

* *

Cînd Ana Scutaru coti colțul întretăierii străzii Romane cu Polonă, auzi țipătul strident al unui țigănuș, vînzător de ziare :

— Groaznicul accident de automobil.

Ana, niciodată nu cumpărase un jurnal. De astă dată, o vagă presimțire o îndemna să oprească țigănușul. Repetat mereu, groaznicul accident de automobil, de vînzător, cu seriozitatea și importanța cu care acești mici breslași anunță evenimente de senzație, ce cuprinde gazeta pe care o vînd, făcu pe Ana să-l întrebe, înainte de a intra în posesia exemplarului de ziar :

— Ce accident, măi băiețaș ?

Țigănușul îi întinse gazeta și îi arătă cu un deget murdar, pe o pagină a ziarului :

— Stă scris aici, cuconiță, apoi, cu același țipăt strident, continuă : groaznicul accident de automobil, asaltat fiind de lumea curioasă să afle nenorocirea.

Subtitlul, Moartea domnișoarei Marie Jeanne Zătreanu, împietri pe Ana Scutaru. Parcurse repede rîndurile, aflînd moartea prietenei ei, datorită unui groaznic accident de automobil, întîmplat în aceeași zi, la ora 12. Fusese în plină viteză. Apariția în șosea, a unei trăsuri, ce venea dinspre Școala de Agricultură și intrase prea mult în axul șoselei, îi ceru un scurt viraj la dreapta, spre a evita ciocnirea. Cum viteza era prea mare, calculul virajului a fost făcut greșit, mașina a prins un stîlp de pe marginea șoselei, l-a rupt și a izbit-o de un tei secular. S-a prefăcut în mii de țăndări. Benzul roșu, bolidul Bucureștiului, cunoscut de toată lumea și căruia toți îi pronosticaseră dezastrul, zăcea acum sfărîmat în mii de fărîme stropite de sîngele Mariei Jeanne. În cadrul parbri-

zului, ca o mărturie că, și Marie Jeanne a luat parte la catastrofă, rămăsese înfiptă o bucată de carne și un petec de rochie, zmulse în cădere din pieptul ei. Ana Scutaru, plîngînd, privea imaginea din ziar, resturile unui desfrîu pervers. Se sui într-o mașină, indicînd șoferului, Parcul Ioanid. La cele două porți ale casei Zătreanu, străjuia în întunericul serii, negrul funerar. A aflat că e depusă la Morgă. Acolo, ajunsese prea tîrziu, ca s-o poată vedea. Institutul își închisese porțile, încuind înapoia lor cadavrele ultimelor accidente și ale ultimilor sinucișI. Dădu de cîteva ori tîrcoale în jurul sumbrei clădiri, cu geamuri opace, și, după ce se convinsese că e imposibil să se întîlnească în seara aceea cu prietena ei neînsufletită, a plecat, învăluită în ceața gîndurilor negre.

Acasă, Nini Negrea o aștepta nerăbdător, bănuind motivul întîrzierii.

— Ai aflat, Nini ? Marie Jeanne...

— Moartă, știu, ce să-i faci, asta-i viața !

Zdrobită de durere, Ana se întinse pe divan, plîngînd în pernele de mătase.

— Ei, asta e acum ! interveni Nini Negrea. Așa-i viața ! Viii cu viii, morții cu morții ! Și de ce plîngi acum ?... Ia hai, încetează. Hai, desbracă-te, și se aplecă de-asupra ei sărutîndu-i ceafa.

— Nu, Nini, te rog, astăzi nu.

— Ei poftim ! parcă ești de la țară, și își vîrî o mînă sub dînsa, stîlcindu-i sînii între degetele lui cărnoase.

— Nini, te rog, înțelege, nu pot.

— Pot eu, dragă, dacă nu poți tu, și se întinse lîngă dînsa. Astea sînt copilării, Ani. Trebuie să fii mai tare. Dacă pentru fiecare nenorocire ne-am pierde vremea plîngînd, atunci am plînge toată viața.

— Cum de nu mă înțelegi, Nini ? ! Mi-a fost cea mai bună prietenă. M-a ajutat, m-a sfătuit, cum să nu plîng, cum să nu mă doară ! Fii bun, te rog, lasă astăzi. Fii om, respectă-mi durerea, te rog mult.

— Ani, și îi suflă cuvintele în ureche, viii cu viii, morții cu morții. Ei cu ale lor, noi cu ale noastre.

O dezgoli, cu toată împotrivirea ei.

— Brută ! și cuvîntul se pierdu printre gemetele durerii și mai intensă sub apăsarea lui sadică.

— Lasă, c-o să-ți treacă...

A doua zi, ușile Institutului nu se descuiaseră cînd Ani, cu o jerbă de crini, primii crini ai acelei primăveri, apăru înaintea lor. Apoi, a coborît scări, printre ziduri reci, ca zidurile unei pivnițe adînci. Pe jos ciment umed, în pereți ventilatoare uruind, iar în juru-i, șir nesfîrșit de mese zincate, purtînd poverele amorfe ale dezmoșteniților soartei. De pe unele se prelingeau picături de sînge. Acoperite cu cerceafuri albe, cadavrele nu erau vizibile.

— Care este ?

— Cum se numește ? Și cercetînd-o vegheatorul de morți, în evidența cadavrelor, îi găsi numărul : 893.

Vru să depună crinii.

— Nu, nu este voie, aici nu se depun flori. A mai venit și ieri un domn ofițer, cu un braț de trandafiri și nu i-am dat voie. Uitați-vă acolo. Așa e regula la noi !

Pe Ana, această restricție o înfioră.

— Nu e voie ? O floare ?

— Nici o frunză, domnișoară !

Din mîini îi pieriră puterile și florile căzură pe ciment.

— Dezvelește-o, te rog, s-o văd.

— Asta se poate, și-i trase cearceaful pînă la brîu.

I-a fost imposibil Anei s-o recunoască. Capul îi era stîlcit și părul năclăit tot în sînge. Brațele frînte, iar un sîn zmuls în întregime din piept. Fîșii din el rămăseseră în cadrul parbrizului. Coșul pieptului se lăsase sub frînturile coastelor. Toate oasele îi erau aproape frînte, toată carnea măcelărită. În fața acestui maldăr de bucăți omenești, adunate la un loc să constituie un cadavru mutilat, Ana începu să plîngă.

— Vi-e rudă, domnișoară ? o întrebă omul din ochii căruia lacrimi n-au mai curs de 15 ani.

— Nu, prietenă, își suspină Ana răspunsul.

— Prietenă ? se minună veghetorul de morți, apoi, de ce să vă prăpădiți așa cu plînsul, domnișoară, că, prietenă vă mai puteți face !

Omul în care muriseră de mult sentimentele omenești, credea că a mîngîiat-o.

Urmînd să fie transportată acasă, medicul legist de serviciu, veni să-și facă datoria.

— Domnișoară, acum vă rog să vă duceți, trebuie să ne facem treaba, i se adresă din nou veghetorul.

— Ce treabă, n-o duce acasă ?

— Apoi tocmai de-aia, o s-o ia curînd și autopsia nici nu i-a fost făcută.

— O mai taie încă ? Nu e destul de tăiată, sărmana ?.

— Apoi, noi trebuie să știm, domnișoară, de ce-a murit și cum a murit. Nici unul nu coboară în pămînt cu secretul morții.

O acoperi la loc cu cearceaful. Numărul 893 era singurul indiciu asupra identității ei. Și abia acum, privindu-l pentru a doua oară, Ana băgă de seamă, că e însăși numărul automobilului ei. „Ce dură coincidență !“ gîndi ea.

— Ce-nseamnă numărul acesta ?

— Al cîtelea musafir ne-a fost de la întîi ianuarie încoace.

— Așa vorbești dumneata, domnule, în fața celor îndurerați pentru ei ? îl dojeni Ana, îndreptîndu-se spre ieșire.

— Apoi, cum să-i mai botez și eu, domnișoară ! Musafiri, și încă din acei neanunțați. Poftiți, priviți, încă unul fără să ne telegrafieze.

Aduceau pe-o targă un spînzurat.

Ana, nu mai răspunse nimic. Își dădu seama că, omul cu care stătuse de vorbă, nu mai e om. De atîția ani de cînd trăia cu morții laolaltă, murise omul din el.

La examinarea generală a corpului, medicul legist constată pe fața superioară a pulpelor, urmele unei puternice secreții. I se păru ciudat medicului această constatare, întîlnită în lunga sa carieră numai la spînzurați. Faptul îl consemnă în procesul verbal de autopsie. Medicul șef al institutului, găsind interiorizant cazul, îl extrase, îmbogățind patologia sexuală cu un nou paragraf. Paragraful

avea și o steluță, care te trimitea la o notă explicativă, scrisă cu caractere mici, în josul paginei : Printr-o fatală coincidență, numărul automobilului a coincis cu numărul de ordine al intraților, din acel an.

Astfel, sub anonimatul a trei litere M.J.Z. Marie Jeanne Zătreanu, se eterniza în analele științei medicale.

În noaptea aceea, Ana nu a putut adormi. Desfășurarea de altădată a vieții, îi părea acum o minciună. Baluri... ceaiuri... teatre... concerte... în acestea rezumase ea viața. Acum, șiragul nesfîrșit al celor din subsolul rece al Morgii, veghetorul de cadavre — omul care nu mai avea nimic omenesc în el — și Nini Negrea care i-a întinat clipa, în care durerea pentru prietena ei îi înfiorase carnea, au zguduit-o, trezind-o în fața vieții celei adevărate. Privise cîndva viața, în zborul săgetat al păsărilor. Risipite în văzduh, în largul căruia se avîntau în sclipiri de soare și cîntec, nu bănuise că, peste ele plutește un tiran, care le pîndește zborul și li-l curmă. Și, nebănuind vulturul, atotstăpînitor al văzduhului, nu s-a gîndit, desigur, că și acesta coboară din înălțimea în care a plutit triumfător, întorcînd pămîntului, din pasărea semeață ce s-a înălțat odată, un hoit.

În fața morții, gîndul n-o pusese niciodată.

CAPITOLUL VIII

DINCĂ SCUTARU IA O HOTĂRÎRE GRAVĂ

Dincă Scutaru se prăpădea zi și noapte, în zbuciumul disperărilor, știindu-și copila pătrunsă adînc în desfrîul bucureștean. Și ceea ce îl chinuia și mai mult era faptul că, nu o putea întoarce de pe calea apucată. Amenințîndu-l cîndva, că se va omorî, de va încerca s-o ridice cu forța, știa ce prețuiește această amenințare. Îi cunoștea încăpățînarea, aidoma cu a bunicului ei, și era convins că, dacă va încerca, Ana se va omorî.

Nevestei lui, nu i-a spus nimic din adevărul atît de crud, aflat la București. A mințit-o, cînd s-a întors.

— Ce face Ani. Dincă ?

— E bine, Zoico, învață.

Binele, numai el îl știa cît e de bine.

Descurajat, neîntrezărind posibilitatea întoarcerii Anei pe calea cea dreaptă, îl nutrea gîndul sinuciderii. Îl chinuia această idee, în fel de fel de chipuri. „Întîi, să-i plătească polița nemernicului de director și apoi... Nici așa nu e bine. Pe lîngă toate nenorocirile de pe capul ei, să mai fie și fiica unui criminal. Nu !... Scapi, cîine bătrîn, scapi tu de mine, dar n-ai să scapi de Dumnezeu !"

Pierduse însă nădejdea și în Dumnezeu. „O viață întreagă am păzit cărarea Bisericii. Nu a fost sfîntă zi de sărbătoare să nu-i calc pragul. Ce mi-a dat în schimb, Doamne ? Un copil, căruia prin minte i-ai trecut răul ce-l tîrîie prin cea mai neagră josnicie. Dă-mi, barem, tăria să-mi curm zilele ! Fii milostiv, cel puțin, cînd împarți osîndele !"

Nopțile îl chinuiau și mai mult, în loc să-l odihnească. Se zvîrcolea ca un neurastenic ros de insomnie, iar în spre ziuă, cînd îl biruia în cele din urmă somnul, visul îl

purta prin viforul celor mai cumplite vedenii. Ideea sinuciderii deveni ideea anxioasă a gîndurilor lui.

A încercat să-l descoase multă vreme, nevasta lui, băgînd de seamă că se petrece ceva neobișnuit cu el, dar, n-a fost chip să afle cărui fapt se datorește neliniștea. Și această neliniște îi rodea fața și trupul, de carne, slăbindu-l pînă la schelet.

— Caută-te, Dincă, ce stai așa ? Nu vezi cum te roade boala ? Ai devenit o umbră de om.

— N-am nimic, ți se pare !

— Cum mi se pare, dragă, cînd te zvîrcolești toată noaptea, de nu poți să ațipești un ceas !

— E-a vîrstei, Zoico, îmbătrînim.

Cîteva zile în șir, în orele cînd Dincă Scutaru se găsea la tribunal, nevasta lui a cercetat și a răscercetat colecția revistei medicale, căutînd leacul contra insomniei. Nu a găsit în cele avute, așa că, deabia aștepta sîmbăta, cînd hebdomadara revistă apărea, ca s-o cerceteze, doar, doar o găsi rețeta contra neliniștilor și a nesomnului. Și într-o zi a aflat-o.

— Dincă, să știi că te vindec, Ia te uită ce stă scris aici, și începu să citească din revista proaspăt sosită : „Pentru cei ce suferă de insomnie, se recomandă a evita cu totul cafeaua, tutunul, ceaiul. La ora obișnuită a culcării, se recomandă de asemenea, o spălătură cu apă rece, în care să fie cuprins și pieptul". Ei, băiețaș, să știi că de-acum înainte ți-am tăiat porția de cafea și de tutun, iar seara, am să te frec cu buretele, pînă o să te fac roșu ca pătura asta.

— Mi-a venit și mie rîndul, Zoico, să-ți spun : mofturi !

— Ce mofturi ! uite aici scris, și-i întinse revista.

Arhivarul, o luă mai mult ca să scape insistențelor ei și în timp ce nevasta lui se duse să scrie, conform obiceiului, pe o bucată de hîrtie : contra nesomnului, își aruncă ochii pe pagina de alături. Titlul Vindecări curioase, îi atrase atenția. Începu să citească. În dreptul unui pasaj s-a oprit. L-a recitit, s-a oprit din nou, și din nou l-a recitit de atîtea ori că, aproape îl învățase pe dinafară : Au fost cazuri de alienație care, prin producerea unui șoc dureros, au fost restabilite. Ceea ce l-a făcut pe savantul

Z. să experimenteze acest procedeu, printre bolnavii mintali și nervoși, a fost fericitul rezultat ce au avut acești șocuri, în unele cazuri, asupra unor viciați ca : criminali, alcoolici, desfrînați, etc... Era rezultatul unei laborioase cercetări, a unui confrate italian, stabilit anterior, și din care savantul Z. s-a inspirat în experimentarea lui la bolnavii mintali...

O împături în patru și o bägă în buzunar.

— Dă-mi-o Dincă, să-i prind rețeta.

— Las-o la mine, că-mi trebuie.

— Să n-o pierzi, Dincă, îl avertiză soția lui.

Stai să-i prind hîrtiuța.

Intrată în mîinile ei, i-a prins rețeta în ac și i-a înapoiat-o, făcîndu-l atent :

— Vezi, să nu te-nțepi, Dincă.

Arhivarul a împăturit-o din nou și a băgat-o în buzunar.

Părăsit de nevasta lui, gîndea în liniște : „Ce-o fi voind să spună, oare, că nu prea înțeleg ! Desfrînați, vindecați prin șocuri dureroase ! Ea, e o desfrînată, ce e alta decît o desfrînată ! Ce e acum cu șocul dureros ? Mai știi, poate că are leac, poate c-o pot înturna din drumul păcătos. O doamne, ajută-mă !"

Neputînd să dezlege singur precizia rîndurilor citite, se gîndi să întrebe pe cineva. Pe cine altul, decît un doctor ? Asta-i treabă de doctor, desigur, dar, nu de doctori de-al de ăștia din Rîmnic !"

După o chibzuință îndelungată, se hotărî să plece din nou la București. Își aninase de rîndurile citite o speranță, nădejdea unei posibilități de îndreptare a Anei, și pentru acest lucru, Bucureștiul, oroarea de oraș care și mai odios îi părea acum, nu-i mai sta împotrivă. De-ar fi fost vorba pentru vreun beteșug al dînsului, n-ar mai fi intrat în București, chiar de l-ar fi amenințat și moartea. Își pregăti nevasta, ca să n-o surprindă hotărîrea plecării.

— O să trebuiască să plec zilele astea, la București. Se varsă o parte din arhivă la minister și m-a delegat pe mine domnul prim, s-o duc.

La auzul vestii nevasta lui a fost chiar bucuroasă.

— Bună întîmplare, Dincă! Ai să poți vedea iarăși pe Ani. Și cînd o să fie treaba asta? Trebuie să prepar ceva, să nu te duci cu mîna goală la copilă.

— Cred că pe miercuri, Zoică, dar știi ce, nu mai prepara nimic. Au de toate la cămin. Mănîncă împărătește. Ceea ce i-aș duce eu, pe lîngă ce primește ea acolo, e de rîs. Lasă, mai bine îi dau eu în mînă cîțiva leișori. Îi va prinde mai bine așa, decît niște uscături, sortite să se usuce și mai tare prin dulapul ei.

— Ei, asta-i acum! Cum ai să te duci cu mîna goală? Chiar de-ar fi să nu le mănînce și tot trebuie să i le duci. Ce vrei, să creadă că ai uitat-o, dacă e departe? Am să-i fac un pandișpan.

— Bine, Zoico. Și se gîndi să nu mai insiste, ca nu cumva să dea de bănuit ceva.

Cînd a ajuns în București a împărțit pandișpanul la primii trei calici, întîlniți în drum.

Cum era ora 4, s-a dus întins la profesorul renumit în treburi de acestea.

A intrat cu sfială, așa cum intră tot omul nevoiaș într-o casă fastuoasă. A deschis ușa sălii de așteptare, încet, închizînd-o după el și mai încet, cu teamă parcă, să nu facă nici cel mai mic zgomot.

— Dar închide-o odată, domnule, ce tot ne plictisești atît? se răsti la el un domn înalt, lat în spate, care parcursese pînă atunci necontenit sala, în lungul ei.

Se așează cu teamă pe un scaun, în timp ce domnul care îl apostrofase își reluă plimbarea nervoasă.

Erau patru în sală, sosiți înaintea lui. Unul din ei, un tînăr cam între 25-30 de ani, privea pe fereastră în curtea profesorului Nu mică i-a fost mirarea arhivarului, cînd a văzut pe cel ce se răstise la dînsul, că se răstește și la tînărul care privea prin geam.

— Da mai termină odată, cu geamul acela! Dumneata spionezi aici.

Tînărul își întoarse capul spre el.

— Dar, ce vă preocupă pe dumneavoastră, ce fac eu?

Vă rog, să nu mă întrerupeți, că pierd legătura cu Zepelinul.

— Ce Zepelin, domnule, ești nebun ?

— Ssssst, l-auzi ? vine.

Arhivarul se străduia să audă și el zbîrnîitul aeronavei dar, nu auzea nimic.

Se făcu liniște din nou, domnul spătos și înalt reluîndu-și mersul repezit prin lungul sălii.

Un alt domn, gras, din acei doi care, de cînd intrase arhivarul stătuseră foarte liniștiți, se apropie de telefon, ridicînd receptorul.

— Allo !... Prefectura poliției, vă rog.

— ...

— Inginerul Blidariu. Vă rog, dați-mi pe domnul prefect al poliției.

— ...

— Cabinetul prefectului ?

— ...

— Bună ziua, Nicolescu, sînt eu, Blidariu. Uite pentru ce te-am deranjat : Pune, te rog, cîțiva agenți, să-mi urmărească nevasta. Știi că, de-o bucată de vreme își face de cap de tot, mă înșală.

— Așa ! bravo, la revedere mareșale.

Se așeză din nou, liniștit în gîndurile lui. Domnul înalt și spătos i se opri atacator, în față.

— Cu Poliția, hai, cu Poliția-ți păzești nevasta ? Nenorocitule !

— Și dumneata o cunoști, domnule ?

— Nu i-a răspuns, deoarecere deschizîndu-se ușa cabinetului și ieșind un consultant, îl urmări pe acesta pînă la ușă.

— De ce-ai stat atîta, domnule, de ne faci pe noi, oameni cu treburi, să așteptăm ceasuri ?

Plecă fără să-i întoarcă vreo vorbă.

Ce-l de-al patrulea, care părea după îmbrăcăminte a fi un negustor și care de cînd intrase Dincă Scutaru își zmulsese încontinuu mustața, intră în cabinet. Capul profesorului nu dispăru încă înapoia ușii, cînd enervantul domn îl îndemnă să se grăbească.

— Haide, domnule profesor, grăbește-te, că nu avem timp de risipit.

Drept răspuns, primi zgomotul ce-l făcu ușa închizîndu-se.

— Ssssst, l-auziți, vine ! se-ntoarce din nou cel ce privea mereu prin geam, în curtea profesorului.

— Îți vine Zepelinul iarăși, hai ?

— Sssst, l-auziți, vine ! și iar a făcut față geamului, urmărind cerul, să descopere monstrul aerian.

Arhivarul își dădu seama că se află printre oameni săriți din minți și bănuind că s-ar putea întîmpla lucruri și mai grave față de cele ce se întîmplase, se înfricoșă, ca un copil lăsat singur într-o pădure. Îi era teamă de acela care se arăta mereu revoltat și numai după ce acesta intră în cabinetul profesorului, i se spulberă frica.

— Ssssst, l-auziți, vine !

„Săracul, cine știe ce păcate l-au adus aici" '

Dincă Scutaru, se înduioșă văzîndu-l atît de tînăr și cu viața cea orînduită, terminată, rămînînd ca de-acum înainte s-o înceapă pe aceea a închipuirilor bolnave. Îl urmărea, fără să-l mai preocupe celălalt, ce convorbise cu prefectul poliției și care acum se îndrepta din nou spre aparatul telefonic :

— Allo !.... vă rog, domnișoară, Siguranța Generală.

— ...

— Siguranța ? Aș vrea să vorbesc cu domnul inspector Voluntaru.

— ...

— Tu ești, Mișule !

— ...

— De la profesorul Rarincescu. Uite ce te rog, Mișule. Trimite un agent la mine, în fața casei, s-o urmărească pe Tanța, cînd o ieși. M-am hotărît, nu mai tolerez.

— ...

— Bine, bine. Îți foarte mulțumesc. Cu bine dragă.

„Vai de capul ei, sărmana, ce-o mai fi pătimind de pe urma ăstuia !" o compătimi arhivarul. „Multe sînt durerile lumii, doamne !" Și parcă, printre atîția osîndiți, necazurile lui îi părură mai puțin chinuitoare.

Cînd domnul cel înalt și spătos ieși din cabinetul profesorului, Dincă Scutaru se înfricoșă din nou. „De-ar pleca mai repede". Și a plecat ca un glonț, trîntind toate ușile întîlnite pînă la scări.

Intră cel cu telefonul, în timp ce tînărul cu urechile mereu impresionate de zbîrnîitul Zepelinului, se așeză lîngă dînsul, pe scaun.

— Cam zăpăug, domnul care a plecat !

— Da, era puțin cam supărat, răspunse arhivarul, cu glas moale, împăciuitor. Cine știe ce necazuri l-or fi supărat astăzi !

— Sînteți din București ? continuă conversația tînărul.

Dincă Scutaru băgă de seamă că a devenit foarte normal în cuvintele pe care le rostea și în gesturile lui, ceea ce îl decise să-i răspundă.

— Nu, de la Rîmnicu-Sărat. Dar dumneavoastră, sînteți din București ?

— Da, din București.

Intră o doamnă și un domn, doamna ținînd de mînă un copil cu privirea încrucișată distrați un moment de intrarea celor sosiți, își reluară firul conversației.

— Sînteți avocat ? îl iscodi arhivarul.

— Nu, inginer, Conduc arsenalul aeronauticii civile.

— Da ?

— Da ! dar acum sînt într-un proces mare cu direcția. Nu-mi dă voie să construiesc un Zepelin.

— Păi, ați putea să-l construiți ?

— Sigur, domnule. Eu mi-am făcut studiile în Germania și în timpul cînd îmi făceam practica, am furat planurile aeronavei. Un furt patriotic, domnule, mă-nțelegi ? Și dumnealor, idioți, ca toți orientalii, nu-mi admit să fac această construcție.

Din nou glasul lui Dincă Scutaru, împăciuitor de furturi omenești, se auzi încet, moale :

— Eu cred că o să cîștigați procesul.

— Nici nu mă las !

— Dar, pentru ce veniți la domnul profesor ?

— Seara, am niște amețeli, așa, cum să-ți spun eu...

— Da, da, înțeleg.

Se sculă repede de pe scaun, îndreptîndu-se din nou spre geam.

— Sssst, l-auziți, vine ! și a stat la fereastră timp de 2—3 minute, cercetînd cerul. Apoi s-a reașezat lîngă Dincă Scutaru.

— Mă urmărește mereu domnule, mă caută tot timpul, să mă constrîngă să restitui planurile.

Veni rîndul aviatorului să intre, bucurîndu-se arhivarul că a terminat cu bine și cu acesta. Și în fine, clipa mult așteptată sosi. Intră cu aceeași timiditate, cu care a intrat în sala de așteptare. Profesorul un om cu fața zbîrcită și cu pierea mîinilor aspră, îl invită să ia loc.

— Dumneavoastră ?...

— Eu, domnule, profesor, și se uită prin încăperea cabinetului, am un copil nenorocit.

— Bolnav ?

— Nu, domnule profesor, căzut în desfrîu. O copilă de 19—20 de ani, care venită la București, a apucat pe drumul pieirii. Am încercat cu vorba bună, am amenințat-o, n-a fost chip. Nici n-am putut măcar s-o desprind de aici și s-o duc acasă. A venit în București pentru Universitate. Mare pacoste mai e și universitatea asta, domnule profesor !

— Da ! și acum ce doriți dumneavoastră de la mine ?

Arhivarul băgă mîna în buzunar și scoase numărul din revista medicală, arătîndu-i rîndurile ce l-au îndemnat să i-a drumul pînă la București. Profesorul își așează ochelarii pe nas ,începînd să citească pasajul indicat de arhivar. Citea și zîmbea, iar cînd l-a terminat, i-a răspuns ridicîndu-și ocheralii :

— O prostie, domnul meu .Știința își are și ea escrocii ei.

— Nici o speranță, domnule profesor ?

— Speranță în ce, domnule, în metoda dumnealui ? și bătu cu dosul degetelor în revista deschisă. Aș fi nebun ,dacă v-aș da-o. Să faci dintr-un caz la sută reușit, metodă și practică medicală, consider faptul drept nerozie. O practică, domnule, începe să se aplice numai după ce jumătate plus unul din cazurile experimentale au reușit. Sub această limită nu poate începe.

Au fost cazuri, nu contest, de astfel de vindecări, dar ele se întîmplă așa de rar, domnule, încît nu pot intra în calculul medical.

— S-ar putea întîmpla, domnule profesor, ca fiica mea să fie tocmai unul din cazurile astea, îl întrerupse arhivarul, aninîndu-şi speranţa de aripa norocului.

— Nu vă contrazic ,tot ce s-ar putea, numai că, domnul meu, acolo unde se opreşte ştiinţa şi începe norocul, mă opresc şi eu, om de ştiinţă.

Un moment se făcu tăcere în birou, arhivarul privind în jos printre genunchii desfăcuţi, la profesorul cu lucrurile din jurul său, hîrtii, cărţi şi unele instrumente medicale, de constatat sensibilitatea corpului.

— V-aş ruga, cel puţin, domnule profesor, să-mi explicaţi mai pe larg, înţelesul rîndurilor acelea. Adică, ce să înţeleg prin acel şoc dureros, capabil să săvîrşească o astfel de minune.

Profesorul, afectînd o oarecare plictiseală, îi dădu în cîteva cuvinte explicaţia dorită, însoţind vorbele cu o bătaie uşoară a arătătorului drept, în birou.

— Trebuie să înţelegi prin şocul dureros, impresia puternică ce poate să producă în sistemul nervos al unui individ, fie prezenţa sa la un accident groaznic, fie primirea unei veşti tragice, în fine, ceva de natura aceasta.

Ca la alienaţi posibilitatea unei reuşite este mai probabilă, asta e lesne de înţeles, dar, cum v-am spus, şi aceste cazuri sînt foarte, foarte rare şi ele nu se pot considera decît ca accidente în ştiinţa noastră. La un individ viciat numai, cum e de exemplu copila dumitale şi din care controlul conştiinţei nu e ridicat ,aceste posibilităţi sînt aproape excluse. Apoi, trebuie să socoteşti că, faţă de astfel de indivizi, nu se pot falsifica şocurile, cum se pot falsifica pentru alienaţi. Trebuie să existe numai tragicul adevărat. Dacă ni-l dăruieşte cel de sus, bine, noi însă, nu avem dreptul să-l provocăm, plătind cu fiinţa unuia, îndreptarea foarte, foarte probabilă a altuia. Umanitatea ne obligă să oprim chiar aceasta. Rău a făcut domnul de colo, că s-a lăsat în astfel de erezii, care pot avea un răsunet nefast în minţile deznădăjduite, cărora li este destul să întrezărească numai o frunză pe apă, ca să creadă că se pot salva de la înec cu ajutorul ei.

Se ridică în picioare, dînd a înțelege arhivarului că consultarea s-a terminat.

Dincă Scutaru, împovărat și mai mult, se ridică și el, punînd pe masa profesorului, cu vădită stîngăcie în mișcare, 500 de lei, costul vizitei de pe urma căreia i s-au spulberat toate nădejdile. S-a înclinat, aproape umilitor, în fața savantului care, după felul cum îl privea, nu-l deosebea cu nimic de acei pe care îi găsise în sala de așteptare, și plecă.

Au venit alții să se consulte. A trecut pe lîngă ei în toată iuțimea pasului său șovăitor, de teamă că, poate și printre aceștia să fie vreunul cu gust de gîlceavă.

În drum spre Rîmnic, nu s-a gîndit decît la salvarea copilului său.

„Nu mai pot răbda, nu s-a isprăvit !... Un copil am avut, doamne și pe acesta mi l-ai nenorocit !“ Iar la gîndul că, din ce în ce se va prăbuși și mai mult, se hotărî să nu mai trăiască acele zile.

Îi reveni în minte că și profesorul a admis posibilitatea unor vindecări, rar însă, foarte rar. „Cine știe, poate că Ani, să fie vreunul din cazurile acestea rare. Poate mai licărește pentru ea o stea pe cer“. Legînd de amărăciunea lui și această posibilitate de îndreptare, ideea de a se sinucide stăruia și mai puternic acum, în gîndurile lui. „La ce-aș mai trăi ! La ce-aș mai face umbră pămîntului, eu, un obidit al soartei, un răstignit pe crucea durerilor ! Umanitate ! Umanitatea ne obligă... și ăsta e un idiot ! Ce te obligă umanitatea, să nu-ți salvezi copilul, tu, părinte ? Îți pune în față o posibilitate a salvării lui, și tu, tată, să n-o încerci ? Umanitate e, domnule profesor, să trăiesc eu, un hîrb al vieții, cînd poate cu hoitul acesta pot să răscumpăr păcatele Anei ?... Și ăsta e un cîine !“...

Ajuns, și-a reluat pentru un șir de zile, nici el nu știa cîte, restul de viață, care, socotea el că-i mai necesar să-i limpezească situația astfel, ca la moartea lui nici o încurcătură să nu lovească renașterea Anei.

CAPITOLUL IX

DUPĂ FAPTĂ ŞI RĂSPLATĂ

— Ani, eu am să plec pentru două zile la Ploieşti şi Cîmpina. Am de aranjat nişte afaceri cu The General Oil Corporation.

— Bine, Nini, atunci cînd vii ?

— Vineri după masă, cred, îi răspunse cu nesiguranţă Nini Negrea.

— Pleci cu maşina ?

— Probabil, aproape sigur !

O sărută pe buze şi pe ochi, o mai îmbrăţişă odată cu afecţiune de logodnic şi plecă.

— Drum bun, Nini şi vezi, fii cuminte !

Prima zi a lipsei sale din Bucureşti ,a petrecut-o, împărţită între Ploieşti şi Cîmpina. Era aşteptat de The General Oil Corporation, pentru tranzacţia definitivă a cumpărării unui teren de lîngă Băicoi, sondat de societate şi găsit cu petrol. În jurul punctelor de redevenţă discuţia a fost aprinsă, dar societatea a trebuit să capituleze, intransigenţa lui Nini Negrea fiind de neînvins. Afacerea încheiată, trebuia sărbătorită. În seara zilei aceleia, la restaurantul Berbec, din Ploieşti, a avut loc un banchet. Şi cum banchetele date de societăţile petroliere, nu cunosc ce-i economia şi limita pînă unde se pot întinde, Nini Negrea, înconjurat de 11 participanţi, majoritatea din regatul insular, a trebuit să ia parte, nu fără posibilităţi de îndelungată rezistenţă, pînă la golirea celei de-a 78-a sticlă de şampanie. Posedînd un imens volum stomacal, antrenat încă de pe cînd era copil la dilataţii provocate de o nepotolită poftă de mîncare, s-a sculat de la masă, cu aparenţa de a fi fost cel mai teafăr. Tovarăşii săi de ban-

chet, uscați și slăbănogi, cu stomacuri reduse, aproape lipite, și le-au umplut repede așa că, șampania nemaiavînd loc în ele, s-a lăsat în picioare și s-a urcat la cap.

La ora unu s-a intonat ultimul cîntec al banchetului bachic, pe unsprezece voci, care, nu erau nici de tenori, nici de baritoni, nici de bași. Realizarea muzicală a fost sinistră. Cine a fost vreodată în apropierea vreunei menajerii, la ora cînd se împart animalelor hoiturile de carne, poate să-și facă o mică idee de ce a fost acel cîntec.

Tălăuziți de șampanie ca pe puntea unui vapor jucat de valurile mării în furtună, au părăsit localul, cu destinația cabaretului Alhambra, inspirația unui dintre ei. Ajunși afară, s-au eșalonat pe străduța mică și întunecoasă, ce leagă restaurantul Berbec de cabaretul amintit mai sus, cu toții în aceeași intimă operațiune de ușurare. Trotuarele acelei străzi sînt renumite în Ploiești. Poți găsi în fiecare dimineață pe ele ,realizări geografice Delta Dunării, Marea Egee, Peninsula Iberică, Canalul Mînecii, etc. nu numai odată au apărut pe aceste trotuare, născînd eruptiv din lestul ce-l risipesc pe la colțuri întunecoase chefliii întîrziați.

Cabaretul Alhambra, la ora cînd banda petroliștilor se îndrepta spre el, lîncezea într-o amorțeală apatică. Sala era goală. Un singur rătăcit înăuntru. Alunarul — fiecare local de soiul acesta își are alunarul său, care mai îndeplinește și funcția de agent de legătură între clienții pe lîngă care se însinuiază și artistele, ce-l gratifică pentru recomandații ce le face ,— picotea, cu capul rezemat pe mînerul coșului plin de alune Garderobierul, rezemat de un scaun cu spătar de lemn, privea melancolic, singura pălărie înfiptă în cuier ,iar artistele ,grupate pe prietenii de cîte trei și patru, ocupaseră mesele lor obișnuite, avînd în față pahare. cu apă, cel mult cu sifon

Deși era ora 1, programul nu începuse. Acesta e în funcție de sală și cum înăuntru era doar un singur client, mai mult spectator decît client, în seara aceea nu avusese loc. Și unicul client rezista eroic, sărmanul, la toate atacurile îndreptate asupra lui, de cele 10 numere progra-

matice. El însă, venit pentru artă și nu pentru amor, nu le-a lăsat să întrevadă nici cea mai mică încurajare sau promisiune. Aștepta și el sosirea altora, sperînd că, dacă vor fi mai mulți, ar putea avea loc programul.

Zgomotul bandei petroliste dezmorți cabaretul. Intrarea furtunoasă și pașii legănați în oscilări nesigure, făcu pe fiecare interesat direct și indirect al întreprinderii, să spere : — „E rost cu ăștia". Erau cunoscuți. — „Vin englezii, a șușotit fiecare. — Și sînt praf, e rost de încărcătură, au mai completat unele. Îl cunoscuseră și pe Nini Negrea, avînd dese afaceri la Ploiești, ce-l obligau uneori să rămînă și noaptea, petrecînd-o în acest cabaret și de unde, ca o excepție de la regula lui în chestiune de femei, pleca întovărășit de cîte una. La Ploiești, recurgea la ele, neavînd posibilitatea să-și recruteze altele, din categoriile de femei de atracție pentru el.

Ketti, o dansatoare unguroaică, care-l însoțise cîndva în camera lui de la hotel, cînd îl văzu, tresări ca înțepată. „Aa, pezevenghi de burtă, tu venit iară, las că eu răzbun la tine, porc".

Petroliștilor li se aranjă o masă mare, la mijlocul căreia prezida Nini Negrea .Programul își începuse numerele, șampania venea mereu, fără s-o mai comande nimeni, iar alunarul, dînd tîrcoale în jurul fiecăruia îi ataca pe toți cu soț ori fără soț ,după care își recomanda bucățile noi, care le are și care sînt ceva mișto, extra, ca pentru dumneavoastră. cînd găsea cîte un client ,care să-i ia în serios recomandațiile, Iliuță, bucuros că a mai găsit un prost, dădea cîte-o tîrcoală printre artiste, întrebîndu-le colectiv, dar discret :

— Care dați mai mult, să vă fac rost de elefant cu trompă mare ?

Și așa convingea pe cîte unul, că are o raritate.

După ce Ketti și-a terminat ceardașul ,a venit la chetă. Nini Negrea nu-și mai recunoștea victima, dar Ketti își aducea foarte bine aminte de surpriza neplăcută ce a avut-o cînd a ajuns acasă la ea și cînd a constatat că, în locul miei promise, Nini Negrea îi vîrîse în poșetă numai cinci sute de lei.

S-a oprit drept în fața lui :

— Bună seara, stringar. Tu fost mare șmecher, de păcălit la mine, eu, ce n-o fost păcălit niciodată. Tu ești prim ce păcălit la mine. Bravo tu ! Na vin-o să te țuc în gură, că mie placi bărbat șmecăr, — și îl sărută pe buzele cărnoase. Noaptea asta eu culc cu tine, stringar. Eu place de tine, c-a fost șmecăr, — și-l mai prinse odată de gît, mîngîindu-l, probabil, pe ungurește : — Ioi, iștenem, io pofta, tu !

Nini Negrea, afectînd un efort de memorie, și-a adus aminte de noaptea în care Ketti i-a împărtășit grațiile ei. Zîmbea. Și zîmbeau și ceilalți, umplîndu-i farfuria cu hîrtii de 20 de lei.

Cînd s-a despărțit de comesenii ce l-au sărbătorit, de acei de care nu se mai putea despărți omenește, Nini Negrea a plecat acompaniat de Ketti. Restul de noapte nu l-a dormit, l-a petrecut în brațele ei, în întregime, bucurîndu-se în excitarea alcoolului de gratuitatea dragostei oferită de Ketti, lui, care toată viața a trebuit să plătească femeia cu care s-a culcat.

— Neni, tu mult placi la mine... ioi da fai, Neni, doare... hîîîiahhh Neni, tu faci la mine dragos bun. Io pofta tu, Neni.. .dă gura să te țuc mai odată, — și-l mai sărută, lăsîndu-i urme de roșu sub nas și pe bărbie.

— Intenția, gestul tău, ți le-am apreciat ; dă-mi voie și mie acum, să repar trecutul.

— Nu, Neni, eu dat la tine gratuit. Tu fost șmecăr și eu placi la șmecăr. Io dat tot la tine gratuit, ca suvenir.

— N-a mai insistat. Și-a închis porte-feuielleul, a așteptat-o să se îmbrace și se plece, după care a coborît și el scările hotelului, urcîndu-se în mașină, cu destinația pentru Cîmpina.

Pînă la amiază și-a terminat și aci treburile și deși intenționa să plece la București, a fost convertit de acei cu care lucrase, să meargă la Sinaia. Noaptea a petrecut-o jumătăate la Cazino, jucînd și cîștigînd, jumătate în patul Palace-ului, fiind obosit și de cheful de la Ploiești și de dragostea mereu împrospătată a Kettiei.

Cu Ana s-a întîlnit tocmai sîmbătă seara, luînd masa împreună, după dorința ei, într-o grădină periferică, cercetată de publicul de la centru. S-au despărțit cu greu de vioara și cupletele lui Cristache, Ana dorind să rămînă tot mai mult în acea grădină, de vesel ritm al vieții, cu cîntece și cu săgetări curtezane de ochi îndreptați spre ea din mai toate colțurile. De ce să se grăbească ! Ce-o aștepta dincolo de această grădină ? La gîndul că, în locul veselei atmosfere, se va întîlni iarăși cu massa diformă de carne a lui Nini Negrea, atîțată de așteptare, o cuprindea dezgustul. Și a trebuit să plece, despărțindu-se îndurerată de păienjenișul privirilor, în care ar fi dorit să rămînă prizonieră, ca o nevolnică insectă în mătasea țintuitoare a păianjenilor.

În seara aceea, Nini Negrea, îi strecură în carne suvenirul dat de Ketti. Și cum probabil că și Nini Negrea și-l descoperise, acesta nu a mai călcat pragul casei din strada Polonă.

Boala își urma cursul vertiginos și în fața ei, Ana, lupta cu nepriceperea. Îi scrisese cîteva scrisori, fără să obțină nici un răspuns. L-a căutat la el acasă, în Caragiale, dar, întotdeauna, domnul era dus în provincie.

O părăsise. De rușine ? Nu ! Aceasta n-o cunoscuse niciodată. Preocupat să se vindece, ce mai putea aștepta de la o bolnavă „Dacă cheltui un ban, barem să-l cheltui cu un profit. Un ban care nu aduce nimic, e o risipă. S-o vindece alții !“

I-a mai scris, dar, zadarnice au fost toate chemările și toate strigătele ei. Cu ultima scrisoare, l-a amenințat :

Mă voi răzbuna !

Ani.

Cînd a citit-o, pe obrazul lui Nini Negrea a poposit un suris. „Încă o amenințare ! A cîta o fi oare ?... Lasă, că o să-ți treacă și ție. De s-ar fi împlinit toate răzbunările ce mi s-au promis, aș fi fost, pînă astăzi, otrăvit de vreo 50 de ori și asasinat, poate, de vreo 80 de ori. O să-ți treacă, fetițo, și boala și dorul de răzbunare, cum au trecut la toate !“

Ana, părăsită și distrusă de răul transmis de Ne-

grea, întîrzia să ia o hotărîre salvatoare. Ce să facă ? Unde să se ducă ? Cu ce ? Nu avea nici un ban. Noroc că chiria apartamentului ce ocupa era plătită pe încă cîteva luni înainte, altfel, nu ar fi avut nici unde să se adăpostească. „Dacă ar fi trăit Marie Jeanne !“ Dar Marie Jeanne murise. „Acasă ? Să spun tatei ? Mai bine în pămînt !“

Desprins ca din neguri, chipul lui Alexandru Voinea coborî în gîndurile ei. „Cum aș putea oare ? Nu l-am ascultat ! De ce nu l-am înțeles ?“

Cîteva zile au trecut fără să ia nici o hotărîre. Vindea din lucruri, ca să aibă ce mînca. Învinsă își plecă grumazul și se decise să mărturisească lui Voinea.

Pasul fulgurant de altădată, cedă locul pasului împovărat, ce o îndrepta acum leneș și gînditoare, spre bojdeuca lui Voinea, din Șoseaua Cotroceni. Pîndită de dindosul ferestrei, de proprietăreasă, aceasta constată cu adînc regret că fetișcana a venit acum fără pachete.

Cînd a intrat, Voinea scria. Privind-o pășind tăcută, cu cearcăne vinete în jurul ochilor și cu obrajii brăzdați de cîte-o dungă, ce n-au avut-o pînă atunci, Alexandru Voinea a înțeles că ceva grav s-a întîmplat cu Ana.

— Domnule Voinea... și tăcu, lăsînd să povestească mai departe lacrimile.

— Ce este, domnișoară, ce s-a întîmplat ?

Printre lacrimi și oftări adînci, Ana Scutaru îi povesti nenorocirea. Voinea o asculta, fără să pară atît de surprins pe cît se aștepta Ana să-l vadă. Dacă pentru ea, ceea ce se întîmplase apărea ca o monstruozitate, pentru el, cu ochii plimbați prin glodul vieții, cazul Anei nu era unicul întîlnit.

Încercă s-o mîngîie :

— Nu mai plînge, domnișoară. Se va repara și aceasta. Vă cer numai o promisiune. Asigurați-mă că, mă veți asculta de aci înainte. Să închidem trecutul în întunericul uitării și să nu privim decît în frumosul viitorului.

— Mai e cu putință, domnule Voinea ?

— Fără îndoială ! dar, domnișoară Ani, pentru aceas-

ta, va trebui de multe ori să vă învingeți pe dumneavoastră înșivă.

— Nu uita, domnule Voinea că, în fața nenorocirii stau fără nici un sprijin. Restul de demnitate, dacă îl mai pot numi așa, nu-mi îngăduie să cer celor de la Rîmnic ajutorul lor. Am fost nemiloasă cu ei. Simt că, mai e ceva sănătos în mine, care mă obligă să nu fiu și murdară.

— Acei de la Rîmnic, domnișoara Ani, nu vor cunoaște nimic. Vor vedea doar, într-o bună zi, deschizîndu-se poarta tristei lor curți de acum și vom mai vedea îndreptîndu-se spre ei, copilul care le-a rămas, pe deasupra tuturor nenorocirilor, tot drag. Vă veți îmbrățișa și în încercuirea strînsă a brațelor încrucișate, se vor topi pentru totdeauna amintirile întunecate. Iar, în asfințitul zilelor lor, se vor bucura de însorirea învăpăiată a reînvierii dorită atît de ei. Nimic, domnișoară Ani, nu fericește mai mult pe acei ce se sting, decît să-și simtă capul că se sprijină, în ultima lui zvîcnire de viață, pe brațele copiilor lor. Le datorați această recunoștință, ce încheie lanțul îndatoririlor de copil. Locul dumneavoastră, va fi de acum înainte lîngă dînșii.

Cuvintele lui Voinea păreau a o pătrunde. Cu ochii în jos în adîncul cărora izvorau tainice lacrimi, pătînd dușumelele putrezite, Ana părea că se reculege. Așa a prins-o amurgul, învăluind-o în umbrele lui tot mai întunecoase. Cînd a voit să se scoale, să plece, Voinea i-a apăsat umărul cu mîna, zicîndu-i :

— Nu mai aveți unde pleca, rămîneți.

Și a rămas, în amurgirea tot mai întunecoasă și în respectul deplin al lui Alexandru Voinea.

Cititorii revistelor, constatară că, de la o bucată de vreme, pe tînărul romancier, în jurul căruia s-a discutat mult la apariția Drumurilor fără țintă, îl poți întîlni acum în mai toate săptămînalele, și chiar în foiletoanele

marilor cotidiene. Fecunditatea literară a lui Voinea, bucura pe unii, amăra pe alții. De scrisul lui, cîțiva critici cinstiți legase nădejdi frumoase. Atît ca gîndire, cît și ca formă, proza lui Voinea se prezenta sub o marcă superioară, pe care se putea aplica eticheta : bun pentru occident. Bisericuțele literare începură licitația acaparării lui. Nu e mică mîndria conducătorilor de cenacle, cînd simt că adăpostesc în sînul cerdacurilor ce conduc, talente din faima cărora se va răsfrînge și asupra lor recunoștința formării. E în mîndria acestor capi de curente, același orgoliu ce nu cu greutate îl întîlnești în atitudinea antrenorilor de cai de curse, care își măsoară meritele după frumoasele performanțe ale pensionarilor din grajdul lor, ca și cînd la acest rezultat i-a adus numai arta de a-i antrena, nu și clasa superioară a animalului ce a alergat. Apoi, cunoscut fiind, că talentul cutare, s-a format în bisericuța domnului X, domnul X, cu un discutabil merit, urcă și dumnealui o treaptă cu care, poate, întrece bucuros înălțimea celorlalți sacerdoți literari, sau, în cel mai pros caz, se apropie de ei.

Talentul lui Voinea stîrni însă printre confrații lui, invidii și amărăciuni. Cei tineri, pronosticați pînă atunci ca urmași de drept ai fruntașilor prozei, cît și acei scriitori ratați, epuizați de inspirație, priveau ascensiunea lui Alexandru Voinea, în deplină amărăciune. Ei, viitorii și actualii maeștri, intervievați de atîtea ori, interviuri la care au răspuns cu spontaneitatea unei nopți întregi de gîndire, ei laureații și rîvnitorii premiilor academice, cu apariții teatral pontificate la festivități culturale, se simțeau acum uzurpați din drepturile cîștigate. — „Prea multă vîlvă, în jurul necunoscutului ăsta ! sau : — „Pe vremea noastră, nu deveneai mare scriitor, numai datorită reclamei“ erau descărcări țîșnite din suflete înrăite de strălucirea confratelui lor tînăr.

Și Voinea era cu totul străin de toată această frămîntare viermănoasă, datorită apariției lui abundente prin mai toate revistele și cotidienele. Scria, nu din îndemnul dorinței de a smulge cît mai repede de pe frunți nemeritoase, lauri cîștigați prin comploturi literare, ci din im-

boldul unui sentiment de înaltă noblețe. Scria, să poată cîștiga banul, cu care să stîrpească din trupul Anei răul încuibat de Nini Negrea. Scria ca, să poată plăti chiria urcată acum de coana Zamfira, pentru că : — „de maică, eu am închiriat cămăruța numai la un suflet și acum stau două !“ Nu s-a gîndit niciodată să cucerească locul meritat de el, în fresca fruntașilor noștri contemporani, ai literaturii. Și nu era nici în firea lui, să se fărîmițeze în bucăți mici, însămînțate prin variatele ogoare literare, ce și-au mărit tirajul de cînd purtau în coloanele lor greutatea colaborării lui. Străin de tot ce era omenesc în această luptă, Alexandru Voinea urcase treptele unui apostolat, servind umanitatea în înțelesul ei înalt, biblic. Nu-l preocupa nimic din tot ce se scria în jurul lui. Nici laudele nu-i excitau poftele și nici înveninările nu-l tulburau din preocupările sale. Plutea înaripat peste tot ce se frămînta în jurul lui, cu o singură țintă înainte : mîntuirea Anei. Asemeni păsărilor călătoare, ce străbat întinsul nemărginit al aerului spre unica lor țintă, pămîntul cald și înflorit, fără să le abată din zborul lor stolar, nimic din ceea ce se petrece pe pămîntul și apa tăiate din înălțimi, Alexandru Voinea plutea încrezător în biruința, ce o va aduna pe Ana de pe drumurile desfrîului, întorcînd-o căminului, purificată de răul ce-i strecurase în gînduri și în carne orașul tentacular.

Scria ziua și noaptea, ducînd prin redacții manuscrisele, în schimbul cărora lua cupoane de plată, pe care le încasa cu o avidă plăcere de om avar. Plătindu-l și descoperindu-i în ochi plăcerea scînteietoare a cumularzilor, casierii îl socoteau pătimaș al banului, văzîndu-l ridicînd mereu și mereu îmbrăcat în aceeași sărăcie, mereu cu aceleași suferințe încrustate în obraji.

Ana, înviorată de însănătoșirea ce o simțea apropiindu-se — însănătoșire datorită numai lui Voinea — și amintindu-și că, în sufletul ei a aflat cînd un colț neîntinat încă, colț în care a vrut odată să cuibărească dragostea lui Armand, cu un înțeles ce părea mai mult a recunoștință, decît a iubire, îl deschisese lui Voinea. Veșnic lîngă dînsa, în aceeași continuă încordare, de a scri cît mai mult pentru a putea cîștiga banul necesar existenței

lor colective, dar, despărțită acolo unde se înfrățesc trupurile, Alexandru Voinea vîntură repede din sufletul Anei amintirea funestă a lui Nini Negrea.

Aplecat la masa de scris, îl urmărea în toată mișcarea lui, înțelegîndu-i truda. Dar, năvala acelui colț de iubire, fără înțelesul adevărat al învolburărilor de dragoste, n-o pricepea. Nu rar a încercat să rupă stăvilarul pus între ei. I-a fost cu neputință însă. Peste hotarul statornicit, năvalnica pornire nu o putea trece.

Și nici Voinea nu era străin de ceea ce se chiamă furnicarea dragostei. Suferința Anei, împletindu-se pe firea ei contemplativă, dădu înfățișării cu aer de icoană, visarea femeilor ce-și simt nenorocul în viață. Era tocmai atitudinea de femeie, spre care înclina firea lui. Cu suflet închis pentru tot ce era vibrație veselă, ecoul suferințelor ei, îi pătrunse pieptul. Niciodată, în viața lui de pînă acum, nu l-a preocupat profund o femeie. Ana, îi puse stăpînire pe gînduri. Ana, figura imaginativ și real, ca o îndreptățită motivare a zilelor, lui cărora de mult le-ar fi pus capăt, dacă nu și-ar fi simțit cinstit și curat partea de vină, în căderea ei. Suferința la care îl obligă nămolul vieții, cu care trebuie să se murdărească ca să poată trăi, și renunțarea lui la viață, împărtășită ei într-o clipă cînd nu i-a putut bănui ecoul ce ar putea să-l aibă, au dat Anei, oprită pe buza prăpastiei, lovitura care a trimis-o adîncului. În fața acestei neașteptate întîmplări, gîndurile care îl trimiteau pe craca de cais s-au spulberat, statornicindu-se în locul lor mîntuirea Anei. Dar, rătăcita Ana, era o fată frumosă. Purtînd în obraz ofilirea, ce-i strecurase vremelnicul rău transmis de Nini Negrea, Voinea, descoperi în chipul ei suferind imaginea unei statui văzută cîndva într-un cimitir, — o femeie de piatră, ce vărsa lacrimi pe lespedea unui mormînd. Și odată, trezit în minte acest tablou. Voinea își mai reaminti că, de cîte ori a ieșit din cimitirul la care se ducea să vadă mormîntul suferinței, a zărit, așezată pe aceeași bancă întotdeauna, o fată tînără, cu obrajii galbeni de boala din piept. Era și aceasta o fată frumoasă. În deplină cunoștință de condamnarea ei, venea să se obișnuiască cu lumea morților, spre care o apropia tot mai mult sfîrșitul

zilelor. Și de cîte ori ieșea, Alexandru Voinea o privea pe furiș, întorcîndu-și capul în altă parte cînd ea căuta să-l vadă, cu ochii plini de înțelesul gîndurilor ce-o chinuiau, istovind-o.

Femeia de piatră care plîngea și fata care venea să se obișnuiască cu liniștea morții, erau singurele amintiri ale lui Voinea, despre femei ; erau singurele femei care au trăit în gîndurile lui.

De ce numai acestea ? Și de ce Ani îi trezi amintirea lor ? Fiindcă și Ani purta în carne povara suferinței nemeritată.

Dar Ana, nu i-a strecurat numai durerea ei. Pentru ea, și-a simțit inima încălzită și prima încingere a dragostei. Nu iubise niciodată. Față de Ana renăscîndă, o furnicare străină de corpul lui pînă atunci, îl cuprinse. Ana, îi pusese stăpînire, nu numai pe gînduri ci și pe întîia frămîntare a dragostei. Și, deși era cea dintîi, Voinea se lupta s-o ascundă, s-o alunge, să n-o afle Ana. Mîntuirea Anei nu se putea desăvîrși, decît prin întoarcerea ei la Rîmnic. Aerul de spital nu prieste convalescenților, Ana, ca să se mîntuiască, trebuia să plece. Numai întoarsă în aroma de levănțică, în care aștepta parfumată zestrea ei de fată săracă și numai îndepărtată pentru totdeauna de vîltoarea orașului, în care se macină viețile fragede, Ana putea să-și vindece ultimele sîngerări ale rănilor, gata să se cicatrizeze.

Voinea, simțind cum mîntuirea Anei, îi cere să-și spulbere în prada vînturilor întîia pornire a iubirii, se împotrivea ei, îndîrjit s-o biruie, s-o risipească. Prins între salvarea Anei și dragostea lui, nu i-a fost ușor să-și alunge din inimă și din suflet, întîia femeie care se lupta să intre și pe care ar fi lăsat-o, dacă, în locul Anei ar fi fost alta. Voinea, dorea s-o vadă cît mai repede hotărîtă să plece. Evita să i-o spună, de teamă că nu-l va înțelege. La gîndul că intențiile lui ar putea fi interpretate altfel, îndemnul de a-i aminti de întoarcerea la Rîmnic se spulbera. Și, zi cu zi, Ana se simțea și mai legată de Voinea, Voinea și mai cuprins de Ana.

În nopți cînd gîndurile se trezesc în întuneric, torcînd firul faptelor din caerul vremii, Voinea se trudea să în-

țeleagă, cum de e atît de bicisnic în fața unei noi hotărîri, el, care a avut tăria să se decidă pentru cea mai grea din toate : renunțul la viață. Cum de nu poate să-i arate răspicat, ce mai are de făcut pentru adevărata ei vindecare ? Drept răspuns, își plimba ochii prin negrul nopții, pînă îi afla trupul chircit în somn, și-i asculta respirația profundă a odihnei, cu atenția cu care asculți un om ce-ți vorbește de departe. Din adîncul acelei respirații, se desprinde parcă, ceea ce voia să afle : — „Cum să plec, cînd te iubesc !“ Și pătruns de aceste cuvinte, simțea cum îi arde carnea și cum îi zvîcnesc vinele. Simțea că o iubește și el, și nu numai cu sufletul ,frățește, ci și cu carnea trupului, aprinsă și biciuită de goana sîngelui năvalnic.“ La ce drum am pornit, Dumnezeule, și unde am ajuns !“

Se zvîrcolea în pat, chinuindu-se să găsească scăparea, din încleștarea ce-l cuprindea tot mai vîrtos. Privea spre craca de cais, care, legănată de vîntul răcoros al nopții,, bătea ușora în ferestra deschisă, chemîndu-l, îndemnîndu-l parcă, să se hotărască odată pentru suprema salvare-moartea. Cu mintea jumătatè rătăcită, în cîteva nopți de-a rîndul, a ajuns pînă la brațul întins, furișîndu-se prin cameră, în vîrful picioarelor. Cobora din pat, hotărît să sfîrșească, dar, ajuns în cadrul ferestrei, respirația profundă a Anei îi pătrundea în urechi, cu înțeles de cuvinte ce-l rugau să n-o părăsească, să n-o lase singură, pe ea, care nu are alt sprijin în viață decît pe el ,și altă dragoste decît a lui. Oprit de strigarea mută, dar cu atît răsunet, se întorcea patului, zvîrcolindu-l pînă la ivirea zorilor chinul, ce-l frămînta atît de neînțeles. Ce să facă ? Cum să se descătușeze de înlănțuirea dragostei Anei și cum s-o hotărască să se ducă la Rîmnic ?

Treceau zilele fără nici un rezultat, Voinea devenind și mai înlănțuită de el. Așa i-a găsit vestea asasinării lui Nini Negrea. Era dimineață și deschizînd Universul, întîlni în pagina a treia clișeul înfiorător al asasinării fostului ei amant. Pagina întreagă era plină de detaliile asasinatului, grupate meșteșugit sub titluri de capitole de romane. La început, Ana, primi vestea ca pe o drept răs-

plată a purtării lui față de dînsă. „Dumnezeu m-a răzbunat!“ Dar, după ce prima impresie s-a risipit, privind mereu clișeul, în care Nini Negrea zăcea răsturnat pe jos, înveșnicit într-un moment de groază, Ana, își reaminti de nopțile în care Nini Negrea a poposit în patul ei. Nopți în care, la început, l-a îmbrățișat și l-a sărutat, apoi l-a urît și l-a respins. Șiragul tuturor amintirilor care o legau de omul ucis, îi veni în minte. Îl privea și în resfirarea moartă a brațelor și a picioarelor, răstingite pe parchetul pătat de sîngele lui, ea vedea răsfirarea de altădată, răsfirarea vie, tot în sînge, dar în sîngele virginității ei. Apoi, cu ochii mereu în clișee, a contemplat pe acela care i-a strecurat în carne veninul boalei și care a părăsit-o. Privea necontenit omul, ce imprimă femeilor cele mai stăruitoare amintiri ; dezrobirea din sclavia virginității, și fuga lașă, care urmează saturației de corp.

Și totuși, peste imaginea cadavrului, Ana coborî ploaia florilor.

CAPITOLUL X

ÎN CARE SOARTA LOVEȘTE DIN NOU PE ANA ȘCUTARU

Asasinarea lui Nini Negrea, bine cunoscut în București, se discută cu aprindere în toate cercurile. Ziarele relatau cu lux de amănunte și cu risipă de imaginație, cum s-ar fi întîmplat crima. Și cum viața lui Nini Negrea era tot așa de bine cunoscută ca și figura lui, mulți înclinau să creadă, că mîna asasină ar putea fi foarte bine o mînă de femeie.

Cercetările Parchetului, îndreptate pe mai multe piste, păreau a se pierde în necunoscut, cînd, la o a doua răvășeală a locuinței asasinatului, procurorul intră în posesia unei scrisori de mare importanță, în deslegarea misterioasei crime. Ziarele, aflînd de acest lucru, dar, neinformate precis, ci, numai așa cum știu să le informeze procurorii cînd se văd pe drumul cel bun, vestiră că, în curînd misterul din strada Caragiale va fi descoperit, că asasinatul a fost comis de o mînă de femeie, nu atît pentru jaf cît pentru răzbunare și că, în interesul cercetărilor, numele, deși cunoscut, nu poate fi divulgat încă.

Ana, la citirea acestor informații, cunoscînd sufletul lui Nini Negrea, bănui că soarta ei a avut-o și alta, dar, că aceasta a fost mai hotărîtă ca dînsa, zbătîndu-se. „Trebuia să i se implinească odată!" Își împărtăși impresia lui Voinea și amîndoi avuseră prilejul să constate, că pe deasupra tuturor faptelor omenești stă judecata cerului. O dorință stranie avea acum: să cunoască pe eroina suprimării lui Negrea. „Poate ca și mine a fost pîngărită, înveninată, părăsită". Dorea s-o cunoască, să-i întindă mîna și să-i admire bărbăția hotărîrii. Ea, nu a fost în stare să-și spele rușinea, nici cel puțin cu setea unei răzbunări. I-a promis, dar, în odăița lui Voinea, a uitat de dînsa.

Urmărea zilnic ziarele. Cînd Voinea sosea de pe la redacții, îl întreba ce s-a mai aflat asupra asasinatului și dacă se cunoaște numele eroinei.

Coana Zamfira, proprietăreasa, se întorcea în fiecare dimineață de la tîrguit, cu vești noi. Se întîlnea în gheretele zarzavagiilor din piața Matache Măcelaru, cu cunoștințele ei, unde, pe lîngă cumpărarea cîtorva dovlecei și pătlăgele roșii, treceau în revistă evenimentele mai importante și mai cu ecou în curiozitatea lor. Așa de pildă, asupra rochiei reginei, cînd a vizitat dispensarul din cartier, au convorbit mai mult de a oră, ajungînd pînă la urmă să se și certe. Coana Zamfira pretindea, ca una care a văzut-o bine și de aproape, că avea în față trei rînduri de nasturi mititei de sidef, că boala nasturilor o are Petreasca, croitoreasa la care lucrează și ea și care la toate rochiile pune astfel de nasturi și că, desigur, regina și-a lucrat și ea rochia la Petreasca.

Coana Luteția, veche prietenă a coanei Zamfira, care și ea a văzut-o bine și de aproape pe regină, pretindea că rochia avea numai două rînduri de nasturi și că, nu e lucrată la Petreasca, de oarece i-a spus o persoană de la palat, nevasta vizitiului care aduce laptele de la Copăceni, că regina lucrează la niște mezoane de casă mare, în oraș.

Coana Zamfira, părîndu-i-se că coana Luteția a vrut s-o atingă, și anume, că n-ar putea fi posibil să lucreze la aceeași croitoreasă cu regina, s-a adresat prietenei sale, cam înțepat :

— Coană Luteția, rea te-am știut toată viața, rea ai rămas și acum. Cu dumneata am terminat-o pentru totdeauna !

Cum coana Luteția deschisese între timp vorba despre ultima crimă pasională, cu o a treia prietenă, nevasta lui Buricel, supraveghetor de măturători de stradă la primărie, n-a auzit bine cuvintele coanei Zamfira, ceea ce a făcut-o s-a întrebe :

— Ce spuseși, soro ? la care coana Zamfira, bucuroasă că n-a auzit-o și dornică să mai afle ceva noutăți despre crimă, i-a răspuns cu glas mieros :

— Nimic, dragă ! Vorbiți de ăla împușcat ? S-a aflat maică cine e aia ?

— Încă nu ! le răspunse cea de a treia prietenă, și nici nu cred să se afle vreodată, fiindcă am auzit de la o persoană bine informată, că femeia care l-a împușcat e tare frumoasă, că procurorul s-a amorezat de ea și că o face scăpată.

Vestea aceasta o socoti foarte importantă coana Zamfira. Își luă rămas bun de la prietene și plecă grăbindu-și pasul, ca să i-o ducă Anei, cît mai repede.

*

* *

În aceeași dimineață, Ana, singură în toată bojdeuca din Cotroceni — Voinea fiind plecat la redacție și coana Zamfira în piață — auzi bătînd cineva la poartă. Bătăi în poarta coanei Zamfira se auzeau foarte rar. Nu mai avea nici o rudă care să se gîndească s-o mai vadă și nici negustorii ambulanți, oltenii, nu se opreau la poarta ei, știind bine că nici un cîștig nu e de stors de la hoașca bătrînă.

Bătăile se repetară și mai puternice. Ana, trezită parcă, din nedumerire, ieși în curte să vadă cine e. Trase cirligul pus de coana Zamfira la plecare și dădu la o parte poarta, care, de-abia se mai ținea în țîțîni. Sîrma ghimpată, meșteșugită deasupra în cîteva cuie de proprietăreasa domiciliului, cum îi plăcea să-i spună coana Zamfira marii ei proprietăți, avu grijă să se înfigă în bluza Anei și în pielea ei zgîriindu-i-o pînă la sînge.

— Semn rău, domnișoară ! fu prima vorbă a civilului, ce se strecură în curte, cu atenție ca să nu se agațe și el în sîrmă. Odată cu civilul intră și un comisar, ce purta o uniformă dărăpănată de vreme, cu nasturi lipsă, tăiați probabil de copiii lui, ca să aibă cu ce să se joace.

— Cu cine doriți să vorbiți ? îi întrebă Ana, trecînd fără importanță peste semnul rău al civilului.

— Veți vedea ! fu răspunsul sentențios al aceluia în

măsură să vorbească. În pronunțarea celor două cuvinte a pus parcă toată greutate oficialității cu care era învestit, apoi :

— Numele dumneavoastră ?

— Ana Scutaru !

—A, chiar dumneata !

Trecuse de la dumneavoastră la dumneata. Această trecere bruscă îi aminti Anei de Armand Zătreanu, răscolindu-i o clipă scurtul și nefericitul ei trecut.

— La cine locuiți aci ?

— La... o doamnă... e un prieten aci... îi cunosc pe amîndoi, îngînă Ana, cu puțină siguranță în glas.

— Cred că putem intra înăuntru. Doamna și... prietenul, nu sînt acasă ?

— Nu, poftiți... Să mă scuzați chiar, vă rog, că am întîrziat să fac această ospitalieră invitație. Nedumerită de prezența dumneavoastră, uitasem să îndeplinesc îndatoririle de gazdă.

Intrară. Atît civilul, cît și comisarul, se aplecară de umeri, amîndoi fiind de o talie croită pentru uși mai înalte. Cum camera coanei Zamfira era închisă, Ana, forțată de împrejurări, îi conduse în comera lui Voinea. Cînd a ieșit afară să vadă cine bate în poartă, lăsase ușa deschisă, ocazie de care profită Hamlet, motanul coanei Zamfira, să se introducă înăuntru.

Luară loc pe cele două scaune de lemn, Ana așezîndu-se pe un divan sărăcăcios, culcușul lui Voinea, de cînd o găzduia în patul lui. Hamlet, prietenos cu toată lumea, își arătă simpatiile pentru comisar, suindu-se în brațele acestuia, mieunînd și ridicîndu-și coada. Comisarul, om cu dragoste de animale și amintindu-și poate că și el are vreun Hamlet acasă, cu care se joacă copiii lui trăgîndu-l de coadă și de mustăți, începu să-și plimbe mîna peste blana albă, nu neagră, mîngîiere sub care slăbănogul trup al motanului se mlădia cu grația neamului lui pisicesc. Se împrietenise într-atît comisarul cu Hamlet, încît își uitase de prezența sa oficială, începînd să vorbească cu motanul, maimuțărindu-și glasul. Civilul, care nu era altul decît procurorul ce instruia asasinarea lui Nini Negrea,

îl privi în cîteva rînduri cu asprime, dar, nu cu prea mult rezultat, deoarece între Hamlet și comisar se și legase o prietenie înduioșătoare.

— E cam obraznic pisoiul proprietăresei noastre! rupse Ana liniștea severă a clipelor, în care procurorul admonesta din ochi pe comisar.

— Da de unde, răspunse comisarul, e așa de cuminte și de drăgălaș, că-ți vine să-l pupi — și îl pupă drept în bot, sărut de care Hamlet a rămas foarte mulțumit, buzele comisarului mai păstrînd pe ele sarea unei zvîrluge fripte și mîncată în trecere pe la grătarul domnului Costică Brătulescu, cîrciumar la podul Cotroceni.

Procurorul nu mai putu să rabde lipsa de demnitate a comisarului în uniformă:

— Te rog să lași motanul, că nu pentru el te-am adus!

— E ca un copil, domnule procuror. Mîngîiți-l numai să vedeți — și îl întinse pe Hamlet pînă sub nasul procurorului, care supărat de dobitocenia comisarului, arse o palmă motanului peste bot, de-l învîrtună într-atîta, încît începu, zburlindu-se tot, să se dea la procuror, scuipîndu-l așa cum știu pisicile să scuipe cînd se încaieră între ele. Hamlet de abia fu potolit de Ana și dat afară.

— Ești neserios cu totul, domnule comisar! îl mai apostrofă odată procurorul.

— Un animal, domnule procuror. Eu am milă de animale. Eu, de cîte ori trece căruța hingherilor, din ordinul domnului prefect dau drumul la toți cîinii prinși.

— Ți-a dat prefectul ordinul acesta?

— Nu, domnule procuror, dar, ca să am mai multă autoritate asupra hingherilor, le zic că e din ordinul domnului prefect.

— Frumos! Deschide-ți mai bine geanta și scrie.

Procurorul răscoli și el prin servieta sa și de prin hîrtii încîlcite scoase o scrisoare pe care o arătă Anei.

— Vă recunoașteți scrisul acesta?

Ana, privi cîteva clipe lungi scrisul arătat, aprobînd că-l recunoaște. Evenimentul o emoționă cumplit.

— Cu ce ocazie ați scris această amenințare?

Ana nu răspunse nimic.

— Repet, domnișoară, cu ce ocazie ați scris această amenințare ?

Reculeasă, Ana mai citi odată puținele cuvinte scrise de ea într-o clipă de îndreptățită revoltă, după care, cu glas tremurat, dar oarecum hotărît, răspunse procurorului :

— Aceste cuvinte se leagă de viața mea intimă, pe care nu am s-o dezvălui nimănui.

— Aceste cuvinte, domnișoară, apasă asupra dumitale. Ele mă îndreptățesc să cred că dumneata ești asasina lui Negrea.

— Domnule procuror, bănuiala dumneavoastră mă umple de revoltă. Vă declar solemn pe tot ce mi-a mai rămas mai sfînt în lume, că de omul acesta, din clipa în care m-a părăsit, nu mi-am mai amintit decît în ziua în care ziarele au vestit asasinarea lui. Cuvintele acelea : mă voi răzbuna, sînt ecoul unei clipe deznădăjduite, atît. Pentru ce i le-am trimis ? de la mine nu o veți putea afla niciodată. Trecutul mi l-am închis pentru totdeauna. E cenușă și în el nu mai răscolesc. Dacă aceste cuvinte vă sînt singurele indicii călăuzitoare în descoperirea crimei, apoi atunci, mă iertați domnule procuror, nu ați dat dovadă de prea multă dibăcie profesională.

— Cam cinică, domnișoară !

— Numiți cinism tăria cu care vă vorbește o nevinovată ?

Procurorul, în fața atitudinei luată de Ana, atitudine care nu părea de loc a fi efortul unei străduințî false, dar, constrîns și de firul cercetărilor, care trebuia urmărit pînă la capăt, îi răspunse cu mai puțină marțialitate în înfățișare și cu mai puțină rezonanță oficială în glas, că :

— Va trebui totuși, să iau măsurile dictate de lege.

După o percheziție generală prin cele două camere, făcută de comisar, secondat în camera coanei Zamfira și de Hamlet, procurorul a dispus arestarea preventivă a Anei Scutaru.

Vecinii, simțind evenimentul, s-au adunat în jurul porții. În cîteva clipe mahalaua toată era în fața bojdeucii, discutînd cu aprindere periferică, chestia.

— Ce zici, soro ?

— Ce să zic, aia și el, da Zamfira, gazdă de criminali, asta nu mi-ar fi trecut prin cap, nici de m-ar fi trăsnit Dumnezeu !

— Că bine zici, soro, gazdă de hoți ! Auzi tu, afurisita, pînă unde să meargă ! îi răspunse întrebata, lovindu-se cu palma peste gură, tare, în semn de pronunțată mirare.

— Să-i dăm foc cocioabei !

— S-o luăm pe goană, dragă, că ne-a făcut Cotrocenii de rîs !

— Huo cu ea, pezevenchea !

— La Penitenciar cu hoața !... erau amenințări războinice, îndreptate contra coanei Zamfira ,de vecinele ei adunate în mijlocul uliței și în fața casei, n conclav de profilaxie morală a cartierului.

Neobișnuit pe semne, cu zarva din stradă, Hamlet apăru deasupra porții, privind leneș și filozofic mulțimea agitată. Apariția motanului înteți o clipă revolta. Coada lui ridicată parcă în semnul unei invitații, ce se obișnuiește mult în insulele mahalagești, stîrni vacarmul de vociferări și rafale de pietre în poartă. Bombardat, lovit și cu cîini asmuțiți asupra lui, Hamlet fu nevoit să părăsească creasta porții, furișîndu-se în curte.

Nu se potolise încă bine atacul îndreptat contra motanului, cînd apariția coanei Zamfira fu semnalată de una din fostele ei prietene :

— Iote-o că vine, dragă, criminala !

Privirile toate se îndreptară spre podul Cotroceni, descoperind înaintarea coanei Zamfira, care, văzînd de departe mulțimea și înțelegînd că se petrece ceva neobișnuit, poate un nou eveniment important, înteți pasul, ca să participe la el. Dar, pe măsură ce se apropia, huiduielile se înmulțeau și chiar cîteva pietre se rostogoliră pe caldarîm pînă aproape de picioarele ei.

— Ce-o fi, maică ?! se întrebă coana Zamfira și cînd se mai apropie puțin, distanță de la care bănui că se poate

auzi glasul, se adresă mulțimii învrăjbite, cu întrebarea ei obișnuită :

— Ce s-a întîmplat soro, ce e cu voi de v-ați alarmat așa ?

— Huo !... creminală !... hoață !... gazdă de hoți !... huideo !... la ocnă !... fu răspunsul primit în cumplita neînțelegere a coanei Zamfira. Și cînd se apropie și mai tare, două din vecinele cu care se certase, nu de multă vreme — din cauza lui Hamlet, sau mai bine zis din cauza dragostei acestuia, ce-și mieuna lugubru în tolul nopții senzualitatea felină, — o atacară, zmuncindu-i coșul din mîini și bombardind-o cu dovleceii și pătlăgelele roșii aflate în el.

Pînă să se lămurească lucrurile, că ea nu are nici un amestec, că nu știe nimic, că este și ea atît de surprinsă și de indignată ca toată lumea, coana Zamfira a mai încasat și pumni și picioare, dăruite discret pe la spate de curajul feminin.

În cele din urmă, chestia s-a aplanat. S-a aflat că în toată această afacere ea nu are nici un dram de amestec. Cele ce au huiduit-o și au lovit-o au venit să se scuze, asigurînd-o de prietenia lor viitoare. S-au sărutat, s-au împăcat și s-au compătimit, însoțind-o cîteva din ele și în curte. Cînd le-a văzut intrînd, Hamlet, speriat că va îndura, poate, un nou atac, în loc să sară în coșul coanei Zamfira ca altădată, de unde apoi, își freca capul de pernițele fără puf din pieptul stăpînei lui, acum, o zbughi ca o nălucă peste gardul vecin, căutînd salvarea în curți străine. Coana Zamfira îl privea cu îndoiosare cum se cațără pe gard, cu un ochi umflat, speriat și fără nici o atenție la toate chemările ei matrimoniale : — „vin mîndrule, vin".

În fața răvășelii din casă, coana Zamfira împietri.

— Da cu asta ce e maică ? și cu ochii trimiși spre odaia lui Voinea, își vărsă necazul : Firai al dracului, să fii, domnule poet și cu cine te-a mai făcut poet, că de nu-ți dădeam odaia nu mi se întîmpla una ca asta ! după care intră în camera ei, în plînset și văicăreli de bocitoare.

*
* *

Voinea, primi vestea arestării Anei, așa cum primesc cîteodată zilele de vară pașnice, însorite și înăbușite, spintecarea tumultoasă a trăznetelor. Era în redacție, cînd, transpirat ca un salahor, un reporter aducea zațului, de la cabinetul procurorului, amănuntele senzaționale în mersul cercetărilor asasinatului lui Nini Negrea.

— L-a ucis fosta lui amantă, domnilor, se adresă el tuturor, cu cuvinte mîncate de-o respirație agitată. A fost asasinat de Ana Scutaru, o studentă. A arestat-o astăzi.

— Vasăzică tot o femeie, cum bănuiam... La masă repede, trandafirule și ticluiește reportajul pentru o specială. În două ore să fie în gura țigănașilor.

— În cîteva minute e gata, domnule director.

Reporterul, un tînăr cu părul vîlvoi, cu o barbă nerasă de zile, cu o lavalieră pleoștită de o îndelungată existență, cu un sacou de lustrin tăiat în coate și cu o cămașă pe care praful și sudoarea s-au asociat într-un fel de pastă unsuroasă, se așeză la masa de lucru, plin de importanța. Scria gonind năpraznic penița pe coala albă, sub îndemnul vijelios al cuvintelor pronunțate în gînd. Lui Voinea, care la ora aceea se găsea în redacție scriindu-și editorialul de a doua zi, auzind vestea adusă de reporter, îi înțepeni tocul.

— Nu se poate, e o infamie ! și părăsi scaunul agitat. De unde aduci dumneata știrea asta ?

— De la procuror, îi răspunse contrariat reporterul.

— E un imbecil, domnule director ! Contramandați speciala.

— Ei ! asta-i acum ! Te găsești mai în măsură decît procurorul, să știi cine e asasinul.

— Da ! sînt mai în măsură, domnule director.

Se adresă apoi unui coleg de redacție :

— Fanule, fă tu, te rog, editorialul de mîine. Am treabă în oraș acum. Trebuie atacat proiectul de lege asupra taxelor vamale. Te poți inițiia din ce-am scris pînă acum, și dădu să iasă.

— Da încotro, Voinea, eu nu mai sînt pe aici ?

— A, pardon domnule director. Scuzați-mă, vă rog. M-a zăpăcit dumnealui cu știrea asta idioată. Îngăduiți-mi să plec, avînd un interes urgent în oraș.

— Așa da, la revedere !

În urma lui Voinea, scările redacției duduiau ca o prăbușire de clădire.

— Ce i-o fi venit, doamne ! se miră directorul.

— L-a atins filoxera ! își dădu cu părerea unul dintre redactori.

— Sau își face injecții cu Neo falsificat ! se făcu auzit un alt glas binevoitor, în curent cu o falsificare a sus numitului preparat.

Ajuns afară, Voinea se sui în primul taxi liber.

— Palatul justiției, repede, te rog !

Era 12 cînd a ajuns. Urcă scările, cîte două și trei trepte deodată, se informă asupra celor ce-l ardea atît în suflet și află că domnul procuror al cabinetului 4, se găsea tocmai în luarea interogatorului asasinei lui Nini Negrea.

— Nu poți să-l anunți ? am de comunicat ceva domnului procuror tomcai în chestia aceasta.

— Apoi, după ce-o termina cu interogatoriul. Acum nu-i voie să-l supere nimeni, îi răspunse ușierul, rar, cu cuvinte obosite de-o străjuire de peste 30 de ani în fața ușii.

Răspunsul servitorului îl neliniști și mai mult. Călcînd parchetul sălii cu pași de santinelă, se gîndea cum să facă să poată da ochii cu procurorul mai repede. „În fața unei asemenea acuzații, o femeie nu se poate apăra dîrz. Firea lor, slabă în fața încercărilor grele, o va pierde pe drumul voit de viclenia procurorului. Iar acesta, va confunda teama și răspunsurile Anei, poate pline de contrazicere într-o astfel de stare sufletească, cu frica de pedeapsă și cu încercările de a se sustrage adevărului. Biata Ana !“

Cînd s-a uitat din nou la ceasornic era ora 3. Împricinații de pe sală se răriseră. Pe ici pe colo de mai era cîte unul, așteptînd ca și el, în fața vreunei uși.

Pînă în ziua aceea nu urcase niciodată scările tribu-

nalului. Îi privise în atîtea rînduri exteriorul admirîndu-i monumentalitatea, niciodată n-a bănuit însă, că în interiorul acestui edificiu se pot aduna atîtea suflete necăjite, cîte a văzut el de cînd se găsea în fața ușii.

A așteptat pînă la ora 4 și totuși nu a putut să se întîlnească cu procurorul. A avut doar durerosul prilej s-o vadă pe Ana, însoțită de un gardian al închisorii Văcărești. Nu avea lacrimi în ochi și fața nu-i era atît de chinuită, pe cît o bănuise el că ar putea fi. Cînd l-a văzut pe Voinea, a tresărit. Un surîs slab, abia perceptibil, s-a desprins atunci din obrajii ei. Surîs de om suferind, ce caută să dea speranță celor deznădăjduiți din jurul lui.

Această neașteptată întîlnire, lui Voinea i-a înmuiat ochii în baia lacrimilor. Și fără să vrea, fără să se poată stăpîni, i-a adresat atunci primul strigăt al dragostei lui înăbușite :

— Ani !

Și Ana a tresărit din nou. Auzea pentru prima oară numele ei vibrat de buzele lui Voinea. Și atunci i-a mai surîs odată, închizînd în suferința acestui surîs și numele lui :

— Alexandre !

Urmărind-o cum se îndepărta pe sală și apoi pe scările ce conduc în spatele Palatului de Justiție, acolo unde așteaptă dubele, Voinea a pierdut cîteva clipe, în care procurorul s-a strecurat grăbit, plecînd acasă. În fața nenorocului, își plecă capul spre podele, pătîndu-le cu două lacrimi. Ar fi rămas, poate, acolo, multă vreme, dacă ușierul nu l-ar fi îndemnat să pleie :

— Haide, domnule, du-te, că trebuie să facem curățenie și să închidem ușile.

Cînd a ajuns acasă, de pe garduri cobora în curte și Hamlet, întors din scurta lui pribegie. În fața amîndorura, coana Zamfira uită să-și verse necazul contra poetului, de pe urma căruia a avut atîta bucluc.

— Vin la maica, Hamlet dragă... Pe unde a umblat domnișoru și cine l-a supărat pe el, mîndru-mamii, mîndru !?

Și Hamlet, regăsind pieptul secătuit de vreme al pro-

tectoarei lui, începu să toarcă, ca mai înainte, mîngîind leneș nasul coanei Zamfira, cu vîrful cozii.

Cînd l-a primit procurorul ,opinia acestuia începuse să se cristalizeze. În trei zile de cercetări abile ,ajunsese să se convingă aproape, că Ana Scutaru e străină de asasinat. Un lucru nu pricepea însă : de ce ascunde faptul ce a determinat-o să-l amenințe cu răzbunarea ? Pentru că a părăsit-o ? Nu ! Afirmația ei a fost categorică. Atunci ?

— Eu înțeleg, domnule procuror, de ce a tăcut la întrebarea aceasta și cred că nu va răspunde la ea niciodată. Pentru deplina dumneavoastră luminare, o fac eu, fără să știe și nici să afle vreodată că am făcut-o.
Și dacă voi destăinui un lucru pe care ea nu vi l-a dezvăluit nici sub amenințarea temniței, o fac, domnule procuror, în deplină credință că vă veți folosi de el numai pentru intima dumneavaastră convingere. Altfel, îi respect atitudinea.

— Puteți avea această credință.

— În acele cuvinte, nu a închis obișnuita amenințare a femeilor părăsite. Ele au țîșnit din revolta unui trup înveninat, domnule procuror. Asasinatul a strecurat în carnea și în sîngele acestei fete otrava venericei plăceri, părăsind-o tocmai în clipa în care i-a altoit trupul cu cea mai josnică suferință pe care o poate avea o femeie. Rămasă singură, fără nici un sprijin material și distrusă de boală, nu și-a putut îndrepta strigătul de ajutor decît tot către el. Numai în fața lui simțea că-și poate întina mîndria ei de fată. A fost zadarnic ! Poarta i-a fost închisă și scrisorile ce i le-a adresat n-au avut nici un răspuns. Revolta i-a zmuls atunci amenințarea. Cred, domnule procuror, că, și de-ar fi împlinit-o, nu s-ar fi găsit jurați s-o condamne.

Ceea ce a urmat, știți. Ea i-a promis răzbunarea și Dumnezeu i-a dăruit-o, fără concursul ei.

Clopoțelul telefonului începu să sune. Prea atent la cele ce declara Voinea, procurorul nu dădu importanță faptului. Dar el se repetă în așa fel, încît arăta precis că la capătul celălalt al firului este cineva insistent, sau poate grăbit. Plictisit de acesată întrerupere, procurorul ridică receptorul :

— Allo !

— ...

— Da !

— ...

— I-a prins ?... nu mai spune ! Cine sînt ?

— ...

În obrajii lui Voinea licări o speranță.

— Bravo ! vino te rog, pe la mine.

— ...

— Da, te aștept. La revedere. Apoi către Voinea :

— Fericită coincidență, domnule Voinea, să afli prinderea asasinilor, tocmai în momentul cînd o apărai cu atîta căldură și, pot spune, cu atîta înțelegere sufletească.

Ochii lui Voinea se umeziră. Cum în dimineața zilei aceleia de vară, cu topiri ce-ți destrăma ființa și-ți risipesc gîndurile, Ana urma să mai fie interogată, procurorul sună ușierul, să-l întrebe dacă a sosit.

— E pe sală, domnule procuror.

— Să intre.

Cu ochii împovărați de nesomn, cu carminul buzelor de gitană topit aproape de neliniște, cu părul întunecat ca o umbră de noapte, fugară înaintea zorilor și în piept cu neastîmpărul dragostei, Ana, intră ca o fîlfîire ușoară de primăvară pe ferestrele deschise în ploaia florilor de cireș.

Și cînd deschizi fereastra în ploaia florilor de cireș, din depărtări nebănuite ochii blînzi și umezi își trimit parcă robia celei dintîi înmuguriri de dragoste, ce-ți năvălește în suflet și-ți scurmă ungherele inimii. Atunci, sub dezlănțuirea ropotitoare a vălmășagului de amintiri, gonit sălbatic de miresmele vinovate ale păcatului, arșița sîngelui îți învie carnea, ți-o arde în toropeala de foc a învolburărilor de dragoste și-ți umezește ochii de rîvnirea demonică, ce-o ai, cînd, fără să bănuiască, prinzi bucuria fetelor ce-și descopăr în carnea pieptului cum coc glugile sînilor.

Cînd a intrat Ana în biroul procurorului, așa cum era, tristă ca o țigancă de pe gîtul căreia șătrașul i-a

smuls salba, o fereastră parcă s-a deschis în ploaia florilor de cireș.

De sub umbra pleoapelor jumătate închise, ochii ei sticleau, în amiază, ca două luminiți aprinse în noapte pe-o creastă de munte. Buzele îi tremurau de neliniște, ucigînd în colțul lor dorința sărutului, iar în obrajii în care primăvara vieții îi sădise cîndva rubiniul perelor de toamnă, acum, galbenul înfrîngerilor și al dorurilor risipite îi inundase pînă-n coada genelor și în sfîrcul urechilor.

Lui Voinea, Ana nu i-a părut niciodată mai frumoasă ca atunci. Și tot atunci a simțit că hotărîrea dîrză, în care s-a păstrat biruindu-se pe el, îl va părăsi, robindu-l dragostei pentru Ana. Ana, prinsă din nou în mrejele iubirii, va rămîne la București. „Nu! Ana va trebui să se întoarcă la Rîmnic".

Desprins din fotoliu, procurorul se înalță greoi, ca sub povara unei grele sarcini. Îi oferi un scaun, după care, cu cuvinte împletcite, căutate îndelung, încercă să arate Anei, că erorile justiției sînt păcate care se iartă.

— Știu, și vă declar eu însumi, că sînteți îndreptățită să mă priviți cu toată asprimea. Nu uitați însă, domnișoară, că am făcut-o fiind în slujba dreptății. Servind dreptatea, de multe ori călcăm adevărul. Căutînd să aflăm cui revin păcatele, nu rare sînt întîmplările cînd ne încărcăm noi înșine de păcate. Fiți sigură, că nici un procuror nu a murit, fără ca printre ultimele gînduri ce i le mai poate frămînta mintea în cele din urmă clipe, să nu-l aibă și pe acela al remușcărilor, pentru greșelile ce le-a făcut în numele dreptății. Dar cu atîta nu e destul!

Ana, a înțeles din primele cuvinte mărturisirea de profesie a procurorului. Ochii ei, împovărați pînă atunci de veghe, își deschiseră pleoapele larg. Negre, ca două mure sticloase, luminițele ochilor își îndreptară mănunchiul de raze spre Voinea. Prin împăienjenirea focoasă, Voinea își simți bătăile inimii ritmînd cîntarea păgînă a sîngelui, ce-i vîjîia în vine, cerîndu-i împlinirea setei arșiței lui. Clădise, și tot ce clădise se năruia acum!

Și după ce ochii Anei s-au deschis larg, galbenul suferind al foilor veștejite pieri și el din obraji, îmbujorîn-

d-o iarăși rubiniul perelor de toamnă. Iar în buze, carminul de gitană își reaprinse culoarea. Ana părea a nu mai fi țiganca tristă, de pe gîtul căreia a smuls șătrașul salba zestrei din furt, ci țiganca, vrăjit de frumoasă, căreia carnea toată îi rîde, biciuită și arsă de dorința păcatului.

— ...Grozava acuzare, ce a plutit timp de trei zile deasupra capului dumneavoastră, precum și detenția îndurată, știu, vor lăsa urme de trudnică înfiorare. Nădăjduiesc însă, că, întoarsă acolo unde v-ați petrecut anii cele mai dorite împărăției : copilăria, urmele se vor șterge și tinerețea dumneavoastră, viscolită o clipă, își va relua avîntul zglobiu al lacrimilor curate...

În biroul procurorului, o filfîire primăvăratică năvăli pe fereastra deschisă în soare și în cald. De unde venea această învolburare primăvăratică ? Afară era vară doar, era cald, asfaltul ardea ca jarul și-n aer plutea amenințătoare aroma furtunii. De unde și cine înseta plămînii procurorului, care, în îmbîcseala zilei toropite respirau răcoarea aerului ozonificat, ca și cum ar fi străbătut codrii de brazi, în zori de ziuă ? Sub ce bolnavă viziune, procurorul vedea în locul scaunelor și a tablourilor din încăpere, smălțuirea macilor roșii în covorul parfumat al florilor de fîn ? Cum de-i dospea pieptul de freamăt primăvărativ, cînd din biroul lui mobila și pereții miroseau a hală de vechituri ?

— ...Vîrtejul vieții tinerești, sînt sigur domnișoară, că va acoperi cu uitarea trista întîmplare. Mie, bătrînețea, această hîdă fantomă a declinului de viață, îmi va ține veșnic trează — mușcîndu-mi din suflet și din liniște — amintirea greșelii ce-am făcut-o în numele dreptății. Ca ea să fie mai ușoară, vă rog, să-mi împăcați sufletul cu iertarea dumneavoastră. Știind că veți pleca din această încăpere, fără nici un gînd potrivnic mie, voi avea, cel puțin, cu ce să-mi alinez remușcarea ce mă va roade. Mergeți, nu mai priviți înapoi, ștergeți-mă din vraful amintirilor și, luminat să vă fie drumul și ferită de urît viața.

Cu Ana, din încăperea magistratului s-a dus și primăvara. Cu tîmplele în pumni, cu ochii pierduți în ungherele încăperii și cu trupul sleit de povara unui gînd, procurorul rămase în scaun pironit încă multă vreme.

Doar nările îi mai aminteau, că pe acolo, nu de mult, a trecut primăvara lăsînd în urmă clinchetul florilor în bătaia vîntului și parfumului ei.

Pe sălile Palatului de Justiție, Ana și Voinea, alături, ca doi miri ieșiți din fumul de tămîie al blagoslovirilor religioase, se avîntau muți de fericire.

*

* *

Cînd au arestat-o pe Ana, vestea a ajuns și la Rîmnic. Au dus-o ziarele și arhivarul a aflat-o din ele. Mut, nemaiputînd să vorbească, decît să scoată horcăitul unui geamăt profund, Dincă Scutaru, cu mîna chinuită de un tremur paralitic, întinse Universul nevesti-si. Apoi, s-a prăbușit, în spaima de moarte a vrednicei lui soții. De-abia într-un tîrziu și-a revenit, recîștigîndu-și slabele puteri. Fața i se pămîntise cu totul și ochii i se înfundară mai mult în întunericul orbitelor. Părea un mort, scos dintre scînduri, bîjbîind orb, ca o fantomă prin codrii visurilor negre.

— Și criminală ! mai putu să articuleze.

Bănuind că și vecinii au să vină să se intereseze, și-a trimis nevasta să închidă poarta. În lipsa ei, a scos dintr-o comodă părăginită revolverul, ce-l avea de peste 25 de ani, fără ca pe țeava lui să fi ieșit un golnț, băgîndu-l în buzunarul hainei. De abia a avut timp să termine această manevră pînă la sosirea nevesti-si.

Gîndul sinuciderii, uitat o vreme, și-l impunea acum ca o necesitate. „Nu mai pot. Nu pot fi tată de criminal".

Nevasta lui, mai tare în suferință ca dînsul, avu puterea să citească pe de-a-ntregul cele scrise.

— Dincă dragă, e numai bănuită. Poate că nu e ea. Cum o să fie ea !

— E ea, Zoica, e viermele care a ros-o, care i-a mîncat creierul !

— Uite-te bre, iei. O bănuiesc numai, din cauza unei scrisori.

Arhivarul luă ziarul să înțeleagă mai bine ce-i spune

nevastă-sa. Parcursese rîndurile toate, podidindu-l lacrimile de cîte ori întîlnea numele fetei lui.

În sufletul chinuit de moarte a încolțit o speranță. „Poate că nu e ea!"

Trupul secătuit de puteri învioră puțin. Gîndi, că așa cum stau lucrurile, ea fiind închisă preventiv, datoria lui de tată e să fie lîngă dînsa.

În decursul anilor mai auzise de asemenea întîmplări. „Au mai fost bănuiți și arestați oameni nevinovați". Sfătuit și de nevasta lui, s-a hotărît să plece. Bucureștiul, orașul nenorocirilor ce s-au ținut lanț de viața lui, îl mai vroia odată. „Ah! leagăn de desfrîu și baie de otravă, cum ți-aș da foc!"

Cînd a plecat, a doua zi diminață, s-a furișat să nu-l vadă nimeni. În orașul în care a muncit zeci de ani cinstit, îi era rușine să se întîlnească și cu acei pe care îi știa pătați.

„Încotro s-a iau? La Văcărești? la tribuna?"

Gîndind așa, în mijlocul bulevardului, ochii i se îndreptară, fără să vrea, înspre hotelul și restaurantul domnului Fleacă. Își întoarse privirea de acolo cu scîrbă. I să părea că aude și acum revolta Venerei: sictir, ramolitule.

„La tribunal, că acolo sînt procurorii".

Se sui în tranvai. De ce se apropia de Palatul Justiției, simțea cum îl părăsec bătăile inimei. Îi era frică de un sfîrșit, înainte de a muri cu sufletul împăcat de soarta copilei lui. Cînd a coborît, i s-a părut că poartă în spinare stînci. Picioarele îi îngenunchiau și vîrfurile ghetelor cîrpite loveau în toate pietrele mai răsărite, din caldarîm. La moarte să fi mers și nu i s-ar fi părut drumul atît de greu.

Urcă scările palatului.

Înaintea lui o pereche de tineri coborau aceleași scări, cu pași goniți de fericire. Își ridică ochii și înaintea ochilor, nălucire, îi apăru Ana.

Ani! mai putu să strige arhivarul, ud într-o clipă de sudoarea emoției.

— Tată! răspunse tînăra, care gonea scările alături de Voinea. Și, înțelegînd rostul drumului făcut de tatăl ei, se grăbi să-i spună.

— Nu te speria ; a fost o greșeală !

— O greșeală, Ani ! o greșeală ?

Îmbrățișați, Ana își simți peptul udat de lacrimi fierbinți ale tatălui ei.

Voinea, rămas deoparte, privea cuprins de înduioșare tabloul sublim : îmbrățișarea mută dintre doi salvați de pe pragul morții. Apoi, a plecat, lăsîndu-i tot pe scări și tot îmbrățișați. A plecat să gonească de-a lungul străzilor beția fericirii : izbînda.

*

Ajunși în camera lui Voinea, Ana povesti tatălui ei, cum o întîmplare norocoasă a împrietenit-o de omul, care pe urmă a salvat-o.

— Am întîlnit o bestie și un om. Bestia s-a dus acolo unde le stă bine tuturor bestiilor ; pe omul întîlnit și căruia îi datorez aproape totul, îl iubesc.

O clipă se făcu liniște în odaie.

— Ani, acum hai acasă.

Ana, cu ochii îndreptați spre masa de lucru a lui Voinea, îi răspunse crud cu un adevăr :

— Nu pot, tată ! cuvinte după care se așeză la masă, îngropîndu-și tîmplele în pumni.

Au tăcut apoi și unul și altul. Dar liniștea nu dură mult. O detunătură de revolver prăbuși pe arhivar la podele și din pieptul Anei scoase un țipăt deznădăjduit :

— Tată, ce-ai făcut ?

De lîngă tîmple sîngele se prelingea pe obraz, iar Ana, strigînd : ajutor, ajutor ! sărută obrazul viu, săruta sîngele, săruta ochii răniți.

CAPITOLUL XI

ÎNTOARCEREA PE ULIȚA COPILĂRIEI

În camera albă, văruită proaspăt, Ana Scutaru priveghea capul tatălui ei, bandajat peste ochi, fără putința de a vedea. Glonțul, printr-un miracol datorită tremurului mîinii, a căzut oblic pe țeasta capului, nepătrunzînd-o. Și-a croit însă drum pe sub piele, rupînd în mersul lui mănunchiul de nervi al ochiului drept, osul nazal și sprînceana dreaptă.

Durerile unei astfel de răni, după cum afirma medicul, sînt mari, insuportabile. Arhivarul le îndura fără cel mai mic geamăt. Doar cînd dormea, nemaidominîndu-le, Ana își dădea seama, prin răsuflarea profundă și prin vaetul smuls stării de inconștiențe, de de intensitatea lor.

Veghea și veghind, albul de pe pereți se așeza și în obrajii ei.

Asupra gestului făcut, arhivarul nu a voit să dea nici o lămurire. Amuțea ori de cîte ori cineva căuta să-i smulgă cauza.

De sub oblojeala albă, ce-i acoperea capul ca o tocă, pînă aproape de vîrful nasului, restul de față neînfășat părea și mai negru și mai vînăt de cum era. Iar pe gît, o vînă îngroșată zvîcnea neastîmpărul inimii agitate.

Din cînd în cînd, buzele umezite de o abundență salivară, datorită injecțiilor primite, își mișcau tremurător carnea. Atunci, Ana, aplecată deasupra patului, îl întreba cu glas încărcat de păcatul suferinței lui :

— Vrei ceva, tată ?

— Nu ! îi răspundea arhivarul, întinzîndu-și mîinile cu greu, într-un semn de oarbă și paralitică respingere.

Care bolnav nu se interesează de mersul bolii ce o are ? Care suferind nu-și anină dorința de viață, pînă și de cea mai neîntrezărită speranță ? El, nu a întrebat

niciodată pe medicul curant și nici pe profesor, șeful clinicii oculistice în care era tratat, dacă rana prezintă ameliorare, sau dacă ochii își vor pierde validitatea. Prizonier nevolnic în mîinile salvatorilor, se lăsa îngrijirilor lor cu o completă uitare de sine.

Cînd trebuia să-i schimbe pansamentul, Ana era rugată să părăsească camera. Ar fi fost peste puterile ei să privească. Dar, cu toată îngrijirea medicilor, ochiul drept, atins, devenea zilnic mai mic, topindu-se în fașele ce-l acopereau ; iar în cel stîng, o semiobscuritate se așeza temeinic în locul clarității de altă dată. Întrebați de Ana, dacă va pierde vederea, medicii îi răspundeau, căutînd să-i ocrotească cît mai mult starea sufletească, că numai un miracol îl va putea salva pe cel stîng. De cel drept nici nu mai pomeneau.

În Ana se trezi remușcarea, încolțindu-i sufletul cu dinți de hienă. Se știa vinovată. Datorită ei, datorită acelui nu, rostit privind masa asupra căreia se apleca Voinea, tatăl ei a încercat să se sinucidă, nemaiîntrezărind nici o speranță de a i se reîntoarce copilul acasă.

„Eu l-am orbit. Cu ochii mei trebuie să vadă de-acum înainte. Da, voi fi alături de el, va vedea prin ei, se va călăuzi cu ei !"

Cînd i-au ridicat bandajul, arhivarul a simțit capul ușurat de strînsoarea turbanului, dar, nu s-a putut bucura de lumină. Pleoapa celui drept trasă pînă jos, acoperea golul unde fusese odată bulbul ochiului, iar peste stîngul, o sită deasă se așezase, vremelnic îi spuneau doctorii, mințindu-l.

Ce dureros e zbuciumul ochiului care caută să vadă și nu vede ! Mișcări convulsive îl jucau ca pe-o mărgea într-un fund de pahar agitat. Neobișnuit încă, se freca cu mîna peste el, căutînd să-i spulbere perdeaua opacă. Se freca pînă îl înroșea și pînă se convingea că e zadarnică orice încercare.

Mersul de odinioară, vioi, cu toată etatea lui, deveni mers de paralitic, mărunt, împiedicat parcă.

La început i-a dezmorțit trupul plimbîndu-l prin cameră. Îl însoțea Ana de-o mînă, în timp ce pe cealaltă arhivarul o întindea înainte, să descopere tactil obstacolele din cale.

Într-o zi l-a așezat la fereastră. Ochiul, deschis mare în lumina directă a soarelui, îngrozi pe Ana. Privea în talgerul orbitor de aur, așa cum privesc caii orbi, drept în soare, cu ochi mari, bulbucați, pătați.

Terminîndu-se îngrijirea medicală, li s-au pus în vedere că pot părăsi spitalul.

— Ani, tu ce faci ?

Întrebarea o biciui cumplit.

— Cum, ce fac ? Mergem acasă. Ochii mei sînt ai dumitale acum. I-aș scoate din orbite, dac-aș putea, și ți-aș întoarce lumina.

Arhivarul începu să plîngă. Lumina secase din ei, dar lacrimile nu. Cu mîinile întinse căutînd-o în jurul lui, Dincă Scutaru repeta cuvintele Anei, puse sub semnul întrebării.

— Mergem acasă ?

— Acasă, pentru totdeauna !

De sub pleoape țîșniră val de lacrimi noi.

— Ani, unde ești, vino încoace, și cu mîinile pescuind aerul, o căută din nou în juru-i, pînă ce Ana intră în strînsoarea lor. Apoi, i-a prins capul, sărutîndu-l îndelung, cu un nesfîrșit sărut. Îi ardeau buzele ca jarul.

Amurgea. Prinși în lumina roșiatică a soarelui muribund, pomii din grădina spitalului păreau în flăcări. Flăcările s-au stins curînd, rămînînd din pomi, mai întîi numai umbre, apoi fantome. Privindu-l, Ana oftă adînc. Deschise fereastra. Filfîirea înserării de vară o bătu drept în față, rumenindu-i puțin paliditatea obrajilor. O frămîntau gîndurile. „În amurgul de mîine nu te voi mai vedea, București. Mîine ne despărțim pentru totdeauna !" Și îl privi în noapte, îl privea printre pomi, zărindu-i luminile aprinse : lumini ce le-a privit întîia oară de la fereastra căminului, în răsuflul adînc al pieptului.

Vuietul orașului îi izbi urechea. O aplecă puțin în afară, să i-l asculte mai bine. Bucureștiul gemea de viață. Își deschisese ochii și mai mari și atunci, orașul îi apăru înainte cu tot vacarmul lui, cu viața lui toată, trăită cîndva și de ea.

Cîndva ! Își roi o clipă gîndurile în jurul acestui cîndva. Se vedea fată în stambă, îndrăznind să încumete luxul din Calea Victoriei. E nostimă drăcoaica ; păcat că e prost

îmbrăcată ! De abia atunci și-a descoperit stamba de pe ea... Dezgropată din pămîntul în care s-a făcut pămînt, Marie Jeanne îi apăru în față : „Mîine, înainte de a pleca, să-i duc ultima floare...'

Amintindu-și cum a murit prietena ei, și-a adus aminte și de Morgă, așa cum a văzut-o, cu mese de zinc pe care erau întinse, golite de haine, cadavrele accidentaților, ale asasinaților, ale sinucigașilor. Și-a adus aminte și de veghetorul de cadavre, scuturînd-o amintirea aceasta cu friguri de malarie. În fața ochilor halucinați, Bucureștiul îi apăru ca o vastă Morgă, unde, pe fiecare cetățean al lui îl aștepta o masă de zinc și veghea de brută a păzitorului de cadavre.

Trecut delirul, gîndurile roiră din nou în jurul acelui cîndva. Își simți carnea îndurerată de un venin... și apoi, pe străzi alergînd, alergînd mereu dinaintea ei, Voinea, îndepărtîndu-se tot mai mult, dispărînd, mut la strigătul ei... Aci, s-au oprit gîndurile.

Neliniștit de tăcerea din jurul lui, Dincă Scutaru, o strigă, ca să se asigure de prezența ei.

— Ani, ești aici ?

— Aici, tată, unde să fiu ?

Răspunsul îl liniști, adormind.

Dezamăgită și obosită, adormi și Ana pe pervazul ferestrei, în cîntul de noapte al orașului. A adormit, urmărind în întuneric umbra lui Voinea, care se cufunda tot mai mult în smoala nopții.

A doua zi, Dincă Scutaru coborî scările spitalului la brațul Anei, însoțit fiind pînă la poartă de o lume curioasă. Îi priveau plecînd : medicii, supraveghetoarele, surorile și bolnavii, care apăruseră în cadrul feresterelor cu fața chinuită de boală și dorința de evadare.

În clipa aceea pe Dincă Scutaru l-a bucurat faptul că e orb. Orașul care i-a murdărit copilăria, înșelîndu-i atîta amar întîia înmugurire a dragostei ; orașul care i-a pălmuit obrajii, pentru că a iubit ; orașul în care copilul lui s-a rătăcit de viața curată, altoindu-și trupul cu veninul suferințelor josnice ; orașul care i-a ridicat lumina, cufundîndu-l pentru totdeauna în bezna întunericului, nu-l mai vedea acum. Își simțea doar pașii murdăriți pe pămîntul lui.

Cînd trenul, pus în mișcare, i-a dat intuiția despărțirii, un zîmbet palid îi poposi în colțul buzelor. Căutînd-o pe Ana, i-a prins mîna într-a lui, ținîndu-i-o puternic, strîns, pregătit contra oricărei zmuncituri pînă ce simți că trenul e în goana lui cea mare. O clipă, stăruise în el frica, că Ana strigată de orașul care nu te lasă pînă ce ultima picătură de viață cinstită nu ți-a supt-o, se va desprinde de dînsul ca să se dăruiască mai departe Bucureștiului, cu ce-a mai rămas în ea.

De la fereastră, cu mîna prizonieră într-ale lui, Ana privea peronul gării de care o îndepărta tot mai mult trenul. Nici un cunoscut. Nici o floare. Și nici Voinea. Nimic din visul de aevea !

Pe dinaintea ferestrei defilau ultimele case ale Bucureștiului. În fața lor, Ana simți adevărul crud : plecase, ochii ei însă, îl priveau necontenit cum se făcea tot mai mic, pierind pe-o zare umedă de plînsul ei. Cînd l-a privit ultima dată, nu mai rămăsese din el decît un coș de fabrică, ce trimitea cerului siniliu, nori de fum. Și în curînd a dispărut și coșul. Doar fumul mai arăta, că acolo departe, sub el, e Bucureștiul, e dragostea ei, e Voinea, care își aleargă pe străzi izbînda...

— Ani, ești aici ?

— Aici, tată !

Ochii întunecoși ai orbului se umeziră încă odată. Erau lacrimile fericirii, lacrimile izbînzii.

Tot la fereastră, singurătatea o cuprinse cu brațe de gheață. Aromă de fîn cosit pătrundea pînă la ea, umplîndu-i nările în fuga șerpuitoare a trenului, de miros de levănțică arsă de soare. Parfumul îmbătător îi trezi o amintire. Cînd și-a mai umplut ea pieptul de aroma levănțicăi ? Nu-și aducea aminte. „A !" tresări Ana, împlinindu-și gîndul. O chemase mama ei odată, în fața scrinului, să-i arate zarea. Cînd a tras sertarul greoi de povara din el, mirosul de levănțică, adunată în punguțe mici și păstrate printre rufele scrobite și bucăți de mătase nelucrată, a îmbătat-o ca și acum. De atunci s-au scurs atîția ani. Ani de cumplită frămîntare. Atunci era la începutul visărilor nostalgice ; acum, o învinsă a vieții, o înfrîntă pe altarul dragostei. Atunci, în pieptul ei de fată zvîcneau nevinovat dorințele gîngave ale întîiului păcat ;

acum purta în carne fructul viermănos al avîntului ei nehotărît.

Ani, ești aici ? răsună încă odată glasul arhivarului, torturat de liniștea Anei.

— Aici, tată, nu mai avea frică.

Și trenul o ducea în iureșul lui metalic, tot mai departe de București, tot mai aproape de Rîmnic. Întorcîndu-și ochii încă odată, înspre orașul în care Voinea își alerga pe străzi fericirea, Ana, nu mai văzu nici fumul. Zarea, umezită de lacrimile ei, se așezase pentru totdeauna între ea și el, între învinsă și învingător.

Departe, pe cîmpia arsă de soare, o cumpănă de fîntînă părea un om în rugă pentru ploaie. Ana o privi îndelung. Și ploaia începu mai întîi din ochii ei. De ce plîngea Ana ? Pe ce mormînt cădeau lacrimile ei ? ! Pe ce cruce își rezemase fruntea ?! Nu știa.

După ploaia lacrimilor începu ploaia cerului. Ziua de vară aduse nori cenușii, prinși în lupta năpraznică. Se loveau unii de alții, străpungîndu-se cu sulițe de foc, batjocorindu-se cu tunete de revoltă. Uscat, pămîntul își căscase gurile să primească apa. Și apa, atît de dorită de cumpenele rugătoare ale fîntînilor, porni năvalnic din înălțimi, ca să împace Pămîntul și Cerul.

Cu capul în ploaie, Ana primi botezul vieții noi.

— Ani, ești aici ?

— Aici, tată, ajungem. Se vede Rîmnicul.

Arhivarul tresări. Își simți gîndul împlinit : Ana, întoarsă acasă.

Privind orășelul risipit la poala dealului. cu case mărunte și liniștit ca un schit de gîrbovi călugări, Ana își întinse brațele spre dînsul, fluturîndu-le în vînt cu sete de îmbrățișare.

Au coborît în fiorii calzi ai revederilor dorite. Cu aceeași trăsură dărăpănată, în care s-au urcat cînd au plecat întîia oară la București, Dincă Scutaru și Ana, ocolind centrul orașului, au ajuns acasă.

Strada copilăriei, ulița cu garduri proptite și cu ramuri de cireș aplecate peste ele, i-a primit cu nori de praf, cu foșnet de frunze și cu lătrat de cîini, nu prea obișnuiți cu trăsuri, fie ele chiar dărăpănate.

Coana Zoica, auzind huruitul trăsurii oprite în fața casei ieși la poartă. Cu brațele răsfirate, ca o troiță uitată de vremi în răspîntia vieții, primi în caldă și tremurătoarea lor strîngere, familia întregă, adunată iarăși cu ajutorul lui Dumnezeu.

Străbătînd curtea plină de bălării, copilăria Anei începu să-și toarcă fuiorul. Banca de scînduri de sub umbrarul caisului, pe care arhivarul o repara în fiecare primăvară cu cuiele găsite în drumul de la tribunal acasă, i-a aus aminte de Doru Mihalcea, dezgropîndu-l din îndepărtate amurguri.

Și banca din curte i-a adus aminte de banca din grădina publică și de ziua în care Doru Mihalcea i-a spus :

— N-ai să mă uiți, Ani ?...

În cea dintîi noapte dormită acasă, Ana își întrebă inima :

„L-am uitat oare, dacă ziua aceea îmi stăruie în minte ?"

*

* *

Liniștea de altădată coborî iarăși în casa arhivarului. Mulți veneau să-l vadă, nici unul însă nu-l bucura ca primul prezident al tribunalului. Era socotit de arhivar drept singurul om cinstit dintre toate căpeteniile orașului, și nu departe de adevăr era socoteala lui Dincă Scutaru.

Vizitele fostului șef îi umpleau casa de cinste și sufletul de o nemărturisită mulțumire. Și tot pe atît de bucuros era și primul prezident. În casa fostului arhivar respira atmosfera curată a gospodăriilor cinstite. Curățenia dinăuntru și răcoarea caselor vechi, bătrînești, îl odihneau, făcîndu-l să uite cîteva clipe zbuciumul mîrșav al omenirii prezidat de el la tribunal. Și îl mai bucura pe primul prezident și cafeaua turcească, făcută de coana Zoica. În tot orașul așa cafea gustoasă nimeni nu știa să prepare. Servită în cești de pămînt zmălțuit și sorbită printre cîteva fumuri de țigară, trase în răcoarea camerei parfumată de gutuile din ferestere și de săculețele de flori uscate din scrin, cafeaua coanei Zoica era un adevărat deliciu, pe care primul prezident și-l procura adesea.

Ana, în urma insistențelor din toate părțile și mai ales în urma sfatului primului prezident, primi o slujbă la tribunal. Lucra chiar în camera pe care tatăl ei o cinstise douzeci și opt de ani.

*

* *

Într-o zi de sfîrșit de vară, Dincă Scutaru, profitînd de buna dispoziție a primului prezident, lunecînd într-un neisprăvit șir de laude aduse cafelei coanei Zoica, i se adresă cu glas stăpînit de emoție :

— Domnule prim, am o rugăminte la dumneavoastră. De mi-ați împlini-o, ne-ați face o mare cinste, la care țin, nu atît spre bucuria mea, cît a copiilor. Vă rugăm cu toții, bătrîni și tineri, să-i cununați dumneavoastră.

Primul prezident nu-i dădu răgaz să termine.

— Nici n-aș admite să-i cunune altul. S-o înveți numai, coană Zoică, să-mi dea cafeaua așa cum o faci dumneata. Vreau să beau cafea bună, nu numai la cumetrii, ci și la fini.

În ultima duminică a lui septembrie, în biserica Sfîntul Gheorghe Ana Scutaru și Doru Mihalcea primiră binecuvîntarea preotului.

Îl bucurase odată pe Dincă Scutaru, că orbind și-a salvat copila, acum însă, ochii lui orbi l-au întristat o clipă, nelăsîndu-l să-și vadă fata înghirlandată în floarea albă a lămîiței. Din strana în care veghia lui oarbă îl însoțea,și-a închipuit-o numai și a văzut-o prin întunericul ochilor morți de lumină, că acum e și ea albă la suflet, ca și albul florii de lămîiță din păr și de pe frunte.

*

* *

Apariția noului roman : „Mîntuirea", a lui Alexandru Voinea, dăruită cititorilor odată cu primii fulgi ai iernei, fu urmată de cea mai favorbilă critică de care s-a putut bucura vreodată romanul românesc. Foiletoanele literare ale cotidienelor și cronicele revistelor, analizînd opera plină de cel mai robust talent al generației postbelice, s-au întrecut în osanale, așezîndu-le definitiv în capul falangei tinerilor scriitori.

Prima cititoare din Rîmnic a romanului „Mîntuirea" a fost Ana Mihalcea. A deschis cartea cu emoția amintirilor și, n-a mai putut-o urma : ceea ce citea, era viața ei însăși.

— Dorule ! știi tu, că acestui Alexandru Voinea îi datorăm fericirea noastră ?

— ... ?

— Da, lui, și îi povesti cum a fost ajutată de Alexandru Voinea, în cea mai urgisită răspîntie a vieții. Dorule, e singurul om pe care l-am întîlnit pînă acum. Fără să-l fi cunoscut, îi datorezi și tu mult, mult ! Vrei să-l cunoști ; vrei să fie oaspetele nostru pentru cîteva zile, la Rîmnic ?

Capul lui Doru Mihalcea, se aplecă încet, însoțindu-i cu o ușoară aplecare, cuvintele :

— Vreau, Ani !

*
* *

În aceeași odaie din șoseau Cotroceni, Alexandru Voinea, datorită succesului cărții, ducea acum o viață fără lipsuri. Și nici coana Zamfira nu mai simțea greul vieții, susținută pînă atunci numai cu chiria camerei și cu o pensionară, de rîs maică, de rîs. Alexandru Voinea o regala zilnic cu pachete, umplîndu-i cămara cu tot ce dorea și coana Zamfira nu era din femeile rușinoase la cerut.

Cînd i se părea că prea și-a pus numele ei la cerșit, se salva cu Hamlet.

— Mușchiulețul maică, e pentru Hamlet. Tare-i place mușchiulețul de porc.

Drept recompensă pentru toate bunătățile aduse, coana Zamfira își tapetă pereții camerei cu chipul lui Voinea, tăiat din ziare.

Alexandru Voinea, în urma succesului desăvîrșit obținut cu romanul Mîntuirea, primea acasă și la editură, după cum îi știau sau nu-i știau adresa, teancuri de scrisori cu fel de fel de propuneri, angajamente, invitații,

etc. Unii anonimi s-au gîndit chiar să-l fericească, propunîndu-i căsătorii de vază.

În ziua în care a primit rîndurile Anei Mihalcea, urma să fie sărbătorit într-un salon literar. Doamna C. ..., iubitoare de artă și litere, organizase o recepție în onoarea lui. Lansase invitațiilile, mamele cu fete de măritat se grăbiră să răspundă chemării, de la cea mai devreme oră posibilă, în așa fel ca romancierul să poată fi prizonierul progeniturilor lor.

Voinea avea să aleagă. Erau în fața lui pe masă, invitația doamnei C..., scrisă pe hîrtie japoneză, cu litere mari și ascuțite, conform modei scrisului feminin și chemarea sinceră a Anei Mihalcea și o soțului ei, așternută în cîteva rînduri, de-o mînă ce nu și-a schimonosit scrisul.

„Cu asentimentul soțului și a părinților mei te felicit sincer pentru succesul nolui roman. Cu toții te rugăm, să primești a fi oaspetele nostru, la Rîmnic, și cît mai curînd. Locuim în casa bătrînească, strada Călărași nr. 28,

Primește, te rog, prietenia ce ți-o arată toți ai mei, precum și marea recunoștință ce ți-o datorez pentru tot ce ai făcut pentru mine.

Ana Mihalcea".

Citi apoi scrisoarea doamnei C.... stilată în fraze academice de invitații protocolare. Termină zîmbind. Își muie tocul în cerneală și pe ultima invitație citită, scrise într-un colț, așa cum se scriu rezoluțiile ministeriale pe petiții :

Se deleagă coana Zamfira și motanul Hamlet, a mă reprezenta la recepția doamnei C....

După o scurtă pauză, în care fuma o țigară, o onoră cu răspunsul serios, amintind că, profund afectat de invitația și onoarea ce i se face, are imensul regret să arate doamnei C.... imposibilitatea, de a veni, fiind în pat, răpus de o gripă infecțioasă.

O gripă, care nu-l stînjeni însă de a pleca cu primul tren la Rîmnicul — Sărat.

— FINE —

CUPRINSUL:

CAP. I — *Un părinte necăjit* 3
CAP. II — *Un drum pe care Dincă Scutaru ar fi vrut să nu-l mai facă* . . . 28
CAP. III — *În care Ana Ccutaru gustă din beția străzii și a vitezei* 46
CAP. IV — *În care Ana Scutaru și Marie Jeanne Zătreanu petrec nevinovate* . . 62
CAP. V — *Ne arată ce s-a întîmplat cînd Ana Scutaru a fost de Crăciun la Rîmnic* 86
CAP. VI — *În care Ana Scutaru se hotărăște pentru viața nouă* 105
CAP. VII — *În care se întîmplă mai multe evenimente* 119
CAP. VIII — *Dincă Scutaru ia o hotărîre gravă* . 141
CAP. IX — *După faptă și răsplată* . . . 151
CAP. X — *În care soarta lovește din nou pe Ana Scutaru* 164
CAP. XI — *Întoarcerea pe ulița copilăriei* . 182

EDITURA

SATURN

Ana, a înțeles din primele cuvinte mărturisirea de profesie a procurorului. Ochii ei, împovărați pînă atunci de veghe, își deschiseră pleoapele larg. Negre, ca două mure sticloase, luminițele ochilor își îndreptară mănunchiul de raze spre Voinea. Prin împăenjenirea focoasă, Voinea își simți bătăile inimei ritmînd cîntarea păgînă a sîngelui, ce-i vîjîia în vine, cerîndu-i împlinirea setei arșiței lui. Clădise, și tot ce clădise se năruia acum !

LEI 58+
2T.L.
TOTAL 60 lei

ISBN 973-9119-0-2